

Kraków, 29 kwietnia 2020 roku

Szanowni Akcjonariusze,

Comarch S.A. osiągnęła w 2019 roku bardzo dobre wyniki finansowe. Przychody ze sprzedaży wyniosły 951,7 mln PLN, zysk operacyjny osiągnął wartość 33,5 mln PLN, natomiast zysk netto 57,6 mln PLN. Rentowność operacyjna w 2019 roku wyniosła 3,5%, a rentowność netto 6,1%. Osiągnięcie tych wyników było możliwe dzięki znacznej skali działalności Spółki, szerokiej ofercie produktowej oraz dzięki nieustającemu ulepszaniu efektywności podejmowanych działań.

W minionym roku nastąpił dalszy szybki wzrost sprzedaży rozwiązań własnych Comarch. Popyt na oprogramowanie produkcji Comarch S.A., jak również na usługi z nim związane, wzrósł zwłaszcza na rynkach zagranicznych. Szczególnym zainteresowaniem klientów cieszyły się rozwiązania dla telekomunikacji, z zakresu Lojalności, EDI i ICT, a także systemy ERP. Dzięki szerokiej i kompleksowej ofercie nowoczesnych rozwiązań informatycznych oraz wysokiej jakości usług Comarch S.A. jest największym polskim producentem oprogramowania oraz jednym z wiodących dostawców informatyki na świecie. W 2019 roku Comarch S.A. z sukcesem kontynuowała strategię wzrostu opartą na rozwoju własnych produktów dla wielu branż oraz sprzedaży ich na rynkach międzynarodowych. Podkreślam, że Comarch S.A. od wielu lat ponosi znaczne nakłady w rozbudowę i utrzymanie globalnej sieci sprzedaży, dzięki czemu wzrasta międzynarodowa rozpoznawalność marki i zasięg oferty Comarch, co skutecznie wspiera sprzedaż rozwiązań Grupy na nowych rynkach. W minionym roku Comarch S.A. założyła kolejną spółkę zależną: Comarch Pty. Ltd w Australii.

W 2019 roku Comarch S.A. dokonała znaczących inwestycji w rozwój nowych i udoskonalanie istniejących produktów informatycznych. Nakłady na prace badawcze przekroczyły 192 mln PLN, co stanowi ponad 20% przychodów ze sprzedaży Spółki. Zwracam uwagę, że te kluczowe inwestycje finansowane są przede wszystkim ze środków własnych przedsiębiorstwa. Comarch S.A. intensywnie rozwijała nową generację systemów telekomunikacyjnych dedykowanych dla technologii 5G, systemy lojalnościowe, systemy ERP, rozwiązania informatyczne dla medycyny oraz z zakresu Internet of Things. W 2019 roku Spółka niezmiennie koncentrowała się na rozwoju rozwiązań informatycznych w modelu usługowym - Comarch jest jednym z liderów rynkowych w tym zakresie. W minionym roku Comarch S.A. uruchomiła kompleksową ofertę w zakresie chmury obliczeniowej Comarch Cloud, o najwyższych standardach bezpieczeństwa, opartą o infrastrukturę Comarch Data Center. Dzięki Comarch Cloud klienci mogą korzystać z oprogramowania, przechowywania danych i prowadzić swoje firmy bez konieczności posiadania własnej infrastruktury IT, mając przy tym zapewnioną dużą wydajność, niezawodność, bezpieczeństwo i skalowalność zasobów.

Comarch S.A. w minionym roku umocniła swoją pozycję jako jednego z najszybciej rozwijających się pracodawców w sektorze IT. W 2019 roku wielkość zatrudnienia wzrosła o 300 pracowników, na koniec roku Spółka zatrudniała w Polsce prawie 5000 osób. Jak co roku bardzo dużym zainteresowaniem cieszył się program letnich staży studenckich, dzięki któremu Comarch jest postrzegany jako pracodawca pierwszego wyboru na rynku pracy w branży informatycznej.

Zarząd Comarch S.A. dokłada starań, aby skutecznie realizować misję rozpowszechniania na całym świecie tworzonej w Polsce innowacyjnej myśli technicznej. Poza działalnością biznesową Comarch S.A. realizuje politykę społecznej odpowiedzialności biznesu i angażuje się w działalność na rzecz ochrony środowiska, zachowania i odbudowy dziedzictwa narodowego, a także aktywnie wspiera organizacje pozarządowe oraz akcje charytatywne, jest mecenasem kultury, sztuki i sportu.

Mając na uwadze bieżącą sytuację w Polsce i na świecie, podkreślam, że Comarch S.A. jest bardzo dobrze przygotowana do działania także w warunkach spodziewanego spowolnienia gospodarczego spowodowanego epidemią Covid-19. Jestem przekonany, że dzięki bardzo dobrej sytuacji finansowej, znacznej dywersyfikacji produktowej, branżowej i geograficznej swojej oferty oraz zaangażowaniu pracowników Comarch będzie w stanie w nadchodzących okresach wzmocnić swoją pozycję rynkową jako globalnego dostawcy rozwiązań IT, ku satysfakcji klientów, pracowników, akcjonariuszy i całego otoczenia społeczno-gospodarczego.

Profesor Janusz Filipiak, Prezes Zarządu Comarch S.A.

COMARCH SA

al. Jana Pawła II 39a
31-864 Kraków

Tel.: +48 12 64 61 000
Faks: +48 12 64 61 100
Email: info@comarch.pl

WWW.COMARCH.PL

Comarch Spółka Akcyjna z siedzibą w Krakowie, Aleja Jana Pawła II 39a, zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000057567. Wysokość kapitału zakładowego Spółki wynosi 8.133.349,00 zł. Kapitał zakładowy wpłacony w całości. NIP: 677-00-65-406

Comarch Spółka Akcyjna posiada status dużego przedsiębiorcy tzn. jest przedsiębiorcą innym niż mikro, mały lub średni przedsiębiorca w rozumieniu załącznika nr I do Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z dnia 26 czerwca 2014 r.)

Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania dla Walnego Zgromadzenia oraz Rady Nadzorczej Comarch S.A.

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Comarch S.A. („Spółka”), które zawiera bilans na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w kapitale własnym, rachunek przepływów pieniężnych za rok zakończony w tym dniu oraz wprowadzenie do sprawozdania finansowego zawierające opis przyjętych zasad rachunkowości i dodatkowe informacje i objaśnienia („sprawozdanie finansowe”).

Naszym zdaniem, załączone sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Spółki na 31 grudnia 2019 roku oraz jej wyniku finansowego i przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony w tym dniu, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości;
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Spółkę przepisami prawa oraz statutem Spółki,
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, zgodnie z przepisami rozdziału 2 ustawy z dn. 29 września 1994 r. o rachunkowości („Ustawa o rachunkowości” - Dz.U. z 2019 r., poz.351 z późn. zmianami).

Niniejsza opinia jest spójna ze sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu, które wydaliśmy z dniem niniejszego sprawozdania.

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Badania w wersji przyjętej jako Krajowe Standardy Badania („KSB”) przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów oraz stosownie do ustawy z 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym („Ustawa o biegłych rewidentach” - Dz.U. z 2019 roku, poz. 1421 z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzenia UE nr 537/2014 z 16 kwietnia 2014 roku w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego („rozporządzenie UE” - Dz.U. UE L158). Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi standardami została opisana dalej, w sekcji „Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego”.

Jesteśmy niezależni od Spółki zgodnie z Kodeksem etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych („Kodeks IFAC”), przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce. Wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z tymi wymogami i Kodeksem IFAC. W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od Spółki zgodnie z wymogami niezależności określonymi w ustawie o biegłych rewidentach oraz w rozporządzeniu UE.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Kluczowe sprawy badania

Kluczowe sprawy badania są to sprawy, które według naszego zawodowego osądu były najbardziej znaczące podczas badania sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy. Obejmują one najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem. Do spraw tych odnieśliśmy się w kontekście naszego badania sprawozdania finansowego jako całości oraz przy formułowaniu naszej opinii oraz podsumowaliśmy naszą reakcję na te rodzaje ryzyka, a w przypadkach, w których uznaliśmy za stosowne przedstawiliśmy najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka.

Nie wyrażamy osobnej opinii na temat tych spraw.

1. Ryzyko utraty wartości inwestycji netto w jednostkach zależnych

Kluczowa sprawa badania

Spółka posiada udziały lub akcje w jednostkach powiązanych. Ich wartość wykazana w sprawozdaniu finansowym wynosi 324.910 tys. złotych (na wartość tę składają się udziały lub akcje w spółkach zależnych: 203.490 tys. złotych oraz certyfikaty inwestycyjne w Comarch Corporate FIZ: 121.420 tys. złotych), co stanowi 23,3% sumy bilansowej.

Zagadnienie zostało zidentyfikowane jako ryzyko istotnego zniekształcenia ze względu na istotną wartość udziałów oraz potencjalny istotny wpływ na wynik finansowy Spółki w przypadku wystąpienia przesłanek utraty wartości, o których mowa w art. 28 ust. 7 ustawy o rachunkowości.

Ujawnienia w sprawozdaniu finansowym

Stosowana polityka rachunkowości w zakresie wyceny udziałów w jednostkach zależnych została ujawniona przez Spółkę we wprowadzeniu do sprawozdania finansowego.

Dodatkowe informacje zamieszczono w nocie 3b, 3c oraz dalszych raportu rocznego SA-R.

Procedury bieglego rewidenta w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyko

W ramach procedur badania sprawozdania finansowego Spółki:

1. Przeprowadzono analizę stosowanej przez Spółkę polityki rachunkowości w zakresie dotyczącym wyceny udziałów,
2. Przeprowadzono analizę sprawozdań jednostek zależnych, w tym w szczególności ich wyników finansowych, wartości oraz struktury kapitałów, zadłużenia oraz płynności pod kątem wystąpienia przesłanek utraty wartości,
3. Oceniono wpływ zdarzeń po dniu bilansowym na ewentualną utratę wartości,
4. Pozyskano wyjaśnienia zarządu w zakresie czynników powodujących wystąpienie przesłanek utraty wartości, w tym ujemnych wyników finansowych, a także planów i perspektyw dotyczących działalności poszczególnych spółek,
5. W zakresie przeprowadzonych przez Spółkę testów na utratę wartości:
 - dokonaliśmy krytycznej oceny procesu przeprowadzania testów,
 - oceniliśmy kluczowe założenia testu,
 - zweryfikowaliśmy ich matematyczną poprawność i spójność metodologiczną
6. Dokonano oceny poprawności i kompletności wymaganych ujawnień w sprawozdaniu finansowym.

2. Ryzyko związane z produkcją w toku

Kluczowa sprawa badania

Produkcję w toku stanowią skapitalizowane koszty związane z tworzeniem nowych lub ulepszaniem już istniejącego oprogramowania. Wartość produkcji w toku według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosi 58.951 tys. złotych, co stanowi 4,2% sumy bilansowej.

Zgodnie z polityką rachunkowości skapitalizowane koszty powinny zostać ujęte w wyniku finansowym w okresie nie dłuższym niż 36 miesięcy od daty ich poniesienia w postaci bądź kosztu sprzedaży bądź odpisu aktualizującego.

Traktujemy w związku z powyższym oraz z przyjętymi przez Zarząd Spółki założeniami, co do możliwości przyszłego wykorzystania efektów produkcji w toku, jako kluczowy obszar badania.

W obszarze tym identyfikujemy ryzyko związane z nie ujęciem skapitalizowanych kosztów w wymaganym polityką rachunkowości okresie oraz kapitalizacją kosztów związanych z oprogramowaniem, które mogą nie generować korzyści ekonomicznych.

Ujawnienia w sprawozdaniu finansowym

Stosowana polityka rachunkowości w zakresie kapitalizacji kosztów produkcji w toku została ujawniona przez Spółkę we wprowadzeniu do sprawozdania finansowego.

Dodatkowe informacje zamieszczono w nocie 5a raportu rocznego SA-R.

Procedury biegłego rewidenta w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyko

W ramach procedur badania sprawozdania finansowego Spółki:

1. Zweryfikowano zapisy polityki rachunkowości,
2. Pozyskano listę pozycji traktowanych jako produkcja w toku, z podaniem okresów ponoszenia kapitalizowanych kosztów,
3. Oceniono prawidłowość stosowania przyjętych zasad rachunkowości w zakresie:
 - ujmowania kosztu własnego sprzedaży skapitalizowanych kosztów w innych całkowitych dochodach w związku z uzyskiwaniem przychodów ze sprzedaży oprogramowania,
 - zgodności, z przyjętą polityką rachunkowości, ujmowania w innych całkowitych dochodach skapitalizowanych kosztów w przypadku gdy oprogramowanie jest w fazie tworzenia (planowane odpisy aktualizujące),
 - wyjaśnień zarządu w zakresie czynników powodujących opóźnienia w rozliczeniu poszczególnych pozycji, a także planów i perspektyw dotyczących rozliczenia tych pozycji w przyszłości.
4. Oceniono dla istotnych pozycji produkcji w toku zdolności do generowania korzyści ekonomicznych,
5. Oceniono poprawność i kompletność wymaganych ujawnień w sprawozdaniu finansowym.

3. Ryzyko zniekształcenia wyniku finansowego w związku z ujmowaniem przychodów odpowiednio do stopnia zawansowania kontraktów długoterminowych niezakończonych na dzień bilansowy

Kluczowa sprawa badania

Przychody ze sprzedaży za rok zakończony 31 grudnia 2019 wyniosły 951.698 tys. złotych.

Istotną częścią zrealizowanych przez Spółkę przychodów stanowiły przychody z realizacji kontraktów wdrożeniowych IT, które ujmowane są przez Spółkę zgodnie z Art. 34a ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy o rachunkowości. Do rozliczania kontraktów wdrożeniowych Spółka przyjmuje metodę procentowego zaangażowania kosztów oraz przychodów.

Kwestia została uznana za kluczowy obszar badania z uwagi na istotność przychodów z tytułu sprzedaży usług wdrożeniowych oraz złożony charakter procesu wyceny bilansowej bazujący na istotnych szacunkach Zarządu w zakresie:

- ustalenia budżetowanego kosztu wykonania, oraz jego aktualizacji w trakcie wykonywania usługi, oraz
- prawidłowego przypisania kosztów do odpowiedniego projektu i odpowiedniego okresu, co może mieć istotny wpływ na wartość rozpoznanego przychodu w okresie.

Ujawnienia w sprawozdaniu finansowym

Szczegóły stosowanej przez Spółkę polityki rachunkowości w zakresie rozpoznania przychodów zostały ujawnione w nocie 7.1. wprowadzenia do sprawozdania finansowego SA-R.

Dodatkowe informacje zamieszczono w nocie 9a, 14b, 20a raportu rocznego SA-R.

Procedury biegłego rewidenta w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyko

W ramach badania sprawozdania finansowego Spółki dokonaliśmy przeglądu przyjętej polityki rachunkowości w zakresie rozpoznawania i ujmowania przychodów ze sprzedaży pod kątem zgodności z regulacjami ustawy o rachunkowości.

W szczególności wykonywaliśmy procedury mające na celu zrozumienie i ocenę kontroli wewnętrznych, które Spółka wdrożyła w odniesieniu do wyceny kontraktów długoterminowych.

W trakcie badania przeprowadziliśmy również poniżej wymienione procedury odnoszące się do zidentyfikowanego ryzyka:

- dokonaliśmy oceny, w jaki sposób budżety wykorzystane do kalkulacji przychodów są analizowane i aktualizowane, a także ostatecznie akceptowane,
- uzgodniliśmy dane rzeczywiste z ksiąg do ostatniego dnia badanego okresu ze zaktualizowanymi danymi w budżetach na dzień wyceny,
- przeanalizowaliśmy spójność konstrukcji budżetów poprzez wzajemne porównania oraz uzgodnienia do rzeczywistych kontraktów na podwykonawstwo,
- wykonaliśmy analizę matematycznej poprawności kalkulacji wszystkich kontraktów długoterminowych pod kątem ich wzajemnej spójności oraz oceny wystąpienia ryzyka utworzenia rezerwy na stratę na kontrakcie,
- w przypadku kontraktów realizowanych w okresie dłuższym niż rok porównano budżety przychodów i kosztów w tych okresach oraz oceniono dla wybranej próby zgodność zmian w kwocie budżetu z dokumentacją źródłową, oraz wyjaśniono zmiany w wartości zakładanej marży na kontrakcie,
- dla kontraktów o wysokim stopniu zaangażowania kosztowego pozyskano informacje na temat

3. Ryzyko zniekształcenia wyniku finansowego w związku z ujmowaniem przychodów odpowiednio do stopnia zawansowania kontraktów długoterminowych niezakończonych na dzień bilansowy

stopnia zaawansowania prac,

- dla wybranej próby kontraktów (w tym największych kontraktów) wykonano szczegółowe procedury mające na celu porównanie danych pochodzących z arkusza z danymi pochodzącymi z umów z Klientem,

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej za sprawozdanie finansowe

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej i wyniku finansowego Spółki zgodnie z ustawą o rachunkowości, przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości oraz obowiązującymi Spółkę przepisami prawa i statutem, a także za kontrolę wewnętrzną, którą Zarząd uznaje za niezbędną aby umożliwić sporządzenie sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając sprawozdanie finansowe Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Spółki do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Zarząd albo zamierza dokonać likwidacji Spółki, albo zaniechać prowadzenia działalności albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności.

Zarząd oraz członkowie Rady Nadzorczej Spółki są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości. Członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Spółki.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie sprawozdania finansowego

Naszymi celami są uzyskanie racjonalnej pewności czy sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego sprawozdania finansowego.

Koncepcja istotności stosowana jest przez biegłego rewidenta zarówno przy planowaniu i przeprowadzaniu badania jak i przy ocenie wpływu rozpoznanych podczas badania zniekształceń oraz nieskorygowanych zniekształceń, jeśli występują, na sprawozdanie finansowe, a także przy formułowaniu opinii biegłego rewidenta. W związku z powyższym wszystkie opinie i stwierdzenia zawarte w sprawozdaniu z badania są wyrażane z uwzględnieniem jakościowego i wartościowego poziomu istotności ustalonego zgodnie ze standardami badania i zawodowym osądem biegłego rewidenta.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Spółki ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Zarząd Spółki obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i oceniamy ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędu, ponieważ oszustwo może dotyczyć zmywu, fałszerstwa, celowych pominięć, wprowadzenia w błąd lub obejścia kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosownej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Spółki;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych ujawnień dokonanych przez Zarząd Spółki;
- wyciągamy wniosek na temat odpowiedności zastosowania przez Zarząd Spółki zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, która może poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Spółki do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta na powiązane ujawnienia w sprawozdaniu finansowym lub jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia naszego sprawozdania z badania, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Spółka zaprzestanie kontynuacji działalności;
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, oraz czy sprawozdanie finansowe przedstawia będące ich podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację.

Przekazujemy Radzie Nadzorczej informacje o, między innymi, planowanym zakresie i czasie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Składamy Radzie Nadzorczej oświadczenie, że przestrzegaliśmy stosownych wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz że będziemy informować ich o wszystkich powiązaniach i innych sprawach, które mogłyby być racjonalnie uznane za stanowiące zagrożenie dla naszej niezależności, a tam gdzie ma to zastosowanie, informujemy o zastosowanych zabezpieczeniach.

Spośród spraw przekazywanych Radzie Nadzorczej ustaliliśmy te sprawy, które były najbardziej znaczące podczas badania sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy i dlatego uznaliśmy je za kluczowe sprawy badania. Opisujemy te sprawy w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta, chyba że przepisy prawa lub regulacje zabraniają publicznego ich ujawnienia lub gdy, w wyjątkowych okolicznościach, ustalimy, że kwestia nie powinna być przedstawiona w naszym sprawozdaniu, ponieważ można byłoby racjonalnie oczekiwać, że negatywne konsekwencje przeważąłyby korzyści takiej informacji dla interesu publicznego.

Inne informacje, w tym sprawozdanie z działalności

Na inne informacje składa się sprawozdanie z działalności Spółki za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2019 r. („Sprawozdanie z działalności”) wraz z oświadczeniem o stosowaniu ładu korporacyjnego, które jest wyodrębnioną częścią tego Sprawozdania z działalności, a także odrębne sprawozdanie na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust 1 Ustawy o rachunkowości („Inne informacje”).

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za sporządzenie Innych informacji zgodnie z przepisami prawa.

Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do zapewnienia, aby Sprawozdanie z działalności Spółki wraz z wyodrębnionymi częściami a także odrębne sprawozdanie na temat informacji niefinansowych spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Nasza opinia z badania sprawozdania finansowego nie obejmuje Innych informacji.

W związku z badaniem sprawozdania finansowego naszym obowiązkiem jest zapoznanie się z Innymi informacjami, i czyniąc to, rozpatrzenie, czy inne informacje nie są istotnie niespójne ze sprawozdaniem finansowym lub naszą wiedzą uzyskaną podczas badania, lub w inny sposób wydają się istotnie zniekształcone. Jeśli na podstawie wykonanej pracy, stwierdzimy istotne zniekształcenia w Innych informacjach, jesteśmy zobowiązani poinformować o tym w naszym sprawozdaniu z badania. Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach jest również wydanie opinii czy sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z przepisami oraz czy jest zgodne z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Ponadto jesteśmy zobowiązani do poinformowania, czy Spółka sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych oraz wydania opinii, czy Spółka w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego zawarła wymagane informacje.

Sprawozdanie z działalności Spółki uzyskaliśmy przed datą niniejszego sprawozdania z badania, a Raport Roczny będzie dostępny po tej dacie. W przypadku, kiedy stwierdzimy istotne zniekształcenie w Raporcie Rocznym jesteśmy zobowiązani poinformować o tym Radę Nadzorczą Spółki.

Opinia o Sprawozdaniu z działalności

Na podstawie wykonanej w trakcie badania pracy, naszym zdaniem, Sprawozdanie z działalności Spółki:

- zostało sporządzone zgodnie z art. 49 Ustawy o rachunkowości oraz paragrafem 70 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („Rozporządzenie o informacjach bieżących” - Dz. U. z 2018 r., poz. 757);
- jest zgodne z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Ponadto, w świetle wiedzy o Spółce i jej otoczeniu uzyskanej podczas naszego badania oświadczamy, że nie stwierdziliśmy w Sprawozdaniu z działalności Spółki istotnych zniekształceń.

Opinia o oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego

Naszym zdaniem w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego Spółka zawarła informacje określone w paragrafie 70 ust. 6 punkt 5 Rozporządzenia o informacjach bieżących. Ponadto, naszym zdaniem, informacje wskazane w paragrafie 70 ust. 6 punkt 5 lit. c-f, h oraz lit. i tego Rozporządzenia zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Informacja na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach potwierdzamy, że Spółka zamieściła w Sprawozdaniu działalności informację o sporządzeniu odrębnego sprawozdania na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49 ust. 9 Ustawy o rachunkowości oraz że Spółka sporządziła takie odrębne sprawozdanie.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących oświadczenia na temat informacji niefinansowych i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Oświadczenie na temat świadczonych usług niebędących badaniem sprawozdań finansowych

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zakazane na mocy art. 5 ust.1 rozporządzenia UE oraz art.136 ustawy o biegłych rewidentach.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania sprawozdania finansowego uchwałą Rady Nadzorczej Spółki z 29 maja 2017 roku oraz ponownie uchwałą z dnia 27 maja 2019 roku. Sprawozdania finansowe Spółki badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego 31 grudnia 2017 roku, to jest przez 3 kolejne lata.

Kluczowym biegłym rewidentem odpowiedzialnym za badanie, którego rezultatem jest niniejsze sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta, jest Marcin Krupa.

BDO spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. z siedzibą w Warszawie
wpisana na listę firm audytorskich pod numerem 3355

w imieniu której działa kluczowy biegły rewident

*Podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*

Marcin Krupa
Biegły Rewident
nr w rejestrze 11142

*Podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym*

dr André Helin
Prezes Zarządu Komplementariusza
Biegły Rewident nr w rejestrze 90004

Kraków, 29 kwietnia 2020 r.

**WPROWADZENIE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SA-R 2019
COMARCH S.A.****I. Informacja ogólna o Comarch S.A. („Spółka”)**

Podstawowym przedmiotem działalności firmy Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39 A jest działalność związana z oprogramowaniem - PKD 62.01.Z. Oznaczenie sądu: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Numer KRS: 0000057567. Czas trwania Spółki nie jest ograniczony.

W tabelach raportu:

- okres poprzedni oznacza okres 01.01.2018 - 31.12.2018 i obejmuje 12 miesięcy,
- okres bieżący oznacza okres 01.01.2019 - 31.12.2019 i obejmuje 12 miesięcy.

W dniu 31 grudnia 2019 roku w skład Rady Nadzorczej Comarch S.A. wchodził:

- Elżbieta Filipiak - Przewodnicząca Rady,
- Andrzej Ryszard Pach - Wiceprzewodniczący Rady,
- Danuta Drobnik - Członek Rady,
- Łukasz Kalinowski - Członek Rady,
- Joanna Krasodomska - Członek Rady,
- Anna Pruska - Członek Rady,
- Tadeusz Włudyka - Członek Rady.

W dniu 31 grudnia 2019 roku w skład Zarządu Comarch S.A. wchodził:

- Janusz Filipiak - Prezes Zarządu,
- Marcin Dąbrowski* - Wiceprezes Zarządu,
- Paweł Prokop - Wiceprezes Zarządu,
- Andrzej Przewięźlikowski - Wiceprezes Zarządu,
- Zbigniew Rymarczyk - Wiceprezes Zarządu,
- Konrad Tarański - Wiceprezes Zarządu,
- Marcin Warwas - Wiceprezes Zarządu.

**) W dniu 29 stycznia 2020 r. Pan Marcin Dąbrowski, szef sektora telekomunikacyjnego, złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch SA, ze skutkiem na dzień 29 stycznia 2020 r.*

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Comarch S.A. w dającej się przewidzieć przyszłości. Według Zarządu Spółki nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności. Niniejsze sprawozdanie obejmuje również dane finansowe oddziału Comarch S.A. w Albanii.

Comarch S.A. jest podmiotem dominującym w Grupie Kapitałowej. Oprócz sprawozdania jednostkowego sporządzanego zgodnie z ustawą o rachunkowości Spółka sporządza również skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską.

**II. Opinia wydana przez podmiot uprawniony do badania
sprawozdań finansowych Comarch S.A. za 2018 rok nie
zawierała zastrzeżeń**

III. Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz pomiaru wyniku finansowego

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. („ustawa o rachunkowości”) oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 18 października 2005 r. w sprawie zakresu informacji wykazywanych w sprawozdaniach finansowych i skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych, wymaganych w prospekcie emisyjnym dla emitentów z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla których właściwe są polskie zasady rachunkowości zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

1. Aktywa trwałe

1.1. Wartości niematerialne i prawne

Wartości niematerialne i prawne ujmowane są w ewidencji według cen nabycia z uwzględnieniem ich umorzenia. Spółka dokonuje odpisów amortyzacyjnych metodą liniową. Przyjęto następujące stawki amortyzacyjne:

■ oprogramowanie komputerowe	30%
■ licencje	30%
■ prawa autorskie	30%
■ pozostałe prawa	10-20%

Przyjęte stawki amortyzacyjne odpowiadają ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych i prawnych. Jeżeli wynikający z umowy okres używania praw majątkowych jest krótszy niż wynika z okresów zdefiniowanych powyżej, odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w okresie wynikającym z umowy. W przypadku wartości niematerialnych i prawnych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

1.2. Rzeczowe aktywa trwałe

a) Środki trwałe własne

Wycenione zostały według cen nabycia lub kosztów wytworzenia po pomniejszeniu o odpisy amortyzacyjne proporcjonalnie do okresów ich użytkowania oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Szczegółowe zasady amortyzowania środków trwałych przyjętych przez Spółkę są następujące:

Środki amortyzowane są metodą liniową przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych odpowiadających okresowi ich ekonomicznej użyteczności. W szczególności stawki amortyzacyjne wynoszą: 2,5% (gr. I), 30% (gr. IV), 15% (gr. VII) i 20% (gr. VIII). W przypadku środków trwałych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

Grunty oraz prawo wieczystego użytkowania nie podlegają amortyzacji.

b) Środki trwałe w budowie - wycenione według ceny nabycia pomniejszone o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

c) Ulepszenia w obcych środkach trwałych wycenione są według ceny nabycia z uwzględnieniem ich pomniejszenia o amortyzację. Dotyczą one budynków i budowli i amortyzowane są metodą liniową w okresie ich ekonomicznego użytkowania.

d) Środki trwałe użytkowane na podstawie umów leasingu zawartych po 1 stycznia 2002 r. zalicza się do aktywów trwałych Spółki, jeżeli spełnione są warunki wynikające z art. 3 ust 4 Ustawy o rachunkowości i wycenia się je według wartości godziwej ustalonej na dzień

rozpoczęcia umowy lub przyjęcia przedmiotu leasingu do używania, bądź w wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych, jeżeli jest ona niższa od wartości godziwej.

1.3. Inwestycje długoterminowe

a) Nieruchomości

Wyceniane są według cen nabycia lub kosztów wytworzenia po pomniejszeniu o odpisy amortyzacyjne, proporcjonalnie do okresów ich użytkowania oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty ich wartości oraz zasad określonych w art. 31, art. 32 ust. 1-5 i art. 33 ust. 1 Ustawy.

Koszty i przychody związane z utrzymaniem nieruchomości inwestycyjnych, ich aktualizacją lub przekwalifikowaniem ujmują się jako pozostałe przychody/koszty operacyjne (zgodnie z art. 3 ust. 1, pkt. 32 Ustawy).

b) Długoterminowe aktywa finansowe

Na dzień bilansowy aktywa finansowe prezentowane są w sprawozdaniu finansowym jako długoterminowe, jeżeli przewidywany okres ich dalszego posiadania wynosi ponad 12 miesięcy liczony od dnia bilansowego.

Udziały wyceniane są w księgach rachunkowych na dzień ich nabycia lub powstania według cen nabycia, a na dzień bilansowy wg cen nabycia pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

W przypadku wystąpienia trwałej utraty wartości dokonuje się odpisu aktualizującego nie później niż na dzień bilansowy.

Wartość jednostek uczestnictwa w Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty („CCF FIZ”) wyceniana jest w wartości godziwej a skutki wyceny rozliczane są z kapitałem z aktualizacji.

Pożyczki udzielone wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, w przypadku braku istotnych różnic dla wyceny ujmują się według wartości nominalnej powiększonej o naliczane memoriałowo odsetki w oparciu o stopę procentową wynikającą z umów.

2. Aktywa obrotowe

2.1. Zapasy (materiały, produkty w toku, produkty gotowe oraz towary)

Materiały wycenione są wg rzeczywistych cen zakupu. W przypadku utraty wartości użytkowej nie później niż na dzień bilansowy dokonuje się odpisów aktualizujących ich wartość.

Nabyte w związku z zobowiązaniami gwarancyjnymi dotyczącymi realizowanych kontraktów, jako zapasowe, części i sprzęt serwisowy ujmowane są według rzeczywistych cen zakupu a następnie rozliczane wartościowo w proporcji do okresu trwania gwarancji. Wykazywana w sprawozdaniu produkcja w toku dotyczy wytwarzanego przez Comarch S.A. i przeznaczonego do wielokrotnej sprzedaży oprogramowania. Produkcja w toku jest wyceniana według technicznych bezpośrednich kosztów wytworzenia.

Wytworzone przez Comarch S.A. i przeznaczone do wielokrotnej sprzedaży oprogramowanie użytkowe wyceniane jest w okresie przynoszenia przez nie korzyści ekonomicznych, nie dłuższym niż 36 miesięcy, jakie następują od rozpoczęcia sprzedaży, w wysokości nadwyżki kosztów ich wytworzenia nad przychodami netto uzyskanymi ze sprzedaży tych produktów w ciągu kolejnych 36 miesięcy.

W zależności od charakteru wytworzonego oprogramowania i oceny możliwości jego sprzedaży stosuje się zasadę odpisywania w koszt własny poniesionych na jego wytworzenie nakładów w wysokości od

50% do 100% zafakturowanej w powyższym okresie sprzedaży. Jeżeli Spółka posiada wcześniej informacje o ograniczeniu możliwości dalszej sprzedaży, niezwłocznie dokonuje odpisu aktualizującego wartość produkcji w toku w wysokości nakładów, w stosunku do których występuje

prawdopodobieństwo nie odzyskania, bądź też dokonuje jednorazowo odpisania całości nierozliczonych nakładów (w zależności od stopnia oceny ryzyka) w ciężar kosztu własnego sprzedaży.

Towary wyceniane są według rzeczywistych cen zakupu nie wyższych od cen sprzedaży netto.

Produkty gotowe wyceniane są wg. technicznych bezpośrednich kosztów wytworzenia nie wyższych od ich cen sprzedaży netto.

2.2. Należności

Na dzień powstania ujmuje się je w księgach według wartości nominalnej a na dzień bilansowy w kwocie wymaganej zapłaty. Należności z tytułu dostaw i usług zaliczane są do należności krótkoterminowych. Pozostałe należności w zależności od terminu wymagalności (do lub powyżej 12 miesięcy) od dnia bilansowego wykazywane są jako krótko- lub długoterminowe.

W celu urealnienia wartości należności zostały pomniejszone o odpisy aktualizujące wartość należności wątpliwych.

Należności w walutach obcych zostały na dzień bilansowy wycenione według kursu średniego NBP. Zrealizowane i wynikające z wyceny bilansowej różnice kursowe po ich skompensowaniu zostają odniesione odpowiednio na przychody bądź koszty finansowe.

2.3. Krótkoterminowe aktywa finansowe

Aktywa wykazane w sprawozdaniu obejmują aktywa pieniężne, udzielone pozostałym jednostkom pożyczki oraz krótkoterminowe papiery wartościowe. Aktywa pieniężne obejmują środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych oraz naliczone memoriałowo odsetki od aktywów finansowych. Środki pieniężne w walucie krajowej wycenione zostały w wartości nominalnej, natomiast środki pieniężne w walutach obcych zostały wycenione według kursów średnich NBP.

Pożyczki udzielone wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, w przypadku braku istotnych różnic dla wyceny ujmuje się według wartości nominalnej powiększonej o naliczane memoriałowo odsetki w oparciu o stopę procentową wynikającą z umów.

Papiery wartościowe wyceniane są według ceny nabycia lub wartości rynkowej, zależnie od tego która z nich jest niższa.

2.4. Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Poprzez czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów rozliczane są wydatki poniesione z góry, a dotyczące przyszłych okresów sprawozdawczych. Rozliczenia kosztów trwające dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego traktowane są jako długoterminowe.

Rozliczenia międzyokresowe czynne obejmują także nadwyżkę wielkości sprzedaży na kontraktach długoterminowych ustalonych według art. 34 a ust.1 i ust.2 pkt.2 Ustawy o rachunkowości nad wartością sprzedaży zafakturowaną do kontrahentów.

3. Kapitał własny

Kapitał własny obejmuje między innymi:

- kapitał zakładowy Spółki wykazany w wartości nominalnej,
- kapitał zapasowy utworzony z podziału zysku z zachowaniem zasad i limitów określonych w Kodeksie Spółek Handlowych oraz z nadwyżki sprzedaży akcji ponad wartość nominalną,
- pozostałe kapitały rezerwowe utworzone z podziału zysku przeznaczone na cele inwestycyjne oraz inne określone w statucie - wycenione według ceny nominalnej,

- zysk nie podzielony wynikający z korekt z tytułu zmiany zasad rachunkowości w 2002 roku w związku z nowelizacją Ustawy o rachunkowości oraz korekt związanych ze zmianą zasad rozpoznawania wbudowanych instrumentów pochodnych,
- kapitał z aktualizacji dotyczący wyceny certyfikatów w CCF FIZ oraz rozliczenia podatku odroczonego od wyceny.

4. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania

4.1. Rezerwy na zobowiązania

Tworzone są na pewne i prawdopodobne straty z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej oraz prawdopodobne przyszłe zobowiązania dotyczące bieżącego okresu sprawozdawczego. W szczególności dotyczą:

- przewidywanych nakładów na wydatki, które będą poniesione w następnym okresie sprawozdawczym z tytułu kosztów, które dotyczą bieżącego okresu,
- rezerw na przewidywane do poniesienia dodatkowe koszty dokończenia kontraktów, przewyższających wysokość możliwych do uzyskania przychodów i na prace gwarancyjne,
- rezerw z tytułu nagród (premii) przewidywanych do wypłaty w następnym okresie sprawozdawczym, dotyczących okresu poprzedniego,
- rezerwy na urlopy.

Obejmują też rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

4.2. Zobowiązania

Na dzień powstania ujmuje się je w księgach według wartości nominalnej, a na dzień bilansowy w kwocie wymagającej zapłaty. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług traktowane są jako krótkoterminowe, natomiast pozostałe zobowiązania w zależności od okresu wymagalności (do lub ponad 12 miesięcy od dnia bilansowego) jako krótko- lub długoterminowe. Zobowiązania w walutach obcych wycenione zostały na dzień bilansowy po kursach średnich NBP.

4.3. Fundusze specjalne

Fundusze specjalne obejmują w całości Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz utworzony z podziału zysku za lata 1998 i 1999 Fundusz Mieszkaniowy

4.4. Rozliczenia międzyokresowe przychodów

Rozliczenia międzyokresowe przychodów obejmują otrzymane ze środków unijnych oraz środków krajowych na naukę dotacje na dofinansowanie prac badawczych i związanych z ich prowadzeniem środków trwałych.

Rozliczenia międzyokresowe przychodów obejmują także nadwyżkę sprzedaży zafakturowanej do kontrahentów nad wielkością przychodów ze sprzedaży na kontraktach długoterminowych ustalonych wg Art. 34a ust. 1 i ust. 2 pkt 2 Ustawy o rachunkowości.

5. Wycena aktywów i pasywów bilansu wyrażonych w walutach obcych oraz zasady ustalania różnic kursowych

5.1. W trakcie okresu sprawozdawczego (roku)

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia odpowiednio po kursie:

- Operacje zakupu i sprzedaży towarów i usług - po kursie średnim ogłoszonym przez NBP na dzień poprzedzający przeprowadzenie operacji, z tym, że wymagające odprawy celnej zakupy importowe oraz sprzedaż eksportowa towarów wyceniane są wg kursów wyznaczonych w dowodach odprawy celnej.
- Operacje wpływu na rachunek walutowy waluty obcej z tytułu spłaty należności za sprzedaż towarów i usług, papierów wartościowych, dopisania odsetek przez bank - kurs średni ogłoszony przez NBP na dzień poprzedzający dzień operacji.
- Zaciągnięcie w walucie obcej kredytów i pożyczek, z chwilą ich wpływu na rachunek walutowy a także dopisanych od nich odsetek - kurs średni NBP na dzień poprzedzający dzień operacji.
- Zakup i sprzedaż udziałów, akcji, papierów wartościowych opiewających na walutę obcą - kurs średni ogłoszony przez NBP na dzień poprzedzający operację.
- Operacje dotyczące sprzedaży i kupna walut – po kursie faktycznie zastosowanym w danym dniu przez bank (odpowiednio kurs zakupu bądź sprzedaży zastosowany przez bank).
- Zapłata należności w walucie obcej (łącznie z pożyczkami), jeżeli waluta nie wpływa bezpośrednio na rachunek walutowy - kurs zakupu, po którym bank te waluty przeliczył (nabył).
- Zapłata zobowiązań, kredytu, pożyczek walutą obcą zakupioną w banku (czyli nie bezpośrednio z rachunku walutowego) - kurs sprzedaży zastosowany przez bank.
- Pozostałe operacje - po kursie średnim NBP na dzień poprzedzający dzień operacji lub kurs faktycznie zastosowany (w zależności od charakteru operacji).

5.2. Na dzień bilansowy

Składniki aktywów i pasywów po obowiązujących na ten dzień kursach średnich walut ustalonych przez NBP.

5.3. Zasady ustalania różnic kursowych

- Różnice kursowe dotyczące inwestycji długoterminowych rozlicza się odpowiednio z kapitałem z aktualizacji wyceny bądź przychodami i kosztami finansowymi (stosownie z Art. 35 ust. 2 i 4 Ustawy o rachunkowości)
- Różnice kursowe dotyczące pozostałych aktywów i pasywów oraz powstałe przy zapłacie należności i zobowiązań zalicza się odpowiednio do przychodów i kosztów finansowych.
- Różnice kursowe zrealizowane dotyczące należności, zobowiązań i środków pieniężnych wycenia się na bieżąco, natomiast różnice kursowe niezrealizowane dotyczące należności i zobowiązań oraz dotyczące środków pieniężnych na rachunkach bankowych wycenia się na koniec każdego kwartału (z zachowaniem zasady istotności).

6. Instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne stanowiące instrument zabezpieczający w rozumieniu §27-30 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, będące zabezpieczeniem wartości godziwej wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi na wynik z operacji finansowych.

Instrumenty pochodne stanowiące instrument zabezpieczający w rozumieniu §27-30 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, będące zabezpieczeniem przepływów pieniężnych wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi:

- na kapitał z aktualizacji wyceny (w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie),
- na wynik z operacji finansowych (w części nie stanowiącej efektywnego zabezpieczenia).

Instrumenty pochodne nie stanowiące instrumentu zabezpieczającego w rozumieniu §27-30 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania,

metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi na wynik z operacji finansowych.

7. Wynik finansowy

Comarch S.A. sporządza rachunek zysków i strat w wersji kalkulacyjnej z zachowaniem zasady współmierności przychodów i kosztów.

Prowadzona przez Comarch S.A. działalność w zdecydowanej większości polega na wytwarzaniu oprogramowania do wielokrotnej sprzedaży oraz na realizacji informatycznych kontraktów integracyjnych. W ramach kontraktów integracyjnych Comarch oferuje wykonanie systemów informatycznych "pod klucz" składających się z: oprogramowania (własnego i obcego) i/lub sprzętu komputerowego (własnego i obcego) i/lub świadczeniu usług takich jak:

- usługi wdrożeniowe,
- usługi instalacyjne,
- serwis gwarancyjny i pogwarancyjny,
- usługi asysty technicznej,
- usługi customizacji (dostosowania) oprogramowania,
- inne usługi informatyczne i nieinformatyczne niezbędne do realizacji systemu.

Realizowane przez Comarch S.A. kontrakty integracyjne ujmują się w księgach zgodnie z art. 34 a-d Ustawy o rachunkowości, przy czym stopień zaawansowania kontraktu mierzy się udziałem kosztów poniesionych w stosunku do całkowitych kosztów wykonania usługi.

Przy ustalaniu całkowitych przychodów z kontraktu uwzględnia się:

- przychody z oprogramowania własnego (niezależnie od formy, w jakiej oprogramowanie to jest udostępniane, czyli: licencje, prawa majątkowe, itp.),
- przychody z usług, o których mowa w poprzednim akapicie.

Kierownik jednostki może podjąć decyzję o zaliczeniu do całkowitych przychodów z kontraktu szacowanych przychodów, dla których istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostaną zrealizowane (np. w trakcie realizacji kontraktu z przyczyn technicznych następuje modyfikacja projektu i istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że zamawiający zaakceptuje modyfikację i wysokość przychodów wynikających z tej modyfikacji).

Dla kontraktów integracyjnych, w ramach których dostarczane jest oprogramowanie autorstwa Grupy Comarch przeznaczone do wielokrotnej sprzedaży, osobno ujmują się w księgach przychody i koszty związane z tym oprogramowaniem oraz przychody i koszty związane z pozostałą częścią kontraktu integracyjnego.

Różne kontrakty integracyjne łączy się i ujmują w księgach razem jako jeden kontrakt, jeżeli:

- umowy są realizowane jednocześnie lub w ciągłej sekwencji czasowej i precyzyjne rozdzielenie kosztów ich realizacji jest niemożliwe lub
- umowy są tak ściśle powiązane ze sobą, że w rzeczywistości są one częścią pojedynczego projektu ze wspólną dla całego projektu marżą zysku.

7.1. Przychody są ujmowane wg zasady memoriałowej

Przychody z wykonania niezakończonych usług (kontraktów) długoterminowych ustalane są proporcjonalnie do stopnia zaawansowania usługi zgodnie z art. 34a ust. 2 pkt 1 Ustawy o rachunkowości.

Przychody ze sprzedaży pozostałych usług, produktów, towarów i innych składników majątkowych są uznawane w momencie dostarczenia produktów, towarów i innych składników majątkowych, jeżeli jednostka przekazała znaczące ryzyko i korzyści wynikające z praw własności do tych produktów, towarów i innych składników majątkowych, lub w momencie wykonania usługi. Sprzedaż wykazuje się

w wartości netto, tj. bez uwzględnienia podatku od towarów i usług oraz po uwzględnieniu wszelkich udzielonych rabatów.

7.2. Koszty obejmują:

- W odniesieniu do kontraktów długoterminowych - całość nakładów poniesionych w danym okresie na realizację kontraktów wycenionych według kosztu wytworzenia.
- W odniesieniu do pozostałych usług, towarów i innych składników majątku - wartość sprzedanych (zafakturowanych) produktów, towarów i pozostałych składników wycenionych w koszcie wytworzenia lub cenach nabycia.
- Całość poniesionych w danym okresie kosztów ogólnego zarządu oraz kosztów sprzedaży.

W pozycji "Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów od jednostek powiązanych" w rachunku zysków i strat Spółka prezentuje wartość zakupionych od jednostek powiązanych produktów, towarów i materiałów, z wyjątkiem tych które są zaliczane do kosztów ogólnych, sprzedaży lub pozostałych kosztów operacyjnych.

Koszty sprzedaży obejmują koszty marketingu oraz koszty pozyskania nowych zleceń przez centra (działy) sprzedaży Comarch S.A.

Koszty ogólne obejmują koszty funkcjonowania Comarch S.A. jako całości i zalicza się do nich w szczególności koszty zarządu oraz koszty działów administracyjnych i wsparcia pracujących na potrzeby Spółki.

7.3. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Obejmują przychody i koszty nie związane bezpośrednio ze zwykłą działalnością jednostki i obejmują głównie: wynik na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, darowizny, utworzone rezerwy, skutki aktualizacji wartości aktywów oraz wynik prac badawczo-rozwojowych dofinansowywanych ze środków obcych.

Zgodnie z zasadą istotności dokonuje się kompensaty pozycji o analogicznym charakterze merytorycznym i prezentuje się je wynikowo, odpowiednio w przychodach bądź kosztach operacyjnych. W szczególności dotyczy to:

- wyniku na sprzedaży i likwidacji środków trwałych, otrzymanych odszkodowań komunikacyjnych i kosztów napraw wypadkowych,
- otrzymanych i zapłaconych kar,
- utworzonych i rozwiązanych odpisów aktualizacyjnych na należności,
- dotacji i kosztów realizacji sfinansowanych nimi prac badawczo-rozwojowych.

7.4. Przychody i koszty finansowe

Obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek, wynik osiągnięty z tytułu różnic kursowych, ze zbycia aktywów finansowych, skutki aktualizacji wartości inwestycji.

7.5. Podatek dochodowy odroczony

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów, a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, tworzona jest rezerwa i ustalone aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego.

Różnica pomiędzy stanem rezerwy i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego wpływa na wynik finansowy, przy czym rezerwę i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym, odnoszone są również na kapitał własny.

Z uwagi na fakt, iż Spółka prowadzi zarówno działalność opodatkowaną na zasadach ogólnych jak i zwolnioną, przejściowe różnice w dochodzie podatkowym mogą realizować się w ramach obu tych działalności. Jednocześnie ostateczne ustalenie, w ramach której z działalności (opodatkowanej czy zwolnionej) różnice przejściowe zostaną zrealizowane, jest dokonywane na bazie rocznego rozliczenia podatku dochodowego po zakończeniu roku obrotowego. Dlatego też Spółka na dzień bilansowy ustala aktywa i rezerwę na odroczonego podatek jedynie w odniesieniu do rodzajów działalności, które zgodnie z przyjętymi przez Spółkę zasadami zawsze podlegają opodatkowaniu, tj. działalności finansowej i pozostałej działalności operacyjnej.

W dniu 22 marca 1999 r. Comarch S.A. uzyskała zezwolenie na prowadzenie działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 października 1997 r. w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie (Dz. U. Nr 135, poz. 912 z późn. zm.) jako podmiot, który zainwestował w krakowskiej specjalnej strefie ekonomicznej co najmniej 2 mln EURO, uzyskała ulgi podatkowe dotyczące zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych od dochodu uzyskanego z działalności określonej w zezwoleniu. W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej została uchwalona Ustawa z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. U. Nr 188, poz. 1840), która zmieniła warunki zwolnień podatkowych dla podmiotów działających w specjalnych strefach ekonomicznych. Oznacza to zmianę dotychczasowego sposobu funkcjonowania ulgi podatkowej z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, z ulgi nieograniczonej wartościowo, na ulgę ograniczoną wartościowo i zależną od wartości dokonanych inwestycji. Na mocy uchwały maksymalna wartość pomocy publicznej przyznanej Comarch S.A. nie może przekroczyć 75% wartości nakładów inwestycyjnych, które Spółka poniosła w okresie od uzyskania zezwolenia tj. od dnia 22 marca 1999 r. do dnia 31 grudnia 2006 r. Spółka Comarch S.A. wystąpiła do Ministra Gospodarki o zmianę warunków zezwolenia i w dniu 1 lipca 2004 r. otrzymała decyzję Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2004 r. dotyczącą zmiany warunków zezwolenia na określone powyżej i zgodne z Ustawą. Równocześnie w zmienionym zezwoleniu wydłużony został do 31 grudnia 2017 r. okres, na jaki zostało wydane zezwolenie dla Comarch S.A.

Comarch S.A. posiada aktualnie cztery zezwolenia na prowadzenie działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie:

- uzyskane w roku 2007, pierwotnie z okresem ważności do 31 grudnia 2017 roku, aktualnie zgodnie z Decyzją Ministerstwa Rozwoju i Finansów z dnia 18 października 2017 roku, zmienione na nieokreślony termin obowiązywania;
- uzyskane w roku 2013, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania;
- uzyskane w lutym 2016 roku, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania;
- uzyskane w marcu 2016 roku, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania;

Jednocześnie, Spółka zwraca uwagę, że w dniu 23 lipca 2013 roku Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia wydłużające do 2026 roku termin funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na terenie Polski.

Ulga inwestycyjna z tytułu zezwolenia uzyskanego w roku 1999 została w całości wykorzystana (jego okres ważności upłynął 31 grudnia 2017 r.). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w 2007 roku wynosi na dzień 31 grudnia 2019 r. 3 950 tys. PLN (po zdyskontowaniu na dzień przyznania

zezwoleń). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w 2013 roku wynosi na dzień 31 grudnia 2019 r. 28 929 tys. PLN (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w marcu 2016 roku dotyczącego inwestycji w budynek biurowy SSE7 w Krakowie wynosi na dzień 31 grudnia 2019 r. 22 809 tys. PLN (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia).

Dodatkowe informacje na temat sposobu rozpoznawania aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz ulgi związanej z działalnością w Specjalnej Strefie Ekonomicznej zawarto w Nocie 4a dodatkowych informacji i objaśnień do sprawozdania finansowego.

Wynik finansowy ustalony jest zgodnie z art. 42 Ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. Rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.

IV. Zasady przeliczania złotych na EURO i wybrane waluty

Kursy EURO użyte do przeliczania danych finansowych

Średni kurs NBP

z dnia 31.12.2019 r.	4,2585
z dnia 31.12.2018 r.	4,3000

Średnia arytmetyczna średnich kursów NBP na koniec każdego miesiąca

za okres 1.01 - 31.12.2019 r.	4,3018
za okres 1.01 - 31.12.2018 r.	4,2669

Minimalny kurs NBP

w okresie 1.01 - 31.12.2019 r.	4,2406
w okresie 1.01 - 31.12.2018 r.	4,1423

Maksymalny kurs NBP

w okresie 1.01 - 31.12.2019 r.	4,3891
w okresie 1.01 - 31.12.2018 r.	4,3978

W tabeli "Wybrane dane finansowe" punkt I-VIII oraz XVI-XVII wycenione są według średniej arytmetycznej kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca w danym okresie, natomiast punkty IX-XIV oraz XVIII-XX według kursu NBP obowiązującego na koniec okresu.

Kursy wybranych walut użyte do przeliczania danych bilansowych

Średni kurs NBP dla USD

z dnia 31.12.2019 r.	3,7977
z dnia 31.12.2018 r.	3,7597

Średni kurs NBP dla CHF

z dnia 31.12.2019 r.	3,9213
z dnia 31.12.2018 r.	3,8166

Średni kurs NBP dla GBP

z dnia 31.12.2019 r.	4,9971
z dnia 31.12.2018 r.	4,7895

Średni kurs NBP dla DKK

z dnia 31.12.2019 r.	0,5700
z dnia 31.12.2018 r.	0,5759

Średni kurs NBP dla CAD

z dnia 31.12.2019 r.	2,9139
z dnia 31.12.2018 r.	2,7620

V. Różnice pomiędzy Polskimi Zasadami Rachunkowości a Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej

Specyfikacja różnic:

1. Prawo wieczystego użytkowania gruntów

Sposób ujęcia prawa wieczystego użytkowania gruntów w MSSF nie jest jednoznacznie określony i istnieją w tym względzie rozbieżne opinie. Comarch S.A. będąc jednostką dominującą sporządzającą sprawozdania skonsolidowane wg MSSF prezentuje prawo wieczystego użytkowania gruntów jako wartości niematerialne. Według ustawy o rachunkowości prawo wieczystego użytkowania gruntów ujmowane jest jako pozycja „grunty” w rzeczowych aktywach trwałych i nie podlega amortyzacji.

2. Prowadzenie działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE)

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej nastąpiła zmiana charakteru zwolnienia w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych z ulgi nieograniczonej wartościowo na ulgę ograniczoną wartościowo i zależną od wartości dokonanych inwestycji.

Na dzień bilansowy ulga inwestycyjna stanowi aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. Spółka ustaliła te aktywa w wysokości 11 162 tys. PLN i ujęła je w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym wg MSSF. Na przestrzeni roku 2019 aktywa te zostały rozwiązane, natomiast na 31 grudnia 2019 r. utworzono aktywo w wysokości 9 958 tys. PLN.

Łączny wpływ na wynik wyniósłby minus 1 204 tys. PLN.

3. Program opcji menedżerskich

Nie dotyczy.

4. Korekta przychodów z tytułu zastosowania MSSF 15

W 2018 roku dokonano po raz pierwszy korekty przychodów zgodnie z MSSF 15. Po zastosowaniu zasad wynikających z MSSF 15 wynik roku 2019 uległby zwiększeniu o 27 972 tys. PLN.

5. Korekta należności z tytułu stosowania MSSF 9

Comarch S.A. posiada należności handlowe od podmiotów powiązanych z terminami spłaty od 1 do 5 lat. Wartość nominalna tych należności na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosi 85 671 tys. PLN, a wartość bieżąca przy zastosowaniu stopy dyskontowej 5,8% wynosi 76 779 tys. PLN. Gdyby Comarch SA stosowała zasady wyceny wynikające z MSSF 9 wynik uległby zmniejszeniu o 8 892 tys. PLN.

6. Korekta z tytułu zastosowania MSSF 16

W roku 2019 dokonano po raz pierwszy zastosowania MSSF 16. Do umów o charakterze leasingu zostały zaliczone umowy najmu budynków i powierzchni biurowych, prawo wieczystego użytkowania gruntów oraz leasing środków transportu i sprzętu komputerowego.

W aktywach zostało ujęte prawo do użytkowania ustalone w wysokości zdyskontowanych przyszłych płatności w okresie trwania leasingu. W pasywach zostało ujęte zobowiązanie leasingowe ustalone w wysokości zdyskontowanych przyszłych płatności z tytułu umów leasingowych.

Gdyby sprawozdania Comarch S.A. było sporządzone wg MSSF to na dzień 31 grudnia 2019 r. aktywo z tytułu użytkowania wynosiłoby 90 847 tys. PLN a zobowiązanie leasingowe 91 302 tys. PLN, wpływ na wynik za 2019 rok -455 tys. PLN.

7. Zestawienie zbiorcze różnic w stosunku do MSSF (w tys. PLN)

Pozycja	Kapitał własny na dzień 31 grudnia 2019 r.	Wynik netto za 2019 rok
Wg polskich zasad rachunkowości	881 540	57 627
korekty:		
■ ujęcie opcji menedżerskiej (pkt V 3)	0	0
■ aktywa z tytułu ulgi w SSE (pkt V 2)	9 958	-1 204
■ naliczenie amortyzacji od prawa wieczystego użytkowania (pkt V 1)	-1 459	-93
■ korekta przychodów z tytułu MSSF 15	- 1 601	27 972
■ korekta z tytułu MSSF 16	-455	-455
■ korekta należności z tytułu MSSF 9	-8 892	-8 892
Kapitał własny i wynik netto po uwzględnieniu powyżej określonych różnic:	879 091	74 955

☐ skorygowany

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Raport roczny SA-R 2019

(zgodnie z § 60 ust. 1 pkt 3 Rozporządzenia w sprawie informacji bieżących i okresowych)

(dla emitentów papierów wartościowych prowadzących działalność wytwórczą, budowlaną, handlową lub usługową)

Za rok obrotowy 2019 obejmujący okres od 2019-01-01 do 2019-12-31
 oraz za poprzedni rok obrotowy 2018 obejmujący okres od 2018-01-01 do 2018-12-31

data przekazania: 2020-04-29

COMARCH SA	
(pełna nazwa emitenta)	
COMARCH	Informatyka (inf)
(skrótowa nazwa emitenta)	(sektor wg klasyfikacji GPW w Warszawie)
31-864	Kraków
(kod pocztowy)	(miejscowość)
Al. Jana Pawła II	39A
(ulica)	(numer)
012 646 10 00	012 646 11 00
(telefon)	(fax)
IR@comarch.pl	www.comarch.pl
(e-mail)	(www)
677-00-65-406	350527377
(NIP)	(REGON)

BDO Sp. z o.o. sp. k.

(firma audytorska)

Raport roczny zawiera:

- ☒ Sprawozdanie firmy audytorskiej z badania rocznego sprawozdania finansowego
- ☐ Stanowisko organu zarządzającego wraz z opinią organu nadzorującego odnoszące się do wydanego przez firmę audytorską sprawozdania z badania rocznego sprawozdania finansowego zawierającego opinię z zastrzeżeniami, opinię negatywną lub odmowę wyrażenia opinii
- ☒ Oświadczenie zarządu w sprawie rzetelności sporządzenia sprawozdania finansowego
- ☒ Informacja zarządu dotycząca wyboru firmy audytorskiej
- ☒ Oświadczenie rady nadzorczej w sprawie komitetu audytu
- ☒ Pismo Prezesa Zarządu
- ☒ Roczne sprawozdanie finansowe
- ☒ Wprowadzenie ☒ Zestawienie zmian w kapitale własnym
- ☒ Bilans ☒ Rachunek przepływów pieniężnych
- ☒ Rachunek zysków i strat ☒ Dodatkowe informacje i objaśnienia
- ☒ Sprawozdanie zarządu (sprawozdanie z działalności emitenta)
- ☒ Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego
- ☐ Oświadczenie na temat informacji niefinansowych
- ☒ Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych
- ☒ Ocena rady nadzorczej dotycząca sprawozdania z działalności i sprawozdania finansowego
- ☐ Inne informacje przekazywane przez ASI

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR	
	2019	2018	2019	2018
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	951 698	966 100	221 233	226 416
II. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	33 519	89 389	7 792	20 949
III. Zysk (strata) brutto	67 397	57 075	15 667	13 376
IV. Zysk (strata) netto	57 627	49 649	13 396	11 636
V. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	60 958	82 817	14 170	19 409
VI. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-7 665	-57 442	-1 782	-13 462
VII. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-53 199	-7 205	-12 367	-1 689
VIII. Przepływy pieniężne netto, razem	94	18 170	22	4 258
IX. Aktywa, razem	1 395 045	1 334 901	327 591	310 442
X. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	513 505	500 711	120 584	116 444
XI. Zobowiązania długoterminowe	120 946	152 343	28 401	35 429
XII. Zobowiązania krótkoterminowe	160 942	157 089	37 793	36 532

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. EUR	
	2019	2018	2019	2018
XIII. Kapitał własny	881 540	834 190	207 007	193 998
XIV. Kapitał zakładowy	8 133	8 133	1 910	1 891
XV. Liczba akcji (w szt.)	8 133 349	8 133 349	8 133 349	8 133 349
XVI. Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/ EUR)	7,09	6,10	1,65	1,43
XVII. Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	7,09	6,10	1,65	1,43
XVIII. Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	108,39	102,56	25,45	23,85
XIX. Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	108,39	102,56	25,45	23,85
XX. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)	1,50	1,50	0,35	0,40

SPRAWOZDANIE FIRMY AUDYTORSKIEJ Z BADANIA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Plik	Opis
Comarch_JSF_SzB_2019-sig-sig.pdf	Sprawozdanie firmy audytorskiej z badania rocznego sprawozdania finansowego.

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU W SPRAWIE RZETELNOŚCI SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Plik	Opis
SAR 2019 Oświadczenie Zarządu w sprawie rzetelności sporządzenia	Oświadczenie Zarządu w sprawie rzetelności sporządzenia sprawozdania finansowego.

INFORMACJA ZARZĄDU DOTYCZĄCA WYBORU FIRMY AUDYTORSKIEJ

Plik	Opis
SAR 2019 Informacja Zarządu w sprawie wyboru firmy audytorskiej	Informacja Zarządu dotycząca wyboru firmy audytorskiej.

OŚWIADCZENIE RADY NADZORCZEJ W SPRAWIE KOMITETU AUDYTU

Plik	Opis
SAR 2019 Oświadczenie Rady Nadzorczej w sprawie komitetu audytu	Oświadczenie Rady Nadzorczej w sprawie Komitetu Audytu.

PISMO PREZESA ZARZĄDU

Plik	Opis
SAR 2019 Pismo Prezesa Zarządu-sig.pdf	Pismo Prezesa Zarządu.

ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

WPROWADZENIE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Plik	Opis
SAR 2019 Wprowadzenie do sprawozdania finansowego-sig-sig	Wprowadzenie do sprawozdania finansowego.

BILANS

	Noty	w tys. zł	
		2019	2018
AKTYWA			
I. Aktywa trwałe		735 752	736 084
1. Wartości niematerialne i prawne	1	10 770	11 048
2. Rzeczowe aktywa trwałe	2	331 755	332 185
3. Inwestycje długoterminowe	3	384 927	383 826
3.1. Długoterminowe aktywa finansowe		364 443	343 518
a) w jednostkach powiązanych		361 704	342 583
b) w pozostałych jednostkach		0	0
c) w pozostałych jednostkach		2 739	935
3.2. Nieruchomości		20 441	40 265
3.3. Inne inwestycje długoterminowe		43	43
4. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	4	8 300	9 025
4.1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		6 082	6 204
4.2. Inne rozliczenia międzyokresowe		2 218	2 821
II. Aktywa obrotowe		659 293	598 817
1. Zapasy	5	62 751	61 435
2. Należności krótkoterminowe	6 7	395 319	376 939
2.1. Od jednostek powiązanych		254 508	227 173
2.2. Od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale		50	151
2.3. Od pozostałych jednostek		140 761	149 615
3. Inwestycje krótkoterminowe	8	72 825	70 762
3.1. Krótkoterminowe aktywa finansowe	8	72 825	70 762
a) w jednostkach powiązanych		900	508
b) w pozostałych jednostkach, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale		0	0
c) w pozostałych jednostkach		4 923	3 264
- udzielone pożyczki		0	0
- udziały lub akcje		0	0
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe		4 923	3 264
d) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne		67 002	66 990
4. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	9	128 398	89 681
A k t y w a r a z e m		1 395 045	1 334 901
PASYWA			
I. Kapitał własny		881 540	834 190
1. Kapitał zakładowy		8 133	8 133
2. Kapitał z rozliczenia fuzji		0	0
3. Kapitał zapasowy	11	717 950	680 501
4. Kapitał z aktualizacji wyceny	12	97 085	95 162
5. Pozostałe kapitały rezerwowe	13	745	745
6. Zysk (strata) z lat ubiegłych		0	0
7. Zysk (strata) netto		57 627	49 649
II. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania		513 505	500 711
1. Rezerwy na zobowiązania	14	160 732	144 309
1.1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		24 786	23 732
1.2. Pozostałe rezerwy		135 946	120 577
a) krótkoterminowe		135 946	120 577
2. Zobowiązania długoterminowe	15	120 946	152 343
2.1. Wobec jednostek powiązanych		19 539	28 240
2.2. Wobec pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale		0	0
2.3. Wobec pozostałych jednostek		101 407	124 103
3. Zobowiązania krótkoterminowe	16	160 942	157 089

	Noty	w tys. zł	
		2019	2018
3.1. Wobec jednostek powiązanych		29 077	28 541
3.2. Wobec pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale		0	0
3.3. Wobec pozostałych jednostek		130 657	127 135
3.4. Fundusze specjalne		1 208	1 413
4. Rozliczenia międzyokresowe	17	70 885	46 970
4.1. Inne rozliczenia międzyokresowe		70 885	46 970
a) krótkoterminowe		70 885	46 970
P a s y w a r a z e m		1 395 045	1 334 901

Wartość księgowa		881 540	834 190
Liczba akcji (w szt.)		8 133 349	8 133 349
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	18	108,39	102,56
Rozwodniona liczba akcji (w szt.)		8 133 349	8 133 349
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	18	108,39	102,56

POZYCJE POZABILANSOWE

	Nota	w tys. zł	
		2019	2018
1. Zobowiązania warunkowe na rzecz jednostek powiązanych (z tytułu)	19	51 078	55 390
- udzielonych gwarancji i poręczeń		51 078	55 390
2. Zobowiązania warunkowe na rzecz pozostałych jednostek (z tytułu)	33	90 725	81 163
- otrzymanych gwarancji i poręczeń		90 725	81 163
P o z y c j e p o z a b i l a n s o w e, r a z e m		141 803	136 553

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Noty	w tys. zł	
		2019	2018
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:		951 698	966 100
- od jednostek powiązanych		326 412	419 431
1. Przychody netto ze sprzedaży produktów	20	883 758	874 509
2. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	21	67 940	91 591
II. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:		761 532	719 140
- jednostkom powiązanym		34 068	36 130
1. Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	22	698 907	633 882
2. Wartość sprzedanych towarów i materiałów		62 625	85 258
III. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		190 166	246 960
IV. Koszty sprzedaży	22	74 033	73 067
V. Koszty ogólnego zarządu	22	74 952	55 517
VI. Zysk (strata) ze sprzedaży		41 181	118 376
VII. Pozostałe przychody operacyjne		14 260	1 972
1. Zysk z tytułu rozchodu niefinansowych aktywów trwałych		607	687
2. Inne przychody operacyjne	23	13 653	1 285
VIII. Pozostałe koszty operacyjne		21 922	30 959
1. Inne koszty operacyjne	24	21 922	30 959
IX. Zysk (strata) z działalności operacyjnej		33 519	89 389
X. Przychody finansowe	25	45 416	10 845
1. Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:		37 140	3 070
- od jednostek powiązanych		37 140	3 070
2. Zysk ze zbycia inwestycji		3 355	6 485
3. Aktualizacja wartości aktywów finansowych		0	0
4. Odsetki, w tym:		1 401	491
- od jednostek powiązanych		943	334
5. Inne		3 520	799

	Noty	w tys. zł	
		2019	2018
XI. Koszty finansowe	26	11 538	43 159
1. Odsetki w tym:		3 193	3 631
- dla jednostek powiązanych		722	675
2. Strata z tytułu rozchodu aktywów finansowych		0	0
3. Aktualizacja wartości aktywów finansowych		7 845	30 826
4. Inne		500	8 702
XII. Zysk (strata) brutto		67 397	57 075
XIII. Podatek dochodowy	27	9 770	7 426
a) część bieżąca		9 044	9 280
b) część odroczone		726	-1 854
XIV. Zysk (strata) netto		57 627	49 649

Zysk (strata) netto (zannualizowany)		57 627	49 649
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)		8 133 349	8 133 349
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	29	7,09	6,10
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych (w szt.)		8 133 249	8 133 349
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	29	7,09	6,10

ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	w tys. zł	
	2019	2018
I. Kapitał własny na początek okresu (BO)	834 190	796 984
I.a. Kapitał własny na początek okresu (BO), po uzgodnieniu do danych porównywalnych	834 190	796 984
1. Kapitał zakładowy na początek okresu	8 133	8 133
1.1. Zmiany kapitału zakładowego	0	0
a) zwiększenia (z tytułu)	0	0
- emisji akcji (wydania udziałów)	0	0
1.2. Kapitał zakładowy na koniec okresu	8 133	8 133
2. Kapitał zapasowy na początek okresu	680 501	653 363
2.1. Zmiany kapitału zapasowego	37 449	27 138
a) zwiększenia (z tytułu)	37 449	27 138
- z podziału zysku za lata poprzednie	37 449	27 138
2.2. Kapitał zapasowy na koniec okresu	717 950	680 501
3. Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	95 162	95 405
- zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	0	0
3.1. Zmiany kapitału z aktualizacji wyceny	1 923	-243
a) zwiększenia (z tytułu)	2 374	58
- rezerwa na podatek odroczone w związku z wyceną certyfikatów	0	0
- wycena bilansowa certyfikatów inwestycyjnych	2 374	
b) zmniejszenia (z tytułu)	451	301
- wycena bilansowa certyfikatów inwestycyjnych	0	301
- rezerwa na podatek odroczone w związku z wyceną certyfikatów	451	0
3.2. Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	97 085	95 162
4. Kapitał z fuzji na początek okresu	0	0
4.1. Kapitał z fuzji na koniec okresu	0	0
5. Pozostałe kapitały rezerwowe na początek okresu	745	745
5.1. Pozostałe kapitały rezerwowe na koniec okresu	745	745
6. Zysk (strata) z lat ubiegłych na początek okresu	49 649	39 338
6.1. Zysk z lat ubiegłych na początek okresu	49 649	39 338
a) zmniejszenia (z tytułu)	49 649	39 338
- przeniesienie zysku z lat poprzednich na kapitał zapasowy	37 449	27 138
- wypłata dywidendy	12 200	12 200
6.2. Zysk (strata) z lat ubiegłych na koniec okresu	0	0
7. Wynik netto	57 627	49 649
a) zysk netto	57 627	49 649
II. Kapitał własny na koniec okresu (BZ)	881 540	834 190
III. Kapitał własny, po uwzględnieniu proponowanego podziału zysku (pokrycia straty)	881 540	834 190

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	w tys. zł	
	2019	2018
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
I. Zysk (strata) netto	57 627	49 649
II. Korekty razem	3 331	33 168
1. Amortyzacja	44 622	43 436
2. (Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	83	-227
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	-34 700	205
4. (Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	5 710	31 582
5. Zmiana stanu rezerw	15 971	20 110
6. Zmiana stanu zapasów	-1 567	16 937
7. Zmiana stanu należności	-26 065	-63 367
8. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	13 355	363
9. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	-14 078	-15 871
10. Inne korekty	0	0
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II) - metoda pośrednia	60 958	82 817
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
I. Wpływy	47 354	14 765
1. Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	4 262	4 777
2. Z aktywów finansowych, w tym:	43 092	9 988
a) w jednostkach powiązanych	39 738	3 504
- otrzymane pożyczki	0	0
- dywidendy i udziały w zyskach	37 140	3 070
- spłacone pożyczki	1 968	112
- spłacone odsetki od pożyczek	630	322
b) w pozostałych jednostkach	3 354	6 484
- inne wpływy z aktywów finansowych	3 354	6 484
II. Wydatki	-55 019	-72 207
1. Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	-27 503	-54 780
2. Wydatki na inwestycje w nieruchomości	-908	-2
3. Na aktywa finansowe, w tym:	-26 608	-17 425
a) w jednostkach powiązanych	-26 608	-17 425
- nabycie aktywów finansowych	-6 324	-1 783
- udzielone pożyczki	-20 284	-15 642
- spłata pożyczek	0	0
- spłata odsetek	0	0
b) w pozostałych jednostkach	0	0
- nabycie aktywów finansowych	0	0
- strata na forwardzie	0	0
4. Inne wydatki inwestycyjne	0	0
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)	-7 665	-57 442
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
I. Wpływy	12 302	55 730
1. Wpływy netto z emisji akcji (wydania udziałów) i innych instrumentów kapitałowych oraz dopłat do kapitału	0	0
2. Kredyty i pożyczki	10 773	54 928
3. Pożyczki spłacone	0	774
4. Pożyczki otrzymane	0	0
5. Inne wpływy finansowe (otrzymane dotacje)	1 529	0
6. Otrzymane odsetki od spłaconych pożyczek	0	28
7. Inne wpływy finansowe	0	0
II. Wydatki	-65 501	-62 935
1. Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tytułu podziału zysku	-12 200	-12 200
2. Spłaty kredytów i pożyczek	-50 209	-46 288
3. Odsetki	-3 069	-3 414
4. Pożyczki udzielone	-23	-353
5. Nabycie udziałów (akcji) własnych, dopłaty do kapitałów	0	-680
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	-53 199	-7 205
D. Przepływy pieniężne netto, razem (A.III+/-B.III+/-C.III)	94	18 170
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:	12	18 469
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	-83	299
F. Środki pieniężne na początek okresu	66 989	48 520
G. Środki pieniężne na koniec okresu (F+/- E), w tym:	67 001	66 989

Komisja Nadzoru Finansowego

	w tys. zł	
	2019	2018
- o ograniczonej możliwości dysponowania	783	1 341

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA
A. NOTY OBJAŚNIAJĄCE
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO BILANSU
Nota 1 a

WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE	w tys. zł	
	2019	2018
a) koszty zakończonych prac rozwojowych	0	0
b) wartość firmy	0	0
c) koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	10 316	10 594
- oprogramowanie komputerowe	0	0
d) inne wartości niematerialne i prawne	454	454
e) zaliczki na wartości niematerialne i prawne	0	0
Wartości niematerialne i prawne, razem	10 770	11 048

Należy wskazać i wyjaśnić okres dokonywania odpisów zakończonych prac rozwojowych oraz odpisów amortyzacyjnych od wartości firmy

Nota 1 b

ZMIANY WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)

		w tys. zł							
	a	b	c		d	e	Wartości niematerialne i prawne, razem		
			koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	- oprogramowanie komputerowe					
koszty zakończonych prac rozwojowych		wartość firmy			inne wartości niematerialne i prawne	zaliczki na wartości niematerialne i prawne			
a) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na początek okresu	0	0	45 417	1 275	6 551	0	51 968		
b) zwiększenia (z tytułu)	0	0	6 248	0	0	0	6 248		
- nabycie	0	0	6 248	0	0	0	6 248		
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	0	21	0	0	0	21		
- likwidacja	0	0	21	0	0	0	21		
- sprzedaż	0	0	0	0	0	0	0		
d) wartość brutto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	0	0	51 644	1 275	6 551	0	58 195		
e) skumulowana amortyzacja (umorzzenie) na początek okresu	0	0	34 823	1 275	6 097	0	40 920		
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	0	6 505	0	0	0	6 505		
- zwiększenia (amortyzacja kosztowa)	0	0	6 526	0	0	0	6 526		
- zmniejszenia	0	0	21	0	0	0	21		
g) skumulowana amortyzacja (umorzzenie) na koniec okresu	0	0	41 328	1 275	6 097	0	47 425		
h) wartość netto wartości niematerialnych i prawnych na koniec okresu	0	0	10 316	0	454	0	10 770		

Nota 1 c

WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE (STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA)	w tys. zł	
	2019	2018
a) własne	10 770	11 048
Wartości niematerialne i prawne, razem	10 770	11 048

Nota 2 a

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	w tys. zł	
	2019	2018
a) środki trwałe, w tym:	329 463	330 851
- grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	32 095	32 003
- budynki, lokale, prawa do lokali i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	207 353	195 052
- urządzenia techniczne i maszyny	68 508	81 138
- środki transportu	16 470	16 652
- inne środki trwałe	5 037	6 006
b) środki trwałe w budowie	218	1 313
c) zaliczki na środki trwałe w budowie	2 074	21
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	331 755	332 185

Nota 2 b

ZMIANY ŚRODKÓW TRWAŁYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)

w tys. zł									
	- grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	- urządzenia techniczne i maszyny	- środki transportu	- inne środki trwałe	Środki trwałe, razem			
a) wartość brutto środków trwałych na początek okresu	32 135	237 196	245 309	27 114	21 112	562 866			
b) zwiększenia (z tytułu)	696	23 237	17 072	5 223	659	46 887			
- nabycie		751	12 253	5 223	659	18 886			
- przeniesienie z inwestycji długoterminowych do środków trwałych	696	22 486	4 819	0	0	28 001			
c) zmniejszenia (z tytułu)	736	682	9 130	4 144	69	14 761			
- likwidacja	0	682	7 662	353	61	8 758			
- sprzedaż	0	0	1 468	3 791	8	5 267			
- przeniesienie ze środków trwałych do nieruchomości inwestycyjnych	736	0	0	0	0	736			
d) wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	32 095	259 751	253 251	28 193	21 702	594 992			
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	132	42 144	164 171	10 462	15 106	232 015			
f) zmniejszenie (przeniesienie budynku na wynajem do nieruchomości inwestycyjnych)	132	0	0	0	0	132			
g) zwiększenie (przeniesienie budynku z nieruchomości inwestycyjnych do środków trwałych)	0	3 239	4 331	0	0	7 570			
h) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	7 014	16 241	1 261	1 560	26 076			
- zwiększenia (amortyzacja kosztowa za okres)	0	7 615	24 634	3 261	1 623	37 133			
- zmniejszenia (likwidacja)	0	601	7 522	353	57	8 533			
- zmniejszenia (sprzedaż)	0	0	871	1 647	6	2 524			
i) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	52 397	184 743	11 723	16 666	265 529			
j) wartość netto środków trwałych na koniec okresu	32 095	207 354	68 508	16 470	5 036	329 463			

Nota 2 c

ŚRODKI TRWAŁE BILANSOWE (STRUKTURA WŁASNOŚCIOWA)	w tys. zł	
	2019	2018
a) własne	329 461	330 838
- używane na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy, w tym umowy leasingu	2	13
Środki trwałe bilansowe, razem	329 463	330 851

Nota 3 a

ZMIANA STANU NIERUCHOMOŚCI (WG GRUP RODZAJOWYCH)	w tys. zł	
	2019	2018
a) stan na początek okresu	40 265	26 780
b) zwiększenia (z tytułu)	1 640	15 179
- doposażenie budynku przeznaczonego na wynajem	904	0
- przyjęcie budynku wraz z gruntem z przeznaczeniem na wynajem	736	15 179
c) zmniejszenia (z tytułu)	21 464	1 694
- amortyzacja za okres	963	1 694
- zmniejszenia z tytułu przeniesienia do środków trwałych	20 501	0
d) stan na koniec okresu	20 441	40 265

Nota 3 b

DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	w tys. zł	
	2019	2018
a) w jednostkach powiązanych	361 704	342 583
- udziały lub akcje	203 490	204 977
- udzielone pożyczki	36 794	18 560
- inne papiery wartościowe	121 420	119 046
- odsetki od udzielonych pożyczek	0	0
b) w pozostałych jednostkach, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	0	0
- udziały lub akcje	0	0
- udzielone pożyczki	0	0
c) w innych jednostkach	2 739	935
- inne długoterminowe aktywa finansowe (wg rodzaju)	2 739	935
- forwardy	2 739	935
Długoterminowe aktywa finansowe, razem	364 443	343 518

Nota 3 c

ZMIANA STANU DŁUGOTERMINOWYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)	w tys. zł	
	2019	2018
a) stan na początek okresu	343 518	359 299
Udziały i akcje		
b) stan na początek okresu	204 977	233 772
c) zwiększenia (z tytułu)	6 358	2 031
- nabycie akcji w jednostkach zależnych	6 324	1 783
- wycena bilansowa udziałów	34	248
d) zmniejszenia (z tytułu)	7 845	30 826
- aktualizacja wartości udziałów	7 845	30 826
- wycena bilansowa udziałów	0	0
e) stan na koniec okresu	203 490	204 977
Inne papiery wartościowe		
f) stan na początek okresu	119 046	119 347
g) zwiększenia	2 374	0
- wycena jednostek uczestnictwa w CCC FIZ	2 374	0
h) zmniejszenia (z tytułu)	0	301
- wycena jednostek uczestnictwa w CCF FIZ	0	301
i) stan na koniec okresu	121 420	119 046
Pożyczki długoterminowe oraz inne aktywa długoterminowe w jednostkach powiązanych		
j) stan na początek okresu	18 560	3 343
k) zwiększenia (z tytułu)	21 420	15 707
- udzielone pożyczki jednostkom zależnym	20 284	15 642
- udzielone pożyczki jednostkom pozostałym	0	0

ZMIANA STANU DŁUGOTERMINOWYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)	w tys. zł	
	2019	2018
- odsetki należne od pożyczek długoterminowych	0	0
- wycena bilansowa pożyczek w jednostkach zależnych	0	65
- rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość pożyczek w jednostkach zależnych	1 136	0
- rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość odsetek	0	0
- wycena bilansowa i skorygowana odsetek od pożyczek	0	0
l) zmniejszenia (z tytułu)	3 186	490
- spłata pożyczek jednostek zależnych	1 968	321
- spłata pożyczek do jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	0	0
- spłata odsetek od pożyczek jednostek zależnych	0	0
- spłata pożyczek do jednostek pozostałych	0	130
- objęcie odsetek od pożyczek odpisem aktualizacyjnym	0	0
- wycena bilansowa pożyczek oraz różnice kursowe zrealizowane od spłaconych pożyczek oraz z wyceny bilansowej	0	0
- zmiana charakteru pożyczek na krótkoterminowe w jednostkach zależnych	0	0
- zmiana charakteru pożyczek na krótkoterminowe w jednostkach, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	80	0
- umorzenie pożyczek w jednostkach zależnych	1 075	0
- umorzenie odsetek od pożyczek w jednostkach zależnych	0	0
- objęcie odpisem aktualizującym pożyczek dla jednostek zależnych	0	39
- kapitalizacja odsetek	0	0
- wycena bilansowa i skorygowana odsetek od pożyczek	63	0
m) stan na koniec okresu	36 794	18 560
Inne długoterminowe aktywa		
n) stan na początek okresu	935	2 837
o) zwiększenia (z tytułu)	1 804	0
- wycena forwardów i IRS	1 804	0
p) zmniejszenia (z tytułu)	0	1 902
- wycena forwardów i IRS	0	1 902
q) Stan na koniec okresu	2 739	935
r) Stan na koniec okresu	364 443	343 518

Nota 3 d

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł												
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	
Lp.	nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, jednostka współzależna, jednostka siostrzana, z powiązanym powiązaniem bezpośrednim i pośrednim)	zasosowana metoda konsolidacji/wyceny na metodą praw własności/wycena metodą proporcjonalną, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą praw własności/wyceni e metodą proporcjonalną	data objęcia kontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie, innej niż określona pod lit j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
1.	Comarch AG	Drezno	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek europejski oraz Ameryki Południowej	zależna	konsolidowana	13.09.1999	154 456	-1 320	153 136	100,00	100,00	
2.	Comarch Software und Beratung AG	Monachium	producent oprogramowania (zwłaszcza klasy ERP) oraz integrator systemów informatycznych	zależna II stopnia (zależna od Comarch AG)	konsolidowana	18.11.2008	109 382	-38 485	70 897	100,00	100,00	100% zależna od Comarch AG
3.	Comarch Solutions GmbH	Innsbruck	producent oprogramowania (zwłaszcza klasy ERP) oraz integrator systemów informatycznych	zależna III stopnia (zależna od Comarch Software und Beratung AG)	konsolidowana	18.11.2008	6 286	-4 960	1 326	100,00	100,00	100 % zależna od Comarch Software und Beratung AG
4.	Comarch Sistemas LTDA	Sao Paulo	sprzedaż systemów informatycznych na rynku Ameryki Środkowej i Południowej oraz support dostarczonych systemów IT	zależna II stopnia (zależna od Comarch AG)	konsolidowana	02.09.2014	1 208	0	1 208	100,00	100,00	80% zależna od Comarch AG, 20% w posiadaniu Comarch SuB AG

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł											
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, jednostka współzależna, jednostka stowarzyszona, z powiązań bezpośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji/wycena własności/wycena metodą proporcjonalną, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą własności/wyceni	data objęcia kontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie, innej niż określona pod (it j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
5. Comarch Peru S.A.C.	Lima	sprzedaż systemów informatycznych na rynku Ameryki Środkowej i Południowej oraz support dostarczonych systemów IT	zależna II stopnia (zależna od Comarch AG)	konsolidowana	14.12.2016	1 845	0	1 845	100,00	100,00	95% zależna od Comarch AG, 5% w posiadaniu Comarch SA
6. Comarch S.A.S.	Lezennes	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek europejski oraz Ameryki Północnej	zależna	konsolidowana	14.09.2007	41 402	-37 114	4 288	100,00	100,00	
7. Comarch R&D S.a r.l.	Montbonnot-Saint-Martin	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek europejski oraz Ameryki Północnej	zależna	konsolidowana	16.09.2008	714	-714	0	100,00	100,00	
8. Comarch Luxembourg S.a r.l.	Luksemburg	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek europejski	zależna	konsolidowana	21.04.2011	1 981		1 981	100,00	100,00	
9. Comarch, Inc.	Rosemont	sprzedaż i oprogramowania i usług na rynek amerykański	zależna	konsolidowana	24.06.1999	991	-991	0	100,00	100,00	
10. Comarch Panama, Inc.	Panama	produkcja i sprzedaż systemów informatycznych na rynek Ameryki Środkowej i Południowej oraz Europy	zależna II stopnia (zależna od Comarch, Inc.)	konsolidowana	22.11.2004	914	0	914	100,00	100,00	100% zależna od Comarch Inc.

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł											
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, jednostka współzależna, jednostka stowarzyszona, z wyłączeniem powiązań bezpośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji/wyceny własności/wycena metodą proporcjonalną, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą własności/wyceni pośrednich)	data objęcia kontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie, innej niż określona pod lit j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
11. Comarch Canada Corp.	New Brunswick	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek amerykański oraz Południowej	zależna	konsolidowana	01.06.2011	162	-21	141	100,00	100,00	
12. Comarch Espace Connecte Inc.	Montreal	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek amerykański	zależna	konsolidowana	16.04.2015	1 164	-54	1 110	100,00	100,00	
13. Comarch Middle East FZ-LLC	Dubaj	sprzedaż systemów informatycznych na Bliskim Wschodzie oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	08.04.2004	203	-203	0	100,00	100,00	
14. Comarch LLC	Kijów	sprzedaż systemów informatycznych na Ukrainie oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	01.06.2004	34	-34	0	100,00	100,00	
15. OOO Comarch	Moskwa	sprzedaż systemów informatycznych w Rosji oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	26.01.2005	147	-147	0	100,00	100,00	
16. Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	Szanghaj	sprzedaż systemów informatycznych w Chinach oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	q3 2009	597	-597	0	100,00	100,00	

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł											
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, jednostka współzależna, jednostka zależna, z którą powiązań bezpośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji/wyceny własności/wycena proporcjonalna, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą własności/wyceni	data objęcia kontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posiadanej kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie, innej niż określona pod (it j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
17. Comarch Technologies Oy	Espoo	systemy informatycznych w Szwecji oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	16.12.2010	198	-198	0	100,00	100,00	
18. Comarch UK Ltd.	Londyn	systemy informatycznych w Wielkiej Brytanii, Polsce i Irlandii oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	20.03.2012	271	-36	235	100,00	100,00	
19. Comarch Japan KK	Tokio	systemy informatycznych w Japonii oraz support dostarczonych systemów IT	zależna II stopnia	konsolidowana	07.07.2017	490	0	490	100,00	100,00	100% zależna od Comarch UK
20. Comarch Chile SpA	Santiago	systemy informatycznych w Chile oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	23.05.2013	920	-920	0	100,00	100,00	
21. Comarch Software Spain S.L.U.	Madryt	systemy informatycznych w Europie i Ameryce Południowej oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	11.11.2014	4 641	-4 641	0	100,00	100,00	

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł											
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, jednostka współzależna, jednostka stowarzyszona, z wyłączeniem powiązań bezpośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji/wyceny własności/wycena metodą proporcjonalną, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą własności/wyceni o metodą	data objęcia kontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posiadanej kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie, innej niż określona pod lit j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
22. Comarch Colombia S.A.S.	Bogota	sprzedaż systemów informatycznych w Ameryce Południowej oraz support dostarczonych systemów IT	zależna II stopnia (zależna od Comarch Software Spain S.L.U.)	konsolidowana	04.05.2016	3 860	0	3 860	100,00	100,00	100% w posiadaniu Comarch Software Spain S.L.U.
23. Comarch Yazilim A.S.	Stambul	sprzedaż systemów informatycznych na rynku tureckim oraz support dostarczonych systemów IT	zależna	konsolidowana	18.12.2014	825	-825	0	100,00	100,00	
24. Comarch SRL	Mediolan	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek europejski	zależna	konsolidowana	05.02.2015	7 441	-5 206	2 235	100,00	100,00	
25. Comarch Malaysia SDN. BHD.	Kuala Lumpur	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek azjatycki	zależna	konsolidowana	02.04.2015	517	-517	0	100,00	100,00	
26. Comarch s.r.o.	Bratysława	działalność ograniczona	zależna	konsolidowana	31.08.2004	494	-494	0	100,00	100,00	
27. Comarch Pointshub Inc.	Rosemont	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek amerykański	zależna	konsolidowana	24.08.2015	32 910	-32 876	34	100,00	100,00	
28. Comarch AB	Sztokholm	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek europejski	zależna	konsolidowana	18.08.2015	22	0	22	100,00	100,00	

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł											
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, jednostka współzależna, jednostka stowarzyszona, z wyłączeniem powiązań bezpośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji/wyceny własności/wycena metodą proporcjonalną, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą własności/wyceni o metodą	data objęcia kontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie, innej niż określona pod (it j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
29. Comarch Argentina S.A.	Buenos Aires	sprzedaż oprogramowania i usług na rynek Ameryki Środkowej i Południowej	zależna	konsolidowana	11.11.2015	929	-882	47	100,00	100,00	95% zależna od Comarch SA, 5% w posiadaniu Comarch AG
30. Comarch Saudi Arabia Co.	Rijad	sprzedaż oprogramowania i usług w Arabii Saudyjskiej	zależna	konsolidowana	19.03.2017	1 016	-9	1 007	100,00	100,00	95% zależna od Comarch SA, 5% w posiadaniu Comarch Infrastruktura SA
31. Comarch Mexico S.A. de C.V.	Meksyk	sprzedaż oprogramowania i usług w Meksyku	zależna	konsolidowana	13.04.2018	102	0	102	100,00	100,00	99% zależna od Comarch S.A., 1% w posiadaniu CA Consulting S.A.
32. Comarch Yuhan Hoesa (Comarch Ltd.)	Seul	sprzedaż oprogramowania i usług na terenie Korei Południowej	zależna	konsolidowana	11.09.2018	340	0	340	100,00	100,00	
33. Comarch (Thailand) Limited	Bangkok	sprzedaż oprogramowania i usług na terenie Tajlandii	zależna	konsolidowana	01.10.2018	2 204	0	2 204	100,00	100,00	98% zależna od Comarch S.A., 1% w posiadaniu CA Consulting S.A., 1% w posiadaniu Comarch Technologies Sp. z o.o.
34. Comarch BV	Rotterdam	sprzedaż oprogramowania i usług na terenie Holandii	zależna	konsolidowana	23.11.2018	872	0	872	100,00	100,00	

Komisja Nadzoru Finansowego

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł											
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, jednostka współzależna, jednostka stowarzyszona, z wyłączeniem powiązań bezpośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji/wycena własności/wycena metodą proporcjonalną, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą własności/wyceni	data objęcia kontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie, innej niż określona pod lit j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
35. Comarch Pty. Ltd.	Sydney	sprzedaż oprogramowania i usług na terenie Australii	zależna	konsolidowana	22.05.2019	264	0	264	100,00	100,00	
36. Comarch Technologies sp. z o.o.	Kraków	odpowiada za rozwój technologii związanych z projektowaniem i produkcją urządzeń elektronicznych oraz związane z nimi oprogramowania	zależna	konsolidowana	18.11.2008	298	0	298	100,00	100,00	
37. CA Consulting SA	Warszawa	dostarczenie łącz teleinformatycznych oraz świadczenie usług outsourcingowych	zależna	konsolidowana	18.06.2004	1 053	0	1 053	100,00	100,00	
38. Comarch Management Sp. z o.o.	Kraków	działalność związana z informatyką	zależna	konsolidowana	19.10.2007	400	-300	100	100,00	100,00	

UDZIAŁ Y LUB AKCJEW JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
Lp. nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, jednostka współzależna, jednostka zależna, z wyszczególnieniem m powiązań pośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji/wycene na metodą praw własności/wycena metoda proporcjonalna, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycene nie metodą praw własności/wyceni na metodą	data objęcia kontrol / współkontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posadanego kapitału załadowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie, innej niż określona pod lit j) lub k), podstawy kontroli współkontroli / znaczącego wpływu
39. Comarch Corporate Finance FIZ	Kraków	prowadzenie działalności i inwestycyjnej w zakresie nowych technologii i usług Internetowych	zależna	konsolidowana	24.10.2007	1 060	120 360	121 420	100,00	100,00	100,0% ogólnej liczby certyfikatów inwestycyjnych w posiadaniu Comarch S.A.
40. Comarch Management Sp z o.o. SK-A	Kraków	działalność związana z informatyką	zależna II stopnia	konsolidowana	21.11.2007	11 278	-11 232	46	100,00	100,00	25,0% głosów przypada na CCF FIZ; 75,0% głosów przypada na Comarch S.A.; z akcji nabytych przez Comarch Management sp. z o.o. SK-A celem umorzenia Spółki nie wykonuje prawa głosu
41. Bonus Management Sp. z o.o. SK-A	Kraków	działalność inwestycyjna na rynku kapitałowym przez związana z informatyką	zależna II stopnia	konsolidowana	24.02.2011	28 344	-903	27 441	100,00	100,00	100,0 % w posiadaniu CCF FIZ
42. Bonus MANAGEMENT Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Krakowie	Kraków	działalność inwestycyjna w zakresie sportu	zależna II stopnia	konsolidowana	25.03.2014	2 400	0	2 400	100,00	100,00	33,33% głosów w posiadaniu MKS Cracovia SSA, 66,67% w posiadaniu Bonus Management Spółka z

Komisja Nadzoru Finansowego

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł											
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, jednostka współzależna, jednostka powiązana, z którą powiązań bezpośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji/wyceny własności/wycena metodą proporcjonalną, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą własności/wyceni	data objęcia kontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie, innej niż określona pod lit j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
43. Bonus Development Sp. z o.o. SK-A	Kraków	działalność developerska oraz inwestycyjna na rynku nieruchomości	zależna II stopnia	konsolidowana	24.02.2011	55 950	-26 677	29 273	100,00	100,00	100,0 % w posiadaniu CCF FIZ
44. Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A	Kraków	działalność inwestycyjna na rynku kapitałowym oraz związana z informatyką	zależna II stopnia	konsolidowana	07.10.2010	15 552	-4 154	11 398	100,00	100,00	100,0 % w posiadaniu CCF FIZ
45. Bonus Development Sp. z o.o. II Koncept SK-A	Kraków	działalność developerska oraz inwestycyjna na rynku nieruchomości	zależna II stopnia	konsolidowana	25.10.2010	8 933	2 314	11 247	100,00	100,00	100,0 % w posiadaniu CCF FIZ
46. Comarch Healthcare S.A.	Kraków	produkcja i dostawa kompleksowych rozwiązań informatycznych dla sektora zdrowia oraz centrum diagnostyki medycznej w Krakowie i Med24	zależna II stopnia	konsolidowana	08.04.2008	132 183	-92 183	40 000	100,00	100,00	38,27% w posiadaniu CCF FIZ, 17,33% w posiadaniu Comarch S.A., 33,02% w posiadaniu Comarch Software und Beratung AG, 11,38% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SKA

Komisja Nadzoru Finansowego

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł											
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, jednostka współzależna, jednostka stowarzyszona, z wyszczególnieniem powiązań bezpośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji/wyceny na metodą praw własności/wycena metodą proporcjonalną, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą praw własności/wycenie metodą	data objęcia kontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posiadanej kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie, innej niż określona pod lit.) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
47. Comarch Polska S.A.	Kraków	pozyskuje kontrakty informatyczne na rynku krajowym i realizuje je w całości lub w części	zależna II stopnia	konsolidowana	09.06.2008	10 000	-10 000	0	100,00	100,00	100,0 % w posiadaniu CCF FIZ
48. Comarch Cloud S.A.	Kraków	działalność polegająca na wytwarzaniu i wdrażaniu oprogramowania obciążeniowego nowej generacji	zależna II stopnia	konsolidowana	21.10.2008	3 000	-466	2 534	100,00	100,00	100,0 % w posiadaniu CCF FIZ
49. Comarch Infrastruktura S.A.	Kraków	działalność polegająca na oferowaniu usług data center oraz outsourcingu usług informatycznych	zależna II stopnia	konsolidowana	09.12.2008	1 150	6 141	7 291	100,00	100,00	100,0 % w posiadaniu CCF FIZ
50. Comarch24 S.A.	Kraków	świadczy usługi księgowe dla krajowych podmiotów zależnych z Grupy Comarch oraz prowadzi	zależna II stopnia	konsolidowana	04.05.2009	2 500	1 754	4 254	100,00	100,00	100,0 % w posiadaniu CCF

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł											
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, jednostka współzależna, jednostka stowarzyszona, z wyłączeniem powiązań bezpośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji/wycena własności/wycena metodą proporcjonalną, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą własności/wyceni	data objęcia kontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posiadanego kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie, innej niż określona pod lit j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu FIZ
51. Geopolis sp. z o.o. Toruń	Toruń	projekt informatyczne z zakresu e-księgowości i handlu elektronicznego	zależna	konsolidowana	03.04.2017	4 050	-4 050	0	100,00	100,00	
52. CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A	Kraków	prowadzi działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym	zależna II stopnia	konsolidowana	12.10.2009	31 140	-6 394	24 746	100,00	100,00	100,0 % w posiadaniu CCF FIZ

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł										
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, jednostka współzależna, jednostka stowarzyszona, z wyłączeniem powiązań bezpośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji/wyceny na metodą praw własności/wycena metodą proporcjonalną, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą praw własności/wycenie metodą	data objęcia kontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posiadanej kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu
l.p.	wskazanie, innej niż określona pod (it j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu									
53.	Comarch Swiss AG	Luzern	zależna III stopnia	zależna III stopnia	18.11.2008	175	0	175	100,00	100,00
54.	CAMS AG	Luzern	działalność inwestycyjna na rynku kapitałowym oraz związana z informatyką	zależna III stopnia	21.01.2013	12 198	0	12 198	51,00	51,00
55.	Opso Sp. z o.o.	Kraków	działalność gastronomiczna	zależna	20.12.2011	205	0	205	100,00	100,00
56.	MKS Cracovia SSA	Kraków	działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu	zależna	29.09.2003	37 209	-3 341	33 868	66,11	66,11
57.	Sointeractive S.A.*	Kraków	działalność w zakresie interaktywnych technologii internetowych	stowarzyszona	29.09.2008	5 400	-5 400	0	42,98	27,37

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł											
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	siedziba	przedmiot przedsiębiorstwa	charakter powiązania (jednostka zależna, jednostka stowarzyszona, z wyłączeniem powiązań bezpośrednich i pośrednich)	zastosowana metoda konsolidacji/wycena własności/wycena metodą proporcjonalną, bądź wskazanie, że jednostka nie podlega konsolidacji/wycenie metodą własności/wycenie metodą	data objęcia kontroli / współkontroli / uzyskania znaczącego wpływu	wartość udziałów / akcji według ceny nabycia	korekty aktualizujące wartość (razem)	wartość bilansowa udziałów / akcji	procent posiadanej kapitału zakładowego	udział w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu	wskazanie, innej niż określona pod lit j) lub k), podstawy kontroli / współkontroli / znaczącego wpływu
58. Metrum Capital S.A. *	Kraków	realizacja oprogramowania inwestycyjnego	stowarzyszona	wycena metodą praw własności	06.02.2014	450	-450	0	64,29	47,37	15,79% głosów w posiadaniu Comarch S.A., 31,58% w posiadaniu CAMS AG

(*) wartość bilansową udziałów jednostek stowarzyszonych zaprezentowano w wartości odpowiadającej wycenie według metody praw własności (analogicznie jak w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Comarch S.A.)

W nocie zaprezentowano udziały lub akcje posiadane przez Comarch S.A. jak również przez pozostałe jednostki z Grupy Kapitałowej Comarch.

Bilansowa wartość udziałów lub akcji posiadanych przez Comarch S.A. wynosi 203 490 tys. PLN, wartość papierów wartościowych wynosi 121 420 tys. PLN, natomiast bilansowa wartość udziałów spółek zależnych wynosi 260 462 tys. PLN.

Wartość bilansową udziałów jednostek stowarzyszonych zaprezentowano w wartości odpowiadającej wycenie według metody praw własności (analogicznie jak w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Comarch S.A.)

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł														
a	m					n		o		p	r	s	t	
Lp. nazwa jednostki	kapitał własny jednostki, w tym:			zobowiązania i rezerwy na zobowiązania jednostki, w tym:			należności jednostki, w tym:		aktywa jednostki, ze środków finansów jednostki	przychody ze sprzedaży	nieopłaconą przez emitenta wartość udziałów / akcji w jednostce	przynależne dywidendy od jednostki za ostatni rok obrotowy		
	- kapitał zakładowy	- kapitał zapasowy	- pozostały kapitał własny, w tym:	- zobowiązania długoterminowe	- rezerwa na zobowiązania długoterminowe	- rezerwa na zobowiązania krótkoterminowe	- należności długoterminowe	- należności krótkoterminowe						
1. Comarch AG	137 097	61 888	90 973	-15 764	-23 383	5 115	110 773	18 154	92 619	77 835	247 870	143 713	0	0
2. Comarch Software und Beratung AG	128 982	24 590	62 947	41 445	32 732	17 958	49 065	5 054	44 011	45 477	178 047	150 747	0	0
3. Sisemas LTDA	-4 897	1 208	0	-6 105	-4 434	-3 210	33 795	6 887	26 908	1 211	28 898	14 028	0	0
4. Comarch Peru S.A.C.	1 234	1 845	0	-611	-498	-60	457	0	457	915	1 692	3 016	0	0
5. Comarch S.A.S.	4 045	39 040	0	-34 995	-34 341	-2 691	95 531	17 857	77 674	28 599	99 576	56 659	0	0
6. Comarch R&D S.a.r.l	1 813	26	0	1 787	832	696	6 997	4 318	2 679	5 409	8 810	10 636	0	0
7. Comarch Luxembourg S.a.r.l.	5 138	1 981	0	3 157	1 977	1 081	6 740	0	6 740	4 959	11 879	5 964	0	0
8. Comarch, Inc.	17 260	154	853	16 253	16 022	-67	12 781	0	12 781	15 578	30 041	60 153	0	0
9. Comarch Panama, Inc.	11 378	914	0	10 464	8 392	1 270	1 684	0	1 684	6 578	13 062	4 397	0	0
10. Comarch Canada Corp.	12 479	162	0	12 317	10 964	2 623	4 870	1 188	3 682	6 275	17 349	15 191	0	0
11. Comarch Espace Connecte Inc.	1 176	1 164	0	12	27	-3	6	0	6	54	1 182	0	0	0
12. Comarch Middle East FZ-LLC	-18 304	200	0	-18 504	-22 071	2 339	34 108	0	34 108	9 334	15 804	21 768	0	0
13. Comarch LLC	-6 415	15	0	-6 430	-6 845	-39	14 102	0	14 102	5 963	7 687	7 278	0	0
14. OOO Comarch	11 836	140	585	11 111	1 280	11 586	8 770	4	8 766	9 604	20 605	33 711	0	0
15. Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	-201	597	0	-798	-608	0	491	0	491	208	290	205	0	0

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł																	
Lp.	a		m					n			o		p	r	s	t	
	kapitał własny jednostki, w tym:					zobowiązania i rezerwy na zobowiązania jednostki, w tym:			należności jednostki, w tym:								
16.	Comarch Technologies Oy	239	198	0	41	121	-147	1 958	2	1 956	878	0	878	2 197	6 925	0	0
17.	Comarch UK LTD	3 357	271	0	3 086	-10 304	13 621	36 470	9 095	27 375	19 966	0	19 966	39 827	46 278	0	0
18.	Comarch Japan KK	1 923	490	0	1 433	-1 208	2 307	3 812	23	3 789	1 861	0	1 861	5 736	7 628	0	0
19.	Comarch Chile SpA	-10 991	920	0	-11 911	-9 999	-2 450	15 183	2 576	12 607	2 154	0	2 154	4 191	8 535	0	0
20.	Comarch Software Spain S.L.U.	-382	4 641	0	-5 023	-6 641	1 979	23 490	8 664	14 826	12 354	5 487	6 867	23 107	20 556	0	0
21.	Comarch Colombia S.A.S.	4 013	3 857	3	153	-858	1 150	4 784	230	4 554	5 495	0	5 495	8 798	7 758	0	0
22.	Comarch Yazilim A.S.	1 347	825	0	522	-1 307	1 844	1 214	5	1 209	1 175	0	1 175	2 561	4 408	0	0
23.	Comarch SRL	-2 361	3 820	0	-6 181	-5 407	-955	7 411	0	7 411	2 814	0	2 814	5 050	4 328	0	0
24.	Comarch Malaysia SDN. BHD.	-4 740	517	0	-5 257	-4 208	-928	6 867	4 897	1 970	1 656	0	1 656	2 127	1 813	0	0
25.	Comarch s.r.o.	538	487	0	51	-91	12	8	0	8	1	0	1	546	0	0	0
26.	Comarch Pointshub Inc.	-1 142	32 910	0	-34 052	-6 982	-23 564	5 632	5 630	2	0	0	0	4 490	0	0	0
27.	Comarch AB	1 737	22	0	1 715	1 534	366	1 458	30	1 428	1 997	0	1 997	3 194	5 368	0	0
28.	Comarch Argentina S.A.	-6 909	929	0	-7 838	-6 943	-5 711	11 422	41	11 381	2 678	0	2 678	4 514	1 881	0	0
29.	Comarch Saudi Arabia Co.	-1 895	1 016	0	-2 911	-1 753	-1 090	2 251	646	1 605	295	0	295	355	4 424	0	0
30.	Comarch Mexico S.A. de C.V.	-24	102	0	-126	-39	-81	588	0	588	19	0	19	565	0	0	0
31.	Comarch Yuhuan Hoesa (Comarch Ltd.)	992	340	0	652	2 050	97	5 062	21	5 041	2 701	0	2 701	6 054	7 789	0	0
32.	Comarch (Thailand) Limited	-143	2 204	0	-2 347	-470	-1 948	3 908	1 703	2 205	2 912	0	2 912	3 765	2 030	0	0
33.	Comarch BV	36	872	0	-836	-151	-690	229	0	229	71	46	25	265	0	0	0

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł															
a		m					n		o		p	r	s	t	
kapitał własny jednostki, w tym:		zobowiązania i rezerwy na zobowiązania jednostki, w tym:					należności jednostki, w tym:						nieopłaconą przez jednostkę lub należną		
						pozostały kapitał własny, w tym:									
Lp.															
34.	Comarch Pty. Ltd.	250	270	0	-20	0	-16	532	1 847	237	0	237	2 630	0	0
35.	Comarch Technologies Sp. z o.o.	13 998	50	1 646	12 302	10 123	1 941	23	1 080	2 454	0	2 454	15 102	7 841	0
36.	CA Consulting S.A.	19 258	1 050	14 025	4 183	-860	5 046	383	9 831	8 683	0	8 683	29 472	22 928	0
37.	Comarch Management Sp. z o.o	47	400	0	-353	-326	-27	3	0	12	0	12	50	0	0
38.	Comarch Corporate Finance FIZ	121 420	1 503	0	119 917	117 543	2 374	100	0	0	0	0	121 520	0	0
39.	Comarch Management Sp. z o.o. SK-A	163	170	6 634	-6 641	2 554	-38	13	0	16	0	16	176	0	0
40.	Bonus Management Sp. z o.o. SK-A	28 312	2 879	22 498	2 935	2 304	-706	104	4 173	13 150	2 500	10 650	32 588	168	0
41.	Bonus MANAGEME NT spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Cracovia Park SK-A	1 433	800	1 601	-968	-890	-78	10	1 510	1 783	0	1 783	2 953	186	0
42.	Bonus Development Sp. z o.o. SK-A	38 925	5 640	42 401	-9 116	-9 048	-79	31 715	4 083	356	0	356	74 723	7 251	0
43.	Bonus Management Sp. z o.o. II Activia SK-A	12 774	1 555	13 998	-2 779	-1 645	-1 134	13	1 956	3 646	0	3 646	14 743	1 099	0

UDZIAŁY LUB AKCJE W JEDNOSTKACH PODPORZĄDKOWANYCH

w tys. zł															
a	m			n		o		p	r	s	t				
Lp.	kapitał własny jednostki, w tym:			zobowiązania i rezerwy na zobowiązania jednostki, w tym:		należności jednostki, w tym:		aktywa trwałe	przebiegi	nieopłacony przez emitenta	przyjmowane lub należne				
			- pozostały kapitał własny, w tym:												
44. Bonus Development Sp. z o.o. II Koncept SK-A	10 040	101	8 832	1 107	755	351	174	6	168	3 280	0	3 280	10 214	991	0
45. Comarch Healthcare S.A.	-27 885	12 115	109 124	-149 124	-130 417	-26 607	73 738	54 055	19 683	8 920	41	8 879	45 852	36 155	0
46. Comarch Polska S.A.	-1 382	500	9 500	-11 382	-21 652	10 269	72 304	24 515	47 789	25 181	360	24 821	70 921	87 278	0
47. Comarch Cloud S.A.	2 524	750	2 250	-476	-454	-22	22	1	21	222	0	222	2 547	0	0
48. Comarch Infrastruktura S.A.	7 366	575	575	6 216	5 874	342	1 216	15	1 201	2 684	0	2 684	8 582	4 020	0
49. Comarch24 S.A.	4 469	500	2 000	1 969	591	1 378	585	4	581	874	0	874	5 054	3 289	0
50. Geopolis sp. z o.o.	-65	450	5 108	-5 623	-4 700	-923	788	0	788	561	26	535	723	48	0
51. CASA Management and Consulting Sp. z o.o. SK-A	18 637	3 114	28 027	-12 504	-12 482	-22	22	0	22	210	0	210	18 660	0	0
52. Comarch Swiss AG	21 652	1 016	508	20 128	9 117	5 394	11 635	535	11 100	10 077	0	10 077	33 287	29 134	0
53. CAMS AG	244	343	0	-99	-117	-12	58	0	58	0	0	0	302	0	0
54. Opso Sp. z o.o.	526	205	0	321	294	27	21	0	21	64	0	64	547	2 473	0
55. MKS Cracovia S.A.	54 629	21 840	22 728	10 061	-15 089	2 001	23 151	6 751	16 400	12 386	0	12 386	77 779	37 695	0
56. Solinteractive S.A.	-254	791	1 260	-2 305	-4 283	1 978	749	570	179	481	0	481	748	3 129	0
57. Metrum Capital S.A.	1 335	791	1 260	-716	-707	-9	25	0	25	8	0	8	9	0	0

Transakcje z podmiotami stowarzyszonymi i z podmiotami powiązanymi osobowo: 2019

- zakupy od podmiotów powiązanych osobowo: 4 380 tys. PLN
- sprzedaż do podmiotów powiązanych osobowo: 1 578 tys. PLN
- zakupy od podmiotów stowarzyszonych: 534 tys. PLN
- sprzedaż do podmiotów stowarzyszonych: 79 tys. PLN

W nocie zaprezentowano wybrane dane finansowe pochodzące ze sprawozdań spółek zależnych sporządzonych na potrzeby sprawozdania skonsolidowanego (według zasad wynikających z MSSF).

Nota 3 f

PAPIERY WARTOŚCIOWE, UDZIAŁY I INNE DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2019	2018
a) w walucie polskiej			157 037	145 051
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)			170 612	179 907
b1. w walucie	w tys.	USD	98	4 697
po przeliczeniu na tys. zł			373	18 080
b2. w walucie	w tys.	EUR	38 570	38 849
po przeliczeniu na tys. zł			166 542	160 685
b3. pozostałe waluty w tys. zł			3 697	1 142
Papiery wartościowe, udziały i inne długoterminowe aktywa finansowe, razem			327 649	324 958

Nota 3 g

PAPIERY WARTOŚCIOWE, UDZIAŁY I INNE DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE (WG ZBYWALNOŚCI)	w tys. zł	
	2019	2018
A. Papiery wartościowe, udziały i inne długoterminowe aktywa finansowe, razem	327 649	324 958
a. akcje (wartość bilansowa):	0	0
- wartość na początek okresu	0	0
- wartość według cen nabycia	0	0
b. akcje (wartość bilansowa) - pozostałe	195 503	194 982
- wartość na początek okresu	194 982	194 258
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	0	-150
- zwiększenie wartości - nabycie akcji	521	874
- wartość według cen nabycia	263 289	263 289
- zmiana formy prawnej	-37 114	0
- wartość wg cen nabycia	226 696	0
c. jednostki uczestnictwa	121 420	119 046
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	2 374	-301
- wartość na początek okresu	119 046	119 347
- wartość według cen nabycia	1 563	1 563
d. udziały w spółkach z.o.o.	7 987	9 995
- wartość na początek okresu	9 995	39 514
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	-7 845	-30 428
- zwiększenie wartości - nabycie udziałów	5 837	909
- wartość według cen nabycia	61 957	61 957
- zmiana formy prawnej	37 114	0
- wartość wg cen nabycia	105 673	0
e. inne - odsetki od pożyczek długoterminowych i wycena forwardów (wartość bilansowa)	2 739	935
- wartość na początek okresu	935	2 808
- korekty aktualizujące wartość (za okres)	1 804	1 873
Wartość według cen nabycia, razem	333 932	326 809
Wartość na początek okresu, razem	324 958	355 927
Korekty aktualizujące wartość, razem	257 512	261 179
Wartość bilansowa, razem	327 649	324 958

Nota 3 h

UDZIELONE POŻYCZKI DŁUGOTERMINOWE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2019	2018
a) w walucie polskiej			27 099	16 921
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)			9 695	1 639
b1. w walucie	w tys.	EUR	2 000	250
po przeliczeniu na tys. zł			8 517	1 075
b2. w walucie	w tys.	USD	170	150
po przeliczeniu na tys. zł			646	564
b3. pozostałe waluty w tys. zł			532	0
Długoterminowe pożyczki, razem			36 794	18 560

Nota 3 i

INNE INWESTYCJE DŁUGOTERMINOWE (WG RODZAJU)	w tys. zł	
	2019	2018
- dzieła sztuki	43	43
Inne inwestycje długoterminowe, razem	43	43

Nota 3 j

ZMIANA STANU INNYCH INWESTYCJI DŁUGOTERMINOWYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH)	w tys. zł	
	2019	2018
a) stan na początek okresu	43	43
b) stan na koniec okresu	43	43

Nota 3 k

INNE INWESTYCJE DŁUGOTERMINOWE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2019	2018
a) w walucie polskiej			43	43
Inne inwestycje długoterminowe, razem			43	43

Nota 4 a

ZMIANA STANU AKTYWÓW Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	w tys. zł	
	2019	2018
1. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu	6 204	5 816
2. Zwiększenia	228	388
- odniesione na wynik finansowy okresu	228	388
3. Zmniejszenia	350	0
- odniesione na wynik finansowy okresu	350	0
4. Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem, w tym:	6 082	6 204
a) odniesionych na wynik finansowy	6 082	6 204

Nota 4 b

INNE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	w tys. zł	
	2019	2018
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	2 218	2 821
- długoterminowe rozliczenia międzyokresowe kosztów	2 218	2 821
Inne rozliczenia międzyokresowe, razem	2 218	2 821

Nota 5 a

ZAPASY	w tys. zł	
	2019	2018
a) materiały	2 244	1 861
b) półprodukty i produkty w toku	58 951	56 925
c) produkty gotowe	54	95
d) towary	1 293	2 302
e) zaliczki na dostawy i usługi	209	252
Zapasy, razem	62 751	61 435

Nota 6 a

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE	w tys. zł	
	2019	2018
a) od jednostek powiązanych	254 508	227 173
- z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	254 035	226 713
- do 12 miesięcy	254 035	226 713

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE	w tys. zł	
	2019	2018
- inne	473	460
b) od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	50	151
- z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	50	151
c) należności od pozostałych jednostek	140 761	149 615
- z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	139 236	146 458
- do 12 miesięcy	139 236	146 459
- powyżej 12 miesięcy	0	0
- inne, w tym:	1 525	3 157
- rozrachunki z pracownikami z tytułu zaliczek i pożyczek	194	541
- wadia, kaucje, nadpłaty	213	335
- należne dotacje	807	1 135
- pozostałe	311	1 146
Należności krótkoterminowe netto, razem	395 319	376 939
d) odpisy aktualizujące wartość należności	40 325	25 341
Należności krótkoterminowe brutto, razem	435 644	402 280

Nota 6 b

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE OD JEDNOSTEK POWIĄZANYCH	w tys. zł	
	2019	2018
a) z tytułu dostaw i usług, w tym:	254 035	226 713
- od jednostek zależnych	254 035	226 713
b) inne, w tym:	473	460
- od jednostek zależnych	473	460
Należności krótkoterminowe od jednostek powiązanych netto, razem	254 508	227 173
c) odpisy aktualizujące wartość należności od jednostek powiązanych	32 126	13 551
Należności krótkoterminowe od jednostek powiązanych brutto, razem	286 634	240 724

Nota 6 c

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE OD POZOSTAŁYCH JEDNOSTEK, W KTÓRYCH EMITENT POSIADA ZAANGAŻOWANIE W KAPITALE	w tys. zł	
	2019	2018
a) z tytułu dostaw i usług, w tym:	50	151
- od jednostek stowarzyszonych	50	151
Należności krótkoterminowe od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale netto, razem	50	151
b) odpisy aktualizujące wartość należności od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	0	1 024
Należności krótkoterminowe od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale brutto, razem	50	1 175

Nota 6 d

ZMIANA STANU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWYCH	w tys. zł	
	2019	2018
Stan na początek okresu	25 341	18 611
a) zwiększenia (z tytułu)	19 075	15 043
- utworzenie odpisów na należności wątpliwe	19 075	15 043
b) zmniejszenia (z tytułu)	4 091	8 313
- rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość należności	2 832	4 045
- wykorzystanie odpisów aktualizujących wartość należności - spisanie należności przedawnionych	1 259	4 268
Stan odpisów aktualizujących wartość należności krótkoterminowych na koniec okresu	40 325	25 341

Nota 6 e

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE BRUTTO (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2019	2018
a) w walucie polskiej			145 817	149 020
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)			289 827	253 260
b1. w walucie	w tys.	EUR	46 882	39 824
po przeliczeniu na tys. zł			199 702	171 237
b2. w walucie	w tys.	USD	21 048	17 006

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE BRUTTO (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2019	2018
po przeliczeniu na tys. zł	w tys.	zł	79 861	63 915
b3. w walucie	w tys.	CHF	1	1
po przeliczeniu na tys. zł	w tys.	zł	2	4
b4. w walucie	w tys.	GBP	1 077	2 927
po przeliczeniu na tys. zł	w tys.	zł	5 384	14 021
pozostałe waluty w tys. zł			4 878	4 083
Należności krótkoterminowe, razem			435 644	402 280

Nota 6 f

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG (BRUTTO) - O POZOSTAŁYM OD DNIA BILANSOWEGO OKRESIE SPŁATY:	w tys. zł	
	2019	2018
a) do 1 miesiąca	149 986	125 937
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	44 745	48 666
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	1 564	1 483
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	457	95
e) powyżej 1 roku	0	0
f) należności przeterminowane	236 894	222 482
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (brutto)	433 646	398 663
g) odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług	40 325	25 341
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (netto)	393 321	373 322

Nota 6 g

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG, PRZETERMINOWANE (BRUTTO) - Z PODZIAŁEM NA NALEŻNOŚCI NIESPŁACONE W OKRESIE:	w tys. zł	
	2019	2018
a) do 1 miesiąca	33 883	44 896
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	43 187	46 344
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	22 797	18 059
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	25 783	44 986
e) powyżej 1 roku	111 244	68 197
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (brutto)	236 894	222 482
f) odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane	40 325	25 341
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (netto)	196 569	197 141

Nota 7 a

Należności sporne oraz należności przeterminowane w tys. zł (z podziałem wg tytułów) na dzień	31 grudnia 2019 r.	31 grudnia 2018 r.
a) należności sporne – objęte odpisami aktualizacyjnymi:	1 077	1 388
b) należności przeterminowane brutto, w tym:	236 894	222 482
- z tytułu dostaw towarów i usług	236 894	222 482
Należności przeterminowane, od których nie dokonano odpisów aktualizacyjnych:	196 569	197 141
Należności przeterminowane objęte odpisami aktualizacyjnymi:	40 325	25 341
W tym należności dochodzone na drodze sądowej – objęte odpisami aktualizacyjnymi:	1 990	1 491

Plik	Opis

Nota 8 a

KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	w tys. zł	
	2019	2018
a) w jednostkach powiązanych	900	508
- udzielone pożyczki	402	322
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe	498	186
b) w pozostałych jednostkach, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	0	0
- udzielone pożyczki	0	0
- inne aktywa finansowe	0	0
c) w pozostałych jednostkach	4 923	3 264
- udziały lub akcje	0	0
- inne krótkoterminowe aktywa finansowe	4 923	3 264
- kontrakty forward	4 923	3 264
d) środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	67 002	66 990
- środki pieniężne w kasie i na rachunkach	67 001	66 989
- inne aktywa pieniężne	1	1
Krótkoterminowe aktywa finansowe, razem	72 825	70 762

Nota 8 b

PAPIERY WARTOŚCIOWE, UDZIAŁY I INNE KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2019	2018
a) w walucie polskiej			4 923	3 264
Papiery wartościowe, udziały i inne krótkoterminowe aktywa finansowe, razem			4 923	3 264

Nota 8 c

PAPIERY WARTOŚCIOWE, UDZIAŁY I INNE KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE (WG ZBYWALNOŚCI)	w tys. zł	
	2019	2018
A. Udziały notowane na rynku regulowanym (wartość bilansowa)	0	0
- wartość rynkowa	0	0
- wartość według ceny nabycia	0	0
B. Instrumenty pochodne (wartość bilansowa)	4 923	3 264
- wartość rynkowa	4 923	3 264
Wartość bilansowa, razem	4 923	3 264

Nota 8 d

UDZIELONE POŻYCZKI KRÓTKOTERMINOWE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2019	2018
a) w walucie polskiej			402	322
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)			0	0
pozostałe waluty w tys. zł		zł	0	0
Udzielone pożyczki krótkoterminowe, razem			402	322

Nota 8 e

ŚRODKI PIENIĘŻNE I INNE AKTYWA PIENIĘŻNE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2019	2018
a) w walucie polskiej			34 987	59 117
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)			32 015	7 873
b1. w walucie	w tys.	EUR	6 304	1 222
po przeliczeniu na tys. zł			26 847	5 256
b2. w walucie	w tys.	USD	1 171	117
po przeliczeniu na tys. zł	w tys.	zł	4 449	441
b3. w walucie	w tys.	GBP	111	423
po przeliczeniu na tys. zł	w tys.	zł	554	2 025
b4. w walucie	w tys.	DKK	13	12
po przeliczeniu na tys. zł	w tys.	zł	7	7
b5. w walucie	w tys.	CHF	8	13
po przeliczeniu na tys. zł	w tys.	zł	31	51

ŚRODKI PIENIĘŻNE I INNE AKTYWA PIENIĘŻNE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2019	2018
o6. w walucie	w tys.	CAD	0	0
po przeliczeniu na tys. zł	w tys.	zł	0	0
pozostałe waluty w tys. zł			127	93
Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne, razem			67 002	66 990

Nota 9 a

KRÓTKOTERMINOWE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	w tys. zł	
	2019	2018
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	7 701	7 555
- koszty dotyczące sprzedaży lat następnych	6 728	6 612
- ubezpieczenia majątkowe i komunikacyjne	973	943
- inne	0	0
b) pozostałe rozliczenia międzyokresowe, w tym:	120 697	82 126
- rozliczenia międzyokresowe z tytułu ustalania przychodów dot. kontraktów długoterminowych	120 697	82 126
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe, razem	128 398	89 681

Nota 10 a

KAPITAŁ ZAKŁADOWY (STRUKTURA)								
w tys. zł								
Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	Imienne uprzywilejowane	co do głosu 5:1	nie ograniczono	864 800	865	przekształcenie spółki z o.o.	1994-12-20	1994-12-20
A	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	75 200	75	przekształcenie spółki z o.o.	1994-12-20	1994-12-20
B	Imienne uprzywilejowane	co do głosu 5:1	nie ograniczono	883 600	884	gotówka	1995-03-24	1994-12-20
B	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	56 400	56	gotówka	1995-03-24	1994-12-20
C	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	3 008 000	3 008	gotówka	1997-06-20	1996-11-01
D	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	1 200 000	1 200	gotówka	1999-03-01	1997-11-01
E	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	638 600	638	gotówka	2000-03-08	1999-01-01
G	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	125 787	126	gotówka	2004-06-29	2004-01-01
G3	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	102 708	103	gotówka	2005-06-23	2005-01-01
H	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	543 025	543	zamiana obligacji zamiennych na akcje	2006-03-20	2006-01-01
H	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	20 650	21	zamiana obligacji zamiennych na akcje	2006-03-31	2006-01-01
J2	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	441 826	442	realizacja opcji menedżerskiej	2007-04-20	2007-01-01
J2	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	91 041	91	realizacja opcji menedżerskiej	2010-03-31	2010-01-01
K3	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	73 953	74	realizacja opcji menedżerskiej	2014-03-31	2013-01-01
L1	zwykłe na okaziciela		nie ograniczono	7 759	8	realizacja opcji menedżerskiej	2015-05-14	2014-01-01
Liczba akcji, razem				8 133 349				
Kapitał zakładowy, razem					8 133			
Wartość nominalna jednej akcji (w zł)		1,00						

I. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio poprzez

podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A. byli:

-Janusz Filipiak posiadał 1 997 027 akcji (24,55% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 5 569 027 głosów na WZA, co stanowiło 36,82% wszystkich głosów na WZA;

-Elżbieta Filipiak posiadała 1 181 926 akcji (14,53% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 4 565 926 głosów na WZA, co stanowiło 30,18% wszystkich głosów na WZA;

-MetLife Otwarty Fundusz Emerytalny zarządzany przez MetLife PTE S.A. posiadał 841 097 akcji (10,34% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 841 097 głosów na WZA, co stanowiło 5,56% wszystkich głosów na WZA;

-Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny i Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny zarządzane przez Nationale-Nederlanden PTE S.A. posiadają łącznie 846 571 akcji Comarch SA (10,41% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniają do 846 571 głosów na WZA Spółki (5,60%), w tym Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny zarządzany przez Nationale-Nederlanden PTE S.A. posiada 843 071 akcji Comarch SA (10,37% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniają do 843 071 głosów na WZA Spółki (5,57%).

PODACIE BILANSU:

W dniu 27 stycznia 2020 roku Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. W rezultacie na dzień publikacji raportu akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A. byli:

-Janusz Filipiak posiadał 1 997 027 akcji (24,55% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 5 569 027 głosów na WZA, co stanowiło 36,82% wszystkich głosów na WZA;

-Elżbieta Filipiak posiadała 846 000 akcji (10,40% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 4 230 000 głosów na WZA, co stanowiło 27,96% wszystkich głosów na WZA;

-MetLife Otwarty Fundusz Emerytalny zarządzany przez MetLife PTE S.A. posiadał 841 097 akcji (10,34% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 841 097 głosów na WZA, co stanowiło 5,56% wszystkich głosów na WZA;

-Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny i Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny zarządzane przez Nationale-Nederlanden PTE S.A. posiadają łącznie 846 571 akcji Comarch SA (10,41% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniają do 846 571 głosów na WZA Spółki (5,60%), w tym Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny zarządzany przez Nationale-Nederlanden PTE S.A. posiada 843 071 akcji Comarch SA (10,37% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniają do 843 071 głosów na WZA Spółki (5,57%).

Nota 11 a

KAPITAŁ ZAPASOWY	w tys. zł	
	2019	2018
a) ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	84 448	84 448
b) utworzony ustawowo	2 711	2 711
c) utworzony zgodnie ze statutem / umową, ponad wymaganą ustawowo (minimalną) wartość	630 791	593 342
Kapitał zapasowy, razem	717 950	680 501

Nota 12 a

KAPITAŁ Z AKTUALIZACJI WYCENY	w tys. zł	
	2019	2018
a) Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	95 162	95 405
b) zwiększenia	2 374	57
- wycena bilansowa certyfikatów inwestycyjnych	2 374	0
- rezerwa na podatek odroczone w związku z wyceną certyfikatów	0	57
c) zmniejszenia	451	300
- rezerwa na podatek odroczone w związku z wyceną certyfikatów	451	0
- wycena bilansowa certyfikatów inwestycyjnych	0	300
Kapitał z aktualizacji wyceny, razem	97 085	95 162

Nota 13 a

POZOSTAŁE KAPITAŁY REZERWOWE (WEDŁUG CELU PRZEZNACZENIA)	w tys. zł	
	2019	2018
- kapitał inwestycyjny	79	79
- kapitał zapasowy na pokrycie zobowiązań podatkowych	666	666
Pozostałe kapitały rezerwowe, razem	745	745

Nota 14 a

ZMIANA STANU REZERWY Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	w tys. zł	
	2019	2018
1. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na początek okresu	23 732	25 255
2. Zwiększenia	1 098	14
- odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny w związku z wyceną certyfikatów inwestycyjnych CCF FIZ	451	14
- odniesione na wynik finansowy okresu z tytułu dodatnich różnic przejściowych	647	
3. Zmniejszenia	44	1 537
- odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny w związku z wyceną certyfikatów inwestycyjnych CCF FIZ	0	57
- odniesione na wynik finansowy	44	1 480
4. Stan rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem	24 786	23 732
a) odniesionej na wynik finansowy	2 013	1 410
b) odniesionej na kapitał własny	22 773	22 322

Nota 14 b

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW KRÓTKOTERMINOWYCH (WG TYTUŁÓW)	w tys. zł	
	2019	2018
a) stan na początek okresu	120 577	97 446
b) zwiększenia (z tytułu)	125 402	115 908
- utworzenie rezerw z tytułu kar umownych i odszkodowań związanych z nieterminowym wykonaniem kontraktów i odstąpieniem przez kontrahentów od realizacji	2 181	15 503
- utworzenie rezerw na urlopy	17 310	12 772
- rezerwy na koszty kontraktów	8 899	10 947
- rezerwy na nagrody	97 012	76 686
c) zmniejszenia (z tytułu)	110 033	92 777
- rozwiązanie rezerw na urlopy	13 958	12 944
- rozwiązanie rezerw z tytułu kar umownych w związku z ustaniem przyczyn uzasadniających ich utworzenie	15 848	3 473
- rezerwy na koszty kontraktów	6 945	8 773
- rezerwy na nagrody	73 282	67 587
- pozostałe rezerwy	0	0
d) stan na koniec okresu	135 946	120 577

Nota 15 a

ZOBOWIĄZANIA DŁGOTERMINOWE	w tys. zł	
	2019	2018
a) wobec jednostek powiązanych, w tym:	19 539	28 240
aa) wobec jednostek zależnych	19 539	28 240
- inne (wg rodzaju)	19 539	28 240
- zobowiązanie z tytułu leasingu	0	0
- pożyczki otrzymane	19 539	28 240
b) wobec pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	0	0
c) wobec innych jednostek	101 407	124 103
- kredyty i pożyczki	99 388	122 939
- inne	2 019	1 164
Zobowiązania długoterminowe, razem	120 946	152 343

Nota 15 b

ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE, O POZOSTAŁYM OD DNIA BILANSOWEGO OKRESIE SPŁATY	w tys. zł	
	2019	2018
a) powyżej 1 roku do 3 lat	70 540	61 517
b) powyżej 3 do 5 lat	29 055	54 146
c) powyżej 5 lat	21 351	36 680
Zobowiązania długoterminowe, razem	120 946	152 343

Nota 15 c

ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2019	2018
a) w walucie polskiej			17 483	20 147
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)			103 463	132 196
b1. w walucie	w tys.	EUR	24 296	30 743
po przeliczeniu na tys. zł			103 463	132 196
Zobowiązania długoterminowe, razem			120 946	152 343

ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK

Nazwa (firma) jednostki, ze wskazaniem formy prawnej	Siedziba	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy				Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty				Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia	Inne
		w tys. zł	w walucie	jednostka	waluta	w tys. zł	w walucie	jednostka	waluta				
BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A.	Warszawa	44 000		w tys.	zł	9 832	2 309 w tys.		EUR	EURIBOR1M+0, 95%; IRS na poziomie 0,77% do 29.07.2024	2024-07-29	wексел in blanco, hipoteka umowna do kwoty 53 815 tys. zł na SSE4 w KraKowie, kredyt przewalutowany na euro w ubezpieczeniow październiku 2011 roku	
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA	Warszawa	17 396	4 126 w tys.		EUR	1 647	387 w tys.		EUR	EURIBOR1M+1, 2%	2021-09-29	hipoteka umowna w kwocie 6 189 tys. euro, ceśa praw z polisy ubezpieczeniow SSE5 w KraKowie oświadczenie o poddaniu się egzekucji	dotyczy budynku biurowego SSE5 w KraKowie
Santander Bank Polska S.A. (dawniej Bank Zachodni WBK S.A.)	Warszawa	30 925	7 400 w tys.		EUR	0	0 w tys.		EUR	EURIBOR1M+1, 3%; IRS na poziomie 0,354% do 28.06.2019	2020-12-31	hipoteka w wysokości 11 100 tys. euro, ceśa polisy ubezpieczeniow SSE3 w KraKowie oświadczenie o poddaniu się egzekucji	dotyczy budynku biurowego SSE3 w KraKowie
										EURIBOR1M+1,		hipoteka umowna do kwoty 84 000 tys. zł, ceśa praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości,	dotyczy budynku

ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK

w tys. zł													
Nazwa (firma)	Warszawa	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy			Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty			EUR	4%; IRS na poziomie 0,2% do 30.11.2023	2023-11-30	ceśja praw z gwarancji należytego wykonania oraz z gwarancji rękojmi, oświadczenie o poddaniu się egzekucji	biurowego SSE6 w Krakowie	
		56 000	13 323 w tys	EUR	20 654	4 850 w tys.	EUR						
Bank Polska Kasa Opieki S.A.													
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	58 144	13 333 w tys	EUR	48 289	11 340 w tys.	EUR		EURIBOR1M+1, 32%; IRS na poziomie 0,385% do 29.02.2028	2028-02-29		dotyczy budynku biurowego SSE7 w Krakowie	
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	10 938	2 508 w tys	EUR	0	0 w tys.	EUR		EURIBOR1M+1, 32%; IRS na poziomie 0,265% do 30.09.2019.	2019-09-30		dotyczy kredytu nieodnawialny na finansowanie działalności gospodarczej	
DNB Bank Polska S.A.	Warszawa	10 854	2 531 w tys	EUR	4 472	1 050 w tys.	EUR		EURIBOR1M+1, 25%	2023-12-30		dotyczy środków trwałych - wyposażenia Laboratorium Internet of Things w Krakowie	
CaixaBank S.A. Oddział w Polsce	Warszawa	14 980	3 500 w tys	EUR	10 930	2 567 w tys.	EUR		EURIBOR1M+0, 70%	2023-08-23		dotyczy programu modernizacyjnego infrastruktury Comarch	

ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK

w tys. zł																
Nazwa (firma)		Kwota kredytu / pożyczki wg umowy						Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty								
IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	Warszawa	12 980	12 980 w tys.		zł	2 371	2 371 w tys.	zł	oprocentowanie stałe	2022-03-01	brak			dotyczy zakupów produktów informatycznych w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym		
IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	Warszawa	17 691	17 691 w tys.		zł	0	0 w tys.	zł	oprocentowanie stałe	2019-01-31	brak			dotyczy zakupów produktów informatycznych w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym		
IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	Warszawa	1 474	1 474 w tys.		zł	0	0 w tys.	zł	oprocentowanie stałe	2019-07-01	brak			dotyczy zakupów produktów informatycznych w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym		
IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	Warszawa	3 139	3 139 w tys.		zł	1 193	1 193 w tys.	zł	oprocentowanie stałe	2022-05-01	brak			dotyczy zakupów produktów informatycznych w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym		
IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	Warszawa	999	999 w tys.		zł	0	0 w tys.	zł	oprocentowanie stałe	2019-12-01	brak			dotyczy zakupów produktów informatycznych w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym		

ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK

w tys. zł		Kwota kredytu / pożyczki wg umowy				Kwota kredytu / pożyczki pozostała do spłaty				Comarch projektem informatycznym
Nazwa (firma)										
IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	Warszawa	1 814	1 814 w tys.	zł	0	0 w tys.	zł	oprocentowanie stałe	2020-05-01	brak
										Comarch projektem informatycznym dotyczący zakupów produktów informatycznych w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym

Część długoterminowa kredytów i pożyczek wynosi na dzień bilansowy 99 388 tys. zł.

Powyższe zobowiązania długoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek obejmują wyłącznie zobowiązania od jednostek pozostałych.

Nota 16 a

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE	w tys. zł	
	2019	2018
a)) wobec jednostek powiązanych, w tym:	29 077	28 541
aa) wobec jednostek zależnych	29 077	28 541
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	25 488	15 048
- do 12 miesięcy	25 488	15 048
- inne (wg rodzaju)	3 589	13 493
- pożyczki otrzymane	0	9 460
- zobowiązania z tytułu leasingu	11	16
- zobowiązania inwestycyjne	67	56
- zobowiązania z tytułu wpłat na kapitał	3 380	3 346
- inne	131	615
b) wobec pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	0	0
c) wobec pozostałych jednostek, w tym:	130 657	127 135
- kredyty i pożyczki	31 929	30 254
- inne zobowiązania finansowe	0	479
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	31 272	35 600
- do 12 miesięcy	31 272	35 600
- powyżej 12 miesięcy	0	0
- zaliczki otrzymane na dostawy i usługi	42	160
- z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych	37 529	32 459
- z tytułu wynagrodzeń	27 040	24 687
- inne (wg tytułów)	2 845	3 496
- zobowiązania inwestycyjne	1 092	2 459
- zobowiązania wobec pracowników	718	586
- inne	1 035	451
d) fundusze specjalne (wg tytułów)	1 208	1 413
- ZFŚŚ i ZFM	1 208	1 413
Zobowiązania krótkoterminowe, razem	160 942	157 089

Nota 16 b

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE (STRUKTURA WALUTOWA)	jednostka	waluta	w tys. zł	
			2019	2018
a) w walucie polskiej			110 057	111 319
b) w walutach obcych (wg walut i po przeliczeniu na zł)			50 885	45 770
b1. w walucie	w tys.	EUR	11 349	10 130
po przeliczeniu na tys. zł			48 331	43 547
b1. w walucie	w tys.	USD	518	550
po przeliczeniu na tys. zł			1 969	2 067
b1. w walucie	w tys.	GBP	39	13
po przeliczeniu na tys. zł			193	64
b1. w walucie	w tys.	CHF	1	2
po przeliczeniu na tys. zł			5	8
pozostałe waluty w tys. zł			387	84
Zobowiązania krótkoterminowe, razem			160 942	157 089

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE Z TITULU KREDYTÓW I POŻYCZEK													
w tys. zł													
Nazwa (firma) jednostki	Siedziba	Kwota kredytu/ pożyczki wg umowy		Kwota kredytu/ pożyczki pozostała do spłaty				Warunki oprocentowania	Termin spłaty	Zabezpieczenia	Inne		
		w tys. zł	w walucie	w tys. zł	w walucie	jednostka	waluta						
BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A.	Warszawa	44 000				2 600		610 w tys.	EUR	EURIBOR1M+0, 95% IRS na poziomie 0,77% do 29.07.2024	2024-07-29	weksel in blanco, hipoteka umowna do kwoty 53 815 tys. zł na kredytowanej nieruchomości, przewalutowany na euro w ubezpieczeniowej, oświadczanie o poddaniu się egzekucji	dotyczy budynku biurowego SSE4 w Krakowie, kredyt na euro w październiku 2011 roku
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA	Warszawa	17 396				2 193		515 w tys.	EUR	EURIBOR1M+1, 2%	2021-09-29	hipoteka umowna w kwocie 6 189 tys. euro, ceśa praw z polisy ubezpieczeniowej, oświadczanie o poddaniu się egzekucji	dotyczy budynku biurowego SSE5 w Krakowie
Santander Bank Polska S.A. (dawniej Bank Zachodni WBK S.A.)	Warszawa	30 925				4 057		953 w tys.	EUR	EURIBOR1M+1, 3% IRS na poziomie 0,354% do 28.06.2019	2020-12-31	hipoteka w wysokości 11 100 tys. euro, ceśa polisy ubezpieczeniowej, oświadczanie o poddaniu się egzekucji	dotyczy budynku biurowego SSE3 w Krakowie
Bank Polska Kasa Opiek S.A.	Warszawa	56 000				7 057		1 657 w tys.	EUR	EURIBOR1M+1, 4% IRS na poziomie 0,2% do 30.11.2023	2023-11-30	hipoteka umowna do kwoty 84 000 tys. zł, ceśa praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości, ceśa praw z gwarancji należytego wykonania oraz z gwarancji rękojmi, oświadczanie o poddaniu się egzekucji	dotyczy budynku biurowego SSE6 w Krakowie

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE Z TITULU KREDYTÓW I POŻYCZEK

w tys. zł

Nazwa (firma)	Miejscowość	Kwota kredytu/ pożyczki wg umowy				Kwota kredytu/ pożyczki pozostała do spłaty		Warunki	Termin spłaty	Zabezpieczenie	Dotyczy
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	58 144	13 333 w tys.	EUR	6 729	1 580 w tys.	EUR	EURIBOR1M+1, 32% IRS na poziomie 0,385% do 29.02.2028	2028-02-29	hipoteka umowna w kwocie 16 666 tys. euro, ceść praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości, oświadczenie o poddaniu się egzekucji	dotyczy budynku biurowego SSE7 w Krakowie
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	10 938	2 508 w tys.	EUR	0	0 w tys.	EUR	EURIBOR1M+1, 32% IRS na poziomie 0,265% do 30.09.2019.	2019-09-30	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	długoterminowy kredyt nieodnawialny na finansowanie działalności gospodarczej
DNB Bank Polska S.A.	Warszawa	10 854	2 531 w tys.	EUR	1 489	350 w tys.	EUR	EURIBOR1M+1, 25%	2023-12-30	zastaw rejestrowy na urządzeniach będących przedmiotem finansowania, ceść praw z umowy ubezpieczenia urzędzeń, oświadczenie o poddaniu się egzekucji	dotyczy środków trwałych - wyposażenia Laboratorium Internet of Things w Krakowie
CaixaBank S.A. Oddział w Polsce	Warszawa	14 980	3 500 w tys.	EUR	3 969	932 w tys.	EUR	EURIBOR1M+0, 70%	2023-08-23	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	dotyczy programu modernizacyjnego infrastruktury Comarch
IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	Warszawa	12 980	12 980 w tys.	zł	2 479	2 479 w tys.	zł	oprocentowanie stałe	2022-03-01	brak	dotyczy zakupów produktów informatycznych w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE Z TITULU KREDYTÓW I POŻYCZEK

w tys. zł									
Nazwa (firma)	Miejscowość	Kwota kredytu/ pożyczki wg umowy		Kwota kredytu/ pożyczki pozostała do spłaty		Warunki	Termin spłaty	Zakwalifikowanie	Dotyczy
IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	Warszawa	17 691	17 691 w tys.	zł	0	0 w tys.	zł	oprocentowanie stałe	2019-01-31 brak dotyczy zakupów produktów informatycznych w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym
IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	Warszawa	1 474	1 474 w tys.	zł	0	0 w tys.	zł	oprocentowanie stałe	2019-07-01 brak dotyczy zakupów produktów informatycznych w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym
IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	Warszawa	3 139	3 139 w tys.	zł	751	751 w tys.	zł	oprocentowanie stałe	2022-05-01 brak dotyczy zakupów produktów informatycznych w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym
IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	Warszawa	999	999 w tys.	zł	0	0 w tys.	zł	oprocentowanie stałe	2019-12-01 brak dotyczy zakupów produktów informatycznych w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym
IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	Warszawa	1 814	1 814 w tys.	zł	605	605 w tys.	zł	oprocentowanie stałe	2020-05-01 brak dotyczy zakupów produktów informatycznych w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym

Część krótkoterminowa kredytów i pożyczek wynosi na dzień bilansowy 31 929 tys. zł.

Powyższe zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek obejmują wyłącznie zobowiązania od jednostek pozostałych.

Nota 17 a

INNE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	w tys. zł	
	2019	2018
a) koszty dotyczące okresu bieżącego, które zostaną poniesione w przyszłości	1 229	1 018
b) rozliczenia międzyokresowe przychodów	69 656	45 952
- krótkoterminowe (wg tytułów)	69 656	45 952
- rozliczenie dotacji otrzymanych	2 114	2 573
- rozliczenia międzyokresowe z tytułu kontraktów długoterminowych	67 542	43 379
Inne rozliczenia międzyokresowe, razem	70 885	46 970

Nota 18 a

Wartość księgowa na 1 akcję w kolumnie "2019" została obliczona jako iloraz wartości księgowej Comarch S.A. (kapitałów własnych Spółki) i ilości akcji według stanu na 31 grudnia 2019 roku. Wartość księgowa na 1 akcję w kolumnie "2018" została obliczona jako iloraz wartości księgowej Comarch S.A. (kapitałów własnych Spółki) i ilości akcji według stanu na 31 grudnia 2018 roku.

Rozwodniona wartość księgowa na 1 akcję w kolumnie "2019" została obliczona jako iloraz wartości księgowej Comarch S.A. w dniu 31 grudnia 2019 roku i rozwodnionej ilości akcji według stanu na 31 grudnia 2019 roku obliczonej zgodnie z MSR 33. Rozwodniona wartość księgowa na 1 akcję w kolumnie "2018" została obliczona jako iloraz wartości księgowej Comarch S.A. w dniu 31 grudnia 2018 roku i rozwodnionej ilości akcji według stanu na 31 grudnia 2018 roku obliczonej zgodnie z MSR 33. Zgodnie z MSR 33 przy obliczaniu rozwodnionego zysku na 1 akcję (rozwodnionej wartości księgowej na 1 akcję) akcje zwykłe powinny być traktowane jak rozwodniające, wtedy i tylko wtedy, gdy ich konwersja na akcje zwykłe obniżyłaby zysk netto (wartość księgową przypadającą na 1 akcję).

Plik	Opis

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO POZYCJI POZABILANSOWYCH

Nota 19 a

ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE (Z TYTUŁU)	w tys. zł	
	2019	2018
a) udzielonych gwarancji i poręczeń	51 078	55 390
- na rzecz jednostek powiązanych, w tym:	51 078	55 390
- na rzecz jednostek zależnych	51 078	55 390
Zobowiązania warunkowe, razem	51 078	55 390

Należy wskazać zobowiązania warunkowe zabezpieczone na majątku emitenta/jednostek powiązanych/pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale/wspólnika jednostki współzależnej/znaczącego inwestora (ze wskazaniem rodzaju zabezpieczeń)

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

Nota 20 a

PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW (STRUKTURA RZECZOWA-RODZAJE DZIAŁALNOŚCI)	w tys. zł	
	2019	2018
- sprzedaż usług informatycznych	678 986	632 049
- od jednostek powiązanych, w tym:	276 801	242 167
- od jednostek zależnych	276 801	242 167
- od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale, w tym:	40	1
- od jednostek stowarzyszonych	40	1
- sprzedaż licencji i oprogramowania własnego	187 475	203 323
- w tym: od jednostek powiązanych	32 746	86 770
- sprzedaż wyrobów gotowych	11 326	33 337
- w tym: od jednostek powiązanych	3 587	32 423
- w tym: od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	0	0
- sprzedaż pozostała	5 971	5 800
- w tym: od jednostek powiązanych	3 547	3 443
- w tym: do jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	0	225
Przychody netto ze sprzedaży produktów, razem	883 758	874 509
- od jednostek powiązanych, w tym:	316 681	364 803

- od jednostek zależnych	316 681	364 803
- od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale, w tym:	40	226
- od jednostek stowarzyszonych	40	226

Nota 20 b

PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW (STRUKTURA TERYTORIALNA)	w tys. zł	
	2019	2018
a) kraj	467 750	452 528
- od jednostek powiązanych, w tym:	64 116	79 195
- od jednostek zależnych	64 116	79 195
- od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale, w tym:	40	218
- od jednostek stowarzyszonych	40	218
b) eksport	416 008	421 981
- od jednostek powiązanych, w tym:	252 565	285 608
- od jednostek zależnych	252 565	285 608
- od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale, w tym:	0	8
- od jednostek stowarzyszonych	0	8
Przychody netto ze sprzedaży produktów, razem	883 758	874 509
- od jednostek powiązanych, w tym:	316 681	364 803
- od jednostek zależnych	316 681	364 803
- od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale, w tym:	40	226
- od jednostek stowarzyszonych	40	226

Nota 21 a

PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY TOWARÓW I MATERIAŁÓW (STRUKTURA RZECZOWA - RODZAJE DZIAŁALNOŚCI)	w tys. zł	
	2019	2018
- sprzęt komputerowy	15 080	44 189
- od jednostek powiązanych, w tym:	6 570	38 353
- od jednostek zależnych	6 570	38 353
- od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	0	0
- oprogramowanie i licencje obce	27 954	14 850
- w tym: od jednostek powiązanych	1 373	5 294
- w tym: od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale:	0	0
- pozostałe	24 906	32 552
- w tym: od jednostek powiązanych	1 748	10 755
- w tym: od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	0	0
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, razem	67 940	91 591
- od jednostek powiązanych, w tym:	9 691	54 402
- od jednostek zależnych	9 691	54 402
- od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	0	0

Nota 21 b

PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY TOWARÓW I MATERIAŁÓW (STRUKTURA TERYTORIALNA)	w tys. zł	
	2019	2018
a) kraj	63 520	84 738
- od jednostek powiązanych, w tym:	5 916	47 834
- od jednostek zależnych	5 916	47 834
- od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	0	0
b) eksport	4 420	6 853
- od jednostek powiązanych, w tym:	3 775	6 568
- od jednostek zależnych	3 775	6 568
- od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	0	0
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, razem	67 940	91 591
- od jednostek powiązanych, w tym:	9 691	54 402
- od jednostek zależnych	9 691	54 402
- od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale	0	0

Nota 22 a

KOSZTY WEDŁUG RODZAJU	w tys. zł	
	2019	2018
a) amortyzacja	44 622	43 436
b) zużycie materiałów i energii	20 016	23 936
c) usługi obce	157 663	156 545
d) podatki i opłaty	7 851	7 132
e) wynagrodzenia	481 677	421 606
f) ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, w tym emerytalne	86 016	75 811
g) pozostałe koszty rodzajowe (z tytułu)	30 150	28 651
Koszty według rodzaju, razem	827 995	757 117
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	19 897	5 349
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	-74 033	-73 067
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	-74 952	-55 517
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	698 907	633 882

Nota 23 a

INNE PRZYCHODY OPERACYJNE	w tys. zł	
	2019	2018
a) rozwiązane rezerwy (z tytułu)	12 347	108
- na odpisy aktualizujące mat. i towary	31	108
- na kary, odszkodowania	12 316	0
b) pozostałe, w tym:	1 306	1 177
- otrzymane odszkodowania komunikacyjne	67	156
- zobowiązania przedawnione	113	151
- zwrot VAT zapłaconego za granicą	195	134
- otrzymane kary umowne, odszkodowania	287	138
- wynagrodzenie płatnika, zwroty z ZUS	136	114
- zwrócone umowy szkoleniowe	52	57
- premie pieniężne	167	96
- inne	289	331
Inne przychody operacyjne, razem	13 653	1 285

Nota 24 a

INNE KOSZTY OPERACYJNE	w tys. zł	
	2019	2018
a) pozostałe, w tym:	21 922	30 959
- składki członkowskie	670	953
- darowizny	57	97
- kary i odszkodowania poniesione, rezerwy na kary, odszkodowania, roszczenia	886	15 179
- umorzenie należności	2 560	0
- koszty projektów częściowo finansowanych dotacjami	1 912	2 257
- działalność bytowa	155	94
- utworzenie-rozwiązanie odpisów na należności	15 130	11 037
- koszty utrzymania nieruchomości	0	1 303
- inne	552	39
Inne koszty operacyjne, razem	21 922	30 959

Nota 25 a

PRZYCHODY FINANSOWE Z TYTUŁU DYWIDEND I UDZIAŁÓW W ZYSKACH	w tys. zł	
	2019	2018
a) dywidendy od jednostek powiązanych, w tym:	37 140	3 070
- od jednostek zależnych	37 140	3 070
Przychody finansowe z tytułu dywidend i udziałów w zyskach, razem	37 140	3 070

Nota 25 b

PRZYCHODY FINANSOWE Z TYTUŁU ODSETEK	w tys. zł	
	2019	2018
a) z tytułu udzielonych pożyczek	943	334
- od jednostek powiązanych, w tym:	943	333
- od jednostek zależnych	943	333
- od pozostałych jednostek, w których emitent posiada zaangażowanie w kapitale, w tym:	0	1
- od jednostek stowarzyszonych	0	1
b) pozostałe odsetki	458	157
- od innych jednostek	458	157
Przychody finansowe z tytułu odsetek, razem	1 401	491

Nota 25 c

INNIE PRZYCHODY FINANSOWE	w tys. zł	
	2019	2018
a) pozostałe, w tym:	3 520	799
- różnice kursowe	433	799
- wycena forward	3 087	0
- inne	0	0
Inne przychody finansowe, razem	3 520	799

Nota 26 a

KOSZTY FINANSOWE Z TYTUŁU ODSETEK	w tys. zł	
	2019	2018
a) pozostałe odsetki	3 193	3 631
- dla jednostek powiązanych, w tym:	722	675
- dla jednostek zależnych	722	675
- dla pozostałych jednostek, w tym:	2 471	2 956
- dla innych jednostek	2 471	2 956
Koszty finansowe z tytułu odsetek, razem	3 193	3 631

Nota 26 b

INNIE KOSZTY FINANSOWE	w tys. zł	
	2019	2018
a) pozostałe, w tym:	500	8 702
- prowizje od gwarancji	393	367
- wycena instrumentów finansowych	0	7 572
- różnice kursowe	0	0
- inne	107	763
Inne koszty finansowe, razem	500	8 702

Nota 27 a

PODATEK DOCHODOWY BIEŻĄCY	w tys. zł	
	2019	2018
1. Zysk (strata) brutto	67 397	57 075
2. Trwałe różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym	19 207	78 024
3. Przejściowe różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym	4 907	-5 921
4. Inne różnice pomiędzy zyskiem (stratą) brutto a podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	-43 911	-80 336
- dochód zwolniony z tytułu działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej	-44 233	-78 710
5. Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	47 600	48 842
6. Podatek dochodowy według stawki 19%, oddział w Albanii według stawki 10%	9 044	9 280
7. Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	9 770	7 426
- ujęty w deklaracji podatkowej (podatek bieżący do zapłaty)	9 044	9 280
- podatek odroczone	726	-1 854

Nota 27 b

PODATEK DOCHODOWY ODROZCZONY WYKAZANY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT:	w tys. zł	
	2019	2018
- podatek dochodowy odroczony z tytułu różnic przejściowych	726	-1 854
Podatek dochodowy odroczony, razem	726	-1 854

Nota 28 a

W dniu 26 czerwca 2019 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło Uchwałę nr 9 w sprawie podziału zysku netto za rok obrotowy 1.01.2018 - 31.12.2018. Walne Zgromadzenie postanowiło, że wypracowany w roku obrotowym od 1 stycznia 2018 do 31 grudnia 2018 zysk netto w kwocie 49 649 395,86 zł (słownie: czterdzieści dziewięć milionów sześćset czterdzieści dziewięć tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt pięć złotych 86/100) zostaje podzielony w ten sposób, że:

1. część zysku netto w kwocie 12 200 023,50 zł (słownie: dwanaście milionów dwieście tysięcy dwadzieścia trzy złote i 50/100) zostaje przeznaczona na wypłatę dywidendy. Dywidendę w kwocie 1,50 zł (słownie: jeden złoty pięćdziesiąt groszy) za jedną akcję otrzymały osoby będące akcjonariuszami Spółki w dniu 05 lipca 2019 roku (dzień dywidendy). Liczba akcji objętych dywidendą wyniosła 8.133.349 sztuk. Dywidenda została wypłacona w dniu 15 lipca 2019 roku.

2. pozostała część zysku netto w kwocie 37 449 372,36 zł (słownie: trzydzieści siedem milionów czterysta czterdzieści dziewięć tysięcy trzysta siedemdziesiąt dwa złote i 36/100) zostaje przekazana na kapitał zapasowy.

Zarząd Comarch S.A. do dnia publikacji niniejszego raportu nie podjął decyzji odnośnie propozycji podziału zysku za 2019 rok.

Plik	Opis

Nota 29 a

Zysk netto na 1 akcję w kolumnie "2019" został obliczony jako iloraz zysku netto osiągniętego w okresie 1.01.2019-31.12.2019 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie 1.01.2019-31.12.2019 roku, gdzie wagą jest ilość dni.

Zysk netto na 1 akcję w kolumnie "2018" został obliczony jako iloraz zysku netto osiągniętego w okresie 1.01.2018-31.12.2018 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie 1.01.2018-31.12.2018 roku, gdzie wagą jest ilość dni.

Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "2019" został obliczony jako iloraz zysku netto osiągniętego w okresie 1.01.2019-31.12.2019 roku oraz średniej ważonej ilości akcji za okres 1.01.2019-31.12.2019 roku obliczonej wg MSR 33.

Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "2018" został obliczony jako iloraz zysku netto osiągniętego w okresie 1.01.2018-31.12.2018 roku oraz średniej ważonej ilości akcji za okres 1.01.2018-31.12.2018 roku obliczonej wg MSR 33. Zgodnie z MSR 33 przy obliczaniu rozwodnionego zysku na 1 akcję (rozwodnionej wartości księgowej na 1 akcję) akcje zwykle powinny być traktowane jak rozwadniające, wtedy i tylko wtedy, gdy ich konwersja na akcje zwykle obniżyłaby zysk netto (wartość księgową).

Plik	Opis

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DOKUMENTY WŁADZ WYKONAWCZYCH

Plik	Opis
SAR 2019 Noty objaśniające do rachunku przepływów-sig-sig-sig-sig-sig-sig	Noty objaśniające do rachunku przepływów

PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ (METODA POŚREDNIA)	w tys. zł	
	2019	2018
I. Zysk (strata) netto	57 627	49 649
II. Korekty razem	3 331	33 168
1. Amortyzacja	44 622	43 436
2. (Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	83	-227
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	-34 700	205
4. (Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	5 710	31 582
5. Zmiana stanu rezerw	15 971	20 110
6. Zmiana stanu zapasów	-1 567	16 937
7. Zmiana stanu należności	-26 065	-63 367
8. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych z wyjątkiem pożyczki kredytów	13 355	363
9. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	-14 078	-15 871
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II)	60 958	82 817

B.DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJACE

Plik	Opis
SAR 2019 Dodatkowe noty objaśniające-sig-sig-sig-sig-sig-sig.pptx	Dodatkowe noty objaśniające.
Sprawozdanie finansowe Comarch SA 2019.xml	Sprawozdanie finansowe Comarch S.A. za rok 2019 w postaci xml

PODPISY

PODPISY WSZYSTKICH CZŁONKÓW ZARZĄDU

Data	Imię i Nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
2020-04-29	Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	
2020-04-29	Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	
2020-04-29	Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	
2020-04-29	Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	
2020-04-29	Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	
2020-04-29	Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

Data	imię i Nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
2020-04-29	Maria Smolińska	Główny Księgowy	

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU (SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI EMITENTA)

Plik	Opis
SAR 2019 Sprawozdanie Zarządu Comarch SA-sig-sig-sig-sig-sig-s	Sprawozdanie Zarządu

OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO

Plik	Opis
SAR 2019 Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego-sig-sig	Oświadczenie o stosowaniu ładu korporacyjnego.

SPRAWOZDANIE NA TEMAT INFORMACJI NIEFINANSOWYCH

Plik	Opis
2019 Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych-sig-sig-sig	Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych.

OCENA RADY NADZORCZEJ DOTYCZĄCA SPRAWOZDANIA Z DZIAŁALNOŚCI I SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Plik	Opis
SAR 2019 Ocena przez Radę Nadzorczą zgodności sprawozdania	Ocena Rady Nadzorczej dotycząca sprawozdania z działalności i sprawozdania finansowego.

W niniejszym raporcie nie wypełniono następujących not:

Środki trwałe wykazywane pozabilansowo

Należności długoterminowe, Zmiana stanu należności długoterminowych (wg tytułów), Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności długoterminowych, Należności długoterminowe (struktura walutowa)

Zmiana stanu wartości niematerialnych i prawnych (wg grup rodzajowych), Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności, w tym: Zmiana stanu wartości firmy - jednostki zależne, Zmiana wartości firmy - jednostki współzależne, Zmiana stanu wartości firmy - jednostki stowarzyszone, Zmiana stanu ujemnej wartości firmy - jednostki zależne, Zmiana stanu ujemnej wartości firmy - jednostki współzależne, Zmiana stanu ujemnej wartości firmy - jednostki stowarzyszone, Udziały lub akcje w pozostałych jednostkach

Należności krótkoterminowe od pozostałych jednostek

Inne inwestycje krótkoterminowe (wg rodzaju), Inne inwestycje krótkoterminowe (struktura walutowa)

Akcje (udziały) własne, Akcje (udziały) emitenta będące własnością jednostek podporządkowanych

Odpisy aktualizujące

Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (z tytułu)

Zmiana stanu długoterminowej rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne (wg tytułów), Zmiana stanu krótkoterminowej rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne (wg tytułów), Zmiana stanu pozostałych rezerw długoterminowych (wg tytułów)

Zobowiązania długoterminowe z tytułu wyemitowanych dłużnych instrumentów finansowych

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu wyemitowanych dłużnych instrumentów finansowych

Zmiana stanu ujemnej wartości firmy

Należności warunkowe (z tytułu)

Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności

Zysk (strata) na sprzedaży całości lub części udziałów jednostek podporządkowanych

Łączna kwota podatku odroczonego, Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat dotyczący

Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty), z tytułu:

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW DO RAPORTU SA-R 2019 COMARCH S.A.

Nota 30

STRUKTURA ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH (ROK BIEŻĄCY)

	31 grudnia 2019 r.	31 grudnia 2018 r.	Zmiana stanu
Środki pieniężne w kasie	621	592	29
Środki pieniężne w banku	66 380	66 397	-17
- w tym środki pieniężne na rachunkach VAT	2 291	563	1 728
Razem	67 001	66 989	12
-w tym różnice kursowe	783	299	484

Nota 31

SPECYFIKACJA WYLICZEŃ WYBRANYCH POZYCJI Z RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH (ROK BIEŻĄCY)

Działalność operacyjna

Poz. A II 1 Amortyzacja	2019	2018
Amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych	6 526	5 935
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	36 988	35 537
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych	1 108	1 964
Razem	44 622	43 436

Poz. A II 3	2019	2018
Wypłacone odsetki od kredytu	2 138	2 515
Otrzymane i zapłacone odsetki od pożyczek	302	760
Otrzymana dywidenda	-37 140	-3070
Razem	-34 700	205

Poz. A II 4	2019	2018
Przychody ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	-3 572	-5 317
Koszt sprzedanych i zlikwidowanych środków trwałych	2 965	5 084
Dotacje uzyskane	-1 528	-
Dopłaty bezzwrotne do kapitału	-	680
Aktualizacja wartości inwestycji	-	309
Aktualizacja wartości udziałów	7 845	30 826
Razem	5 710	31 582

Poz. A II 7	2019	2018
Zmiana stanu należności handlowych	-42 527	-81 461
Zmiana stanu pozostałych należności	-	132
Należności inwestycyjne	-690	381
Zaliczki przekazane na inwestycje	2 007	-
Pożyczki udzielone	20 307	15 996
Pożyczki spłacone (udzielone)	1 968	1 095
Instrumenty pochodne	-7 130	490
Razem	-26 065	-63 367

Poz. A II 8	2019	2018
Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych z wyjątkiem pożyczek, kredytów i innych zobowiązań finansowych	-5 320	1 093
Zmiana zobowiązań inwestycyjnych	1 355	10 262
Zmiana zobowiązań finansowych	17 559	-10 558
Zmiana zobowiązań (nieopłacone udziały)	-34	-248
Zmiana ZFŚS	-205	-186
Razem	13 355	363

Poz. A II 9	2019	2018
Zmiana stanu rozliczeń czynnych	-38 116	-46 422
Zmiana stanu rozliczeń biernych	23 915	30 940
Zmiana aktywa na podatek	123	-389
Dotacje otrzymane na środki trwałe	-	-
Dotacje otrzymane na koszty	-	-
Razem	-14 078	-15 871

Działalność inwestycyjna

Wpływy

Poz. B I 1	2019	2018
Przychody ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	3 572	5 317
Należności inwestycyjne	690	-540
Razem	4 262	4 777

Poz. B I 2	2019	2018
Dywidendy i udziały w zyskach	37 140	3 070
Pożyczki spłacone	1 968	112
Pożyczki otrzymane	-	-
Odsetki otrzymane od pożyczek	630	322
Inne wpływy	3 354	6 484
Razem	43 092	9 988

Wydatki

Poz. B II 1 i 2	2019	2018
Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych i nieruchomości	-25 049	-44 369
Zmiana zobowiązań inwestycyjnych	-1 355	-10 263
Zmiana należności inwestycyjnych	-2 007	159
Dotacje otrzymane na środki trwałe	-	-309
Przychody z dotacji do środków	-	-
Zmiana zobowiązań inwestycyjnych	-28 411	-54 782

Poz. B II 3a	2019	2018
Nabycie aktywów finansowych	-6 324	-2 031
Zmiana zobowiązań inwestycyjnych	-	248
Udzielone i spłacone pożyczki długoterminowe i odsetki od jednostek powiązanych	-20 284	-15 642
Razem	-26 608	-17 425

DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO RAPORTU SA-R 2019 COMARCH S.A.

Nota 32

INSTRUMENTY FINANSOWE

a) Zmiany instrumentów finansowych wg kategorii

Zmiany poszczególnych kategorii aktywów finansowych (z wyjątkiem środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych) w okresie 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. przedstawiały się następująco:

Zmiany instrumentów finansowych wg kategorii	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki udzielone	Zobowiązania finansowe
1 stycznia 2019	4 199	0	18 881	196 354
+ zwiększenia	7 662	-	21 443	13 374
- zmniejszenia	-4 199	-	3 128	53 357
31 grudnia 2019	7 662	0	37 196	156 371

Ujęcie bilansowe

Długoterminowe aktywa finansowe	2739	-	36 794	-
w jednostkach powiązanych	-	-	36 794	-
-w pozostałych jednostkach	2739	-	-	-
Krótkoterminowe aktywa finansowe	4 923	-	402	-
w jednostkach powiązanych	-	-	402	-
w pozostałych jednostkach	4 923	-	-	-
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe	-	-	-	35 425
do jednostek powiązanych	-	-	-	3 495
do pozostałych jednostek	-	-	-	31 930
Długoterminowe zobowiązania finansowe	-	-	-	120 946
do jednostek powiązanych	-	-	-	19 539
do pozostałych jednostek	-	-	-	101 407

Zmiany poszczególnych kategorii aktywów finansowych (z wyjątkiem środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych) w okresie 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r. przedstawiały się następująco:

Zmiany instrumentów finansowych wg kategorii	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki udzielone	Zobowiązania finansowe
1 stycznia 2018	11 353	0	3 974	182 163
+ zwiększenia	4 199	-	16 042	61 703
- zmniejszenia	11 353	-	1135	47 512
31 grudnia 2018	4 199	0	18 881	196 354

Ujęcie bilansowe

Długoterminowe aktywa finansowe	935	-	18 560	-
w jednostkach powiązanych	-	-	18 560	-
-w pozostałych jednostkach	935	-	-	-
Krótkoterminowe aktywa finansowe	3 264	-	321	-
w jednostkach powiązanych	-	-	321	-
w pozostałych jednostkach	3 264	-	-	-
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe	-	-	-	44 011
do jednostek powiązanych	-	-	-	13 278
do pozostałych jednostek	-	-	-	30 733
Długoterminowe zobowiązania finansowe	-	-	-	152 343
do jednostek powiązanych	-	-	-	28 240
do pozostałych jednostek	-	-	-	124 103

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Dotyczy kontraktów terminowych typu forward zawieranych w celu ograniczenia wpływu na wynik finansowy zmian w przepływach pieniężnych związanych z uprawdopodobnionymi planowanymi transakcjami, wynikających z ryzyka zmiany kursów walut.

Pożyczki udzielone i należności własne

Pożyczki udzielone wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, w przypadku braku istotnych różnic dla wyceny ujmuje się według wartości nominalnej powiększonej o naliczane memoriałowo odsetki w oparciu o stopę procentową wynikającą z umów.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe dotyczą kredytu inwestycyjnego oraz zobowiązań z tytułu leasingu i otrzymanych pożyczek oraz kontraktów terminowych typu forward i IRS zawieranych w celu ograniczenia wpływu na wynik finansowy zmian w przepływach pieniężnych związanych z uprawdopodobnionymi planowanymi transakcjami, wynikających z ryzyka zmiany kursów walut.

b) Odsetki od zobowiązań finansowych za rok 2019

Zrealizowane	Niezrealizowane, o terminie zapadalności			Razem	Odsetki	
	Do 3 miesięcy	3-12 miesięcy	Powyżej 12 miesięcy			
Odsetki od zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu (pożyczki)	931	-	115	399	514	1 445
Odsetki od pozostałych krótkoterminowych zobowiązań finansowych (leasing)	1	1	-	-	1	2
Odsetki od długoterminowych zobowiązań finansowych (kredyt)	2 138	-	-	-	-	2 138
Razem	3 070	1	115	399	515	3 585

c) Odsetki od udzielonych pożyczek i dłużnych instrumentów finansowych za rok 2019

Zrealizowane	Niezrealizowane, o terminie zapadalności			Razem	Odsetki	
	Do 3 miesięcy	3-12 miesięcy	Powyżej 12 miesięcy			
Odsetki od pożyczek udzielonych	613	-	498	-	498	1 111
Odsetki od dłużnych instrumentów finansowych	-	-	-	-	-	-
Razem	613	-	498	-	498	1 111

Nota 33**ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE**

Na dzień 31 grudnia 2019 r. wartość gwarancji i akredytyw wystawionych przez banki na zlecenie Comarch S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 90 725 tys. PLN, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2018 r. ich wartość wynosiła 81 163 tys. PLN.

Comarch S.A. udzieliła oświadczeń o możliwości udzielenia wsparcia finansowego („*letter of comfort*”) dla spółek zależnych: Comarch R&D S.à r.l. bezterminowo, Comarch Argentina S.A. bezterminowo, Comarch Malaysia SDN. BHD. bezterminowo, Comarch Healthcare S.A. bezterminowo oraz do 30 czerwca 2021 r., Comarch Middle East FZ-LLC bezterminowo, Comarch Japan KK bezterminowo, Comarch S.A.S. bezterminowo, Comarch Polska S.A. ważne do 30 czerwca 2020 r., Comarch Cloud S.A. ważne do 31 grudnia 2020 r. oraz Sointeractive S.A. ważne do 31 grudnia 2020 r.

Comarch S.A. jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 40 229 tys. PLN, z czego kwota 6 345 tys. PLN jest objęta rezerwami ujętymi w bilansie na 31 grudnia 2019 r. W 2019 roku Comarch S.A. utworzyła rezerwy na roszczenia objęte postępowaniami sądowymi na kwotę 851 tys. PLN, natomiast rozwiązała rezerwy z tego tytułu na kwotę 109 tys. PLN.

Comarch S.A. pozostaje w sprawach spornych, nieobjętych postępowaniami sądowymi, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 3 674 tys. PLN (1 978 tys. PLN jest objęta rezerwami ujętymi w bilansie na 31 grudnia 2019 r.). W 2019 roku Comarch S.A. utworzyła rezerwy na roszczenia objęte postępowaniami spornymi, nieobjęte postępowaniami sądowymi na kwotę 935 tys. PLN, natomiast rozwiązała rezerwy z tego tytułu na kwotę 52 tys. PLN.

W związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi w 2019 roku Comarch S.A. nie utworzyła nowych odpisów aktualizujących wartość należności. W związku z prowadzonymi postępowaniami spornymi w 2019 roku Comarch S.A. utworzyła odpisy aktualizujące wartość należności na kwotę 915 tys. PLN.

Udzielone poręczenia:

- W związku z zawarciem przez Comarch Inc., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na wdrożenie, hosting i utrzymanie systemu lojalnościowego, w dniu 28 kwietnia 2011 roku zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania spółki Comarch Inc. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 3 000 tys. USD i jest ważne przez czas trwania umowy
- W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na sprzedaż licencji i wdrożenie Comarch Network & Service Inventory, Comarch Next Generation Service Assurance, Comarch OSS Mediations oraz sprzedaż licencji Comarch SLA Management, w dniu 11 sierpnia 2011 zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania Comarch AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do wysokości zobowiązań Comarch AG wynikających z umowy, tj. 5 495 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch Healthcare S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy kredytu inwestycyjnego z Bankiem Pekao S.A., na podstawie której Bank Pekao S.A. udzielił spółce Comarch Healthcare S.A. finansowania w wysokości 15 889 tys. PLN, w dniu 1 września 2011 r. spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania spółki zależnej Comarch Healthcare S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 23 833 tys. PLN i jest ważne maksymalnie do dnia 31 grudnia 2021 r.
- W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i utrzymanie systemu BSS, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch UK. Poręczenie zostało udzielone do wysokości zobowiązań Comarch UK wynikających z powyższej umowy, tj. do kwoty 808 tys. GBP oraz dodatkowo 86 tys. GBP rocznie za usługę SLA i jest ważne przez cały okres trwania umowy.
- W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie Next Generation Performance Management Solution, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG wynikające z umowy.

Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 3 823 tys. EUR i jest ważne przez cały okres trwania umowy.

- W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie Planning and Inventory Application (PIA), został podpisany przez Comarch S.A. list patronacki, w którym Comarch S.A. zobowiązuje się do zapewnienia należytego wykonania umowy przez Comarch AG. List patronacki jest ważny 24 miesiące od zakończenia umowy, wartość umowy wynosi 3 505 tys. EUR.
- W związku z otrzymaniem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., subwencji na budowę infrastruktury w Dreźnie od Sachsische AufbauBank, Comarch S.A. przystąpiła do długu na wypadek powstania zobowiązania Comarch AG do zwrotu udzielonych środków. Maksymalna odpowiedzialność Comarch S.A. z tytułu przystąpienia do długu wynosi 263 tys. EUR plus odsetki za okres od momentu udzielenia subwencji do jej zwrotu.
- W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A. umowy kredytu inwestycyjnego z BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A., na podstawie której bank udzielił spółce Comarch AG finansowania w wysokości 6 000 tys. EUR. W dniu 15 maja 2013 r. spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 9 000 tys. EUR i jest ważne maksymalnie do dnia 15 maja 2020 r.
- W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na wdrożenie Comarch Loyalty Management, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania spółki Comarch UK. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 2 351 tys. GBP i jest ważne przez okres trwania umowy.
- W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i licencję Comarch Loyalty Management, a także na usługi data center, Support & Maintenance zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S. wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanych przez Comarch S.A.S. umów, tj. 2 807 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- W związku z zawarciem przez Comarch AG Oddział w Belgii, umowy z jednym z klientów na usługi data center, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanej przez Comarch AG umowy, tj. 236 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na zakup licencji na oprogramowanie oraz usługi utrzymania i wsparcia, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch UK wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 11 244 tys. GBP i jest ważne w okresie dwunastu lat od zakończenia kontraktu.
- W związku z zawarciem przez Comarch Healthcare S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umów na obsługę kart paliwowych, zostały udzielone przez Comarch S.A. poręczenia dla operatora kart paliwowych za zobowiązania Comarch Healthcare S.A. wynikające z powyższych umów. Poręczenie zostało odnowione, w związku z czym jest ważne do dnia 31 maja 2021 r. i zostało udzielone do kwoty 100 tys. PLN.
- W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów na wdrożenie Comarch ECM, a także dostarczenie usług utrzymania i zarządzania systemem (SaaS), zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S., wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 838 tys. EUR i jest ważne do momentu zakończenia projektu.
- W związku z zawarciem przez CA Consulting S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart paliwowych, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla operatora kart

paliwowych za zobowiązania CA Consulting S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało odnowione, w związku z czym jest ważne do dnia 31 maja 2021 r. i zostało udzielone do kwoty 50 tys. PLN.

- W związku z zawarciem przez Comarch AG Oddział w Belgii, umowy ramowej z jednym z klientów, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości umowy, tj. 3 241 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- W związku z zawarciem przez Comarch Middle East FZ-LLC, spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów na wdrożenie Comarch Loyalty Management For Airlines, Comarch Smart Analytics oraz Comarch Customer Engagement Platform-Gamification, a także dostarczenie usług utrzymania i zarządzania systemem, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie („Parent Guarantee”) za zobowiązania spółki Comarch Middle East FZ-LLC wynikające z tego projektu. Poręczenie jest ważne do momentu wywiązania się przez Comarch Middle East FZ-LLC ze wszystkich obowiązków wynikających z umowy i zostało udzielone do wysokości maksymalnej odpowiedzialności z kontraktu, tj. do 5 000 tys. USD. Poręczenie zostało udzielone na okres 5 lat.
- W związku z zawarciem przez Comarch Middle East FZ-LLC, spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów, na wdrożenie Comarch Customer Engagement Platform, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie („Parent Guarantee”) za zobowiązania spółki Comarch Middle East FZ-LLC wynikające z tego projektu. Umowa została podpisana na okres 5 lat. Poręczenie jest ważne do momentu wywiązania się przez Comarch Middle East FZ-LLC ze wszystkich obowiązków wynikających z umowy i zostało udzielone do wysokości maksymalnej odpowiedzialności z kontraktu, tj. 10 000 tys. USD.
- W związku z zawarciem przez Bonus Development sp. z o.o. SK-A, spółkę zależną Comarch S.A., umowy kredytu inwestycyjnego z Bankiem Pekao S.A., na podstawie której bank udzielił spółce Bonus Development sp. z o.o. SK-A finansowania w EUR w wysokości 38 800 tys. PLN (co na dzień podpisania umowy kredytu stanowiło równowartość kwoty 9 262 tys. EUR) oraz w związku z zawarciem umowy na transakcje skarbowe związane z zabezpieczeniem ryzyka kursowego oraz stopy procentowej ww. kredytu, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczeń za zobowiązania Bonus Development sp. z o.o. SK-A wynikające z powyższych umów. Poręczenia są ważne do momentu spłaty wszystkich zobowiązań wynikających z umowy kredytu, ostateczny termin spłaty kredytu przypada na dzień 28 czerwca 2030 r.
- W związku z zawarciem przez Comarch Chile SpA, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na świadczenie usług IT Out-Tasking Services, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki zależnej Comarch Chile SpA wynikające z tej umowy. Poręczenie zostało udzielone do wysokości 200 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu, tj. do 31 października 2019 r.
- W związku z zawarciem przez Comarch Polska S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart paliwowych, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla operatora kart paliwowych za zobowiązania Comarch Polska S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało odnowione, w związku z czym jest ważne do dnia 14 września 2021 r. i zostało udzielone do kwoty 10 tys. PLN.
- W związku z zawarciem przez spółkę Comarch AB, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie systemu Loyalty Management Solutions i jego serwis, zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch AB. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 39 747 tys. SEK.
- W związku z zawarciem przez spółkę Comarch AB, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i serwis usług Master Services Agreement zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch AB. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone na kwotę 3 827 tys. PLN.

- W związku z zawarciem przez spółkę Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i serwis usług Comarch Loyalty Management, Comarch Campaign Management, Comarch Social Mining i Comarch Smart Analytics zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch UK. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty wartości projektu tj. 3 318 tys. GBP.
- W związku z zawarciem przez spółkę Comarch Healthcare S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart płatniczych z jednym z klientów zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch Healthcare S.A. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 450 tys. PLN.
- W związku z zawarciem przez spółkę Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart płatniczych z jednym z klientów zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch UK. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 330 tys. PLN.
- W związku z zawarciem przez spółkę Comarch Software und Beratung AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i serwis usług Telco BSS i Telco OSS, zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch Software und Beratung AG. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do wartości kontraktu tj. 11 524 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez spółkę Thanks Again LLC, spółkę stowarzyszoną Comarch S.A., umowy na wynajęcie biura z jednym z klientów, zostało udzielone poręczenie dla spółki Thanks Again LLC. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 544 tys. USD.
- W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie usług Comarch Retail, Comarch Mobile Sale i Comarch POS zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S.. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 1 444 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch Colombia S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie usług Comarch Loyalty Management zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch Colombia S.A.S. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 10 710 tys. USD.
- W związku z zawarciem przez Comarch Luxembourg S.a.R.L., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji przy realizacji projektu Billing System zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch Luxembourg S.a.R.L. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 7 240 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch Polska SA, spółkę zależną Comarch S.A., umowy zakupu sprzętu IT w celu realizacji kontraktu z jednym z klientów, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch Polska SA. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 3 660 tys. PLN.
- W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji do realizacji usługi e-invoicingu, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 2 095 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch UK Ltd, spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji do usługi Comarch NRM zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch UK Ltd. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 9 966 tys. GBP.
- W związku z zawarciem przez Comarch Yuhan Hoesa, spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji do usługi NW Next Generation zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki

Comarch Yuhan Hoesa. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 18 467 tys. EUR.

- W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji do usług ERP, POS i MoS zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 1 254 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch AB, spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji do usługi e-Care zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AB. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 1 151 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez COMARCH Middle East FZ-LLC spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji CLM, zostało udzielone przez Comarch SA poręczenie za zobowiązania spółki zależnej COMARCH Middle East FZ-LLC wynikające z tej umowy. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy, a jej wartość wynosi 3 155 tys. USD.
- W związku z zawarciem przez Comarch AG spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na wdrożenie i świadczenie usługi e-invoicingu, zostało udzielone przez Comarch SA poręczenie za zobowiązania spółki zależnej Comarch AG wynikające z tej umowy. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy, a jej wartość wynosi 784 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch Japan KK spółkę zależną Comarch SA, z jednym z klientów na najem powierzchni biurowych, zostało udzielone przez Comarch SA poręczenie za zobowiązania spółki zależnej Comarch Japan KK wynikające z tej umowy. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy, a jej wartość wynosi 9 604 tys. JPY.
- W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S. spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na dostarczenie platformy BSSv7, zostało udzielone przez Comarch SA poręczenie za zobowiązania spółki zależnej Comarch S.A.S. wynikające z tej umowy. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy, a jej wartość wynosi 11 175 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch Swiss AG spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na wdrożenie usługi Convergent Billing wraz z licencją, zostało udzielone przez Comarch SA poręczenie za zobowiązania spółki zależnej Comarch Swiss AG wynikające z tej umowy. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy, a jej wartość wynosi 12 144 tys. CHF.

W powyższej liście poręczeń znajdują się pozycje, których Spółka nie traktuje jako zobowiązania warunkowe.

Nota 34

PRZYCHODY I KOSZTY DZIAŁALNOŚCI ZANIECHANEJ - NIE DOTYCZY

Nota 35

PLANOWANE NAKŁADY INWESTYCYJNE

Wg stanu na dzień publikacji raportu Comarch S.A. nie planuje nowych inwestycji.

Nota 36**PRZYCHODY COMARCH S.A. Z TYTUŁU SPRZEDAŻY TOWARÓW I USŁUG NA RZECZ POZOSTAŁYCH JEDNOSTEK GRUPY KAPITAŁOWEJ ORAZ JEDNOSTEK STOWARZYSZONYCH (w tys. zł)**

	2019	2018
Comarch AG	72 179	74 006
Grupa Comarch SuB	30 442	23 483
Comarch SAS	21 604	16 214
Comarch R&D S.à r.l.	72	72
Comarch, Inc.	31 285	29 804
Comarch Panama, Inc.	1 410	2 246
Comarch Canada, Corp.	2 985	2 393
Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City) Kanada	-	-
Comarch LLC	3 285	2 838
Comarch Middle East FZ-LLC	11 431	9 558
OOO Comarch	17 664	11 778
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	138	191
Comarch Vietnam Company Ltd.	-	-
Comarch Technologies Oy	6 719	4 441
UAB Comarch	-	-
Comarch s.r.o.	-	-
Comarch Pointshub Inc	-	-
Comarch Luxembourg S.à r.l.	2 836	4 443
Comarch UK Ltd.	22 284	24 847
Comarch Swiss AG	3 246	1 037
Comarch Chile SpA	1 410	2 897
Comarch Sistemas LTDA Brazylia	3 226	1 845
Comarch Software Spain S.L.U.	5 107	9 256
Comarch Yazilim A.S.	4	4
Comarch SRL Włochy	1 779	3 968
Comarch Malaysia SDN. BHD.	191	186
Comarch AB Szwecja	4 674	4 119
Comarch Argentina S.A.	45	14
Comarch Saudi Arabia Co.	1 126	-
Comarch Japan KK	2 825	1 477
CAMS AG	-	-
Comarch Colombia S.A.S	17	20
Comarch Peru S.A.C	-	2

Comarch Mexico S.A. de C.V.	-	-
Comarch Yuhan Hoesa (Comarch Ltd.)	7 262	61 036
Comarch (Thailand) Limited	1 069	-
Comarch BV	21	-
Comarch Pty	-	-
CA Consulting S.A.	9 421	10 053
Comarch Technologies sp. z o.o.	2 483	2 680
MKS Cracovia SSA	38	30
Comarch Management sp. z o.o.	-	1
Comarch Corporate Finance FIZ	-	-
Comarch Management sp. z o.o. SK-A	-	1
Comarch Healthcare S.A.	10 330	9 894
Comarch Polska S.A.	46 528	103 434
Comarch Cloud S.A.	19	23
Comarch Infrastruktura S.A.	31	30
iComarch24 S.A.	229	275
Opso sp. z o.o.	243	248
Geopolis Sp. z o.o.	535	171
Bonus Development sp. z o.o. SK-A	172	185
Bonus Management sp. z o.o. SK-A	-	-
Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A	-	-
Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A	-	-
Bonus MANAGEMENT Sp. z o.o. Cracovia Park SK-A	-	-
CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A	-	-
SoInteractive S.A.	41	223
Metrum Capital S.A.	-	-
Thanks Again LLC	6	8
Oddział Comarch S.A. w Albanii	-	-
Razem	326 412	419 431

Należności handlowe Comarch S.A. w jednostkach zależnych i stowarzyszonych wynoszą:

	31 grudnia 2019 r.	31 grudnia 2018 r.
Comarch AG	46 723	35 474
Grupa Comarch SuB	8 923	4 058
Comarch SAS	49 532	32 867
Comarch R&D S.à r.l.	158	87
Comarch, Inc.	4 768	4 437

Comarch Panama, Inc.	463	621
Comarch Canada, Corp.	1 404	1 119
Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City)	-	-
Comarch LLC	7 750	4 514
Comarch Middle East FZ-LLC	29 730	23 204
OOO Comarch	4 444	1 498
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	374	235
Comarch Vietnam Company Ltd.	-	-
Comarch Technologies Oy	1 647	986
UAB Comarch	-	-
Comarch s.r.o.	-	-
Comarch Pointshub Inc	-	-
Comarch Luxembourg S.à r.l.	2 442	119
Comarch UK Ltd.	10 975	14 494
Comarch Swiss AG	2 429	198
Comarch Chile SpA	3	4 963
Comarch Sistemas LTDA	23 988	21 419
Comarch Software Spain S.L.U.	3 509	18 843
Comarch Yazilim A.S.	-	-
Comarch SRL	4 012	4 108
Comarch Malaysia SDN. BHD.	-	410
Comarch AB	1 072	1 438
Comarch Argentina S.A.	-	90
Comarch Saudi Arabia Co.	1 112	-
Comarch Japan KK	1 111	1 479
CAMS AG	-	-
Comarch Colombia S.A.S	40	22
Comarch Peru S.A.C	4	3
Comarch Mexico S.A. de C.V.	-	-
Comarch Yuhan Hoesa (Comarch Ltd.)	4 712	15 318
Comarch (Thailand) Limited	1 075	-
Comarch BV	21	-
Comarch Pty. Ltd	-	-
CA Consulting S.A.	4 198	552
Comarch Technologies sp. z o.o.	865	1 341
MKS Cracovia SSA	4	3
Comarch Management sp. z o.o.	-	-
Comarch Corporate Finance FIZ	-	-
Comarch Management sp. z o.o. SK-A	-	-

Comarch Healthcare S.A.	9 493	9 180
Comarch Polska S.A.	26 654	23 470
Comarch Cloud S.A.	2	2
Comarch Infrastruktura S.A.	8	3
iComarch24 S.A.	61	67
Opso sp. z o.o.	-	37
Geopolis sp. z o.o.	288	9
Bonus Development sp. z o.o. SK-A	41	45
Bonus Management sp. z o.o. SK-A	-	-
Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A	-	-
Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A	-	-
Bonus MANAGEMENT Sp. z o.o. Cracovia Park SK-A	-	-
CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A	-	-
SoInteractive S.A.	50	149
Metrum Capital S.A.	-	-
Thanks Again LLC	3	2
Oddział Comarch S.A. w Albanii	-	-
Razem	254 088	226 864

Nota 37

ZAKUPY COMARCH S.A. OD POZOSTAŁYCH JEDNOSTEK GRUPY KAPITAŁOWEJ I JEDNOSTEK STOWARZYSZONYCH (towary i usługi podstawowe)

	2019	2018
Comarch AG	4 493	3 249
Grupa Comarch SuB	9	29
Comarch SAS	7 786	7 918
Comarch R&D S.à r.l.	724	4 347
Comarch, Inc.	-	2
Comarch Panama, Inc.	-	-
Comarch Canada, Corp.	-	-
Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City)	-	-
Comarch LLC	1 817	858
Comarch Middle East FZ-LLC	-	445
OOO Comarch	-	-
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	-	-
Comarch Vietnam Company Ltd.	-	-
Comarch Technologies Oy	62	273
UAB Comarch	-	-
Comarch s.r.o.	-	-
Comarch Pointshub Inc	-	-
Comarch Luxembourg S.à r.l.	150	149
Comarch UK Ltd.	118	-
Comarch Swiss AG	-	-
Comarch Chile SpA	-	-
Comarch Sistemas LTDA	-	-
Comarch Software Spain S.L.U.	254	232
Comarch Yazilim A.S.	153	-
Comarch SRL	164	72
Comarch Malaysia SDN. BHD.	4	-
Comarch AB	-	-
Comarch Argentina S.A.	-	-
Comarch Saudi Arabia Co.	206	46
Comarch Japan KK	-	-
CAMS AG	-	-
Comarch Colombia S.A.S	167	-
Comarch Peru S.A.C	-	-
Comarch Mexico S.A. de C.V.	-	-

Comarch Yuhan Hoesa (Comarch Ltd.)	-	-
Comarch (Thailand) Limited	601	122
Comarch BV	-	-
Comarch Pty. Ltd	-	-
CA Consulting S.A.	3 924	4 844
Comarch Technologies sp. z o.o.	3	47
MKS Cracovia SSA	-	155
Comarch Management sp. z o.o.	-	17
Comarch Corporate Finance FIZ	-	-
Comarch Management sp. z o.o. SK-A	-	-
Comarch Healthcare S.A.	707	851
Comarch Polska S.A.	916	110
Comarch Cloud S.A.	-	18
Comarch Infrastruktura S.A.	3 543	3 844
iComarch24 S.A.	1 300	880
Opso sp. z o.o.	123	151
Geopolis sp. z o.o.	-	-
Bonus Development sp. z o.o. SK-A	6 744	6 604
Bonus Management sp. z o.o. SK-A	-	8
Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A	-	-
Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A	-	-
Bonus MANAGEMENT Sp. z o.o. Cracovia Park SK-A	-	-
CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A	-	-
SoInteractive S.A.	156	860
Metrum Capital S.A.	-	-
Thanks Again LLC	-	-
Oddział Comarch S.A. w Albanii	-	-
Razem	34 124	36 131

Zobowiązania handlowe Comarch S.A. wobec jednostek zależnych i stowarzyszonych wynoszą:

	31 grudnia 2019 r.	31 grudnia 2018 r.
Comarch AG	7 559	2 693
Grupa Comarch SuB	599	300
Comarch SAS	6 520	609
Comarch R&D S.à r.l.	310	773
Comarch, Inc.	-	140
Comarch Panama, Inc.	-	-
Comarch Canada, Corp.	2	1
Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City)	-	-
Comarch LLC	1 576	944
Comarch Middle East FZ-LLC	-	389
OOO Comarch	-	-
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	-	-
Comarch Vietnam Company Ltd.	-	-
Comarch Technologies Oy	-	273
UAB Comarch	-	-
Comarch s.r.o.	-	-
Comarch Pointshub Inc	-	-
Comarch Luxembourg S.à r.l.	25	113
Comarch UK Ltd.	137	20
Comarch Swiss AG	-	-
Comarch Chile SpA	-	-
Comarch Sistemas LTDA	-	-
Comarch Software Spain S.L.U.	218	160
Comarch Yazilim A.S.	149	-
Comarch SRL	205	72
Comarch Malaysia SDN. BHD.	4	3
Comarch AB	-	-
Comarch Argentina S.A.	-	-
Comarch Saudi Arabia Co.	-	46
Comarch Japan KK	-	5
CAMS AG	-	-
Comarch Colombia S.A.S	136	-
Comarch Peru S.A.C	-	-
Comarch Mexico S.A. de C.V.	-	-
Comarch Yuhan Hoesa (Comarch Ltd.)	-	-

Comarch (Thailand) Limited	598	123
Comarch BV	-	-
Comarch Pty. Ltd	-	-
CA Consulting S.A.	2 417	3 021
Comarch Technologies sp. z o.o.	-	-
MKS Cracovia SSA	798	805
Comarch Management sp. z o.o.	-	-
Comarch Corporate Finance FIZ	-	-
Comarch Management sp. z o.o. SK-A	-	-
Comarch Healthcare S.A.	381	619
Comarch Polska S.A.	1 106	292
Comarch Cloud S.A.	-	-
Comarch Infrastruktura S.A.	2 306	3 136
iComarch24 S.A.	422	483
Opso sp. z o.o.	20	13
Geopolis sp. z o.o.	-	-
Bonus Development sp. z o.o. SK-A	-	-
Bonus Management sp. z o.o. SK-A	-	-
Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A	-	-
Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A	-	-
Bonus MANAGEMENT Sp. z o.o. Cracovia Park SK-A	-	-
CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A	-	-
SoInteractive S.A.	-	-
Metrum Capital S.A.	-	-
Thanks Again LLC	-	-
Oddział Comarch S.A. w Albanii	-	-
Razem	25 488	15 033

Nota 38

INFORMACJE O TRANSAKCJACH Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI ORAZ INNYMI OSOBAMI POWIĄZANYMI NA WARUNKACH ODMIENNYCH OD WARUNKÓW RYNKOWYCH – NIE WYSTĄPIŁY

Nota 39

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W COMARCH S.A.

Przeciętna liczba osób zatrudnionych	2019	2018
umowy o pracę	4 057	3 753
pozostałe formy zatrudnienia	930	934
Razem	4 987	4 687

Przeciętna liczba pracowników	2019	2018
produkcyjnych oraz konsultantów technicznych	4 330	4 052
marketingu i sprzedaży	180	168
kierownictwa i administracji	414	407
pozostałych	63	60
Razem	4 987	4 687

Nota 40

WYNAGRODZENIA OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH (OKRES BIEŻĄCY) W ZŁ

a) Zarząd Comarch S.A.

Lp.	Imię i nazwisko	Wyplacone przez Comarch S.A.	Wyplacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Janusz Filipiak	8 984 948,76	5 993 673,31	14 978 622,07
2	Marcin Dąbrowski*	1 392 505,69	309 726,60	1 702 232,29
3	Paweł Prokop	264 161,76	374 796,76	638 958,52
4	Andrzej Przewięźlikowski	474 703,39	154 863,30	629 566,69
5	Zbigniew Rymarczyk	2 833 490,51	317 323,36	3 150 813,87
6	Konrad Tarański	651 941,06	331 510,12	983 451,18
7	Marcin Warwas	1 675 320,46	162 460,06	1 837 780,52
	Razem	16 277 071,63	7 644 353,51	23 921 425,14

*) Z dniem 29 stycznia 2020 r. Marcin Dąbrowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch S.A. ze skutkiem na dzień 29 stycznia 2020 r. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-4-2020](#) z dnia 29 stycznia 2020 r.

b) Rada Nadzorcza Comarch S.A.

Lp.	Imię i nazwisko	Wyplacone przez Comarch S.A.	Wyplacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Elżbieta Filipiak	240 000,00	1 034 125,50	1 274 125,50
2	Andrzej Pach	30 000,00	0,00	30 000,00
3	Maciej Brzeziński	35 000,00	0,00	35 000,00
4	Robert Bednarski	35 000,00	0,00	35 000,00
5	Danuta Drobnia	60 000,00	0,00	60 000,00
6	Łukasz Kalinowski	30 000,00	0,00	30 000,00
7	Joanna Krasodomska	30 075,00	0,00	30 075,00
8	Wojciech Kucharzyk	35 000,00	0,00	35 000,00
9	Anna Ławrynowicz	35 000,00	0,00	35 000,00
10	Anna Pruska	60 000,00	20 140,12	80 140,12
11	Tadeusz Włudyka	30 000,00	0,00	30 000,00
Razem		620 075,00	1 054 265,62	1 674 340,62

Na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, które odbyło się 26 czerwca 2019 r., zostali powołani członkowie Rady Nadzorczej: Pani Elżbieta Filipiak na stanowisko Przewodniczącej Rady Nadzorczej, Pan Andrzej Pach na stanowisko Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej oraz Pani Danuta Drobnia, Pan Łukasz Kalinowski, Pani Joanna Krasodomska, Pani Anna Pruska, Pan Tadeusz Włudyka zostali powołani do pełnienia funkcji członków Rady Nadzorczej Comarch S.A.

Wynagrodzenia podane w niniejszej notce obejmują wynagrodzenia rzeczywiście wypłacone w 2019 roku (w tym wynagrodzenia premiowe za okresy wcześniejsze, objęte rezerwami na dzień 31 grudnia 2018 r.). Wynagrodzenia nie obejmują niewypłaconych premii za rok 2019 (objętych rezerwami na dzień 31 grudnia 2019 r.).

Na dzień 31 grudnia 2019 r. nie istnieją żadne niespłacone pożyczki jak również udzielone przez Comarch S.A. gwarancje i poręczenia na rzecz Członków Zarządu, Rady Nadzorczej Spółki oraz ich bliskich.

Program opcji menedżerskich dla Członków Zarządu oraz Kluczowych Pracowników Spółki

Nie dotyczy.

Nota 41

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK OD PODMIOTÓW POZOSTAŁYCH

Comarch S.A. korzysta z następujących kredytów:

Kredytobiorca / Przedmiot finansowania	Instytucja finansująca	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Zobowiązanie na dzień bilansowy				Warunki oprocentowania	Termin ostatecznej spłaty	Zabezpieczenia
		Kwota	Wal	Kwota	Wal	Kwota	PLN			
Comarch S.A. budynek biurowy SSE4 w Krakowie	BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A.	44 000	PLN	2 919 (wobec 3 563 na 31 grudnia 2018)	EUR	12 432 (wobec 15 320 na 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 29-07-2024	29.07.2024	hipoteka na budynku SSE4, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, weksel in blanco, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. budynek biurowy SSE5 w Krakowie - refinansowanie	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	4 126	EUR	902 (wobec 1 418 na 31 grudnia 2018)	EUR	3 840 (wobec 6 099 na 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku	29.09.2021	hipoteka na budynku SSE5, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, weksel in blanco, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. nieodnawialny kredyt obrotowy	Santander Bank Polska S.A. (dawniej Bank Zachodni WBK S.A.)	7 400	EUR	953 (wobec 1 910 na 31 grudnia 2018)	EUR	4 057 (wobec 8 212 na 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 28-06-2019	31.12.2020	hipoteka na budynku SSE3, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, weksel in blanco, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. budynek biurowy SSE6 w Krakowie	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	13 323	EUR	6 507 (wobec 8 188 na 31 grudnia 2018)	EUR	27 711 (wobec 35 209 na 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 30-11-2023	30.11.2023	hipoteka na budynku SSE6, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, cesja praw z gwarancji należytego wykonania oraz gwarancji rękojmi, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. budynek biurowy SSE7 w Krakowie	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	13 333	EUR	12 920 (wobec 13 333 na dzień 31 grudnia 2018)	EUR	55 018 (wobec 57 330 na dzień 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 29-02-2028	29.02.2028	hipoteka na budynku SSE7, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, weksel in blanco, oświadczenie o poddaniu się egzekucji

Comarch S.A. długoterminowy kredyt nieodnawialny	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	2 508	EUR	0 (wobec 1 188 na 31 grudnia 2018)	EUR	0 (wobec 5 109 na 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 30-09- 2019	30.09.2019	oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. środki trwałe - wypożyczenie Laboratorium Internet of Things w Krakowie	DNB Bank Polska S.A.	2 531	EUR	1 400 (wobec 1 751 na dzień 31 grudnia 2018)	EUR	5 961 (wobec 7 529 na dzień 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku	30.12.2023	zastaw rejestrów na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania, cesja praw z polis ubezpieczeniowej finansowanych środków trwałych, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. Program modernizacyjny infrastruktury Comarch	CaixaBank S.A. Oddział w Polsce	3 500	EUR	3 499 (wobec 1 399 na 31 grudnia 2018)	EUR	14 899 (wobec 6 016 na 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku	23.08.2023	Oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	12 980	PLN			4 850 (wobec 7 463 na 31 grudnia 2018)	PLN	stałe	01.03.2022	brak
Comarch S.A. dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	17 691	PLN			0 (wobec 766 na 31 grudnia 2018)	PLN	stałe	31.01.2019	brak
Comarch S.A. dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	1 474	PLN			0 (wobec 737 na 31 grudnia 2018)	PLN	stałe	01.07.2019	brak

Comarch S.A.						1 944				
dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	3 139	PLN			(wobec 2 745 na 31 grudnia 2018)	PLN	stałe	01.05.2022	brak
Comarch S.A.						0				
dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	999	PLN			(wobec 999 na 31 grudnia 2018)	PLN	stałe	01.12.2019	brak
Comarch S.A.						605				
dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	1814	PLN			(wobec 0 na 31 grudnia 2018)	PLN	stałe	01.05.2020	brak

Nota 42.**ZNACZĄCE ZDARZENIA DOTYCZĄCE LAT UBIEGŁYCH - NIE DOTYCZY****Nota 43.****ZDARZENIA PO DACIE BILANSU****a) Daty przekazywania raportów okresowych w 2020 roku**

W dniu 3 stycznia 2020 r. raportem bieżącym nr [RB-1-2020](#) Zarząd Comarch S.A. określił następujące stałe daty przekazywania raportów okresowych w 2020 roku:

- IV kwartał 2019 w dniu 28.02.2020 r.
- I kwartał 2020 w dniu 15.05.2020 r.
- III kwartał 2020 w dniu 17.11.2020 r.
- Skonsolidowany raport półroczny zawierający skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe za I półrocze 2020 roku w dniu 28.08.2020 r.
- Raport roczny za 2019 rok w dniu 29.04.2020 r.
- Skonsolidowany raport roczny za 2019 rok w dniu 29.04.2020 r.

b) Informacje o transakcji na akcjach Comarch S.A.

W dniu 27 stycznia 2020 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowa transakcja dotyczyła zbycia w dniu 24 stycznia 2020 r. 335 926 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 198,00 PLN za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 66 513 348,00 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-2-2020](#) z dnia 27 stycznia 2020 r.

Zarząd Comarch S.A. otrzymał od Pani Elżbiety Filipiak zawiadomienie na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 1) lit. a) Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do

zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych o zmianie udziału w ogólnej liczbie głosów w Comarch S.A. Aktualna liczba głosów w posiadaniu Pani Elżbiety Filipiak wynosi 4 230 000, tj. 27,96% wszystkich głosów na WZA. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-3-2020](#) z dnia 27 stycznia 2020 r.

c) Rezygnacja osoby zarządzającej

Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-4-2020](#) z dnia 29 stycznia 2020 r., że w dniu 29 stycznia 2020 r. Pan Marcin Dąbrowski, szef sektora telekomunikacyjnego, złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch SA, ze skutkiem na dzień 29 stycznia 2020 r.

d) Wpływ koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zachorowań na COVID-19 na działalność i wyniki finansowe Spółki

W nawiązaniu do zaleceń Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych oraz Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 12 marca 2020 r., Zarząd Comarch S.A. przekazał informacje o możliwym wpływie rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zachorowań na COVID-19 na działalność i wyniki finansowe Spółki raportem bieżącym nr [RB-5-2020](#) z dnia 19 marca 2020 r.

Zarząd Spółki poinformował, że działalność operacyjna Spółki oraz Grupy Kapitałowej Comarch prowadzona jest bez zakłóceń. Grupa Comarch wdraża wszystkie wytyczne rekomendowane przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz pozostałe instytucje państwowe w krajach aktywności operacyjnej Grupy ze szczególnym uwzględnieniem zaleceń dotyczących bezpieczeństwa, zdrowia i higieny. Wstrzymane zostały podróże służbowe do krajów określonych przez Główny Inspektorat Sanitarny jako kraje wysokiego ryzyka, ograniczane są kontakty bezpośrednie pracowników wewnątrz organizacji, uruchomiony został na szerszą skalę tryb pracy zdalnej pracowników biurowych. W kontaktach biznesowych powszechnie wykorzystywane są zdalne metody komunikacji.

Zarząd Spółki podkreślił, że działalność Spółki i Grupy jest bardzo dobrze zdywersyfikowana pod względem branżowym, produktowym i geograficznym, a bieżąca sytuacja nie stanowi zagrożenia dla stabilności finansowej przedsiębiorstwa.

W zakresie przychodów osiąganych ze sprzedaży, w poszczególnych krajach, w których Grupa Comarch prowadzi działalność, ze względu na wzrost liczby zachorowań i wydawane rekomendacje władz państwowych dotyczące ograniczania poruszania się jest możliwy przejściowy spadek przychodów ze sprzedaży oferowanych usług oraz produktów, jednak jego wartość nie jest na ten moment możliwa do oszacowania. Na wyniki finansowe osiągane w najbliższych okresach wpływ będą miały także: czas trwania epidemii, dalsze ograniczenia administracyjne w funkcjonowaniu państw, ograniczenia nakładane na przedsiębiorców, możliwość wykorzystania pakietów pomocowych uruchamianych przez poszczególne kraje, a także zmienność kursów walutowych i kondycja finansowa klientów Spółki.

Zarząd Spółki na bieżąco monitoruje rozwój sytuacji związanej z utrzymującymi się skutkami rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zachorowań na COVID-19 i ich wpływu na działalność Spółki. Istotne zmiany tej sytuacji będą komunikowane w raportach bieżących.

e) Umowa zakupu akcji w spółce 2 CSI

Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-6-2020](#) z dnia 23 kwietnia 2020 r. o podpisaniu w dniu 23 kwietnia 2020 r. umowy nabycia przez Comarch S.A. 100% akcji w spółce CABINET CONSEIL EN STRATEGIE INFORMATIQUE S.A.S. z siedzibą w Cergy we Francji (zwanej dalej „2CSI”), dostarczającej rozwiązania i usługi informatyczne dla podmiotów medycznych na rynku francuskim. W ramach transakcji Comarch S.A. nabydzie od dotychczasowych akcjonariuszy spółki 500 000 akcji 2CSI o wartości nominalnej 1 EUR każda. Akcje 2CSI zostaną nabyte po cenie jednostkowej 4,20 EUR, tj. 19,09 PLN za akcję, a łączna wartość transakcji wynosi 2 100 000 EUR, tj. 9.543.240 PLN.

f) Zawarcie ugody z jednym z klientów

W kwietniu 2020 roku została zawarta ugoda z jednym z klientów, kończąca jedno z wieloletnich postępowań toczących się przed sądem.

Po zrealizowaniu postanowień ugody Comarch S.A. dokona rozwiązania rezerwy w kwocie 5 294 tys. PLN, co zostanie uwzględnione w sprawozdaniu finansowym za pierwszy kwartał 2020 roku, a wartość potencjalnych, łącznych roszczeń stron trzecich, w których Comarch S.A. jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, spadnie o 26 387 tys. PLN.

g) Zawarte po dacie bilansu kontrakty forward

Comarch S.A. w okresie od 1 stycznia 2020 r. do dnia 29 kwietnia 2020 r. zawarła nowe kontrakty terminowe na sprzedaż 18 200 tys. EUR oraz 13 000 tys. USD. Wartość netto kontraktów forward nierozliczonych na dzień 29 kwietnia 2020 r. wynosiła 58 200 tys. EUR, oraz 21 900 tys. USD. Kontrakty forward zapadają w terminie do 34 miesięcy od dnia bilansowego. Wszystkie kontrakty terminowe typu forward zostały zawarte w celu ograniczenia wpływu zmian kursów walut na wynik finansowy związany z realizowanymi przez spółki Grupy Comarch kontraktami handlowymi, w których wynagrodzenie lub koszty ustalone są w walutach obcych. Wycena bilansowa kontraktów terminowych typu forward na dzień 31 marca 2020 r. wynosiła – 8 881 tys. PLN, podczas gdy na 31 grudnia 2019 r. wynosiła + 7 662 tys. PLN. Tak duża zmiana wartości wyceny bilansowej kontraktów terminowych typu forward w obrębie 1 kwartału 2020 roku była spowodowana znacznym osłabieniem się kursu PLN wobec głównych walut obcych w następstwie epidemii Covid-19.

h) Transakcje zamiany stopy procentowej IRS

Nie wystąpiły.

Nota 44.

ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI

W 2019 roku Spółka nie dokonała istotnych zmian zasad rachunkowości w stosunku do poprzedniego roku obrotowego. Szczegółowy opis stosowanych zasad rachunkowości został opisany w wprowadzeniu do sprawozdania finansowego.

Nota 45.

CHARAKTER I CEL GOSPODARCZY NIEODZWIERCIEDLONYCH W BILANSIE UMÓW, W ZAKRESIE NIEZBĘDNYM DO OCENY ICH WPŁYWU NA SYTUACJĘ MAJĄTKOWĄ, FINANSOWĄ I WYNIK FINANSOWY JEDNOSTKI – NIE DOTYCZY

Nota 46.

INFORMACJE O WYNAGRODZENIU BIEGŁEGO REWIDENTA LUB PODMIOTU UPRAWNIENEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH, WYPŁACONYM LUB NALEŻNYM ZA ROK OBROTOWY

Lp.	Rodzaj usług	Wysokość wynagrodzenia (netto) – wypłacone	Wysokość wynagrodzenia (netto) - należne
2019 rok			
BDO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.			
1	Obowiązkowe badanie rocznych sprawozdań finansowych za 2019 rok	50 000,00	80 000,00
2	Przegląd sprawozdań półrocznych za I półrocze 2019 roku oraz uzgodnione koszty dodatkowe związane z procesem konsolidacji	70 000,00	0,00
3	Inne usługi dla Comarch S.A.	0,00	0,00

2018 rok**BDO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k.**

1	Obowiązkowe badanie rocznych sprawozdań finansowych za 2018 rok	100 000,00	0,00
2	Przegląd sprawozdań półrocznych za I półrocze 2018 roku oraz uzgodnione koszty dodatkowe związane z procesem konsolidacji	50 000,00	0,00
3	Inne usługi dla Comarch S.A.	0,00	0,00

Nota 47.

POWIĄZANIE POMIĘDZY POZYCJAMI BILANSU, W PRZYPADKU GDY SKŁADNIK AKTYWÓW LUB PASYWÓW JEST WYKAZYWANY W WIĘCEJ NIŻ JEDNEJ POZYCJI BILANSU, JEGO POWIĄZANIE MIĘDZY TYMI POZYCJAMI. DOTYCZY PODZIAŁU NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZAŃ NA CZĘŚĆ DŁUGOTERMINOWĄ I KRÓTKOTERMINOWĄ

2019	krótkoterminowe	długoterminowe	Razem
Aktywa			
Pożyczki	402	36 794	37 196
Inne rozliczenia międzyokresowe	128 398	2 218	130 616
Inne aktywa finansowe	4 923	2 739	7 662
Pasywa			
Pożyczki	3 230	3 564	6 794
Kredyty	28 699	95 824	124 523
Zobowiązania finansowe	-	2 019	2 019

2018	krótkoterminowe	długoterminowe	Razem
Aktywa			
Pożyczki	322	18 560	18 882
Inne rozliczenia międzyokresowe	89 681	2 821	92 502
Inne aktywa finansowe	3 264	935	4 199
Pasywa			
Pożyczki	5 626	7 083	12 709
Kredyty	24 628	115 856	140 484
Zobowiązania finansowe	479	1 164	1 643

COMARCH

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
COMARCH S.A.
W 2019 ROKU**

Spis treści

1.	Informacje o firmie oraz podstawa sporządzenia sprawozdania	5
1.1.	Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% w ogólnej liczbie głosów na WZA Comarch S.A.	5
1.2.	Rada Nadzorcza i Zarząd Comarch S.A.	6
2.	Podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe	8
2.1.	Wybrane dane finansowe	8
2.2.	Zatrudnienie i zdolności produkcyjne spółki	8
2.3.	Kurs akcji Comarch S.A. na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie	10
3.	Produkty i usługi oferowane przez Comarch w 2019 roku	11
3.1.	Sektor Telekomunikacja	11
3.2.	Sektor Finanse, Bankowość i Ubezpieczenia	15
3.3.	Sektor ERP	16
3.4.	Sektor Administracji Publicznej	19
3.5.	Sektor Usługi	20
3.6.	e-Health	23
4.	Pozycja Spółki na rynku IT oraz informacja o rynkach zbytu i o źródłach zaopatrzenia ...	23
5.	Struktura sprzedaży	24
5.1.	Przychody ze sprzedaży - struktura geograficzna (w tys. PLN)	24
5.2.	Przychody ze sprzedaży - struktura wg odbiorców (w tys. PLN)	24
5.3.	Przychody ze sprzedaży - struktura wg rodzaju (tys. PLN)	25
6.	Charakterystyka czynników istotnych dla rozwoju przedsiębiorstwa emitenta	26
6.1.	Czynniki wewnętrzne	26
6.2.	Czynniki zewnętrzne	26
7.	Pozostałe istotne czynniki, w tym ryzyka i zagrożenia	27
7.1.	Ryzyko kredytowe	27
7.2.	Ryzyko zmiany stóp procentowych	27
7.3.	Ryzyko zmiany kursów walut	28
7.4.	Ryzyko płynności finansowej	28
8.	Perspektywy rozwoju działalności Spółki oraz przewidywana sytuacja finansowa Spółki w 2020 roku	28
9.	Analiza finansowa Spółki	30
10.	Kredyty, pożyczki, poręczenia, gwarancje	34
10.1.	Nieodnawialne kredyty bankowe	34
10.2.	Kredyty odnawialne	36
10.3.	Pożyczki otrzymane	36
10.4.	Pożyczki udzielone	38
10.5.	Poręczenia	38
10.6.	Gwarancje bankowe	43
11.	Najważniejsze wydarzenia w 2019 roku i po dacie bilansu	43
11.1.	Umowy znaczące dla działalności emitenta	43
11.2.	Pozostałe	44
12.	Główne inwestycje krajowe i zagraniczne (papiery wartościowe, instrumenty finansowe, wartości niematerialne i prawne oraz nieruchomości), w tym inwestycje kapitałowe dokonane poza grupą jednostek powiązanych oraz opis metod ich finansowania a także ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych, w porównaniu do wielkości posiadanych środków	48
12.1.	Inwestycje kapitałowe	48
12.2.	Nieruchomości	48
13.	Uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej	48
13.1.	Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW w Warszawie	48
13.2.	Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 26 czerwca 2019 roku	48
14.	Operacje na akcjach Comarch S.A.	50
14.1.	Transakcje zbycia/nabycia akcji Spółki	50
14.2.	Program opcji menadżerskich dla Członków Zarządu	51
15.	Pozostałe wydarzenia 2019 roku i po dacie bilansu	51

15.1.	Terminy przekazywania raportów okresowych w 2019 roku	51
15.2.	Oświadczenie Zarządu w sprawie przestrzegania zasad ładu korporacyjnego	51
15.3.	Daty przekazywania raportów okresowych w 2020 roku	52
15.4.	Zawarte po dacie bilansu kontrakty forward.....	52
16.	Osiągnięcia w zakresie badań i rozwoju	52
17.	Powiązania kapitałowe emitenta	54
17.1.	Struktura kapitałowa Grupy Comarch	54
17.2.	Zmiany właścicielskie, zmiany kapitałowe oraz zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy Comarch w 2019 roku	55
17.3.	Zmiany właścicielskie, zmiany kapitałowe oraz zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy Comarch po dacie bilansu	55
18.	Oddziały Comarch S.A.	55
19.	Działalność pozabiznesowa Comarch S.A.	56
19.1.	Zakres oddziaływania Comarch S.A. na otoczenie.....	56
19.2.	Opis prowadzonej polityki w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej.....	56
20.	Transakcje zawarte przez emitenta lub jednostkę od niego zależną z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe	57
21.	Objaśnienie różnic pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok.....	58
22.	Opis czynników i zdarzeń o nietypowym charakterze mających znaczący wpływ na działalność emitenta i osiągnięte zyski oraz ich ocena	58
22.1.	Aktywo i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	58
22.2.	Wycena różnic kursowych i instrumentów finansowych opartych na kursach walut.....	58
22.3.	Odpisy z tytułu utraty wartości w spółkach zależnych	58
22.4.	Dywidendy otrzymane	58
22.5.	Rozwiązanie rezerw na kary umowne i odszkodowania	58
23.	Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania przedsiębiorstwem emitenta i jego grupą kapitałową.....	58
24.	Dane dotyczące umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych.....	59
25.	System kontroli programów akcji pracowniczych	59
26.	Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczące zobowiązań oraz wiarytelności emitenta lub jego jednostki zależnej, ze wskazaniem przedmiotu postępowania, wartości przedmiotu sporu, daty wszczęcia postępowania, stron wszczętego postępowania oraz stanowiska emitenta.....	59

**57,6 mln PLN
zysku netto**

**Projekty w
ponad 60
krajach na 6
kontynentach**

**951,7 mln
PLN
przychodów
ze sprzedaży**

**5000
specjalistów**

**56 spółek
zależnych na
świecie**

**Kapitalizacja
Comarch S.A. na
GPW na
poziomie
1,5 mld PLN
(31.12.2019)**

**Rentowność
netto
6,1%**

1. Informacje o firmie oraz podstawa sporządzenia sprawozdania

Firma Spółki: Comarch Spółka Akcyjna („Spółka”)
 Adres Spółki: 31-864 Kraków, Aleja Jana Pawła II 39 A
 Telefon: (12) 646 10 00
 Fax: (12) 646 11 00
 Regon: 350527377
 Nr identyfikacyjny NIP: 677-00-65-406

Niniejsze Sprawozdanie z działalności Spółki zostało sporządzone zgodnie z Ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity - Dz.U. 2018, poz. 395 z późn. zm.) oraz zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (tekst jednolity - Dz.U. z 2018, poz. 757).

1.1. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% w ogólnej liczbie głosów na WZA Comarch S.A.

Na kapitał zakładowy Comarch S.A. składa się 8 133 349 akcji o łącznej wartości nominalnej 8 133 349 PLN. Zgodnie z informacją posiadaną przez Comarch S.A., na dzień 31 grudnia 2019 r. akcjonariuszami posiadającymi co najmniej 5% głosów na WZA Spółki są Janusz Filipiak, Elżbieta Filipiak, Nationale-Nederlanden OFE + DFE oraz MetLife OFE.

STAN NA 31.12.2019

Akcyonariusze	Ilość akcji	% kapitału zakładowego	Liczba głosów na WZA Spółki	% głosów na WZA Spółki
Janusz Filipiak	1 997 027	24,55	5 569 027	36,82
Elżbieta Filipiak	1 181 926	14,53	4 565 926	30,18
Pozostali członkowie Zarządu	84 904	1,05	122 504	0,81
Nationale- Nederlanden OFE + DFE	846 571	10,41	846 571	5,60
MetLife OFE	841 097	10,34	841 097	5,56
Inni akcyonariusze	3 181 824	39,12	3 181 824	21,03
Razem	8 133 349	100,00	15 126 949	100,00

STAN NA 29.04.2020

Akcyonariusze	Ilość akcji	% kapitału zakładowego	Liczba głosów na WZA Spółki	% głosów na WZA Spółki
Janusz Filipiak	1 997 027	24,55	5 569 027	36,82
Elżbieta Filipiak*	846 000	10,40	4 230 000	27,96
Pozostali członkowie Zarządu	84 904	1,05	122 504	0,81
Nationale-Nederlanden OFE + DFE	846 571	10,41	846 571	5,60
MetLife OFE	841 097	10,34	841 097	5,56
Inni akcyonariusze	3 517 750	43,25	3 517 750	23,25
Razem	8 133 349	100,00	15 126 949	100,00

*) W dniu 27 stycznia 2020 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w

sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowa transakcja dotyczyła zbycia w dniu 24 stycznia 2020 r. 335 926 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 198,00 PLN za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 66 513 348,00 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-2-2020](#) z dnia 27 stycznia 2020 r.

Dodatkowo Zarząd Comarch S.A. otrzymał od Pani Elżbiety Filipiak zawiadomienie na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 1) lit. a) Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych o zmianie udziału w ogólnej liczbie głosów w Comarch S.A. Aktualna liczba głosów w posiadaniu Pani Elżbiety Filipiak wynosi 4 230 000, tj. 27,96% wszystkich głosów na WZA. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-3-2020](#) z dnia 27 stycznia 2020 r.

1.2. Rada Nadzorcza i Zarząd Comarch S.A.

a) Rada Nadzorcza wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.:

Imię i nazwisko	Funkcja	Comarch S.A.	Metrum Capital S.A.
		Ilość akcji / wartość nominalna w PLN	Ilość akcji / wartość nominalna w PLN
Elżbieta Filipiak	Przewodniczący Rady	1 181 926 / 1 181 926 PLN	-
Andrzej Pach	Wiceprzewodniczący Rady	-	-
Danuta Drobnia	Członek Rady	-	-
Łukasz Kalinowski	Członek Rady	-	-
Joanna Krasodomska	Członek Rady	-	-
Anna Pruska	Członek Rady	-	50 000 / 50 000 PLN
Tadeusz Włudyka	Członek Rady	-	-

Na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, które odbyło się 26 czerwca 2019 r., zostali powołani członkowie Rady Nadzorczej: Pani Elżbieta Filipiak na stanowisko Przewodniczącej Rady Nadzorczej, Pan Andrzej Pach na stanowisko Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej oraz Pani Danuta Drobnia, Pan Łukasz Kalinowski, Pani Joanna Krasodomska, Pani Anna Pruska, Pan Tadeusz Włudyka zostali powołani do pełnienia funkcji członków Rady Nadzorczej Comarch S.A.

STAN NA 29.04.2019

Imię i nazwisko	Funkcja	Comarch S.A.	Metrum Capital S.A.
		Ilość akcji / wartość nominalna w PLN	Ilość akcji / wartość nominalna w PLN
Elżbieta Filipiak*	Przewodniczący Rady	846 000 / 846 000 PLN	-
Andrzej Pach	Wiceprzewodniczący Rady	-	-
Danuta Drobnia	Członek Rady	-	-
Łukasz Kalinowski	Członek Rady	-	-
Joanna Krasodomska	Członek Rady	-	-
Anna Pruska	Członek Rady	-	50 000 / 50 000 PLN
Tadeusz Włudyka	Członek Rady	-	-

*) W dniu 27 stycznia 2020 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcji, w której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowa transakcja dotyczyła zbycia w dniu 24 stycznia 2020 r. 335 926 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 198,00 PLN za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 66 513 348,00 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-2-2020](#) z dnia 27 stycznia 2020 r.

Dodatkowo Zarząd Comarch S.A. otrzymał od Pani Elżbiety Filipiak zawiadomienie na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 1) lit. a) Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych o zmianie udziału w ogólnej liczbie głosów w Comarch S.A. Aktualna liczba głosów w posiadaniu Pani Elżbiety Filipiak wynosi 4 230 000, tj. 27,96% wszystkich głosów na WZA. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-3-2020](#) z dnia 27 stycznia 2020 r.

b) Zarząd wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.:

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji Comarch S.A.	Wartość nominalna w PLN
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	1 997 027	1 997 027 PLN
Marcin Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu	-	- PLN
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	30 150	30 150 PLN
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	-	- PLN
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	33 538	33 538 PLN
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	10 608	10 608 PLN
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	10 608	10 608 PLN

STAN NA 29.04.2019

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji Comarch S.A.	Wartość nominalna w PLN
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	1 997 027	1 997 027 PLN
Marcin Dąbrowski*	Wiceprezes Zarządu	nd	nd
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	30 150	30 150 PLN
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	-	- PLN
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	33 538	33 538 PLN
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	10 608	10 608 PLN
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	10 608	10 608 PLN

*) Z dniem 29 stycznia 2020 r. Marcin Dąbrowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch S.A. ze skutkiem na dzień 29 stycznia 2020 r. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-4-2020](#) z dnia 29 stycznia 2020 r.

Prokurentami Spółki są: Michał Bajcar, Anna Kleszcz, Maria Smolińska, Iwona Kasprzyk, Dorota Klentak-Łyżwa, Jacek Lonc, Andrzej Zasadiński oraz Paweł Workiewicz.

c) Umowy, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy i obligatariuszy

Nie dotyczy.

d) Umowy zawarte między emitentem a osobami zarządzającymi przewidujące rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia emitenta przez przejęcie

Nie dotyczy.

e) Wartość wynagrodzeń, nagród lub korzyści, w tym wynikających z programów motywacyjnych lub premialnych opartych na kapitale emitenta, wypłaconych, należnych lub potencjalnie należnych, odrębnie dla każdej z osób zarządzających i nadzorujących emitenta

Informacje dotyczące tego punktu znajdują się w [nocie 40](#) sprawozdania finansowego Comarch S.A.

f) Zobowiązania wynikające z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze dla byłych osób zarządzających, nadzorujących albo byłych członków organów administrujących oraz zobowiązania zaciągnięte w związku z tymi emeryturami

Nie dotyczy.

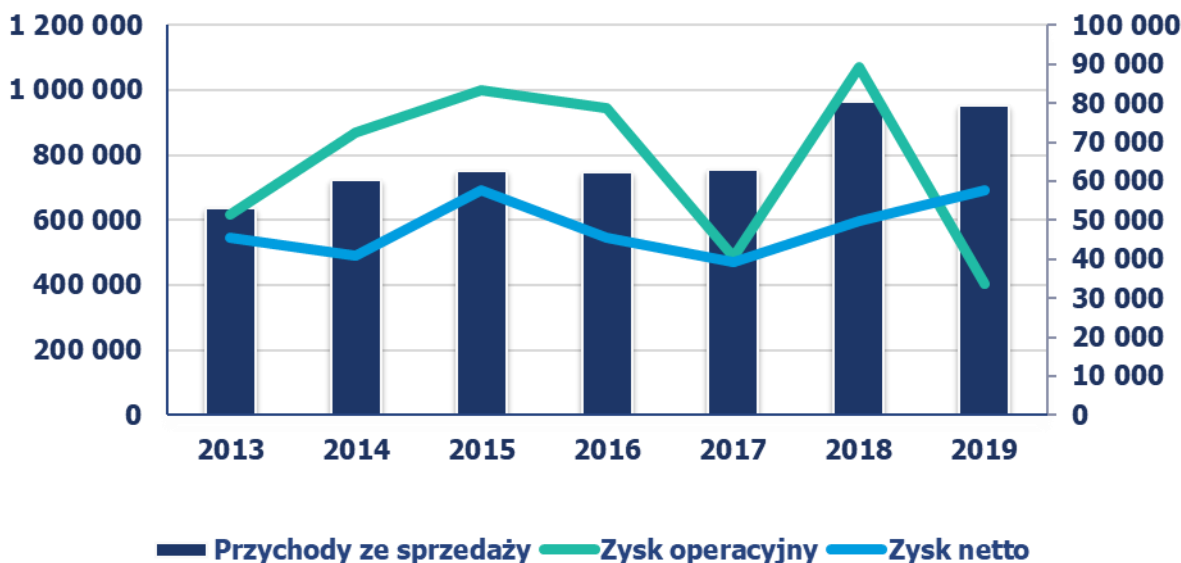
2. Podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe

2.1. Wybrane dane finansowe

	2019	2018	2017	2016	2015
Przychody ze sprzedaży	951 698	966 100	755 517	749 213	749 556
Przychody ze sprzedaży rozwiązań własnych	900 384	899 001	730 197	720 021	677 941
Zysk operacyjny	33 519	89 389	40 533	78 834	83 377
EBITDA*	78 141	132 825	78 585	114 135	114 881
Zysk netto	57 627	49 649	39 338	45 588	57 683
Zysk na akcję (w PLN)	7,09	6,10	4,84	5,61	7,09
Aktywa	1 395 045	1 334 901	1 247 206	1 162 245	1 117 308
Wartość księgowa	881 540	834 190	796 984	771 742	731 905
Wartość księgowa na akcję (w PLN)	108,39	102,56	97,99	94,89	89,99

*) Zysk operacyjny + Amortyzacja

W 2019 roku przychody ze sprzedaży wyniosły 951 698 tys. PLN i były niższe o 1,5% wobec poziomu z 2018 roku. Zysk z działalności operacyjnej osiągnął wartość 33 519 tys. PLN i był niższy o 62,5% w porównaniu do 2018 roku, zysk netto w 2019 roku wzrósł wobec roku poprzedniego o 7 978 tys. PLN, tj. o 16,1%.

Rentowność operacyjna wyniosła 3,5%, a rentowność netto 6,1%.

2.2. Zatrudnienie i zdolności produkcyjne spółki

W dniu 31 grudnia 2019 r. w Comarch S.A. było zatrudnionych 4 979 osób wobec 4 679 osób zatrudnionych na dzień 31 grudnia 2018 r.

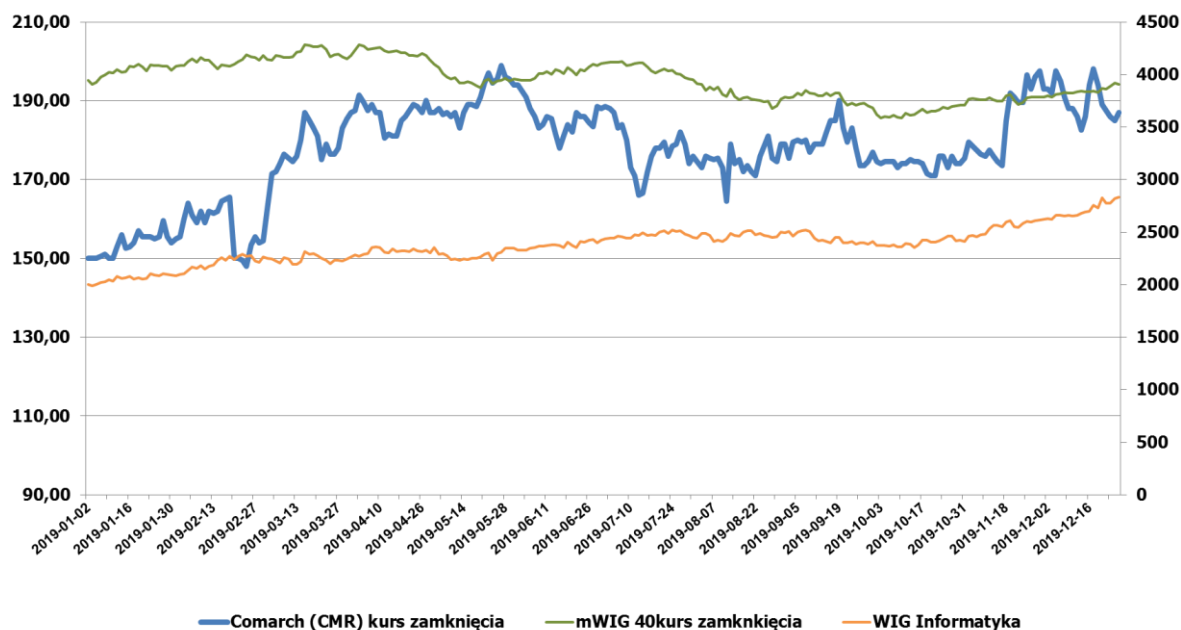
W poniższych tabelach przedstawione zostało przeciętne zatrudnienie w Comarch S.A. w latach 2015-2019:

Przeciętna liczba osób zatrudnionych	2019	2018	2017	2016	2015
umowy o pracę	4 057	3 753	3 492	3 416	3 121
pozostałe formy zatrudnienia	930	934	844	888	860
Razem	4 987	4 687	4 336	4 304	3 981

Przeciętna liczba pracowników	2019	2018	2017	2016	2015
produkcyjnych oraz konsultantów technicznych	4 330	4 052	3 733	3 698	3 403
marketingu i sprzedaży	180	168	161	179	177
kierownictwa i administracji	414	407	372	353	340
pozostałych	63	60	70	74	61
Razem	4 987	4 687	4 336	4 304	3 981

Usługi wykonywane przez Comarch polegają na tworzeniu i wdrażaniu własnych, uniwersalnych produktów software'owych i hardware'owych oraz na wytwarzaniu i wdrażaniu oprogramowania komputerowego na zlecenie „pod klucz”. Podstawowym czynnikiem ograniczającym moce produkcyjne są zasoby ludzkie. Do stałego inwestowania w nowe produkty i technologie informatyczne firma potrzebuje pracowników o odpowiednim wykształceniu i o szerokim zakresie kompetencji. Firma elastycznie zarządza zespołami pracowników, poprzez ciągłą optymalizację alokacji zasobów w aktualnych projektach komercyjnych i prowadzonych wewnętrznych projektach badawczo-rozwojowych (budowa nowych produktów i uaktualnianie istniejącego oprogramowania nie związane bezpośrednio z umowami z klientami), wykorzystując do tego celu autorskie rozwiązania informatyczne. W efekcie wykorzystanie zasobów ludzkich jest bliskie 100%. Spółka dywersyfikuje ryzyko ograniczeń w dostępności zasobów ludzkich poprzez prowadzenie działalności w 19 oddziałach zlokalizowanych w ośrodkach miejskich w Polsce. Na dzień 31 grudnia 2019 r. 3 019 pracowników było zatrudnionych w Krakowie, natomiast 1 960 w innych miastach w Polsce.

2.3. Kurs akcji Comarch S.A. na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie

Okres	Najwyższy	Najniższy
I kwartał 2019	187,00	148,00
II kwartał 2019	199,00	178,00
III kwartał 2019	190,00	164,50
IV kwartał 2019	199,00	148,00

Kurs akcji Comarch S.A. pomiędzy 1 stycznia 2019 r. a 31 grudnia 2019 r. wzrósł ze 150,00 PLN do 187,00 PLN, tj. o 24,7%. W trakcie roku maksymalny kurs wyniósł 199,00 PLN.

dane w PLN	12 miesięcy 2019 / 31.12.2019	12 miesięcy 2018 / 31.12.2018
Kurs zamknięcia na dzień bilansowy	187,00	152,00
Kurs średni w okresie sprawozdawczym	177,36	159,96
Kurs MIN w okresie sprawozdawczym	148,00	129,00
Kurs MAX w okresie sprawozdawczym	199,00	197,00
Wolumen średni w okresie sprawozdawczym	3 123	3 236
Kapitalizacja na dzień bilansowy	1 520 936 263	1 236 269 049
Wskaźniki dla danych jednostkowych		
P/E na dzień bilansowy	26,39	24,90
P/BV na dzień bilansowy	1,73	1,48
P/S na dzień bilansowy	1,60	1,28

3. Produkty i usługi oferowane przez Comarch w 2019 roku

Comarch jest producentem innowacyjnych systemów informatycznych dla kluczowych sektorów gospodarki: telekomunikacji, finansów i bankowości, administracji publicznej, medycyny, dużych oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Szeroki zakres oferty Comarch obejmuje systemy klasy ERP, finansowo-księgowe, systemy CRM, oprogramowanie lojalnościowe, systemy wsparcia sprzedaży i elektronicznej wymiany dokumentów, systemy bankowości elektronicznej, systemy zarządzania sieciami teleinformatycznymi, systemy billingowe, oprogramowanie Business Intelligence, usługi zarządzania bezpieczeństwem i ochroną danych, urządzenia elektroniczne oraz wiele innych rozwiązań. Oprócz dostarczania klientom innowacyjnych rozwiązań informatycznych Comarch koncentruje się na profesjonalnej obsłudze klienta oraz zapewnieniu usług konsultingowych, doradczych i integracyjnych, a także infrastruktury IT jako spójnego pakietu, dzięki czemu odbiorcy produktów i usług oferowanych przez Comarch mogą w pełni korzystać z możliwości oferowanych przez nowoczesne systemy informatyczne.

3.1. Sektor Telekomunikacja

Od 1993 roku sektor telekomunikacji Comarch specjalizuje się w dostarczaniu rozwiązań IT dla operatorów telekomunikacyjnych na całym świecie. Wśród klientów w tej branży znajdują się m.in. Telefónica, LG U+, Deutsche Telekom, Vodafone, KPN czy Orange. Nasze produkty BSS i OSS pomagają operatorom w transformacjach, które mają na celu zwiększenie przychodów i efektywności biznesu, uproszczenie środowiska IT, obniżenie kosztów, podnoszenie satysfakcji klientów oraz szybkie tworzenie innowacyjnych usług. Grupa została też wielokrotnie wyróżniona za działania w branży telekomunikacyjnej przez firmy analityczne takie jak Gartner, Forrester, Informa czy Frost & Sullivan.

SYSTEMY IoT

Comarch IoT Connectivity Management pozwala operatorom sieci komórkowych na dostarczanie usług łączności zarządzanej w środowisku międzynarodowym, wielopoziomowym i obsługującym wielu operatorów jednocześnie. Platforma do zarządzania łącznością umożliwia uruchamianie ofert z zakresu IoT dla rynków wertykalnych, takich jak rynek motoryzacyjny, elektronika użytkowa, sektor handlowy, opieka zdrowotna, sektor produkcji, usługi publiczne, bezpieczeństwo, transport i logistyka.

Comarch IoT Analytics Platform koncentruje się na dostarczaniu wymiernej wartości biznesowej dzięki inteligentnemu przetwarzaniu dużych ilości danych (Big Data) i ich precyzyjnej analizie w czasie rzeczywistym. Udostępnia szczegółowe informacje na temat sposobów wykorzystania usług M2M/IoT przez klientów końcowych. Ponadto moduł rozwiązuje niektóre problemy związane z jakością usług (quality of service – QoS), ułatwiając wykrywanie urządzeń (lub rodzajów urządzeń) powodujących trudności, wykrywając wzorce i trendy dotyczące danych, a także zapewniając raporty i analizy różnego typu anomalii.

Comarch IoT Billing to moduł, który został opracowany pod kątem wszelkich działań prowadzonych w obszarze IoT umożliwiając naliczanie opłat za łączność, za urządzenia IoT, za aplikacje wertykalne i pakiety usług. Klienci IoT poszukują ofert stanowiących odpowiedź na wszystkie ich potrzeby biznesowe. System wspiera wszelkiego rodzaju wielopoziomowe relacje biznesowe (B2B, B2B2C and B2B2B).

Comarch IoT Solution Management pomaga firmom funkcjonować w dzisiejszym świecie IT. Platforma ta obejmuje kompleksowe wsparcie w zakresie sprzedaży i przechowywania usług, urządzeń i aplikacji IoT oraz zarządzania nimi.

USPRAWNIENIE CYFROWEJ PODRÓŻY KLIENTA

Comarch Digital Sales and Customer Care umożliwia wprowadzanie, rekomendowanie, sprzedawanie i utrzymywanie tradycyjnych usług telekomunikacyjnych oraz cyfrowych z szybkością i prostotą wymaganą przez dzisiejszy rynek. Klienci są prowadzeni przez proces cyfrowych zakupów, który obejmuje przeglądanie i porównywanie ofert, sprawdzanie dostępności online, wdrażanie klienta, wielokanałowy koszyk zakupowy i proces realizacji zamówienia.

Comarch Real-time Data Control & Presentation służy do obliczania opłat za usługi na podstawie koszy, bilansów i limitów w czasie rzeczywistym. Moduł ten ułatwia klientom korzystanie z technologii cyfrowych, prezentując w czytelnej i przejrzystej postaci graficznej obraz bieżącego wykorzystania pakietu, bilansów, limitów i wykorzystania danych. Stanowi on także źródło danych wykorzystywane podczas tworzenia wielowymiarowych raportów i wszechstronnego obrazu klientów, działań analitycznych, generowania zaleceń i mechanizmów personalizacji. Wszystko to ma ogromny wpływ na cały proces obsługi klienta.

CYFRYZACJA KLIENTÓW KORPORACYJNYCH

Comarch Enterprise Billing, Charging & Revenue Management to oprogramowanie do fakturowania usług telekomunikacyjnych, które spełnia potrzeby nawet najbardziej złożonych środowisk korporacyjnych. Udogatnia takie możliwości jak obsługa wielu oddziałów i wielu działów w strukturze organizacyjnej, dzielone rozliczanie z elastycznym definiowaniem reguł opartych na czasie połączenia lub rodzaju usługi, doraźne raportowanie danych z uwzględnieniem bieżącego wykorzystania koszy, naliczanie opłat według progów, współdzielone pakiety na poziomie firmy lub oddziału, zamknięte grupy użytkowników, dostępność danych dotyczących użytkownika i danych finansowych w środku cyklu.

Platforma Comarch B2B Self-enablement to system do zarządzania usługami telekomunikacyjnymi dla klientów biznesowych. Portal zapewnia jednolity, kompleksowy ogład informacji, dzięki czemu klient może sprawdzić dane i statystyki związane z zamówieniami, danymi firmy i informacjami finansowymi. Klienci biznesowi mogą w ten sposób łatwo zarządzać nawet najbardziej złożonymi hierarchiami, reprezentującymi ich własną strukturę organizacyjną, mieć dostęp do szczegółowych spersonalizowanych raportów, a także konfigurować zasady podziału kosztów usług między różne działy firmy, na podstawie wykorzystania.

Comarch B2B Sales & Ordering umożliwia spieniężenie potencjalnej szansy sprzedaży zapewniając dokładne, automatyczne i niemal natychmiastowe wyceny. Ponieważ mechanizm wyceny całkowicie opiera się na definicji oferty ze wspólnego rozwiązania Product Catalog, po zakończeniu procesu negocjacji na podstawie oferty bezproblemowo jest generowana umowa i zamówienie.

OBSŁUGA USŁUG TELEKOMUNIKACYJNYCH DLA DUŻYCH FIRM DZIAŁAJĄCYCH NA SKALĘ GLOBALNĄ

Comarch Enterprise Product Catalog umożliwia proste i elastyczne przechowywanie całego portfolio produktów CSP w jednym miejscu. W każdej domenie lub linii biznesowej można utworzyć kilka katalogów pomocniczych. Służą one do przedstawiania ofert klientom końcowym i wspomagają odpowiednie rozwiązania do naliczania opłat i rozliczania.

Comarch Digital Billing and Revenue Management zapewnia obsługę wielu walut i systemów podatkowych, a także sporządzanie dokumentów finansowych nie tylko dla klientów, ale również dla partnerów zaangażowanych w cały proces świadczenia usług. Produkt ten odpowiada na potrzeby klientów korporacyjnych, umożliwiając swobodne kształtowanie reguł dotyczących kosztów poszczególnych usług, opartych na konfiguracjach zarządzanych przy użyciu katalogu produktów.

Comarch Partner Management to produkt, który zapewnia elastyczność w zakresie łączności między przedsiębiorstwami i różnymi podmiotami trzecimi, umożliwiając modelowanie dowolnego rodzaju usług — od ofert i umów dotyczących poziomu usług (SLA) aż po centralny katalog produktów. System jest bezpieczny i łatwy do wdrożenia dzięki obsłudze wielu walut, lokalizacji i krajów.

Comarch Wholesale Billing umożliwia dostawcom usług i treści wymianę danych rozliczeniowych i faktur oraz dzielenie się z partnerami informacjami o przychodach lub kosztach. System ten ułatwia zarządzanie relacjami z krajowymi i międzynarodowymi partnerami biznesowymi oraz wspiera różne modele biznesowe, w tym podział przychodów, usługi hurtowe i roamingowe. Łatwo skalowalne rozwiązanie jest w pełni przygotowane do obsługi najnowszych usług i otwarte na rozwój biznesu. Comarch Telecom Wholesale Billing umożliwia przetwarzanie ogromnych ilości różnego rodzaju usług (głosowych, transmisji danych, wiadomości, treści i innych) w ramach każdego rodzaju umowy, w tym dwustronnej, kształtowanej, podziału przychodów, roamingowej, MVNO i opartej na treściach.

OPERACJE SIECIOWE W RAMACH INFRASTRUKTURY 5G

Comarch Zero-touch Network Provisioning to system spełniający wymagania IoT i sieci 5G w zakresie szybkiej, automatycznej implementacji elementów sieci telekomunikacyjnej. System umożliwia połączenie, aktualizację i wstępną konfigurację urządzeń.

Comarch Real-Time OSS — SDN/NFV Orchestration to platforma służąca do świadczenia usług i zarządzania nimi w sieciach telekomunikacyjnych sterowanych przez wirtualne funkcje sieciowe (ang. virtualized network functions, VNF), fizyczną funkcję sieciową (ang. physical network function, PNF) i SDN.

Comarch Self-Organizing Network odpowiada na wyzwania związane z automatyzacją usług i synchronizacją tego procesu z celami biznesowymi operatorów. Koncepcja samoorganizującej się sieci towarzyszy wdrażaniu technologii LTE i migracji do sieci 4G. Narzędzie Comarch SON umożliwia zwiększanie zadowolenia klientów poprzez wprowadzenie paradygmatów "plug & play", "samo-optymalizacji" i "samo-leczenia" sieci.

Comarch Intelligent Assurance & Analytics to system, który powstał w wyniku rozszerzenia produktu Integrated Assurance o funkcje analizy danych OSS/BSS, umiejętność przetwarzania dużych zbiorów danych, moduł sztucznej inteligencji wykorzystujący algorytmy uczenia maszynowego w celu umożliwienia konserwacji predykcyjnej, a także funkcje automatycznego gromadzenia wiedzy na temat dobrych praktyk w zapobieganiu i przeciwdziałaniu problemom i incydentom sieciowym. Comarch IA&A jest częścią gamy produktów Comarch OSS, która obsługuje kompleksową orkiestrację sieci hybrydowych (złożonych z elementów fizycznych oraz zwirtualizowanych) i stanowi jeden z filarów szerokiej strategii firmy Comarch dotyczącej osadzania sztucznej inteligencji we wszystkich produktach.

INTELIGENTNA ANALITYKA SIECI I USŁUG I ZARZĄDZANIE ICH JAKOŚCIĄ

Comarch AI Service Desk to produkt, który wchodzi w skład Intelligent Service Desk Comarch, którego działanie polega na nadzorowaniu efektów scenariuszy uczenia maszynowego, realizowanych przez moduł sztucznej inteligencji (AI) w różnych produktach firmy Comarch. Produkt AI Control Desk obsługuje następujące scenariusze: zautomatyzowane wykrywanie sytuacji, zautomatyzowane wykrywanie problemów, zautomatyzowane określanie wartości początkowych i wykrywanie anomalii oraz gromadzenie wiedzy.

Comarch Customer Experience Management (CEM) odgrywa nadrzędną rolę w monitorowaniu jakości usług i zarządzaniu nią oraz przekształcaniu procesów zarządzania usługami poprzez zapewnienie wglądu w informacje o sposobie postrzegania przez klientów usług świadczonych przez firmy z branży telekomunikacyjnej. Informacje te pomagają zrozumieć koncepcję przejścia z operacji koncentrujących się wokół sieci lub zasobów na ukierunkowane na klienta.

Comarch Service Quality Management (SQM) pozwala przekształcić tradycyjny i skoncentrowany na urządzeniach system monitorowania sieci telekomunikacyjnej w proces kompleksowego zarządzania jakością usług ukierunkowany na klienta. Wgląd w dane dotyczące oceny jakości usług telekomunikacyjnych przez klienta pozwala zarządzać wydajnością sieci w oparciu o prognozowany wpływ na jego zadowolenie z usługi.

Comarch Service Monitoring umożliwia monitorowanie usług zaimplementowanych w różnych technologiach i domenach sieciowych. System przetwarza awarie sieciowe, a następnie przeprowadza analizę ich wpływu na jakość dostarczanych usług. Wyniki są prezentowane graficznie, co pozwala operatorowi uzyskać kompleksowy wgląd w aktualne dane w dowolnym momencie.

ZARZĄDZANIE ZASOBAMI SIECIOWYMI

Comarch Real-time Network Inventory Management przechowuje pełne informacje o fizycznych, logicznych i wirtualnych zasobach sieciowych. Jest to współużytkowany, centralny wykaz o stałym dostępie pozwalający uchwycić wszystkie szczegóły bardzo złożonego środowiska IT/telekomunikacyjnego z zaawansowaną technologią mikrouслуг.

Comarch Network Planning & Design umożliwia dostawcom CSP zarządzanie procesami planowania, projektowania i optymalizacji sieci telekomunikacyjnych w sposób kompleksowy i

efektywny. Zorkiestrowane planowanie procesowe jest przyszłościowym sposobem na inwestycje w sieci, gdzie wartość biznesowa inwestycji staje się coraz bardziej istotna w odpowiedzi na rozwój możliwości telekomunikacyjnych.

Comarch Network Auto-discovery & Reconciliation to skuteczne narzędzie do zarządzania siecią, zapewniające kompleksowy, rozbudowany i aktualny wgląd w wieloobszarową sieć opartą o wielu dostawców. System wspiera rekoncepcję sieci radiowych RAN, sieci transportowych, podstawowych, sieci dostępu i domen IT. Dodatkowo, dzięki integracji z modułem Network Inventory, system zapewnia jeden całościowy i zintegrowany widok sieci na żywo.

Comarch Configuration Management umożliwia dostawcom usług automatyzację dostarczania sieci dla wszystkich domen sieciowych. Jest to produkt, który zarządza konfiguracją w sposób wykraczający poza tradycyjne podejście sieci RAN, implementując udostępnianie sieci także w domenach transmisji, rdzenia i dostępu.

Comarch Network Consolidation for M&A pozwala na efektywną organizację i uproszczenie procesów planowania i konsolidacji sieci w projektach przejęcia i łączenia się firm telekomunikacyjnych.

PROJEKTOWANIE I ŚWIADCZENIE USŁUG TELEKOMUNIKACYJNYCH

Comarch Service Catalog umożliwia centralizację zarządzania specyfikacją usług, która ma na celu zwiększenie automatyzacji kompleksowego procesu dostarczania usług i zapewnienie ich odpowiedniej jakości. System jest zgodny ze standardem TMF SID i umożliwia zarządzanie specyfikacjami usług na poziomie klienta (Customer Facing Services - CFS), dekompozycję usług na specyfikacje dotyczące odpowiednich usług sieciowych (Resource Facing Services - RFS) oraz mapowanie usług klienckich na usługi sieciowe.

Comarch Service Inventory umożliwia zarządzania siecią z perspektywy usług. Produkt ten, wstępnie zintegrowany z Comarch Service Catalog, opisuje usługi zgodnie z modelem TMF SID, który wyróżnia usługi klienckie (Customer Facing Services– CFS) oraz usługi sieciowe (Resource Facing Services– RFS).

Comarch Service Fulfillment & Orchestration to system mający na celu skrócenie czasu wprowadzania na rynek i zautomatyzowanie procesu realizacji usług telekomunikacyjnych w zakresie świadczenia usług dla klientów w oparciu o sieć hybrydową. Rozwiązanie wykorzystuje koncepcję opartą na modelu (katalogach) umożliwiającą orkiestrację sieci hybrydowych, w których funkcje sieci wirtualnej i usługi sieciowe są modelowane spójnie, a fizyczne funkcje sieci i starsze usługi sieciowe korzystają z modelu TMF SID. SFO (używając terminologii ETSI NFV ISG) może wdrożyć kompleksową orkiestrację usług i MANO oraz zarządzać procesem tworzenia wystąpień VNF.

Comarch Field Service Management jest kompletnym systemem w zakresie planowania, tworzenia harmonogramów, dystrybucji i wsparcia realizacji zadań w terenie. Dzięki możliwości przypisywania do zadań pracowników posiadających odpowiednie kompetencje przy jednoczesnym uwzględnieniu ich dostępności oraz lokalizacji geograficznej, system pozwala na zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów i na optymalizację kosztów pracy oraz zużycia paliwa.

PROFESJONALNE USŁUGI DLA TELEKOMUNIKACJI

Doradztwo biznesowe wspiera operatorów telekomunikacyjnych i dostawców technologii w optymalizacji i automatyzacji procesów biznesowych oraz w zwiększeniu efektywności w zakresie OSS/BSS poprzez przebudowę architektury i konfiguracji środowisk IT. Oferta Comarch zbudowana została na trzech podstawach: bogatym portfolio usług biznesowych, kompleksowej odpowiedzialności za wdrożenie i rezultaty biznesowe oraz doświadczeniu i znajomości branży.

Managed Services (usługi zarządzane) to zestaw usług z zakresu modernizacji środowiska BSS/OSS, które przekładają się na poprawę efektywności procesów biznesowych, ograniczenie kosztów i zachowanie wysokiej jakości świadczonych usług. Comarch oferuje usługę outsourcingu zarządzania systemami i procesami, co pozwala klientom na optymalizację procesu dostarczania usług do odbiorcy końcowego oraz na zwiększenie ich dostępności, przy jednoczesnej redukcji kosztów operacyjnych i nakładów pracy. Produkty Comarch, wraz z komponentami firm trzecich i usługami Data Center, gwarantują transformację do modelu usług zarządzanych nowej generacji i umożliwiają świadczenie wysokiej jakości usług konsultingu w zakresie biznesu i IT.

Transformacje BSS/OSS to usługi pozwalające na personalizację i poprawę jakości usług świadczonych przez operatora, a także na kierowanie ich do określonego grona odbiorców. Transformacje BSS/OSS wspierają kompleksową, wielopoziomą transformację środowiska IT opartą o produkty i infrastrukturę Comarch oraz o otwarty model współpracy. Usługi umożliwiają stworzenie zunifikowanej, zestandaryzowanej architektury systemu zgodnej ze wskaźnikami KPI operatora.

Transformacje Chmurowe to rozwiązanie, którego założeniem jest maksymalne usprawnienie i uproszczenie procesu cyfryzacji w telekomunikacji. Rozwiązanie zostało opracowane w oparciu o architekturę mikrousług, która zapewnia pełną automatyzację wdrożenia i pracy platformy, błyskawiczne uruchomienie i natychmiastową gotowość do pracy w chmurze.

Kompleksowe dostarczanie projektów to zestaw usług Comarch zapewniający operatorowi oprogramowanie efektywnie integrujące się z istniejącym środowiskiem IT, zawierające zarówno systemy i komponenty od dostawców zewnętrznych, jak i rozwiązania autorskie Comarch. Pakiet przewiduje zaprojektowanie od podstaw niektórych procesów biznesowych i zapewnia kompletną, bezpieczną migrację danych oraz nieprzerwane sprawne działanie systemów, a na późniejszych etapach również wsparcie w rozwiązywaniu problemów związanych z utrzymaniem, szkolenia dla wybranych pracowników i aktualizację systemów.

3.2. Sektor Finanse, Bankowość i Ubezpieczenia

Sektor FBU specjalizuje się w tworzeniu oprogramowania i systemów informatycznych dla największych instytucji finansowych z branży bankowości, ubezpieczeń i rynków kapitałowych. Do klientów należą polskie i międzynarodowe instytucje finansowe między innymi: ING Bank Śląski S.A., Alior Bank S.A., Bank Pekao S.A., BNP Paribas Bank Polska S.A., Santander Bank Polska S.A., Siam Commercial Bank PCL, TMB Bank, Swiss Life (Luxembourg), AXA, Crelan.

PRODUKTY

Comarch SME i Corporate Banking jest platformą dostosowaną do specyficznych potrzeb firm, oferowaną bankom obsługującym przedsiębiorstwa. To system bankowości transakcyjnej, narzędzie do zarządzania finansami oraz rozwiązanie ułatwiające obsługę płatności masowych – w jednym. Comarch SME i Corporate Banking wspiera przedsiębiorstwa w zarządzaniu kontami, kupowaniu walut, czy dokonywaniu płatności lokalnych i międzynarodowych.

Comarch Small Business Mobile Banking to aplikacja dla właścicieli małych firm ułatwiająca im organizację codziennych zadań. Opiera się na zarządzaniu środkami pieniężnymi, fakturowaniu i możliwościach finansowania. Comarch Small Business Mobile Banking to kompleksowe rozwiązanie, które pomaga bankom dotrzeć do mikro- i małych przedsiębiorstw z usługami cyfrowymi.

Comarch Factoring to platforma chmurowa, która pozwala faktorom i ich klientom zarządzać całym cyklem życia należności. Comarch Factoring jest narzędziem do obsługi klienta, które posiada zaawansowany silnik rozliczeniowy oraz wielokanałowy dostęp do usług faktoringowych.

Comarch Trade Finance to aplikacja, która pozwala przedsiębiorcom zarządzać cyklem życia takich produktów jak gwarancje, inkasa i akredytywy. Rozwiązanie pomaga zautomatyzować i zdigitalizować cały proces finansowania handlu.

Comarch Wealth Management to system przeznaczony do obsługi klienta bankowości detalicznej, prywatnej i klienta majątnego (affluent). System wspiera menedżerów relacji – w zadaniach doradczych i planowania finansowego, klientów końcowych – w procesie robo-doradztwa, zarządzających majątkiem – w zarządzaniu portfelem na podstawie upoważnienia klienta, oraz analityków – w przygotowywaniu i analizie wyników inwestycyjnych portfeli.

Comarch Digital Insurance to z jednej strony system przeznaczony dla agentów, brokerów i pośredników ubezpieczeniowych. Pomaga im nie tylko doradzać w kwestii produktów ubezpieczeniowych i sprzedawać je, ale także zapewnia wsparcie posprzedażowe, zarządza zadaniami i monitoruje ich efektywność. Z drugiej strony, Comarch Digital Insurance umożliwia klientom indywidualnym zakup polis online i zarządzanie swoim portfelem ubezpieczeń.

Comarch Anti-money Laundering pozwala bankom skrócić czas i zwiększyć precyzję monitorowania transakcji – rutynowego zadania wymagającego wiedzy i doświadczenia. System przejmuje na siebie ciężar wykonywania tego zadania, skracając całkowity czas analizy alertów oraz pozwala bankierom skupić się na bardziej złożonych obowiązkach.

Comarch Identity and Access Management to rozwiązanie umożliwiające pełną kontrolę nad dostępem do aplikacji, sieci prywatnych i stacji roboczych firmy. Korzysta z zaawansowanych metod zarządzania cyklem życia tożsamości, uwierzytelniania, autoryzacji i rozliczalności. Modułowa architektura systemu ułatwia jego przystosowanie do różnych typów organizacji bez względu na ich strukturę i rozproszenie geograficzne.

Zaprojektowany głównie dla banków, pakiet **Transaction Protection** – tPro Suite składa się z dwóch rozwiązań do uwierzytelniania klientów i autoryzacji transakcji: tPro ECC i tPro Mobile. Comarch tPro ECC jest tokenem USB do wykonywania podpisów cyfrowych. Comarch tPro Mobile to wariant tego rozwiązania bazujący na tym, co użytkownik posiada – telefon z aplikacją, oraz co użytkownik zna – kod PIN lub wzorec.

3.3. Sektor ERP

Sektor ERP dostarcza szereg rozwiązań wspomagających zarządzanie przedsiębiorstwem i jego zasobami dla wielu klientów na rynku polskim, w rejonie DACH oraz we Francji. Oferowane produkty to m.in.:

Comarch ERP Enterprise – system ERP nowej generacji, dla aktywnych przedsiębiorstw działających na rynkach międzynarodowych i z wykorzystaniem Internetu. Dysponuje ergonomicznym interfejsem użytkownika, wbudowanym modulem WorkFlow oraz jest zoptymalizowany do jak najlepszego odzwierciedlania procesów biznesowych oraz struktury organizacji. System jest dostępny także w modelu usługowym (SaaS).

Comarch ERP XL – od lat najchętniej wybierany system klasy ERP w Polsce, z którego korzysta ponad 5500 firm z różnych branż, 400 firm rocznie decyduje się na jego wdrożenie do zarządzania głównymi procesami biznesowymi. Rozwiązanie spełnia specyficzne wymagania przedsiębiorstw produkcyjnych, a także firm handlowych oraz zajmujących się działalnością usługowo-serwisową. System dostępny także w modelu usługowym (SaaS).

Comarch ERP Optima – program dla mikro, małych i średnich firm, obsługujący sprzedaż, zarządzanie, prowadzenie księgowości oraz kadr i płac. Wraz z dodatkowym modulem Biuro Rachunkowe oraz portalem Społeczności Biur Rachunkowych iKsięgowość24, Comarch ERP Optima stanowi narzędzie do prowadzenia i promocji biur rachunkowych oraz kancelarii doradztwa podatkowego. Program dostępny także w modelu usługowym (SaaS).

Comarch ERP XT – innowacyjna aplikacja do fakturowania online, prowadzenia magazynu oraz uproszczonej i pełnej księgowości, udostępniana poprzez przeglądarkę internetową lub aplikacje mobile na Android i iOS. Rozwiązanie dedykowane mikro i małym firmom w Polsce i Niemczech. Głównymi jego zaletami jest prostota użytkowania, pełna automatyzacja procesów, możliwość integracji z biurem rachunkowym, Comarch e-Sklep oraz Comarch BI Point. Aplikacja posiada moduł POS do szybkiej obsługi sprzedaży detalicznej. Program dostępny wyłącznie w modelu usługowym (SaaS).

Comarch OCR - narzędzie do optycznego rozpoznawania tekstu (z ang. *Optical Character Recognition*) z zeskanowanych faktur, a następnie przeniesienie rozpoznanych danych do oprogramowania księgowego np. do rejestrów VAT.

Comarch Retail – to samodzielny system do prowadzenia sprzedaży detalicznej w pełnym modelu omnichannel. Pozwalający na sprawne i kompleksowe zarządzanie siecią handlu detalicznego, począwszy od jej centrali, poprzez zaplecze sklepu, aż po punkt sprzedaży (POS).

Comarch Mobile – stanowi dedykowane rozwiązanie dla kadry kierowniczej, jak również pracowników mobilnych, np. przedstawicieli handlowych, serwisantów, czy asystentów sprzedaży, którzy swoje zadania realizują poza biurem z wykorzystaniem smartfonu lub tabletu. W skład pakietu wchodzi: **Comarch Mobile Zarządzanie, Comarch Mobile Sprzedaż, Comarch Mobile Serwis i Comarch**

Mobile Zakupy. Poszczególne aplikacje z pakietu Comarch Mobile umożliwiają zarządzanie pracownikami mobilnymi oraz osiągniętą przez nich sprzedażą, monitorowanie efektów pracy oraz aktualnego położenia pracowników na mapie i zarejestrowanych przez nich tras. Umożliwiają sprawną realizację transakcji typu vanselling oraz preselling bezpośrednio podczas wizyty u klienta, jak również rejestrowanie ofert oraz zamówień zakupu u dostawców np. podczas targów branżowych. Comarch Mobile umożliwia także realizację zleceń serwisowych, np. podczas przeglądów, montażu, czy naprawy urządzeń.

Comarch WMS – rozwiązanie umożliwiające kompleksową obsługę magazynu wysokiego składowania. W skład pakietu wchodzi: **Comarch WMS Zarządzanie** oraz **Comarch WMS Magazynier**. Comarch WMS Zarządzanie to narzędzie przeznaczone dla kierownika magazynu, służące do kontroli operacji magazynowych i zarządzania przepływami towarów w ramach jego struktury. Comarch WMS Magazynier usprawnia realizację operacji przez pracowników bezpośrednio na magazynie, za pomocą kolektorów danych pracujących w trybie online.

Comarch Magazynier – aplikacja przeznaczona jest do mobilnej obsługi prostych procesów magazynowych. Za jej pomocą użytkownik może realizować zadania przyjąć i wydać towarów z magazynu, ewidencjonować przesunięcia towarów pomiędzy magazynami oraz realizować inwentaryzację.

Comarch Business Intelligence – system oparty na technologii hurtowni danych, przeznaczony dla dużych i średnich firm oraz korporacji międzynarodowych. Rozwiązanie wspiera procesy decyzyjne oraz obsługę zadań związanych z raportowaniem. Wspomaga następujące branże: instytucje finansowe i ubezpieczeniowe, handel, usługi oraz produkcja.

Comarch BI Point – narzędzie raportowe Business Intelligence umożliwiające tworzenie, przeglądanie oraz udostępnianie przekrojowych raportów i interaktywnych kokpitów managerskich. Zintegrowane repozytorium oraz wbudowany mechanizm zarządzania uprawnieniami pozwala zarządzać dostępem użytkowników do wybranych zestawień oraz poszczególnych modeli danych. Responsywność aplikacji pozwala na korzystanie z niej także na urządzeniach mobilnych. Poprzez intuicyjny interfejs i wiele ciekawych form wizualizacji danych, aplikacja pozwala nawet mniej wprawnym użytkownikom na przygotowanie atrakcyjnych dashboardów. Narzędzie wykorzystywane jest w każdego rodzaju i wielkości przedsiębiorstwach. Jest ono skierowane głównie do analityków, kontrolerów oraz kadry zarządzającej.

Comarch MyPoint - narzędzie analityczne, oferujące szybką i przejrzystą weryfikację pracy użytkowników korzystających z systemów Comarch ERP. Pozwala na monitorowanie czasu pracy w systemie, efektywności w poszczególnych godzinach oraz średnich wyników produktywności operatorów.

Comarch mPOS - Comarch Mobile mPOS to aplikacja dla sprzedawców i asystentów sprzedaży w sklepach stacjonarnych jak również sklepach typu pop-up store. Pozwala na obsługę zaplecza sklepu umożliwiając rejestrację przyjęć i wydań z poziomu urządzenia mobilnego, a także realizację sprzedaży bezpośrednio na hali sklepowej, bez konieczności odsyłania klienta do kasy.

Comarch IBARD – proste w użyciu, wielofunkcyjne narzędzie m.in. do wykonywania i harmonogramowanie backupu plików, folderów oraz baz danych z komputerów PC, laptopów oraz serwerów, do backupu urządzeń mobilnych, udostępniania oraz bezpiecznego przechowywania danych w chmurze. Usługa pozwala na stały dostęp do danych z każdego urządzenia i miejsca 24 godziny na dobę. Comarch IBARD dostępny jest w pięciu językach (polski, angielski, niemiecki, francuski, hiszpański). Usługa ma uniwersalne zastosowanie i przeznaczona jest zarówno dla małych i dużych firm, jak i dostawców usług takich jak firmy telekomunikacyjne, które udostępniają usługę swoim klientom pod własnym brandem (model White Label).

Comarch TNA (Time and Attendance) – to nowoczesny system do rejestracji oraz zarządzania czasem pracy, delegacjami, urlopami i innymi procesami skupionymi wokół pracownika w firmie. narzędzie umożliwiające ręczną rejestrację godzin pracy zdalnej z poziomu zarówno aplikacji webowej jak i mobilnej. Dzięki temu, pracodawca wie, o której godzinie pracownik rozpoczął i zakończył pracę, a

także ma możliwość kontroli dostępności pracownika w czasie rzeczywistym. Pracownik natomiast ma deklarację i dowód przepracowanych godzin ustalonych z przełożonym.

Comarch CSM Comarch Cloud Service Management – kompleksowa platforma do sprzedaży i zarządzania usługami chmurowymi, która wspiera dostawców w oferowaniu usług, aplikacji, infrastruktury i innych produktów opartych na chmurze. Comarch CSM zbiera wszystkie informacje o zamówieniach, cenach, ważności usług, oraz umożliwia kontakt z klientami. Możliwa integracja z dowolną usługą przez Third-party API.

Comarch SSO (ang. Single Sign-On) – bezpieczny system jednokrotnego logowania, dzięki któremu logując się do jednej usługi z pozostałych usług można korzystać bez konieczności ponownego podawania danych dostępowych. Comarch SSO zapewnia pełne bezpieczeństwo użytkownika przy logowaniu w środowisku wielousługowym.

Comarch Hosting – zintegrowane, kompleksowe rozwiązanie dostosowane do indywidualnych wymagań klientów, które polega na dzierżawie platformy sprzętowej umieszczonej w Comarch Data Center wraz z niezbędnymi licencjami producentów zewnętrznych (m.in. Microsoft). Dodatkowo oferta obejmuje szereg usług związanych z zarządzaniem i administracją platformy sprzętowej i oprogramowania. Unikalną cechą rozwiązania jest możliwość elastycznego zarządzania zasobami, które skalują się w miarę wzrostu potrzeb klienta.

iKsięgowość24 – obsługa rachunkowo-księgowa dla przedsiębiorstw, realizowana przez ponad 2600 biur rachunkowych korzystających z Comarch ERP Optima.

Comarch B2B – platforma B2B umożliwiająca m.in. zamawianie towarów przez Internet. Zalogowany kontrahent ma dostęp do historii swoich zamówień, płatności, czy zgłoszonych reklamacji. Wybrani Klienci za pomocą przeglądarki internetowej uzyskują wgląd do zawsze aktualnej oferty handlowej, która może być inna dla każdego z nich.

Comarch e-Sklep – oprogramowanie sklepu internetowego dla małych i średnich firm w pełni zintegrowane z systemami do zarządzania Comarch ERP, porównywarkami cen, serwisami aukcyjnym Allegro oraz eBay, a także serwisami płatności internetowych. Pozwala na zakupy z poziomu przeglądarki internetowej oraz z aplikacji mobilnych pracujących na iOS oraz Android.

Wszystko.pl – platforma handlowa, która umożliwia sprzedaż w Internecie wprost z systemu fakturująco-magazynowego wykorzystywanego przez przedsiębiorstwa. Swoje produkty oferować może w niej każda firma posiadająca oprogramowanie do zarządzania Comarch ERP.

Comarch HRM – aplikacja do samoobsługi pracowniczej, działająca w przeglądarce internetowej lub z poziomu aplikacji mobilnej, przeznaczone dla pracowników oraz ich przełożonych. Głównym zadaniem aplikacji jest zapewnienie bieżącego dostępu do danych związanych z codziennymi czynnościami związanymi z formalną stroną pracy w przedsiębiorstwie – czasem i planem pracy oraz urlopami, delegacjami, czy innymi nieobecnościami. Ponadto narzędzie pozwala na obsługę takich aspektów funkcjonowania pracownika w firmie jak ewidencja szkoleń, czy system ocen.

Comarch e-Sprawozdania – program do tworzenia elektronicznych sprawozdań finansowych zgodnych z m.in. z Ustawą o Rachunkowości, wyróżniający się bogatą funkcjonalnością (z możliwością podpisu elektronicznego w aplikacji), łatwością obsługi i możliwością integracji z systemami ERP. Umożliwia korzystanie zarówno ze stacjonarnej, instalowanej na komputerze wersji programu, jak i z chmurowej – w modelu abonamentowym, z dowolnego komputera z dostępem do internetu. Aplikacja tworzy struktury sprawozdań finansowych zgodne z wymogami Ministerstwa Finansów.

Comarch ESEF – aplikacja, umożliwiająca generowanie rocznych raportów finansowych w ESEF narzędzie do generowania raportów finansowych zgodnych z Jednolitym Europejskim Formatem Raportowania (ang. European Single Electronic Format – ESEF), który definiuje postać, w jakiej będą tworzone roczne sprawozdania finansowe spółek notowanych na rynkach regulowanych UE.

3.4. Sektor Administracji Publicznej

Comarch specjalizuje się w projektowaniu, wdrażaniu oraz integracji nowoczesnych systemów informatycznych dla administracji publicznej, firm oraz instytucji sektora publicznego. Firma posiada doświadczenie w tworzeniu kompleksowych rozwiązań „pod klucz” oraz w rozbudowie infrastruktury sprzętowo-sieciowej. Comarch stworzył szereg rozwiązań typu e-government, spełniających potrzeby jednostek sektora publicznego. Rozwiązania oparte są o międzynarodowe standardy. Do najważniejszych rozwiązań wdrażanych w sektorze administracji publicznej należą:

COMARCH ERGO - System wspierający realizację zadań publicznych związanych z gospodarką przestrzenną. Pozwala na prowadzenie ponad 60 rejestrów i ewidencji w obszarach geodezji i kartografii, gospodarki nieruchomościami, planowania przestrzennego, zarządzania infrastrukturą drogową, budownictwa, ochrony środowiska, ochrony gruntów rolnych i leśnych, ochrony zabytków, portali informacji przestrzennej. Modułowa budowa systemu umożliwia wymianę informacji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego a współpracującymi jednostkami, ich wydziałami i pracownikami. Comarch ERGO to kompleksowe rozwiązanie pozwalające uruchomić elektroniczną platformę Centrum Usług Wspólnych Gospodarki Przestrzennej.

COMARCH EZZ - Platforma wspiera elektroniczny (jak również papierowy) obieg dokumentów w przedsiębiorstwach i instytucjach (stworzono wersje branżowe wyspecjalizowane dla poszczególnych podmiotów). Rozwiązanie umożliwia zarządzanie dokumentami w instytucjach zgodnie z wytycznymi instrukcji kancelaryjnej oraz definiowanie i obsługę dowolnych procesów obiegu pracy i dokumentów. Do tego celu wykorzystywany jest dojrzały edytor procesów biznesowych oparty o BPMN, który we współpracy z komponentami umożliwiającymi tworzenie dedykowanych rejestrów i formularzy jest w stanie zapewnić każdej instytucji spójny i w pełni konfigurowalny system klasy Workflow.

COMARCH E-URZĄD - Comarch e-Urząd jest platformą usług publicznych online pozwalającą na realizację zadań jednostek samorządu terytorialnego oraz urzędów centralnych. Intuicyjne narzędzia umożliwiają samodzielne zarządzanie aplikacją, zapewniając wsparcie procesów tworzenia i publikacji treści. Na platformie dostępne są m.in. komponenty: Cyfrowy Urząd, Profil Mieszkańca z obsługą płatności elektronicznych za zobowiązania wobec instytucji, Biuletyn Informacji Publicznej, Portal Informacyjny oraz Intranet, a także elementy wspierające aktywność społeczną związane z obsługą budżetu obywatelskiego, czy opiniowaniem aktów prawnych.

COMARCH ERP EGERIA - Zintegrowany System Informatyczny klasy ERP wspierający zarządzanie organizacją i podejmowanie decyzji. Cechuje go duża konfigurowalność i elastyczność, co pozwala na dostosowanie do indywidualnych potrzeb każdego klienta. System oferowany w różnych typach przedsiębiorstw i instytucji (administracja rządowa i samorządowa, ochrona zdrowia, uczelnie wyższe, utilities etc.).

PLATFORMA COMARCH SECURITY - Rozwiązanie łączące elementy bezpieczeństwa fizycznego oraz cybernetycznego. System zarządzania bezpieczeństwem fizycznym jest innowacyjnym rozwiązaniem wspierającym zachowanie bezpieczeństwa różnego rodzaju obiektów i chronionych obszarów. System integruje dziedziczne systemy bezpieczeństwa (SKD, SSWiN, P.POŻ, CCTV, inne), co pozwala na obsługę oraz zarządzanie bezpieczeństwem w jednym centralnym systemie. Dodatkowe elementy związane z analizą obrazu, korelacją informacji oraz zdefiniowanymi procedurami działania pozwalają na zwiększenie automatyzacji pracy systemu, a tym samym podniesienie bezpieczeństwa chronionego obiektu czy obszaru. Moduły analizy informacji i zagrożeń w cyberprzestrzeni pozwalają na wykrywanie i analizę zagrożeń fizycznych oraz zagrożeń wirtualnych.

COMARCH SMART PARKING - Platforma umożliwiająca detekcję wolnych miejsc parkingowych z wykorzystaniem inteligentnych analityk wideo (IVA) lub sieci sensorów. Integruje również wiele systemów parkingowych w jednym miejscu. System obsługuje parkingi outdoor, indoor, Park&Ride, miejskie i prywatne. Umożliwia generowanie raportów operacyjnych i zarządczych oraz statystyk dotyczących obłożenia miejsc parkingowych dzięki portalowi zarządcemu.

COMARCH ENAGRYWANIE - Comarch eNagrywanie to kompleksowe i spójne rozwiązanie łączące w sobie wygodę obsługi klasycznych rejestratorów audio/wideo z systemami nagłośnieniowymi oraz dedykowaną aplikacją służącą do kontroli przeprowadzania procesu rejestracji audio/wideo. System

pozwała na rejestrację spotkań, posiedzeń czy wystąpień publicznych wraz z powiązаныmi metadanymi i komentarzami umożliwiającymi sprawne przeszukiwanie nagrania podczas odtwarzania. Dodatkowymi źródłami rejestrowanych danych mogą być zewnętrzne dane multimedialne oraz transmisje zdalne prowadzone poprzez wideoterminaly. Comarch eNagrywanie udostępnia (wraz z nagraniem) niezależny od platformy urządzenia odtwarzającego, wielościeżkowy odtwarzacz multimedialny.

COMARCH WIDEOTERMINAL - Comarch Wideoterminal to klient wideokonferencji obsługujący popularne standardy połączeń i transmisji audio-wideo. Stanowi doskonałe uzupełnienie rozwiązania Comarch eNagrywanie, zapewnia połączenia punkt-punkt, jak również zestawianie połączeń wielostronnych w oparciu o standardy i infrastrukturę mostków wideokonferencyjnych wiodących dostawców.

3.5. Sektor Usługi

W obszarze sektora Usługi Comarch projektuje, wdraża oraz integruje nowoczesne rozwiązania informatyczne do obsługi programów lojalnościowych, zarządzania kampaniami marketingowymi, zarządzania motywacją pracowników, elektronicznej wymiany danych i informacji biznesowych, zarządzania dokumentami i ich przepływem w firmie oraz zarządzania procesami sprzedaży za pomocą systemów wsparcia i aplikacji mobilnych. W ofercie znajduje się również kompleksowy zakres usług zarządzania infrastrukturą IT przedsiębiorstw.

Sektor Usługi realizuje projekty na pięciu kontynentach, w 40 krajach. Wśród klientów znajdują się m.in. BMW Bank GmbH, Media Saturn IT Services GmbH, European Organisation for Astronomical Research in the Southern Hemisphere (DE), OMV, BP Europa SE, Tab Limited, Livelio S.A., Valeo Schalter und Sensoren GmbH, Costa Coffee, JetBlue Airways Corporation, Heathrow Airport, S7 Airlines, Brussels Airlines, Etihad.

ZARZĄDZANIE LOJALNOŚCIĄ I ROZWIĄZANIA MARKETINGOWE

Oferata skierowana do średnich i dużych przedsiębiorstw, stanowiąca kompleksowy pakiet rozwiązań IT i usług, który pomaga budować programy lojalnościowe i zarządzać nimi, tworzyć relacje z klientami, automatyzować procesy marketingowe i zwiększać zyski. To także narzędzia do analizy Big Data i oparte na grywalizacji systemy do budowania zaangażowania, które zwiększają zyski i wzmacniają relacje pomiędzy klientami, partnerami i marką.

Oferowane rozwiązania:

Comarch Loyalty Management – system do zarządzania programami lojalnościowymi, który wspomaga operatorów B2C i B2B umożliwiając uruchamianie wielu programów na jednej platformie i obsługę wszystkich obszarów związanych z prowadzeniem programu (rejestracja klienta, zarządzania profilem, promocje oparte na różnych walutach, komunikacja z uczestnikami, nagradzanie prezentami i ofertami). Produkt kierowany jest również dla firm transportowych i turystycznych w szczególności linii lotniczych. Platforma obsługuje programy lojalnościowe wszystkich typów przewoźników, zarówno dla klientów indywidualnych (Frequent Flyer Programs), jak i w modelu B2B. System wspiera tworzenie reguł naliczania punktów, definiowania nagród i przywilejów.

Comarch Loyalty Cloud - to zaawansowany system lojalnościowy o budowie modułowej, która umożliwia firmom kompleksowe zarządzanie cyklem życia programu lojalnościowego. Aplikacja jest dostępna w modelu usługowym, w oparciu o miesięczne opłaty subskrypcyjne. Klienci Comarch mogą korzystać z wachlarza funkcjonalności aplikacji już po kilku dniach od momentu podpisania umowy, bez czasochłonnego procesu wdrożenia systemu. Założeniem usługi Comarch Loyalty Cloud jest cykliczne dostarczanie klientom aktualizacji funkcjonalnych, realizowanych zgodnie z roadmapą Comarch.

Comarch Campaign Management - to rozwiązanie umożliwiające szybkie i efektywne kosztowo projektowanie i uruchamianie kampanii marketingowych zorientowanych na klienta. System optymalizuje proces planowania kampanii, upraszcza zarządzanie i tworzenie spersonalizowanych wiadomości, automatyzuje wielokanałową komunikację z klientami oraz pozwala na monitorowanie progressu kampanii i statystyk wysyłek. Rozwiązanie pomaga także koordynować i śledzić zadania pracowników zaangażowanych w przygotowanie kampanii.

Comarch Business Intelligence – rozwiązanie wspiera firmy, które chcą budować strategię lojalnościową poprzez pogłębioną analizę dużej ilości zgromadzonych danych oraz dostarczać szczegółowy obraz wzorców zakupowych, wartości koszyka zakupowego, efektywności kampanii i statystyk związanych z programem.

Customer Analytics – zestaw usług wsparcia eksperta BI lub zespołu data scientists w zakresie gromadzenia, czyszczenia i audytu danych klientów, poprawy i utrzymania jakości danych oraz ich analiza, tworzenie zaawansowanych modeli segmentacji klientów, analiza migracji i strategia aktywizacji klientów, modele predykcyjne i scoringowe, marketing baz danych oraz analiza poziomu satysfakcji klientów.

Comarch Location Based Services – nowoczesna platforma technologiczna umożliwiająca wysoko spersonalizowaną komunikację marketingową kierowaną przez kanały aplikacji mobilnych do osób, klientów, mieszkańców czy pasażerów znajdujących się w danym momencie w danej lokalizacji. Rozwiązanie wykorzystuje dane z geolokalizacji i mikro-lokalizacji i na tej podstawie wysyła notyfikacje poprzez natywne aplikacje iOS oraz Android. Platforma posiada również moduł nawigacyjny, dzięki któremu użytkownik aplikacji mobilnej może odnaleźć drogę wewnątrz budynku. Jest to bardzo pomocne w przypadku dużych obiektów, takich jak galerie handlowe, szpitale, urzędy miejskie. Comarch Location Based Services jest zintegrowana z beaconami produkowanymi przez Comarch, dzięki którym określana jest mikrolokalizacja użytkownika przez kanał Bluetooth.

Loyalty Consulting – usługi tworzące kompletne, innowacyjne programy, przyciągające klientów, zwiększające zyski i budujące silniejszą więź między klientem i marką (opracowanie strategii i koncepcji programu, sposoby nagradzania, komunikacja marketingowa, opracowanie procedur oraz analiza wymagań IT).

Program Management Services – wsparcie w procesach organizacji programu, tworzenia i wyboru dostawców usług marketingowych, zarządzania relacjami z partnerami strategicznymi, bieżące administrowanie aplikacjami, monitorowanie kluczowych wskaźników efektywności programu oraz raportowanie działań, wykrywanie i zapobieganie oszustwom, zarządzanie komunikacją.

WYMIANA DANYCH I ZARZĄDZANIE DOKUMENTAMI

W ramach swojej oferty Comarch umożliwia efektywne zarządzanie dokumentami i automatyzację procesów sprzedażowych i biznesowych zachodzących w łańcuchu dostaw. Kompleksowe podejście do komunikacji z partnerami z całego świata, obejmujące elektroniczną wymianę danych produktowych, handlowych, logistycznych i finansowych, pozwala osiągnąć firmom wymierne korzyści: szybszy dostęp do informacji oraz zdecydowaną redukcję kosztów.

W ramach wymiany danych i zarządzania dokumentami oferowane są następujące rozwiązania:

Comarch EDI (Electronic Data Interchange) – oparta na technologii cloud platforma B2B2G, która umożliwia szybką i bezpieczną wymianę danych między firmą a partnerami handlowymi. Zapewnia usprawnienie procesów przepływu danych w całym łańcuchu dostaw, niezależnie od regionu geograficznego czy sektora działalności

Comarch MDM (Master Data Management) – oparty na chmurze, certyfikowany katalog danych produktowych (GDSN), który pozwala z łatwością organizować, weryfikować i zarządzać informacjami produktowymi, istotnymi z punktu widzenia biznesu. Zapewnia przy tym różne metody wprowadzania i uzupełniania danych.

Comarch e-Invoicing - zgodny z najnowszymi regulacjami prawnymi, oparty na chmurze produkt, który usprawnia i automatyzuje procesy fakturowania AP i AR. Obsługując wiele formatów dokumentów (w tym do wymiany z podmiotami administracji publicznej) i kanałów dystrybucji umożliwia bezpieczną i wydajną wymianę e-faktur.

Comarch Online Distribution – nowoczesna platforma do raportowania i komunikacji wykorzystywana przez producentów w celu usprawnienia współpracy z siecią dystrybutorów. Automatycznie tworzy szczegółowe raporty dotyczące zapasów magazynowych i odsprzedaży, wykorzystując dane zbierane na bieżąco z systemów dystrybutorów.

Comarch e-Invoicing Cloud – aplikacja webowa oparta na najnowszej technologii cloud, do wysyłki ustrukturyzowanych e-faktur w relacji B2G. Umożliwia intuicyjne tworzenie faktur, wyszukiwanie partnerów biznesowych z sektora publicznego podłączonych do sieci PEPPOL oraz możliwość wysyłki dodatkowych plików (np. załączników). E-faktury tworzone dzięki temu rozwiązaniu, są zgodne z najnowszymi regulacjami UE i dostosowane do ogólnych wymogów krajowych (dostosowanie formatu e-faktury, np. X-Rechnung w Niemczech).

COMARCH ICT

Rozwiązania Comarch ICT pozwalają zapanować nad infrastrukturą IT przedsiębiorstwa w obszarze telekomunikacji, outsourcingu, czy data center w oparciu o światowe standardy i partnerstwa technologiczne z liderami rynku IT przy jednoczesnym bezpieczeństwie przechowywania danych.

Produkty/ rozwiązania Comarch ICT projektowane są tak, aby najnowsze technologie służyły rozwojowi biznesu. W dobie gwałtownych zmian wymagań rynku i klientów doświadczony partner technologiczny, który dopasuje strategię i dostarczy odpowiednie usługi w zakresie infrastruktury IT, outsourcingu, data center i bezpieczeństwa to konieczność.

Comarch Cloud Infraspac – to ujednolicona i elastyczna infrastruktura chmurowa o najwyższych standardach bezpieczeństwa. Platforma zawiera szeroką gamę narzędzi wspierających aplikacje zbudowane w oparciu o mikroserwisy. Rozwiązanie w chmurze dostarczane przez Comarch zostało stworzone, aby pomóc rozwiązać problemy związane z brakiem mocy obliczeniowej, umożliwiając dostosowanie wydajności z rzeczywistym zapotrzebowaniem na zasoby IT. Rozwiązanie pozwala klientom czerpać ze wszystkich korzyści chmury takich jak: niższe koszty IT, zwiększona wydajność firmy oraz pełna kontrola nad posiadanymi zasobami IT przy jednoczesnej optymalizacji niezawodności danych firmowych i maksymalizacji elastyczności. Wszystko to w bezpiecznym środowisku IT zlokalizowanym w Comarch Data Center.

Comarch PowerCloud – jest gotową do użycia platformą zapewniającą wszystkie korzyści rozwiązań chmury wraz ze wsparciem eksperckiej platformy IBM Power Platform oraz usług zarządzania. Wykorzystując zaawansowane narzędzia dostarcza uproszczonej wirtualizacji zarządzania i wdrożenia chmury dla AIX, IBM i wirtualnych maszyn Linux.

Comarch IT Services - W związku z dynamicznymi zmianami na rynku infrastruktury IT kluczowe znaczenie dla rozwoju biznesu ma dziś doświadczony partner technologiczny. Środowisko IT firmy w rękach inżynierów i analityków Comarch, to gwarancja ciągłości działania usług dopasowanych do indywidualnych potrzeb klienta oraz wymaganej dostępności systemów.

Cyfrowa (r)ewolucja wciąż trwa. Łączenie sił z doświadczonym partnerem technologicznym stało się koniecznością. Oddanie środowiska IT w ręce inżynierów i analityków Comarch jest gwarancją najwyższej wydajności oraz dostępności wszystkich systemów i aplikacji. Jako firma z ponad 25 letnim doświadczeniem, dostarczamy szeroki zakres usług informatycznych zaprojektowanych z myślą o potrzebach naszych klientów - po to, aby zapewnić im odpowiednie wsparcie techniczne i biznesowe.

- **Comarch IT Integration** – usługi, których zadaniem jest dostosowanie środowiska IT klienta do nowych wymagań biznesowych i technicznych. Wspieramy klientów począwszy od etapu analizy i projektowania nowej platformy IT, poprzez dostawę odpowiednich urządzeń i oprogramowania, aż po fazę wdrożenia.
- **IT Outsourcing** - zestaw usług mających na celu zoptymalizowanie kosztów związanych z obsługą obszaru IT. Usługi stanowią pełne wsparcie użytkownika końcowego (Service Desk i opieka stanowiskowa), administrację sieciami LAN/WAN, infrastrukturą serwerową i infrastrukturą bezpieczeństwa, a także zarządzanie procesami IT zgodnie z dobrymi praktykami i najnowszymi zaleceniami (np. ITIL) oraz uzgodnionymi parametrami SLA. W ramach IT Outsourcing Comarch świadczy usługi związane z zaawansowanymi systemami serwerowymi, macierzowymi i bazodanowymi zarówno zdalnie jak i bezpośrednio w lokalizacjach klienta.
- **Network and Security Operations Center** – rozwiązanie stanowiące Pojedynczy Punkt Kontaktu z klientem, zapewniające kompleksowe wsparcie techniczne w zakresie monitoringu infrastruktury IT oraz aplikacji biznesowych dla wszelkiego typu przedsiębiorstw i instytucji. Zapewnia klientom bieżącą wiedzę na temat dostępności i wydajności poszczególnych

elementów ich infrastruktury IT oraz pomaga wykryć zakłócenia, zanim wpłyną one na działalność klienta.

- **Comarch Network Services** – rozwiązania przeznaczone do tworzenia i utrzymania sieci transmisji danych (w tym WAN/LAN/WLAN). CNMS to kompleksowy produkt w zakresie budowy lub modernizacji istniejących sieci transmisji, zarządzania i administrowania tymi sieciami a także ich bezpieczeństwem.
- **Comarch Service Desk** – dostępny 24/7 wielokanałowy (i wielojęzyczny) pojedynczy punkt kontaktu z zespołem specjalistów IT z Comarch. Zapewniając pełne wsparcie dla użytkowników końcowych, odpowiada on za obsługę zgłoszeń, raportowanie (zgodnie z umową o gwarantowanym poziomie świadczenia usług) oraz rozwiązywanie problemów związanych z Twoją infrastrukturą IT.

Comarch Data Center – zaawansowane technologiczne centra o wysokiej dostępności oraz architekturze TIER III i TIER IV. Stanowią alternatywę dla klientów wobec rozbudowy własnych zasobów infrastruktury IT. Comarch SA posiada 20 ośrodków Data Center na całym świecie.

- **Hosting Managed Services** – przekształca zarządzanie centrami danych i działami IT, zapewniając potrzebną elastyczność technologiczną oraz maksymalizując wydajność i dostępność aplikacji. Gwarantujemy odpowiednich specjalistów, procesy, bezpieczeństwo i technologię w lokalnej chmurze i sieciach, w celu optymalizacji usług centrum danych.
- **Comarch PowerHosting** – w pełni zarządzane usługi dla platformy IBM Power. Kompleksowa usługa w zakresie dostarczania i utrzymywania platformy IBM Power realizowana jest w trzech modelach – zwirtualizowanej chmurze, hostingu sprzętu klienta w Comarch Data Center oraz zdalnych usług zaimplementowanych na istniejącym sprzęcie klienta w jego siedzibie.

Mainframe Services – dostarcza w pełni zarządzane wsparcie i usługi dla systemów klasy Mainframe. Dostarcza asystę technologiczną i biznesową w procesie instalacji, konfiguracji i utrzymania produktów Db2. Dodatkowo zapewnia usługi doradztwa w zakresie zarządzania pojemnością, śledzenia postępów oraz migracji do wyższych wersji oprogramowania zarządzania danymi.

3.6. e-Health

Comarch S.A. dostarcza część rozwiązań informatycznych Grupy Comarch dedykowanych sektorowi medycznemu.

MIASTO ZDROWIA

Platforma usługowo-informatyczna składająca się z zestawu wzajemnie współpracujących aplikacji i systemów IT. Usługa adresowana do regionów i miast stanowi efektywne narzędzie realizacji regionalnej polityki ochrony zdrowia. Koncepcja „Miasta Zdrowia” skupia się na mieszkańcach jako odbiorcach i klientach świadczonych usług opieki zdrowotnej. Jest wynikiem praktycznych doświadczeń Comarch w realizacji platform regionalnych dla służby zdrowia.

4. Pozycja Spółki na rynku IT oraz informacja o rynkach zbytu i o źródłach zaopatrzenia

Ze względu na rodzaj oferowanych przez Comarch S.A. systemów informatycznych, główną grupę odbiorców stanowią średnie i duże przedsiębiorstwa, które na całym świecie są największymi odbiorcami zaawansowanych rozwiązań informatycznych. Większość produktów Spółki jest kierowana do określonej grupy odbiorców, natomiast usługi informatyczne, ze względu na ich uniwersalny charakter, są oferowane każdej grupie odbiorców. Oferta Comarch S.A. przeznaczona jest zarówno dla podmiotów z rynku polskiego jak i klientów zagranicznych. Od wielu lat jednym z głównych celów strategicznych Comarch jest rozwój sprzedaży coraz większej ilości produktów na rynkach zagranicznych, w szczególności w Europie Zachodniej, Azji oraz w obu Amerykach. Sprzedaż Spółki jest mocno zdywersyfikowana i nie występuje uzależnienie od jednego odbiorcy. W 2019 roku sprzedaż do żadnego z kontrahentów nie przekroczyła 10% całkowitej sprzedaży Comarch S.A.

Ze względu na specyfikę branży, w której działa Comarch S.A., jako główne źródła zaopatrzenia należy uznać międzynarodowe koncerny, będące producentami sprzętu komputerowego, aplikacji bazodanowych oraz narzędzi programistycznych, polskie oddziały i przedstawicielstwa tych koncernów, polskie firmy dystrybucyjne oraz podwykonawców systemów IT. W 2019 roku żaden kontrahent nie dostarczył produktów i towarów o wartości przekraczającej 10% przychodów ze sprzedaży Comarch S.A.

5. Struktura sprzedaży

5.1. Przychody ze sprzedaży - struktura geograficzna (w tys. PLN)

	12 miesięcy 2019	%	12 miesięcy 2018	%	12 miesięcy 2017	%
Kraj (Polska)	531 270	55,8%	537 266	55,6%	404 925	53,60%
Zagranica	420 428	44,2%	428 834	44,4%	350 592	46,40%
Przychody ze sprzedaży	951 698	100,0%	966 100	100,0%	755 517	100,0%

W 2019 roku przychody ze sprzedaży Comarch S.A. spadły o 14 402 tys. PLN, tj. 1,5% wobec roku 2018. Spadek nastąpił zarówno na przychodach ze sprzedaży zagranicznej - spadły o 8 406 tys. PLN, tj. o 2,0%, jak i na przychodach ze sprzedaży krajowej - spadły o 5 996 tys. PLN, tj. o 1,1%.

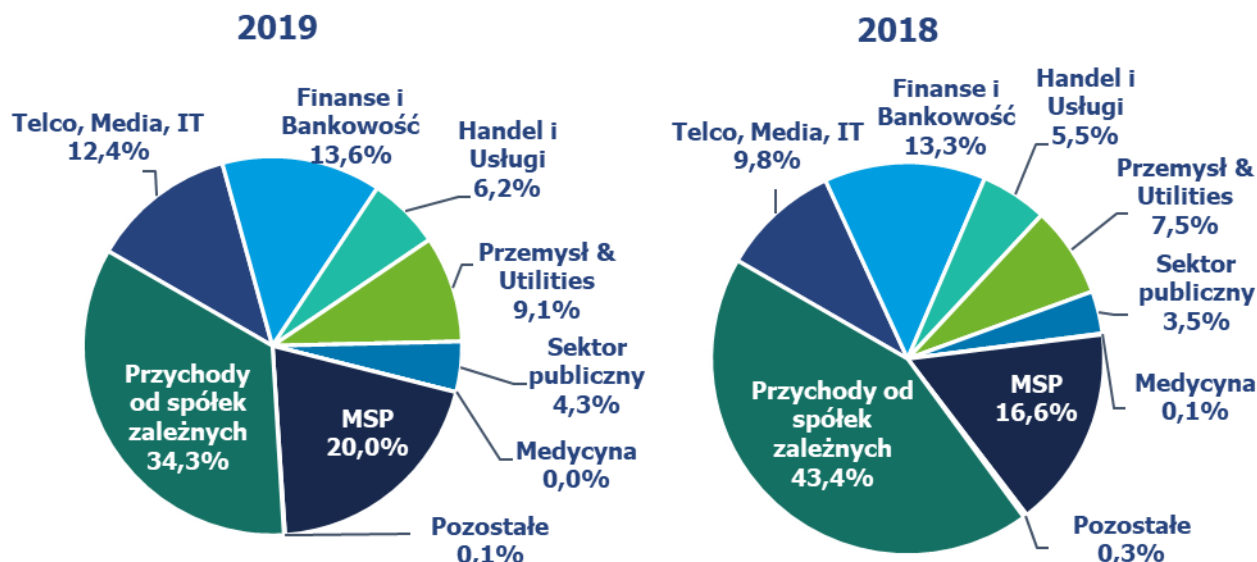
Struktura geograficzna sprzedaży pozostawała stabilna w ciągu roku obrotowego.

5.2. Przychody ze sprzedaży - struktura wg odbiorców (w tys. PLN)

	12 miesięcy 2019	%	12 miesięcy 2018	%	12 miesięcy 2017	%
Telekomunikacja, Media, IT	118 502	12,4%	95 498	9,8%	88 762	11,7%
Finanse i Bankowość	129 363	13,6%	128 770	13,3%	126 518	16,7%
Handel i Usługi	58 763	6,2%	52 681	5,5%	42 598	5,6%
Przemysł & Utilities	86 767	9,1%	72 734	7,5%	80 675	10,7%
Sektor publiczny	40 636	4,3%	33 505	3,5%	31 522	4,2%
Medycyna	405	0,0%	606	0,1%	434	0,1%
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	190 348	20,0%	160 419	16,6%	135 843	18,0%
Pozostałe	502	0,1%	2 456	0,3%	604	0,1%
Przychody od spółek zależnych	326 412	34,3%	419 431	43,4%	248 561	32,9%
Przychody ze sprzedaży	951 698	100,0%	966 100	100,0%	755 517	100,0%

W 2019 roku znaczący spadek odnotowały przychody ze sprzedaży do spółek zależnych (93 019 tys. PLN, tj. 22,2%), co wynikało ze zmniejszonej sprzedaży dokonywanej za pośrednictwem spółek zależnych do klientów końcowych, głównie w sektorze telekomunikacyjnym. W minionym roku, podobnie jak w latach poprzednich nastąpił wzrost przychodów ze sprzedaży do klientów z sektora MSP (wzrost o 29 929 tys. PLN, tj. 18,7%), ich udział w całości sprzedaży wyniósł 20,0%. Znacząco wzrosła także sprzedaż do klientów sektora Telekomunikacja, Media i IT (wzrost o 23 004 tys. PLN, tj. o 24,1%), jej udział wzrósł do poziomu 12,4%. Duży wzrost przychodów dotyczył również sektora Przemysł & Utilities (wzrost o 14 033 tys. PLN, tj. o 19,3%). Sprzedaż Comarch S.A. do klientów z sektora Handel i

Usługi odnotowała wzrost o 6 082 tys. PLN, tj. o 11,5%, a jej udział wzrósł do poziomu 6,2%. Wzrost sprzedaży wystąpił także w przypadku klientów z sektora publicznego (przychody ze sprzedaży wzrosły o 7 131 tys. PLN, tj. 21,3%). Sektor publiczny odpowiadał za 4,3% przychodów Comarch S.A. w omawianym okresie. Sprzedaż do sektora Medycyna oraz sektora finansowo-bankowego utrzymały się na podobnym do ubiegłorocznego poziomie.

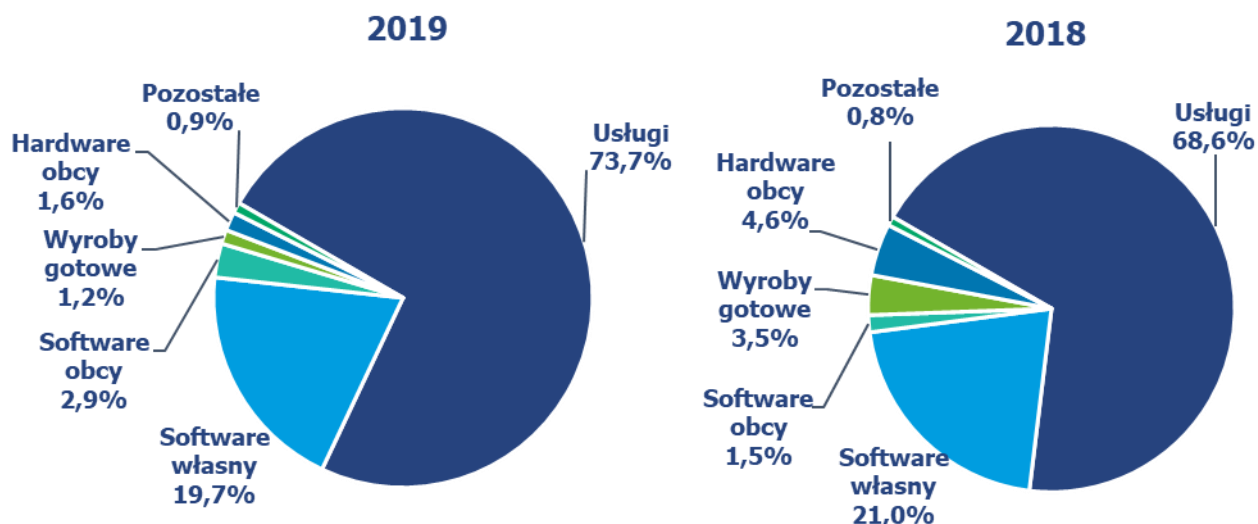

Struktura sprzedaży wg odbiorców pozostawała stabilna w ciągu roku obrotowego.

5.3. Przychody ze sprzedaży - struktura wg rodzaju (tys. PLN)

	12 miesięcy 2019		12 miesięcy 2018		12 miesięcy 2017	
		%		%		%
Usługi	701 583	73,7%	662 341	68,6%	598 795	79,3%
Oprogramowanie własne	187 475	19,7%	203 323	21,0%	130 237	17,2%
Oprogramowanie obce	27 953	2,9%	14 850	1,5%	11 310	1,5%
Wyroby gotowe	11 326	1,2%	33 337	3,5%	1 165	0,2%
Sprzęt komputerowy	15 080	1,6%	44 189	4,6%	6 808	0,9%
Pozostałe	8 281	0,9%	8 060	0,8%	7 202	0,9%
Razem	951 698	100,0%	966 100	100,0%	755 517	100,0%

W 2019 roku, podobnie jak w latach wcześniejszych, największą część przychodów ze sprzedaży Comarch S.A. stanowiły usługi. Jest to związane z przyjętym przez Comarch modelem biznesowym sprzedaży rozwiązań informatycznych. W 2019 roku nastąpił wzrost sprzedaży usług o 39 242 tys. PLN, tj. o 5,9%. Przychody ze sprzedaży oprogramowania własnego spadły o 15 848 tys. PLN, tj. o 7,8%. Udział usług i oprogramowania własnego w całkowitej sprzedaży wyniósł 93,4%. Przychody ze sprzedaży oprogramowania obcego wzrosły o 13 103 tys. PLN, tj. o 88,2%, a sprzętu komputerowego spadły o 29 109 tys. PLN, tj. o 65,9%, ich łączny udział w całości sprzedaży Comarch S.A. pozostał na stosunkowo niewysokim poziomie 4,5%. Sprzedaż własnych wyrobów gotowych była znacząco niższa niż w 2018 (spadek o 22 011 tys. PLN, tj. o 66,0%), jest to głównie efekt mniejszej wartości dostaw wyrobów gotowych Comarch do sektora publicznego realizowanych w 2019 roku.

Na przestrzeni całego roku 2019 struktura sprzedaży wg rodzaju utrzymywała się na stabilnym poziomie.

6. Charakterystyka czynników istotnych dla rozwoju przedsiębiorstwa emitenta

6.1. Czynniki wewnętrzne

- stały wzrost sprzedaży eksportowej i znaczenia działalności zagranicznej;
- pozycja i renoma Comarch S.A. mająca wpływ na charakter pozyskiwanych klientów;
- działalność Comarch S.A. w specjalnej strefie ekonomicznej w Krakowie;
- znaczący udział produktów standardowych (powtarzalnych) w sprzedaży, co oznacza:
 - niższe koszty, w szczególności koszty zmienne związane z pojedynczym kontraktem,
 - możliwość znacznego zwiększenia rentowności jednostkowego kontraktu przy jednoczesnym obniżeniu obciążenia klienta (opłaty licencyjne),
 - szersza i bardziej zdywersyfikowana klientela oznaczająca większą skalę działalności,
- atrakcyjna polityka szkoleniowa oraz atrakcyjne warunki pracy oferowane pracownikom Spółki;
- wysoka rozpoznawalność marki Comarch wśród potencjalnych klientów dzięki prowadzonym akcjom marketingowym, w tym poprzez marketing sportowy (MKS Cracovia SSA) oraz działania prospołeczne;
- konieczność dokonywania ciągłych inwestycji w kapitał ludzki celem utrzymania konkurencyjności firmy w kolejnych latach;
- wysoki poziom wydatków inwestycyjnych przeznaczanych na działalność badawczo-rozwojową oraz rozwój nowych produktów i usług informatycznych;
- wysoki poziom wydatków inwestycyjnych związanych z rozbudową zaplecza produkcyjnego w Polsce i za granicą (inwestycje rzeczowe) oraz z ekspansją na rynkach zagranicznych (inwestycje kapitałowe).

6.2. Czynniki zewnętrzne

- wzrost wymagań stawianych systemom informatycznym przez klientów. Zwiększa się zapotrzebowanie na duże, złożone systemy informatyczne dedykowane dla poszczególnych użytkowników. Stawia to w lepszej sytuacji większe spółki IT, takie jak Comarch S.A., które

oferują szereg różnych technologii i produktów i są w stanie dostarczyć zaawansowane technologicznie rozwiązania;

- b) wzrost znaczenia technologii mobilnych, stosowanych obecnie powszechnie w rozwiązaniach informatycznych dla wszystkich grup odbiorców;
- c) zmiana modeli biznesowych w wielu branżach oraz zmiana strategii biznesowych wielu firm związana z postępem technicznym i rozwojem gospodarczym, co kształtuje popyt na nowe systemy informatyczne, upowszechnienie sprzedaży oprogramowania w modelu *cloud computing* oznacza dla firm informatycznych zwiększone wymagania kapitałowe i zasobowe;
- d) związany z członkostwem Polski w Unii Europejskiej dostęp polskich firm do środków z funduszy strukturalnych, które w pewnej części są przeznaczane na rozwój systemów informatycznych oraz finansowanie prac badawczo-rozwojowych;
- e) rosnąca konkurencja, wpływająca na zmniejszenie osiąganych marż; konkurencja pomiędzy firmami IT;
- f) stała presja na wzrost wynagrodzeń w branży IT; zmniejszająca się liczba absolwentów uczelni technicznych z wykształceniem informatycznym;
- g) wzrastająca konkurencja na lokalnym rynku pracy w sektorze IT w Krakowie oraz innych miejscach prowadzenia działalności gospodarczej przez Spółkę;
- h) międzynarodowa sytuacja gospodarcza, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji na rynkach finansowych, mająca wpływ na wielkość popytu na produkty i usługi informatyczne;
- i) zmienność kursów walutowych, w szczególności EUR/PLN, USD/PLN, GBP/PLN, CAD/PLN, CHF/EUR, BRL/PLN oraz RUB/PLN, wpływająca na opłacalność sprzedaży zagranicznej;
- j) sytuacja gospodarcza na świecie, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji w Europie, mającej wpływ na wielkość popytu na produkty i usługi informatyczne na tym rynku oraz wiarygodność finansową klientów z tego rejonu geograficznego;
- k) międzynarodowa sytuacja polityczna, m.in. wzrastające ryzyko zamachów terrorystycznych w miejscach prowadzenia projektów utrudnia ich realizację;
- l) sytuacja epidemiologiczna na świecie, związana z rozprzestrzenianiem się koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zachorowaniami na COVID-19, która ma wpływ na działalność gospodarczą Spółki oraz na kondycję finansową klientów Spółki i generowany przez nich popyt na produkty i usługi informatyczne.

7. Pozostałe istotne czynniki, w tym ryzyka i zagrożeń

Comarch S.A. jest narażona na następujące główne rodzaje ryzyka finansowego:

7.1. Ryzyko kredytowe

Spółka analizuje wiarygodność finansową potencjalnych klientów przed zawarciem umów na dostawę systemów informatycznych i w zależności od oceny standingu finansowego dostosowuje warunki każdej umowy do potencjalnego ryzyka. Koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczona ze względu na dywersyfikację sprzedaży Comarch do znacznej liczby kontrahentów z różnych branż gospodarki i z różnych regionów świata.

7.2. Ryzyko zmiany stóp procentowych

Spółka jest narażona na ryzyko zmian stóp procentowych w związku z posiadanymi środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami oraz z zawartymi długoterminowymi kredytami inwestycyjnymi przeznaczonymi na finansowanie nowych budynków produkcyjnych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Kredyty są oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę WIBOR oraz

EURIBOR. Spółka dokonuje zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej w tym obszarze za pomocą kontraktów IRS, a także prowadzi stały monitoring sytuacji rynkowej w tym zakresie. Wpływ zmiany stóp procentowych na wysokość płaconych odsetek od kredytów jest częściowo kompensowany przez zmianę odsetek otrzymywanych od posiadanych środków pieniężnych.

7.3. Ryzyko zmiany kursów walut

W związku ze sprzedażą eksportową lub denominowaną w walutach obcych Spółka jest narażona na ryzyko kursowe, szczególnie w odniesieniu do zmian kursów par walut EUR/PLN, USD/PLN, GBP/PLN, CAD/PLN, BRL/PLN, CHF/EUR i RUB/PLN. Równocześnie część kosztów i zobowiązań Spółki jest również wyrażona lub powiązana z kursem walut obcych. W indywidualnych przypadkach Spółka dokonuje zabezpieczenia przyszłych płatności za pomocą kontraktów forward, jak również stara się wykorzystywać hedging naturalny poprzez dopasowanie struktury aktywów i pasywów denominowanych w walutach obcych (np. poprzez zaciąganie w ostatnich okresach zobowiązań kredytowych wyrażonych w EUR). Wartość bilansowa aktywów oraz zobowiązań finansowych Spółki denominowanych w walutach obcych na dzień bilansowy dotyczy należności i zobowiązań z tytułu dostaw i usług, zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego oraz środków pieniężnych.

7.4. Ryzyko płynności finansowej

Spółka posiada system zarządzania ryzykiem płynności dla potrzeb zarządzania funduszami krótko-, średnio- i długoterminowymi. Podstawowe ryzyko płynności finansowej wynika z faktu, iż większość kosztów ponoszonych przez Spółkę ma charakter kosztów stałych, natomiast przychody ze sprzedaży podlegają zmienności charakterystycznej dla firm usługowych. Spółka zarządza ryzykiem płynności utrzymując odpowiednią wielkość kapitału obrotowego, utrzymując rezerwowe linie kredytowe w rachunku bieżącym, monitorując stale prognozowane i rzeczywiste przepływy pieniężne oraz analizując profile zapadalności aktywów i zobowiązań finansowych.

8. Perspektywy rozwoju działalności Spółki oraz przewidywana sytuacja finansowa Spółki w 2020 roku

W 2019 roku popyt na usługi i produkty informatyczne Spółki utrzymał się na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego, przy czym nastąpiły zmiany w jego strukturze. Wzrósł udział sprzedaży bezpośredniej Spółki do klientów końcowych, a zmalała sprzedaż do podmiotów zależnych Spółki. Spółka obserwowała wzrost popytu na rozwiązania ERP dla sektora MSP oraz stabilny popyt na rozwiązania informatyczne dla klientów z pozostałych sektorów. Portfel zamówień Spółki zapewnia obecnie praktycznie pełne wykorzystanie jej mocy produkcyjnych w kilku kolejnych okresach.

Na działalność Spółki w 2020 roku istotny wpływ będzie miała sytuacja epidemiologiczna na świecie, związana z rozprzestrzenianiem się koronawirusa SARS-CoV-2 i zachorowaniami na COVID-19, która ma wpływ na działalność operacyjną Spółki oraz na kondycję finansową klientów Spółki i generowany przez nich popyt na produkty i usługi informatyczne. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania działalność operacyjna Spółki prowadzona jest bez zakłóceń. Spółka wdrożyła wszystkie wytyczne rekomendowane przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz pozostałe instytucje państwowe w krajach aktywności operacyjnej Grupy ze szczególnym uwzględnieniem zaleceń dotyczących bezpieczeństwa, zdrowia i higieny dla pracowników. Wstrzymane zostały podróże służbowe do krajów określonych przez Główny Inspektorat Sanitarny jako kraje wysokiego ryzyka, ograniczane zostały kontakty bezpośrednie pracowników wewnątrz organizacji, uruchomiony został na szerszą skalę tryb pracy zdalnej pracowników biurowych. W kontaktach biznesowych powszechnie wykorzystywane są zdalne metody komunikacji. Zarząd Spółki podkreśla, że działalność Spółki i Grupy jest bardzo dobrze zdywersyfikowana pod względem branżowym, produktowym i geograficznym, a bieżąca sytuacja nie stanowi zagrożenia dla stabilności finansowej przedsiębiorstwa.

W zakresie przychodów osiąganych ze sprzedaży, w poszczególnych krajach, w których Grupa Comarch prowadzi działalność, ze względu na wzrost liczby zachorowań i wydawane rekomendacje władz państwowych dotyczące ograniczania poruszania się jest możliwy przejściowy spadek przychodów ze

sprzedaży oferowanych usług oraz produktów, jednak jego wartość nie jest na ten moment możliwa do oszacowania. Na wyniki finansowe osiągnięte w najbliższych okresach wpływ będą miały także: czas trwania epidemii, dalsze ograniczenia administracyjne w funkcjonowaniu państw, ograniczenia nakładane na przedsiębiorców, możliwość wykorzystania pakietów pomocowych uruchamianych przez poszczególne kraje, a także zmienność kursów walutowych i kondycja finansowa klientów Spółki.

Wpływ na działalność i wyniki finansowe Comarch w 2020 roku będą miały również rozwój sytuacji politycznej i gospodarczej w Polsce i na świecie, a także sytuacja na rynku pracy. Dzięki konsekwentnie realizowanej od wielu lat strategii pozycjonowania się na rynku jako firmy technologicznej i produktowej oferta Comarch jest bardzo dobrze zdywersyfikowana. Grono klientów stale się rozszerza, a znaczna ich część to firmy międzynarodowe, co pozwala kontynuować rozwój firmy. Dynamicznie rozwijająca się działalność Comarch S.A. na rynkach zagranicznych dodatkowo zwiększa wysokość sprzedaży oraz polepsza wizerunek Comarch wśród klientów, przyczyniając się tym samym do umocnienia pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa. Oznacza również konieczność dokonywania licznych inwestycji kapitałowych poza granicami Polski (głównie poprzez zakładanie zagranicznych spółek zależnych). Realizacja strategii przedsiębiorstwa zależy w dużej mierze od kształtowania się niezależnych od Comarch warunków makroekonomicznych, w szczególności od poziomu inwestycji w informatykę dokonywanych przez średnie i duże firmy w kraju i za granicą oraz od zaostrzającej się konkurencji na rynku pracy w sektorze IT. Równocześnie warunkiem koniecznym do realizacji strategii jest skuteczne zarządzanie ryzykiem operacyjnymi. Szansą dla Spółki jest jej duża innowacyjność oraz wzrost zapotrzebowania na dostarczanie informatyki w modelu usługowym – Comarch S.A. dzięki szerokiej palecie własnych produktów, posiadanej infrastrukturze oraz zasobom ludzkim i kapitałowym może elastycznie dopasowywać się do modeli biznesowych oczekiwanych przez klientów.

Do najważniejszych obszarów ryzyka operacyjnego związanego z działalnością Spółki należą:

- ryzyko związane z pracami R&D (wytwarzanie własnych produktów software'owych);
- ryzyko związane z realizacją kontraktów długoterminowych;
- ryzyko związane z niedotrzymaniem warunków umów i skorzystaniem przez kontrahentów z udzielonych im gwarancji dobrego wykonania lub przysługujących im kar umownych;
- ryzyko zagranicznego otoczenia gospodarczego, prawnego i politycznego związane z realizacją kontraktów eksportowych;
- ryzyko kredytowe związane ze sprzedażą z odroczonym terminem płatności oraz często długim okresem realizacji kontraktów;
- ryzyko rotacji personelu, ryzyko braku możliwości zatrudnienia odpowiedniej ilości wykwalifikowanych pracowników, ryzyko wzrostu kosztów pracy;
- ryzyko zmiany kursów walut oraz poziomu stóp procentowych;
- ryzyko związane z terroryzmem międzynarodowym, utrudniające delegowanie pracowników w podróże służbowe w niektóre rejony świata;
- ryzyko związane z rozprzestrzenianiem się koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zachorowaniami na COVID-19, które ma wpływ na możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez Spółkę oraz na kondycję finansową klientów Spółki i generowany przez nich popyt na produkty i usługi informatyczne.

9. Analiza finansowa Spółki

	31 grudnia 2019 r.	%	31 grudnia 2018 r.	%	Zmiana	Zmiana %
I. Aktywa trwałe	735 752	52,7%	736 084	55,1%	-332	0,0%
Wartości niematerialne i prawne	10 770	0,7%	11 048	0,8%	-278	-2,5%
Rzeczowe aktywa trwałe	331 755	23,8%	332 185	24,9%	-430	-0,1%
Inwestycje długoterminowe	384 927	27,6%	383 826	28,7%	1 101	0,3%
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	8 300	0,6%	9 025	0,7%	-725	-8,0%
II. Aktywa obrotowe	659 293	47,3%	598 817	44,9%	60 476	10,1%
Zapasy	62 751	4,5%	61 435	4,6%	1 316	2,1%
Należności krótkoterminowe	395 319	28,4%	376 939	28,3%	18 380	4,9%
Inwestycje krótkoterminowe	72 825	5,2%	70 762	5,3%	2 063	2,9%
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	128 398	9,2%	89 681	6,7%	38 717	43,2%
AKTYWA RAZEM	1 395 045	100,0%	1 334 901	100,0%	60 144	4,5%

Wartość aktywów Spółki na koniec 2019 roku wzrosła o 4,5% w stosunku do roku 2018 (z poziomu 1 334 901 tys. PLN do 1 395 045 tys. PLN), co jest spowodowane głównie wzrostem wartości aktywów obrotowych o 60 476 tys. PLN, tj. o 10,1%. Wzrost ten nastąpił głównie w wyniku zwiększenia wartości krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (wzrost o 38 717 tys. PLN, tj. o 43,2%), należności krótkoterminowych (wzrost o 18 380 tys. PLN, tj. o 4,9%), zapasów (wzrost o 1 316 tys. PLN, tj. o 2,1%) oraz inwestycji krótkoterminowych (wzrost o 2 063 tys. PLN, tj. o 2,9%).

Wartość aktywów trwałych utrzymała się na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego. Struktura aktywów trwałych również nie uległa znaczącej zmianie. Wartość inwestycji długoterminowych wzrosła o 1 101 tys. PLN, tj. o 0,3%. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe spadły o 725 tys. PLN, tj. o 8,0%. Pozostałe składniki aktywów trwałych, tj. wartości niematerialne i prawne oraz rzeczowe aktywa trwałe utrzymały się na poziomie ubiegłorocznym.

	31 grudnia 2019 r.	%	31 grudnia 2018 r.	%	Zmiana	Zmiana %
I. Kapitał własny	881 540	63,2%	834 190	62,5%	47 350	5,7%
Kapitał zakładowy	8 133	0,6%	8 133	0,6%	0	0,0%
Kapitał zapasowy	717 950	51,5%	680 501	51,0%	37 449	5,5%
Kapitał z aktualizacji wyceny	97 085	6,9%	95 162	7,1%	1 923	2,0%
Pozostałe kapitały rezerwowe	745	0,1%	745	0,1%	0	0,0%
Zysk (strata) z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-
Zysk (strata) netto	57 627	4,1%	49 649	3,7%	7 978	16,1%
II. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	513 505	36,8%	500 711	37,5%	12 794	2,6%
Rezerwy na zobowiązania	160 732	11,5%	144 309	10,8%	16 423	11,4%
Zobowiązania długoterminowe	120 946	8,7%	152 343	11,4%	-31 397	-20,6%
Zobowiązania krótkoterminowe	160 942	11,5%	157 089	11,8%	3 853	2,5%
Rozliczenia międzyokresowe	70 885	5,1%	46 970	3,5%	23 915	50,9%
PASYWA RAZEM	1 395 045	100,0%	1 334 901	100,0%	60 144	4,5%

Wartość kapitału własnego wzrosła w 2019 roku o 5,7% oraz jego udział w strukturze wzrósł do poziomu 63,2% wobec 62,5% w 2018 roku. Wzrost kapitału własnego ma związek z przeniesieniem niepodzielonego zysku netto za 2018 rok na kapitał zapasowy oraz wypracowanym w 2019 roku zyskiem netto. Kapitał zakładowy, z aktualizacji wyceny i pozostałe kapitały rezerwowe utrzymały poziom zbliżony do ubiegłorocznego.

Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania stanowiły 36,8% pasywów wobec 37,5% rok wcześniej. W 2019 roku stan zobowiązań długoterminowych wyniósł 120 946 tys. PLN i był niższy o 31 397 tys. PLN w stosunku do 2018 roku. Spadek ten wynika głównie z regularnych spłat kredytów bankowych związanych z realizowanymi przez Comarch S.A. inwestycjami infrastrukturalnymi. Wartość pozostałych pozycji zobowiązań i rezerw na zobowiązania wzrosła. Wartość rozliczeń międzyokresowych wzrosła o 23 915 tys. PLN, tj. 50,9%. Wartość rezerw na zobowiązania wzrosła o 16 423 tys. PLN, tj. o 11,4%, a wartość zobowiązań krótkoterminowych o 3 853 tys. PLN, tj. o 2,5% w stosunku do 2018 roku.

	12 miesiące 2019 r.	%	12 miesiące 2018 r.	%	Zmiana	Zmiana %
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	951 698	100,0%	966 100	100,0%	-14 402	-1,5%
II. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	761 532	80,0%	719 140	74,4%	42 392	5,9%
III. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży (I-II)	190 166	20,0%	246 960	25,6%	-56 794	-23,0%
IV. Koszty sprzedaży	74 033	7,8%	73 067	7,6%	966	1,3%
V. Koszty ogólnego zarządu	74 952	7,9%	55 517	5,7%	19 435	35,0%
VI. Zysk (strata) na sprzedaży (III-IV-V)	41 181	4,3%	118 376	12,3%	-77 195	-65,2%
VII. Pozostałe przychody operacyjne	14 260	1,5%	1 972	0,2%	12 288	623,1%
VIII. Pozostałe koszty operacyjne	21 922	2,3%	30 959	3,2%	-9 037	-29,2%

IX. Zysk (strata) z działalności operacyjnej (VI+VII-VIII)	33 519	3,5%	89 389	9,3%	-55 870	-62,5%
X. Przychody finansowe	45 416	4,8%	10 845	1,1%	34 571	318,8%
XI. Koszty finansowe	11 538	1,2%	43 159	4,5%	-31 621	-73,3%
XII. Zysk (strata) z działalności gospodarczej (IX+X-XI)	67 397	7,1%	57 075	5,9%	10 322	18,1%
XIII. Zysk (strata) brutto (XII)	67 397	7,1%	57 075	5,9%	10 322	18,1%
XIV. Podatek dochodowy	9 770	1,0%	7 426	0,8%	2 344	31,6%
XV. Zysk (strata) netto (XIII-XIV)	57 627	6,1%	49 649	5,1%	7 978	16,1%

W okresie 2019 roku Comarch S.A. osiągnęła 951 698 tys. PLN przychodów ze sprzedaży, co stanowi spadek o 1,5% w porównaniu do analogicznego okresu 2018 roku. Zysk operacyjny Spółki w 2019 wyniósł 33 519 tys. PLN, a zysk netto 57 627 tys. PLN. Znacznie zwiększyła się wartość pozostałych przychodów operacyjnych (o 12 288 tys. PLN, tj. o 623,1 %), głównie w wyniku rozwiązania rezerw na odszkodowania i kary umowne. Wartość pozostałych kosztów operacyjnych zmniejszyła się w 2019 roku o 9 037 tys. PLN, tj. o 29,2 %, głównie w wyniku mniejszej wartości zawiązanych rezerw na kary umowne i odszkodowania.

Analiza rentowności	2019	2018	2017	2016	2015
Marża na sprzedaży	20,0%	25,6%	23,7%	29,3%	30,1%
Rentowność sprzedaży na działalności operacyjnej	3,5%	9,3%	5,4%	10,5%	11,1%
Rentowność sprzedaży brutto	7,1%	5,9%	5,9%	7,5%	8,9%
Rentowność sprzedaży netto	6,1%	5,1%	5,2%	6,1%	7,7%
Rentowność aktywów	4,1%	3,7%	3,2%	3,9%	5,2%
Rentowność kapitału własnego	7,0%	6,3%	5,2%	6,3%	8,6%

Marża na sprzedaży spadła z poziomu 25,6% do 20,0%. Rentowność operacyjna w 2019 roku spadła z poziomu 9,3% do 3,5%. Wartość pozostałych wskaźników w 2019 roku wzrosła: rentowność sprzedaży brutto z 5,9% do 7,1%, natomiast rentowność netto z 5,1% do 6,1%. Rentowność aktywów oraz kapitału własnego wzrosły i osiągnęły odpowiednio poziom 4,1% oraz 7,0%.

Analiza płynności	2019	2018	2017	2016	2015
Wskaźnik bieżącej płynności finansowej	2,8	2,9	2,8	3,2	3,0
Wskaźnik płynności szybki	2,0	2,2	2,1	2,6	2,5
Wskaźnik podwyższonej płynności	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5

Podobnie jak w latach poprzednich, tak i w 2019 roku Spółkę charakteryzowała bardzo dobra płynność finansowa. W roku 2019 wartość wskaźników nieznacznie spadły w stosunku do roku 2018. W ocenie Zarządu, Comarch S.A. nie ma problemów z terminowym wywiązywaniem się z zaciągniętych zobowiązań, przejściowo wolne środki Spółka inwestuje w bezpieczne instrumenty finansowe (lokaty bankowe, jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych).

Analiza rotacji	2019	2018	2017	2016	2015
Rotacja majątku obrotowego (krotność)	1,4	1,6	1,5	1,6	1,8
Rotacja należności (dni)	150	140	149	156	140
Rotacja zapasów (dni)	2	2	12	1	2
Rotacja zobowiązań (dni)	111	131	159	137	128
Rotacja zobowiązań bez zobowiązań z tytułu kredytów długoterminowych (dni)	64	67	80	70	72

Wskaźniki rotacji potwierdzają efektywne wykorzystywanie zasobów Comarch S.A. W 2019 roku większość wskaźników rotacji uległy skróceniu. Rotacja należności uległa nieznacznemu wydłużeniu.

Analiza zadłużenia	2019	2018	2017	2016	2015
Wskaźnik zadłużenia	36,8%	37,5%	36,1%	33,6%	34,5%
Wskaźnik zadłużenia z tytułu kredytów długoterminowych	8,7%	11,4%	12,4%	10,4%	9,1%
Wskaźnik zadłużenia kapitału własnego	58,3%	60,0%	56,5%	50,6%	52,7%

Ze względu na mniejszy wzrost wartości zobowiązań w stosunku do kapitałów własnych, wskaźnik zadłużenia i wskaźnik zadłużenia kapitału własnego w 2019 roku nieznacznie spadły w porównaniu do roku poprzedniego i pozostają na bezpiecznym poziomie. Wskaźnik zadłużenia z tytułu kredytów spadł z 11,4% do poziomu 8,7%. Spółka finansuje się środkami własnymi w 63,2% a kapitałem obcym w 36,8%.

Metody obliczania wskaźników finansowych

Wskaźniki zadłużenia

wskaźnik zadłużenia = $\frac{\text{zobowiązania i rezerwy na zobowiązania}}{\text{pasywa razem}}$

wskaźnik zadłużenia z tytułu kredytów długoterminowych = $\frac{\text{zobowiązania długoterminowe}}{\text{pasywa razem}}$

wskaźnik zadłużenia kapitału własnego = $\frac{\text{zobowiązania i rezerwy na zobowiązania}}{\text{kapitał własny}}$

Wskaźniki rentowności

marża na sprzedaży = $\frac{\text{zysk brutto ze sprzedaży}}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów}}$

rentowność operacyjna = $\frac{\text{zysk operacyjny}}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów}}$

rentowność sprzedaży brutto = $\frac{\text{zysk brutto}}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów}}$

rentowność sprzedaży netto = $\frac{\text{zysk netto}}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów}}$

$$\text{rentowność aktywów} = \frac{\text{zysk netto}}{\text{aktywa razem}}$$

$$\text{rentowność kapitału własnego} = \frac{\text{zysk netto}}{\text{kapitał własny} - \text{zysk netto}}$$

Wskaźniki płynności

$$\text{bieżącej płynności finansowej} = \frac{\text{aktywa obrotowe}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe} + \text{rozliczenia między okresowe}}$$

$$\text{płynności szybki} = \frac{\text{inwestycje krótkoterminowe} + \text{należności krótkoterminowe}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe} + \text{rozliczenia międzyokresowe}}$$

$$\text{podwyższonej płynności} = \frac{\text{inwestycje krótkoterminowe}}{\text{zobowiązania krótkoterminowe} + \text{rozliczenia międzyokresowe}}$$

Wskaźniki rotacji

$$\text{rotacji majątku obrotowego (krotność)} = \frac{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów}}{\text{aktywa obrotowe}}$$

$$\text{rotacji należności (dni)} = \frac{(\text{należności krótkoterminowe}) * 360}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów}}$$

$$\text{rotacji zapasów (dni)} = \frac{(\text{zapasy} - \text{produkcja w toku}) * 360}{\text{koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów}}$$

$$\text{rotacji zobowiązań (dni)} = \frac{(\text{zobowiązania długoterminowe} + \text{zobowiązania krótkoterminowe}) * 360}{\text{koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów} + \text{koszty sprzedaży} + \text{koszty ogólnego zarządu}}$$

$$\text{rotacji zobowiązań bez zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego (dni)} = \frac{\text{zobowiązania krótkoterminowe} * 360}{\text{koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów} + \text{koszty sprzedaży} + \text{koszty ogólnego zarządu}}$$

10. Kredyty, pożyczki, poręczenia, gwarancje**10.1. Nieodnawialne kredyty bankowe**

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. Spółka Comarch S.A. posiadała zobowiązania z tytułu nieodnawialnych kredytów bankowych w wysokości 123 918 tys. PLN.

W trakcie roku 2019 zostały dotrzymane wszystkie kowenanty wynikające z umów kredytowych zawartych przez Comarch S.A. Zarząd Comarch S.A. nie widzi ryzyka ich niedotrzymania w przyszłości.

Kredytobiorca / Przedmiot finansowania	Instytucja finansująca	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Zobowiązanie na dzień bilansowy				Warunki oprocentowania	Termin ostatecznej spłaty	Zabezpieczenia
		Kwota	Wal	Kwota	Wal	Kwota	PLN			
Comarch S.A.	BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A.	44 000	PLN	2 919	EUR	12 432	PLN	EURIBOR1M + marża banku	29.07.2024	hipoteka na budynku SSE4, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, weksel in blanco, oświadczenie o

budynek biurowy SSE4 w Krakowie				(wobec 3 563 na 31 grudnia 2018)		(wobec 15 320 na 31 grudnia 2018)		IRS do 29-07-2024		poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. budynek biurowy SSE5 w Krakowie - refinansowanie	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	4 126	EUR	902 (wobec 1 418 na 31 grudnia 2018)	EUR	3 840 (wobec 6 099 na 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku	29.09.2021	hipoteka na budynku SSE5, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. nieodnawialny kredyt obrotowy	Santander Bank Polska S.A. (dawniej Bank Zachodni WBK S.A.)	7 400	EUR	953 (wobec 1 910 na 31 grudnia 2018)	EUR	4 057 (wobec 8 212 na 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 28-06-2019	31.12.2020	hipoteka na budynku SSE3, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. budynek biurowy SSE6 w Krakowie	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	13 323	EUR	6 507 (wobec 8 188 na 31 grudnia 2018)	EUR	27 711 (wobec 35 209 na 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 30-11-2023	30.11.2023	hipoteka na budynku SSE6, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, cesja praw z gwarancji należytego wykonania oraz gwarancji rękojmi, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. budynek biurowy SSE7 w Krakowie	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	13 333	EUR	12 920 (wobec 13 333 na dzień 31 grudnia 2018)	EUR	55 018 (wobec 57 330 na dzień 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 29-02-2028	29.02.2028	hipoteka na budynku SSE7, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. długoterminowy kredyt nieodnawialny	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	2 508	EUR	0 (wobec 1 188 na 31 grudnia 2018)	EUR	0 (wobec 5 109 na 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 30-09-2019	30.09.2019	oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. środki trwałe - wyposażenie Laboratorium Internet of Things w Krakowie	DNB Bank Polska S.A.	2 531	EUR	1 400 (wobec 1 751 na dzień 31 grudnia 2018)	EUR	5 961 (wobec 7 529 na dzień 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku	30.12.2023	zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej finansowanych środków trwałych, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. Program modernizacyjny infrastruktury Comarch	CaixaBank S.A. Oddział w Polsce	3 500	EUR	3 499 (wobec 1 399 na 31 grudnia 2018)	EUR	14 899 (wobec 6 016 na 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku	23.08.2023	Oświadczenie o poddaniu się egzekucji

10.2. Kredyty odnawialne

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. Spółka Comarch S.A. miała przyznane limity odnawialnych kredytów w rachunku bieżącym w wysokości 60 000 tys. PLN, limity nie były wykorzystane.

W trakcie roku 2019 zostały dotrzymane wszystkie kowenanty wynikające z umów kredytowych zawartych przez Comarch S.A. Zarząd Comarch S.A. nie widzi ryzyka ich niedotrzymania w przyszłości.

Kredytobiorca	Instytucja finansująca	Cel finansowania	Kwota kredytu wg umowy		Kwota kredytu pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin ostatecznej spłaty	Zabezpieczenia
			Kwota	Waluta	Kwota	Waluta			
Comarch S.A.	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	finansowanie bieżącej działalności gospodarczej	20 000	PLN	0	PLN	WIBOR1M + marża banku	20.12.2020	oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	finansowanie bieżącej działalności gospodarczej	30 000	PLN	0	PLN	WIBOR1M + marża banku	30.06.2020	oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	mBank S.A.	finansowanie bieżącej działalności gospodarczej	10 000	PLN	0	PLN	WIBOR O/N + marża banku	17.03.2020	oświadczenie o poddaniu się egzekucji,

10.3. Pożyczki otrzymane

a) Pożyczki otrzymane od podmiotów niepowiązanych

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. Spółka Comarch S.A. posiadała zobowiązania z tytułu niespłaconego kapitału pożyczek od podmiotów niepowiązanych w wysokości 7 399 tys. PLN.

Kredytobiorca / Przedmiot finansowania	Instytucja finansująca	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Zobowiązanie na dzień bilansowy				Warunki oprocentowania	Termin ostatecznej spłaty	Zabezpieczenia
		Kwota	Wal	Kwota	Wal	Kwota	PLN			
Comarch S.A. dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	12 980	PLN			4 850 (wobec 7 463 na 31 grudnia 2018)	PLN	stałe	01.03.2022	brak
Comarch S.A. dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	17 691	PLN			0 (wobec 766 na 31 grudnia 2018)	PLN	stałe	31.01.2019	brak
Comarch S.A.	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	1 474	PLN			0	PLN	stałe	01.07.2019	brak

dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym						(wobec 737 na 31 grudnia 2018)				
Comarch S.A.						1 944				
dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	3 139	PLN			(wobec 2 745 na 31 grudnia 2018)	PLN	stałe	01.05.2022	brak
Comarch S.A.						0				
dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	999	PLN			(wobec 999 na 31 grudnia 2018)	PLN	stałe	01.12.2019	brak
Comarch S.A.						605				
dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	1814	PLN			(wobec 0 na 31 grudnia 2018)	PLN	stałe	01.05.2020	brak

b) Pożyczki otrzymane od podmiotów powiązanych

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. Spółka Comarch S.A. posiadała zobowiązania z tytułu niespłaconego kapitału pożyczek od podmiotów powiązanych w wysokości 19 139 tys. PLN.

Pożyczkodawca	Termin wymagalności	Kwota kapitału pożyczki pozostała do spłaty w Walucie	Waluta	Warunki oprocentowania	Kwota pożyczki pozostała do spłaty PLN
Comarch Sistemas	31.08.2022	1 200	EUR	EURIBOR3M + marża	5 110
CA Consulting	20.12.2022	4 900	PLN	WIBOR3M + marża	4 900
Comarch Infrastruktura	20.12.2022	1 300	PLN	WIBOR3M + marża	1 300
Comarch Technologies	20.12.2022	2 200	PLN	WIBOR3M + marża	2 200
Comarch SRO	20.12.2022	500	PLN	WIBOR3M + marża	500
Comarch Technologies	23.05.2023	500	EUR	EURIBOR3M + marża	2 129
iComarch24	18.07.2023	1500	PLN	WIBOR3M + marża	1500
Comarch Pointshub	31.12.2023	1500	PLN	WIBOR3M + marża	1 500
Razem					19 139

10.4. Pożyczki udzielone

a) Pożyczki udzielone przez Comarch S.A. podmiotom powiązanym

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. następujące spółki Grupy Comarch były zadłużone wobec Comarch S.A. z tytułu udzielonych pożyczek:

Pożyczkobiorca	Termin wymagalności	Kwota kapitału pożyczki pozostała do spłaty w Walucie	Waluta	Warunki oprocentowania	Kwota pożyczki pozostała do spłaty (PLN)
Bonus Development Sp zoo SKA	31.01.2029	3 001	PLN	WIBOR3M + marża	3 001
Comarch Polska SA	25.06.2023	9 000	PLN	WIBOR3M + marża	9 000
Comarch Healthcare	26.11.2023	5 000	PLN	WIBOR3M + marża	5 000
Comarch Saudi Arabia	12.02.2024	50	USD	LIBORUSD3M + marża	190
Comarch Saudi Arabia	31.03.2024	70	USD	LIBORUSD3M + marża	266
Comarch Polska S.A.	30.04.2024	9000	PLN	WIBOR3M + marża	9 000
Comarch Healthcare	30.07.2024	1 500	PLN	WIBOR3M + marża	1 500
Comarch PTY LTD Australia	29.10.2024	200	AUD	oprocentowanie stałe	532
Comarch Spain	03.12.2024	2000	EUR	EURIBOR3M + marża	8 517
Comarch Saudi Arabia	25.11.2024	50	USD	LIBORUSD3M + marża	190
Razem					37 196

b) Pożyczki udzielone pracownikom Comarch S.A.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. nie istnieją żadne niespłacone pożyczki jak również udzielone przez spółki Comarch S.A. gwarancje i poręczenia na rzecz pracowników. Wg stanu na dzień publikacji raportu za 2019 roku nie istnieją żadne niespłacone pożyczki jak również udzielone przez Comarch S.A. gwarancje i poręczenia na rzecz pracowników.

c) Udzielone pożyczki osobom zarządzającym i nadzorującym

Na dzień 31 grudnia 2019 r. nie istnieją żadne niespłacone pożyczki jak również udzielone przez Comarch S.A. gwarancje i poręczenia na rzecz Członków Zarządu, Rady Nadzorczej Spółki oraz ich bliskich.

10.5. Poręczenia

- W związku z zawarciem przez Comarch Inc., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na wdrożenie, hosting i utrzymanie systemu lojalnościowego, w dniu 28 kwietnia 2011 roku zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania spółki Comarch Inc. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 3 000 tys. USD i jest ważne przez czas trwania umowy
- W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na sprzedaż licencji i wdrożenie Comarch Network & Service Inventory, Comarch Next Generation Service Assurance, Comarch OSS Mediations oraz sprzedaż licencji Comarch SLA Management, w dniu 11 sierpnia 2011 zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania Comarch AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do wysokości zobowiązań Comarch AG wynikających z umowy, tj. 5 495 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch Healthcare S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy kredytu inwestycyjnego z Bankiem Pekao S.A., na podstawie której Bank Pekao S.A. udzielił

spółce Comarch Healthcare S.A. finansowania w wysokości 15 889 tys. PLN, w dniu 1 września 2011 r. spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania spółki zależnej Comarch Healthcare S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 23 833 tys. PLN i jest ważne maksymalnie do dnia 31 grudnia 2021 r.

- W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i utrzymanie systemu BSS, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch UK. Poręczenie zostało udzielone do wysokości zobowiązań Comarch UK wynikających z powyższej umowy, tj. do kwoty 808 tys. GBP oraz dodatkowo 86 tys. GBP rocznie za usługę SLA i jest ważne przez cały okres trwania umowy.
- W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie Next Generation Performance Management Solution, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG wynikające z umowy. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 3 823 tys. EUR i jest ważne przez cały okres trwania umowy.
- W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie Planning and Inventory Application (PIA), został podpisany przez Comarch S.A. list patronacki, w którym Comarch S.A. zobowiązuje się do zapewnienia należytego wykonania umowy przez Comarch AG. List patronacki jest ważny 24 miesiące od zakończenia umowy, wartość umowy wynosi 3 505 tys. EUR.
- W związku z otrzymaniem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., subwencji na budowę infrastruktury w Dreźnie od Sachsischse AufbauBank, Comarch S.A. przystąpiła do długu na wypadek powstania zobowiązania Comarch AG do zwrotu udzielonych środków. Maksymalna odpowiedzialność Comarch S.A. z tytułu przystąpienia do długu wynosi 263 tys. EUR plus odsetki za okres od momentu udzielenia subwencji do jej zwrotu.
- W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A. umowy kredytu inwestycyjnego z BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A., na podstawie której bank udzielił spółce Comarch AG finansowania w wysokości 6 000 tys. EUR. W dniu 15 maja 2013 r. spółka Comarch S.A. udzieliła poręczenia za zobowiązania Comarch AG wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało udzielone do kwoty 9 000 tys. EUR i jest ważne maksymalnie do dnia 15 maja 2020 r.
- W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na wdrożenie Comarch Loyalty Management, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla klienta za zobowiązania spółki Comarch UK. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 2 351 tys. GBP i jest ważne przez okres trwania umowy.
- W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i licencję Comarch Loyalty Management, a także na usługi data center, Support & Maintenance zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S. wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanych przez Comarch S.A.S. umów, tj. 2 807 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- W związku z zawarciem przez Comarch AG Oddział w Belgii, umowy z jednym z klientów na usługi data center, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości podpisanej przez Comarch AG umowy, tj. 236 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- W związku z zawarciem przez Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z klientem na zakup licencji na oprogramowanie oraz usługi utrzymania i wsparcia, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch UK wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 11 244 tys. GBP i jest ważne w okresie dwunastu lat od zakończenia kontraktu.

- W związku z zawarciem przez Comarch Healthcare S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umów na obsługę kart paliwowych, zostały udzielone przez Comarch S.A. poręczenia dla operatora kart paliwowych za zobowiązania Comarch Healthcare S.A. wynikające z powyższych umów. Poręczenie zostało odnowione, w związku z czym jest ważne do dnia 31 maja 2021 r. i zostało udzielone do kwoty 100 tys. PLN.
- W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów na wdrożenie Comarch ECM, a także dostarczenie usług utrzymania i zarządzania systemem (SaaS), zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S., wynikające z tego projektu. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do kwoty 838 tys. EUR i jest ważne do momentu zakończenia projektu.
- W związku z zawarciem przez CA Consulting S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart paliwowych, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla operatora kart paliwowych za zobowiązania CA Consulting S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało odnowione, w związku z czym jest ważne do dnia 31 maja 2021 r. i zostało udzielone do kwoty 50 tys. PLN.
- W związku z zawarciem przez Comarch AG Oddział w Belgii, umowy ramowej z jednym z klientów, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG. Poręczenie zostało udzielone maksymalnie do wartości umowy, tj. 3 241 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu.
- W związku z zawarciem przez Comarch Middle East FZ-LLC, spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów na wdrożenie Comarch Loyalty Management For Airlines, Comarch Smart Analytics oraz Comarch Customer Engagement Platform-Gamification, a także dostarczenie usług utrzymania i zarządzania systemem, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie („Parent Guarantee”) za zobowiązania spółki Comarch Middle East FZ-LLC wynikające z tego projektu. Poręczenie jest ważne do momentu wywiązania się przez Comarch Middle East FZ-LLC ze wszystkich obowiązków wynikających z umowy i zostało udzielone do wysokości maksymalnej odpowiedzialności z kontraktu, tj. do 5 000 tys. USD. Poręczenie zostało udzielone na okres 5 lat.
- W związku z zawarciem przez Comarch Middle East FZ-LLC, spółkę zależną Comarch S.A. umowy z jednym z klientów, na wdrożenie Comarch Customer Engagement Platform, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie („Parent Guarantee”) za zobowiązania spółki Comarch Middle East FZ-LLC wynikające z tego projektu. Umowa została podpisana na okres 5 lat. Poręczenie jest ważne do momentu wywiązania się przez Comarch Middle East FZ-LLC ze wszystkich obowiązków wynikających z umowy i zostało udzielone do wysokości maksymalnej odpowiedzialności z kontraktu, tj. 10 000 tys. USD.
- W związku z zawarciem przez Bonus Development sp. z o.o. SK-A, spółkę zależną Comarch S.A., umowy kredytu inwestycyjnego z Bankiem Pekao S.A., na podstawie której bank udzielił spółce Bonus Development sp. z o.o. SK-A finansowania w EUR w wysokości 38 800 tys. PLN (co na dzień podpisania umowy kredytu stanowiło równowartość kwoty 9 262 tys. EUR) oraz w związku z zawarciem umowy na transakcje skarbowe związane z zabezpieczeniem ryzyka kursowego oraz stopy procentowej ww. kredytu, spółka Comarch S.A. udzieliła poręczeń za zobowiązania Bonus Development sp. z o.o. SK-A wynikające z powyższych umów. Poręczenia są ważne do momentu spłaty wszystkich zobowiązań wynikających z umowy kredytu, ostateczny termin spłaty kredytu przypada na dzień 28 czerwca 2030 r.
- W związku z zawarciem przez Comarch Chile SpA, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na świadczenie usług IT Out-Tasking Services, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki zależnej Comarch Chile SpA wynikające z tej umowy. Poręczenie zostało udzielone do wysokości 200 tys. EUR i jest ważne do czasu zakończenia projektu, tj. do 31 października 2019 r.
- W związku z zawarciem przez Comarch Polska S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart paliwowych, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie dla operatora kart

paliwowych za zobowiązania Comarch Polska S.A. wynikające z powyższej umowy. Poręczenie zostało odnowione, w związku z czym jest ważne do dnia 14 września 2021 r. i zostało udzielone do kwoty 10 tys. PLN.

- W związku z zawarciem przez spółkę Comarch AB, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie systemu Loyalty Management Solutions i jego serwis, zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch AB. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 39 747 tys. SEK.
- W związku z zawarciem przez spółkę Comarch AB, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i serwis usług Master Services Agreement zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch AB. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone na kwotę 3 827 tys. PLN.
- W związku z zawarciem przez spółkę Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i serwis usług Comarch Loyalty Management, Comarch Campaign Management, Comarch Social Mining i Comarch Smart Analytics zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch UK. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty wartości projektu tj. 3 318 tys. GBP.
- W związku z zawarciem przez spółkę Comarch Healthcare S.A., spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart płatniczych z jednym z klientów zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch Healthcare S.A. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 450 tys. PLN.
- W związku z zawarciem przez spółkę Comarch UK, spółkę zależną Comarch S.A., umowy na obsługę kart płatniczych z jednym z klientów zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch UK. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 330 tys. PLN.
- W związku z zawarciem przez spółkę Comarch Software und Beratung AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie i serwis usług Telco BSS i Telco OSS, zostało udzielone poręczenie dla spółki Comarch Software und Beratung AG. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do wartości kontraktu tj. 11 524 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez spółkę Thanks Again LLC, spółkę stowarzyszoną Comarch S.A., umowy na wynajęcie biura z jednym z klientów, zostało udzielone poręczenie dla spółki Thanks Again LLC. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 544 tys. USD.
- W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie usług Comarch Retail, Comarch Mobile Sale i Comarch POS zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S.. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 1 444 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch Colombia S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie usług Comarch Loyalty Management zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch Colombia S.A.S. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 10 710 tys. USD.
- W związku z zawarciem przez Comarch Luxembourg S.a.R.L., spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji przy realizacji projektu Billing System zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch Luxembourg S.a.R.L. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 7 240 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch Polska SA, spółkę zależną Comarch S.A., umowy zakupu sprzętu IT w celu realizacji kontraktu z jednym z klientów, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch Polska SA. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 3 660 tys. PLN.

- W związku z zawarciem przez Comarch AG, spółkę zależną Comarch S.A., umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji do realizacji usługi e-invoicingu, zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AG. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 2 095 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch UK Ltd, spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji do usługi Comarch NRM zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch UK Ltd. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 9 966 tys. GBP.
- W związku z zawarciem przez Comarch Yuhan Hoesa, spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji do usługi NW Next Generation zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch Yuhan Hoesa. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 18 467 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji do usług ERP, POS i MoS zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch S.A.S. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 1 254 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch AB, spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji do usługi e-Care zostało udzielone przez Comarch S.A. poręczenie za zobowiązania spółki Comarch AB. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy i zostało udzielone do kwoty 1 151 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez COMARCH Middle East FZ-LLC spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na wdrożenie, serwisowanie i dostarczenie potrzebnych licencji CLM, zostało udzielone przez Comarch SA poręczenie za zobowiązania spółki zależnej COMARCH Middle East FZ-LLC wynikające z tej umowy. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy, a jej wartość wynosi 3 155 tys. USD.
- W związku z zawarciem przez Comarch AG spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na wdrożenie i świadczenie usługi e-invoicingu, zostało udzielone przez Comarch SA poręczenie za zobowiązania spółki zależnej Comarch AG wynikające z tej umowy. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy, a jej wartość wynosi 784 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch Japan KK spółkę zależną Comarch SA, z jednym z klientów na najem powierzchni biurowych, zostało udzielone przez Comarch SA poręczenie za zobowiązania spółki zależnej Comarch Japan KK wynikające z tej umowy. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy, a jej wartość wynosi 9 604 tys. JPY.
- W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S. spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na dostarczenie platformy BSSv7, zostało udzielone przez Comarch SA poręczenie za zobowiązania spółki zależnej Comarch S.A.S. wynikające z tej umowy. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy, a jej wartość wynosi 11 175 tys. EUR.
- W związku z zawarciem przez Comarch Swiss AG spółkę zależną Comarch SA, umowy z jednym z klientów na wdrożenie usługi Convergent Billing wraz z licencją, zostało udzielone przez Comarch SA poręczenie za zobowiązania spółki zależnej Comarch Swiss AG wynikające z tej umowy. Poręczenie jest ważne przez czas trwania umowy, a jej wartość wynosi 12 144 tys. CHF.

W powyższej liście poręczeń znajdują się pozycje, których Spółka nie traktuje jako zobowiązania warunkowe.

10.6. Gwarancje bankowe

Na dzień 31 grudnia 2019 r. wartość gwarancji i akredytyw wystawionych przez banki na zlecenie Comarch S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 90 725 tys. PLN, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2018 r. ich wartość wynosiła 81 163 tys. PLN.

Comarch S.A. udzieliła oświadczeń o możliwości udzielenia wsparcia finansowego („*letter of comfort*”) dla spółek zależnych: Comarch R&D S.à r.l. bezterminowo, Comarch Argentina S.A. bezterminowo, Comarch Malaysia SDN. BHD. bezterminowo, Comarch Healthcare S.A. bezterminowo oraz do 30 czerwca 2021 r., Comarch Middle East FZ-LLC bezterminowo, Comarch Japan KK bezterminowo, Comarch S.A.S. bezterminowo, Comarch Polska S.A. ważne do 30 czerwca 2020 r., Comarch Cloud S.A. ważne do 31 grudnia 2020 r. oraz Sointeractive S.A. ważne do 31 grudnia 2020 r.

11. Najważniejsze wydarzenia w 2019 roku i po dacie bilansu

11.1. Umowy znaczące dla działalności emitenta

Do najważniejszych umów podpisanych przez Comarch S.A. w 2019 roku należą:

11.1.1. Podpisanie przez MKS Cracovia S.A. umowy na „Budowę piłkarskiego centrum treningowo-badawczego Polski Południowej dla Szkoły Mistrzostwa Sportowego oraz Cracovii”

Zarząd Comarch S.A. poinformował w dniu 21 maja 2019 r. raportem bieżącym nr [RB-8-2019](#) o podpisaniu umowy przez MKS Cracovia SSA (dalej: „Zamawiający”), spółką zależną emitenta, a Przedsiębiorstwem Budowlano-Produkcyjnym ŁĘGPRZEM Spółka z o.o. (dalej „Wykonawca”) na „Budowę piłkarskiego centrum treningowo-badawczego Polski Południowej dla Szkoły Mistrzostwa Sportowego oraz Cracovii” (dalej „Umowa”) w Rącznej gm. Liszki woj. Małopolskie. Przedmiotem Umowy jest budowa piłkarskiego centrum treningowo-badawczego, w szczególności budowa boisk piłkarskich i trybun, budowa budynku piłkarskiej bazy treningowej wraz z infrastrukturą i zagospodarowaniem inwestycji. Centrum treningowe będzie wykorzystywane głównie do celów szkoleniowych dzieci i młodzieży do 23 roku życia. Wartość Umowy wynosi 38.455.451,73 PLN netto. Termin realizacji przedmiotu Umowy wynosi 14 miesięcy od podpisania Umowy. Zarząd Comarch S.A. uznał niniejszą informację za poufną z uwagi na jej istotny wpływ na poziom nakładów inwestycyjnych Grupy Comarch.

11.1.2. Podpisanie aneksu do umowy kredytu inwestycyjnego z CaixaBank S.A.

W nawiązaniu do raportu bieżącego nr [RB-14-2018](#) z dnia 24 sierpnia 2018 r. o podpisaniu w dniu 24 sierpnia 2018 r. przez Comarch S.A., umowy kredytu inwestycyjnego z bankiem CaixaBank, S.A. Oddział w Polsce z siedzibą w Warszawie (dalej: „Bank”) na finansowanie nakładów związanych z realizacją prac modernizacyjnych infrastruktury biurowej Comarch S.A., Zarząd Comarch S.A. poinformował w dniu 19 sierpnia 2019 r. raportem bieżącym nr [RB-23-2019](#) o zawarciu aneksu zmieniającego termin wykorzystania kredytu z dnia 23 sierpnia 2019 r. na 31 grudnia 2019 r.

PO DACIE BILANSU

11.1.3. Umowa zakupu akcji w spółce 2 CSI

Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-6-2020](#) z dnia 23 kwietnia 2020 r. o podpisaniu w dniu 23 kwietnia 2020 r. umowy nabycia przez Comarch S.A. 100% akcji w spółce CABINET CONSEIL EN STRATEGIE INFORMATIQUE S.A.S. z siedzibą w Cergy we Francji (zwanej dalej „2CSI”), dostarczającej rozwiązania i usługi informatyczne dla podmiotów medycznych na rynku francuskim. W ramach transakcji Comarch S.A. nabędzie od dotychczasowych akcjonariuszy spółki 500 000 akcji 2CSI o wartości nominalnej 1 EUR każda. Akcje 2CSI zostaną nabyte po cenie jednostkowej 4,20 EUR, tj. 19,09 PLN za akcję, a łączna wartość transakcji wynosi 2 100 000 EUR, tj. 9.543.240 PLN.

11.2. Pozostałe

11.2.1. Oświadczenie ZUS o częściowym zakończeniu stosunku zobowiązaniowego powstałego na gruncie umowy na świadczenie usług utrzymania Kompleksowego Systemu Informatycznego KSI ZUS

W nawiązaniu do raportu bieżącego nr [RB-4-2018](#) z dnia 2 marca 2018 r. o podpisaniu umowy przez konsorcjum firm Comarch Polska S.A. z siedzibą w Krakowie i Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie (dalej: „Konsorcjum”) z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych z siedzibą w Warszawie (dalej „ZUS”) na usługę wsparcia, eksploatacji i utrzymania Kompleksowego Systemu Informatycznego KSI ZUS (dalej: „Umowa”), Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-2-2019](#) w dniu 20 lutego 2019 r. o otrzymaniu oświadczenia ZUS informującego o definitywnym częściowym zakończeniu stosunku zobowiązaniowego powstałego na gruncie Umowy w zakresie Metryk Niezaliczonych oraz Metryk Powiązanych i Integratora, ze skutkiem natychmiastowym. W zakresie Metryk Niezaliczonych ZUS złożył oświadczenie o odstąpieniu od Umowy, w zakresie Metryk Powiązanych i Integratora, ZUS złożył oświadczenie o częściowym wypowiedzeniu Umowy.

Według oświadczenia ZUS w zakresie nieobjętym wypowiedzeniem lub odstąpieniem Umowa pozostawała w mocy. Jako powód odstąpienia od Umowy w zakresie Metryk Niezaliczonych oraz częściowego wypowiedzenia umowy ZUS wskazał niepowodzenie w weryfikacji gotowości Comarch w zakresie 7 Metryk Niezaliczonych, co w opinii ZUS implikowało także konieczność wypowiedzenia Umowy w zakresie 23 Metryk Powiązanych oraz w zakresie pełnienia roli Integratora.

Ryczałtowa wartość wynagrodzenia należnego Konsorcjum z tytułu świadczenia usług objętych oświadczeniem ZUS wynosi 1 909 542 PLN netto miesięcznie.

W związku ze złożonym częściowym wypowiedzeniem Umowy ZUS wezwał Konsorcjum do zapłaty kary umownej w wysokości 10% wartości wynagrodzenia brutto, tj. do zapłaty kwoty 24 203 300,40 PLN w terminie 7 dni od dnia otrzymania oświadczenia ZUS.

W opinii Zarządu Comarch S.A. nie zaistniały przesłanki do odstąpienia od jakiegokolwiek części Umowy lub jej częściowego wypowiedzenia. Ponadto, naliczając karę umowną ZUS powołał się na postanowienia umowy nie mające zastosowania do częściowego wypowiedzenia/odstąpienia od umowy na podstawach wskazanych w oświadczeniu ZUS. Comarch S.A. informowała również, że Konsorcjum realizowało postanowienia Umowy i było gotowe do przejścia 1 marca 2019 r. całości usług utrzymania ZUS KSI zgodnie z harmonogramem. W ramach sprawdzianów kompetencji wykonanych przez ZUS do dnia 30 stycznia 2019 potwierdzone zostało kompletne przygotowanie merytoryczne Konsorcjum w zakresie funkcji Integratora oraz w zakresie 67 metryk z 74 metryk ogółem. Częściowe wypowiedzenie Umowy przez ZUS nastąpiło przed zakończeniem okresu przejściowego, co do zasady pozbawiło Konsorcjum możliwości dowiedzenia swoich kompetencji w okresie przewidzianym Umową. W opinii zarządu Comarch S.A. działania podjęte przez ZUS stanowiły istotne naruszenie warunków Umowy i prawa, w związku z tym Konsorcjum wezwał ZUS do respektowania jej zapisów. Zarząd Comarch S.A. stał również na stanowisku, że nie było podstaw do żądania przez ZUS od Konsorcjum zapłaty kary umownej.

11.2.2. Żądanie wypłaty z gwarancji dobrego wykonania dot. kontraktu ZUS KSI

W dniu 11 kwietnia 2019 r. Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-5-2019](#), że otrzymał od banku CaixaBank S.A. oddział w Polsce informację o złożeniu przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) żądania wypłaty gwarancji bankowej należytego wykonania Umowy na usługę wsparcia eksploatacji i utrzymania Kompleksowego Systemu Informatycznego KSI ZUS (Umowa KSI ZUS) w wysokości 24.203.300,40 PLN. Gwarancja bankowa została udzielona ZUS na zlecenie konsorcjum firm Comarch S.A. i Comarch Polska SA zgodnie z postanowieniami Umowy KSI ZUS, o zawarciu której Spółka informowała w raporcie bieżącym [RB-4-2018](#) z dnia 2 marca 2018 r. W związku z wpłynięciem do banku żądania wypłaty z gwarancji bankowej Comarch S.A. utworzyła rezerwy w

wysokości 14 040 tys. PLN, które spowodowały odpowiednie zmniejszenie wyniku operacyjnego i wyniku netto Comarch S.A. za rok 2018.

Zarząd Comarch S.A. informował raportami bieżącymi nr [RB-6-2019](#) z dnia 23 kwietnia 2019 r., nr [RB-12-2019](#) z dnia 29 maja 2019 r., nr [RB-13-2019](#) z dnia 25 czerwca 2019 r., nr [RB-22-2019](#) z dnia 1 sierpnia 2019 r. o otrzymaniu od banku CaixaBank S.A., oddział w Polsce informacji o wpłynięciu oświadczeń od ZUS o odroczeniu wykonania powyższego żądania na czas prowadzenia rozmów ugodowych.

11.2.3. Podpisanie porozumienia w sprawie ugody dotyczącej ZUS KSI

Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-24-2019](#) z dnia 27 sierpnia 2019 r. o zawarciu w dniu 27 sierpnia 2019 r. porozumienia pomiędzy ZUS a Comarch dotyczącego zobowiązania się stron do zawarcia w dniu 8 listopada 2019 r. ugody w ramach postępowania pojednawczego („Ugoda”).

W ramach porozumienia strony ustaliły, że Ugoda będzie zawierała m.in.:

- postanowienie, zgodnie z którym Comarch i ZUS – pomimo, że pozostają na sprzecznych stanowiskach co do tego, czy zaistniały okoliczności uzasadniające częściowe rozwiązanie Umowy – w celu uchylenia sporu potwierdzają, że oświadczenia ZUS o częściowym rozwiązaniu Umowy ("Oświadczenia ZUS") wywołały skutek, w dacie ich doręczenia Comarch, w postaci częściowego zakończenia obowiązywania Umowy, w zakresie wskazanym w Oświadczeniach ZUS;
- zrzeczenie się przez Comarch z dniem zawarcia Ugody wszystkich roszczeń w stosunku do ZUS związanych z realizacją Umowy do dnia 27 sierpnia 2019 r., w tym w szczególności roszczeń związanych z Oświadczeniami ZUS, przy czym zrzeczenie nie obejmuje roszczeń Comarch o zapłatę wynagrodzenia z tytułu świadczenia usług objętych Umową w części nieobjętej Oświadczeniami ZUS;
- zrzeczenie się przez ZUS roszczeń w stosunku do Comarch wynikających z okoliczności spornych objętych Ugodą, w tym w szczególności roszczeń związanych z Oświadczeniami ZUS, przy czym zrzeczenie nie dotyczy roszczeń ZUS wynikających z wykonywania Umowy w części obowiązującej;
- postanowienie, że ZUS wycofa złożone w banku żądanie wypłaty z gwarancji należytego wykonania.

Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-25-2019](#) z dnia 10 września 2019 r., że otrzymał od banku CaixaBank S.A., oddział w Polsce, informację o wpłynięciu oświadczenia od ZUS o odroczeniu wykonania żądania wypłaty gwarancji bankowej należytego wykonania Umowy do 19 listopada 2019 r., w związku z planowanym na dzień 8 listopada 2019 r. zawarciem ugody w ramach postępowania pojednawczego, o której Spółka informowała w raporcie bieżącym nr [RB-24-2019](#) z dnia 27 sierpnia 2019 r.

11.2.4. Zawarcie z ZUS ugody dotyczącej Umowy ZUS KSI

Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-26-2019](#) z dnia 8 listopada 2019 r. o zawarciu w dniu 8 listopada 2019 r. pomiędzy ZUS a Comarch ugody w ramach postępowania pojednawczego, będącej realizacją porozumienia, o którym Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-24-2019](#) z dnia 27 sierpnia 2019 r. Postanowienia ugody nie odbiegają od założeń zawartych w ww. porozumieniu.

11.2.5. Cofnięcie żądania wypłaty z gwarancji dobrego wykonania dot. kontraktu ZUS KSI

Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-27-2019](#) z dnia 13 listopada 2019 r., o otrzymaniu w dniu 13 listopada 2019 r. od banku CaixaBank S.A., oddział w Polsce, informacji o wpłynięciu oświadczenia od ZUS o cofnięciu żądania wypłaty z gwarancji bankowej należytego wykonania umowy na usługę wsparcia eksploatacji i utrzymania Kompleksowego Systemu Informatycznego KSI ZUS. W związku z wycofaniem żądania wypłaty z gwarancji bankowej Comarch

S.A. rozwiązała rezerwy w wysokości 14 040 tys. PLN, które spowodowały zwiększenie wyniku operacyjnego i wyniku netto Comarch S.A. w trzecim kwartale 2019 roku.

11.2.6. Opinia Rady Nadzorczej w sprawie podziału zysku netto za 2018 rok

Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-9-2019](#), że w dniu 27 maja 2019 r. Rada Nadzorcza Comarch S.A., uchwałą nr 09/05/2019, pozytywnie zaopiniowała wniosek Zarządu Comarch S.A. z dnia 24 maja 2019 r., aby wypracowany przez Spółkę, w roku obrotowym od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 r., zysk netto w kwocie 49 649 395,86 PLN został podzielony w ten sposób, że:

- 1) część zysku netto w kwocie 12 200 023,50 PLN zostanie przeznaczona na wypłatę dywidendy w wysokości 1,50 PLN na każdą akcję;
- 2) pozostała część zysku netto w kwocie 37 449 372,36 PLN zostanie przekazana na kapitał zapasowy. Dywidenda została wypłacona 15 lipca 2019 r.

11.2.7. Wybór podmiotu uprawnionego do badania oraz przeglądu sprawozdań finansowych Comarch S.A.

Zarząd Comarch S.A. poinformował w dniu 27 maja 2019 r. raportem bieżącym nr [RB-10-2019](#), że Rada Nadzorcza, uchwałą nr 11/05/2019 z dnia 27 maja 2019 r., działając na podstawie Art. 19 ust. 2 pkt 5) Statutu Spółki wybrała – jako podmiot uprawniony do badania sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch - BDO Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., ul. Postępu 12, 02-676 Warszawa (KRS 0000729684), oraz wyraziła zgodę na zawarcie z tym podmiotem przez Comarch S.A. umowy w zakresie:

- a) przeglądu jednostkowego sprawozdania finansowego Comarch S.A. oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch na dzień 30 czerwca 2019 r.;
- b) badania rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Comarch S.A. oraz rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch na dzień 31 grudnia 2019 r.;
- c) przeglądu jednostkowego sprawozdania finansowego Comarch S.A. oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch na dzień 30 czerwca 2020 r.;
- d) badania rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Comarch S.A. oraz rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch na dzień 31 grudnia 2020 r.;
- e) przeglądu jednostkowego sprawozdania finansowego Comarch S.A. oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch na dzień 30 czerwca 2021 r.;
- f) badania rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Comarch S.A. oraz rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch na dzień 31 grudnia 2021 r.

PO DACIE BILANSU

11.2.8. Rezygnacja osoby zarządzającej

Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-4-2020](#) z dnia 29 stycznia 2020 r., że w dniu 29 stycznia 2020 r. Pan Marcin Dąbrowski, szef sektora telekomunikacyjnego, złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch SA, ze skutkiem na dzień 29 stycznia 2020 r.

11.2.9. Wpływ koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zachorowań na COVID-19 na działalność i wyniki finansowe Spółki

W nawiązaniu do zaleceń Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych oraz Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 12 marca 2020 r., Zarząd Comarch S.A. przekazał informacje o możliwym wpływie rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zachorowań na COVID-19 na działalność i wyniki finansowe Spółki raportem bieżącym nr [RB-5-2020](#) z dnia 19 marca 2020 r.

Zarząd Spółki na bieżąco monitoruje rozwój sytuacji związanej z utrzymującymi się skutkami rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zachorowań na COVID-19 i ich wpływu na działalność Spółki oraz Grupy Comarch. Zarząd Spółki informuje, że na dzień publikacji niniejszego sprawozdania działalność operacyjna Spółki oraz Grupy Kapitałowej Comarch prowadzona jest bez większych zakłóceń. Comarch S.A. wdrożyła wszystkie wytyczne rekomendowane przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz pozostałe instytucje państwowe w krajach aktywności operacyjnej Grupy Comarch ze szczególnym uwzględnieniem zaleceń dotyczących bezpieczeństwa, zdrowia i higieny pracowników. Wstrzymane zostały podróże służbowe do krajów określonych przez Główny Inspektorat Sanitarny jako kraje wysokiego ryzyka, ograniczane zostały kontakty bezpośrednie pracowników wewnątrz organizacji, uruchomiony został na szeroką skalę tryb pracy zdalnej pracowników biurowych. W kontaktach biznesowych powszechnie wykorzystywane są zdalne metody komunikacji. Zarząd Spółki zwraca uwagę, że działalność Spółki i Grupy jest bardzo dobrze zdywersyfikowana pod względem branżowym, produktowym i geograficznym, a efekty pandemii nie stanowią obecnie zagrożenia dla stabilności finansowej przedsiębiorstwa.

Zarząd Comarch S.A. nie wyklucza, że w zakresie przychodów osiąganych ze sprzedaży w poszczególnych krajach, w których Spółka prowadzi działalność, ze względu na wzrost liczby zachorowań i wydawane rekomendacje władz państwowych dotyczące ograniczania poruszania się i prowadzenia działalności gospodarczej, jest możliwy przejściowy spadek przychodów ze sprzedaży oferowanych usług oraz produktów, jednak jego wartość nie jest możliwa do oszacowania na moment publikacji niniejszego sprawozdania. Na wyniki finansowe osiągane w najbliższych okresach wpływ będą miały także: czas trwania epidemii, dalsze ograniczenia administracyjne w funkcjonowaniu państw, ograniczenia nakładane na przedsiębiorców, możliwość wykorzystania pakietów pomocowych uruchamianych przez poszczególne kraje.

Zarząd Comarch S.A. nie zdiagnozował w chwili obecnej istotnych zakłóceń w realizacji istniejących kontraktów ani istotnych zakłóceń w łańcuchach dostaw produktów i materiałów niezbędnych dla działalności Grupy Comarch. Zarząd Comarch widzi potencjalne zagrożenia w utrzymaniu płynności finansowej przez niektórych kontrahentów z branż szczególnie dotkniętych skutkami pandemii (np. linie lotnicze, firmy turystyczne oraz handlowe). Występująca w związku z pandemią zmienność kursów walutowych, w szczególności osłabienie kursu PLN względem EUR i USD, będzie miało istotny wpływ na wyniki finansowe Spółki za 1 kwartał 2020 roku, w postaci:

- a) wystąpienia dodatnich różnic kursowych od należności i środków pieniężnych posiadanych przez Grupę
- b) ujemnych różnic kursowych od zobowiązań oraz z tytułu wycen bilansowych kredytów walutowych oraz pochodnych instrumentów finansowych

Zarząd Comarch S.A. nie wyklucza, że związana z pandemią zmienność kursów walutowych będzie miała wpływ na wyniki finansowe osiągane przez Grupę Comarch także w kolejnych kwartałach 2020 roku.

11.2.10. Zawarcie ugody z jednym z klientów

W kwietniu 2020 roku została zawarta ugoda z jednym z klientów, kończąca jedno z wieloletnich postępowań toczących się przed sądem.

Po zrealizowaniu postanowień ugody Comarch S.A. dokona rozwiązania rezerwy w kwocie 5 294 tys. PLN, co zostanie uwzględnione w sprawozdaniu finansowym za pierwszy kwartał 2020 roku, a wartość potencjalnych, łącznych roszczeń stron trzecich, w których Comarch S.A. jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, spadnie o 26 387 tys. PLN.

12. Główne inwestycje krajowe i zagraniczne (papiery wartościowe, instrumenty finansowe, wartości niematerialne i prawne oraz nieruchomości), w tym inwestycje kapitałowe dokonane poza grupą jednostek powiązanych oraz opis metod ich finansowania a także ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych, w porównaniu do wielkości posiadanych środków

Comarch S.A. nie ogranicza obszaru swojego działania jedynie do terytorium Polski. Dysponując produktami konkurencyjnymi międzynarodowo, Grupa konsekwentnie zwiększa wartość sprzedaży zagranicznej koncentrując się szczególnie na rynku Europy Zachodniej. Sprzedaż jest realizowana zarówno bezpośrednio przez Comarch S.A. do klienta końcowego, bądź pośrednio przez inne spółki Grupy Comarch lub przez firmy partnerskie.

W najbliższych latach Spółka będzie kontynuować projekty inwestycyjne, które pozwolą na dalszą ekspansję firmy w nowych obszarach działalności i na nowych rynkach. Będą one finansowane m.in. ze środków pieniężnych posiadanych przez Comarch S.A. bądź spółki zależne, jak również z wykorzystaniem kredytów bankowych.

12.1. Inwestycje kapitałowe

Wszystkie inwestycje kapitałowe zostały opisane w punkcie [17.2.](#)

12.2. Nieruchomości

W 2019 r. nie dokonywano zakupów nieruchomości gruntowych.

13. Uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej

13.1. Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW w Warszawie

Zgodnie z zasadą szczegółową nr II.Z.10. zawartą w części II "Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016" Zarząd Comarch S.A. zaprezentował w raporcie bieżącym nr [EBI 1/2019](#) sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej Comarch S.A. za okres od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018 r., ocenę sytuacji Spółki z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Spółki, ocenę sposobu wypełniania obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania ładu korporacyjnego oraz ocenę racjonalności prowadzonej przez Spółkę polityki w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej.

Zgodnie z zasadą szczegółową nr II.Z.11 zawartą w części II "Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016" Zarząd Comarch S.A. poinformował w raporcie bieżącym nr [EBI 2/2019](#), że uchwałą nr 10/05/2018 z dnia 27 maja 2019 r. Rada Nadzorcza Comarch S.A. pozytywnie zaopiniowała projekty uchwał Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki z dnia 26 czerwca 2019 r.

13.2. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 26 czerwca 2019 roku

a) Zwołanie WZA, porządek obrad i informacje dotyczące udziału w WZA emitenta

Dnia 27 maja 2019 r. Zarząd Comarch Spółka Akcyjna z siedzibą w Krakowie, działając na podstawie przepisów art. 395, art. 399 § 1, art. 402 z indeksem 1 oraz art. 402 z indeksem 2 Kodeksu Spółek Handlowych (dalej „KSH”) oraz art. 14 Statutu Spółki, zwołał Zwyczajne Walne Zgromadzenie na dzień 26 czerwca 2019 r., na godzinę 10.00 w Krakowie przy ul. Prof. Michała Życzkowskiego 33. Zarząd Spółki przedstawił w tym dniu również porządek obrad oraz projekty uchwał na niniejsze Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy wraz z uzasadnieniami. Zgodnie z art. 402 z indeksem 2 KSH Zarząd Spółki przekazał także informacje dotyczące udziału w Walnym Zgromadzeniu Spółki, w szczególności:

- prawo akcjonariusza do żądania umieszczenia poszczególnych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia,
- prawo akcjonariusza do zgłaszania projektów uchwał,
- sposób wykonywania prawa głosu przez pełnomocnika,

- możliwość i sposób uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
- sposób wypowiedzania się w trakcie Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
- sposób wykonywania prawa głosu drogą korespondencyjną lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej,
- dzień rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu wyznaczono na 10 czerwca 2019 r.,
- informacja o prawie uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu,
- lista akcjonariuszy,
- dostęp do dokumentacji,
- adresy strony internetowej oraz adres poczty elektronicznej.

O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-11-2019](#) z dnia 27 maja 2019 r.

b) Uchwały podjęte na WZA emitenta

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło uchwały między innymi w następujących sprawach:

- wyboru Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia;
- wykreślenia z porządku obrad punktu dotyczącego wyboru Komisji Skrutacyjnej;
- uchwalenia porządku obrad;
- zatwierdzenia sprawozdania finansowego Comarch S.A. za rok obrotowy 1.01.2018 - 31.12.2018;
- zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy 1.01.2018 - 31.12.2018;
- zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Comarch S.A. za rok obrotowy 1.01.2018 - 31.12.2018;
- zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Comarch za rok obrotowy 1.01.2018 - 31.12.2018;
- zatwierdzenia sprawozdań Rady Nadzorczej Spółki z działalności Rady Nadzorczej w 2018 roku oraz z oceny sytuacji Spółki i Grupy Kapitałowej Comarch, z badania sprawozdania finansowego Spółki i sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za rok obrotowy 01.01.2018 – 31.12.2018 oraz z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch i sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Comarch za rok obrotowy 01.01.2018 – 31.12.2018;
- podziału zysku netto za rok obrotowy 1.01.2018 - 31.12.2018;
- udzielenia członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki absolutorium z wykonywania przez nich obowiązków w roku obrotowym 1.01.2018 - 31.12.2018
- wyboru Rady Nadzorczej Spółki:
 - Elżbieta Filipiak – Przewodnicząca Rady Nadzorczej,
 - Andrzej Pach – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
 - Danuta Drobnik – Członek Rady Nadzorczej,
 - Łukasz Kalinowski – Członek Rady Nadzorczej,
 - Joanna Krasodomska – Członek Rady Nadzorczej,
 - Anna Pruska – Członek Rady Nadzorczej
 - Tadeusz Włudyka – Członek Rady Nadzorczej.
- wyboru Zarządu Spółki:
 - Janusz Filipiak – Prezes Zarządu,
 - Marcin Dąbrowski – Wiceprezes Zarządu,
 - Paweł Prokop – Wiceprezes Zarządu,
 - Andrzej Przewięźlikowski – Wiceprezes Zarządu,
 - Zbigniew Rymarczyk – Wiceprezes Zarządu,
 - Konrad Tarański – Wiceprezes Zarządu,
 - Marcin Warwas – Wiceprezes Zarządu.

Pełna treść uchwał została przekazana do publicznej wiadomości raportami bieżącym nr [RB-14-2019](#), [RB-17-2019](#) oraz [RB-18-2019](#) z dnia 26 czerwca 2019 r.

c) Uchwała WZA w sprawie podziału zysku za 2018 rok

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło Uchwałę nr 9 w sprawie podziału zysku netto za rok obrotowy 1.01.2018 - 31.12.2018. Walne Zgromadzenie postanowiło, że wypracowany w roku obrotowym od 1 stycznia 2018 – 31 grudnia 2018 zysk netto w kwocie 49 649 395,86 PLN zostanie podzielony w ten sposób, że:

1. część zysku netto w kwocie 12 200 023,50 PLN zostaje przeznaczona na wypłatę dywidendy. Dywidendę w kwocie 1,50 PLN za jedną akcję otrzymają osoby będące akcjonariuszami Spółki w dniu 5 lipca 2019 r. (dzień dywidendy). Liczba akcji objętych dywidendą wynosi 8.133.349 sztuk. Dywidenda została wypłacona w dniu 15 lipca 2019 r.;
2. pozostała część zysku netto w kwocie 37 449 372,36 PLN zostaje przekazana na kapitał zapasowy.

Dywidenda została wypłacona w dniu 15 lipca 2019 r.

O szczegółach spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-15-2019](#) z dnia 26 czerwca 2019 r.

d) Lista akcjonariuszy uczestniczących w WZA emitenta

Comarch S.A. w dniu 26 czerwca 2019 r., Elżbieta Filipiak, Janusz Filipiak i MetLife Otwarty Fundusz Emerytalny zarządzany przez MetLife PTE SA posiadali co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na tym Zgromadzeniu, według szczegółów poniżej:

- Janusz Filipiak – 893 000 sztuk akcji, z których przysługiwało 4 465 000 głosów na WZA i które stanowiły 41,51% głosów na WZA; udział w ogólnej liczbie głosów Spółki: 29,52%;
- Elżbieta Filipiak – 846 000 sztuk akcji, z których przysługiwało 4 230 000 głosów na WZA i które stanowiły 39,32% głosów na WZA; udział w ogólnej liczbie głosów Spółki: 27,96%;
- MetLife Otwarty Fundusz Emerytalny zarządzany przez MetLife PTE SA – 1 000 000 sztuk akcji Comarch SA, z których przysługiwało 1 000 000 głosów na WZA Spółki i które stanowiły 9,30% głosów na WZA; udział w ogólnej liczbie głosów Spółki: 5,56%.

Całkowita liczba głosów wynikająca z wszystkich wyemitowanych akcji Comarch S.A. wynosi 15 126 949 głosów. Na WZA w dniu 26 czerwca 2019 r. brali udział akcjonariusze reprezentujący 10 756 775 głosów, co stanowi 71,11% w ogólnej liczbie głosów Spółki. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-16-2019](#) z dnia 26 czerwca 2019 r.

14. Operacje na akcjach Comarch S.A.**14.1. Transakcje zbycia/nabycia akcji Spółki**

W dniu 4 marca 2019 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze (Zbigniew Rymarczyk) powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Powiadomienie dotyczyło transakcji nabycia w dniu 4 marca 2019 r. 308 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 156,00 PLN za 1 akcję, której wartość wyniosła 48 048 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportami bieżącymi nr [RB-3-2019](#) z dnia 4 marca 2019 r.

W dniu 4 marca 2019 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze (Paweł Prokop) powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Powiadomienie dotyczyło transakcji nabycia w dniu 4 marca 2019 r. 70 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 157,00 PLN za 1 akcję, której wartość wyniosła 10 990 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportami bieżącymi nr [RB-4-2019](#) z dnia 4 marca 2019 r.

W dniu 9 lipca 2019 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowa transakcja dotyczyła zbycia w dniu 5 lipca 2019 r. 8 000 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 180,00 PLN za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 1 440 000,00 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-19-2019](#) z dnia 9 lipca 2019 r.

W dniu 11 lipca 2019 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowa transakcja dotyczyła zbycia w dniu 10 lipca 2019 r. 133 535 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 173,00 PLN za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 23 101 555,00 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-20-2019](#) z dnia 11 lipca 2019 r.

W dniu 18 lipca 2019 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał powiadomienie od Nationale-Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A., że w wyniku nabycia akcji spółki Comarch S.A. Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny zwiększył stan posiadania akcji Comarch S.A. powyżej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki. Jednocześnie Nationale-Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. powiadomiło, że w wyniku tej samej transakcji zarządzane przez Nationale-Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. fundusze: Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny i Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny zwiększyły łączny stan posiadania akcji Spółki powyżej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-21-2019](#) z dnia 18 lipca 2019 r.

PO DACIE BILANSU

W dniu 27 stycznia 2020 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowa transakcja dotyczyła zbycia w dniu 24 stycznia 2020 r. 335 926 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 198,00 PLN za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 66 513 348,00 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-2-2020](#) z dnia 27 stycznia 2020 r.

Dodatkowo Zarząd Comarch S.A. otrzymał od Pani Elżbiety Filipiak zawiadomienie na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 1) lit. a) Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych o zmianie udziału w ogólnej liczbie głosów w Comarch S.A. Aktualna liczba głosów w posiadaniu Pani Elżbiety Filipiak wynosi 4 230 000, tj. 27,96% wszystkich głosów na WZA. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-3-2020](#) z dnia 27 stycznia 2020 r.

14.2. Program opcji menadżerskich dla Członków Zarządu

Nie dotyczy.

15. Pozostałe wydarzenia 2019 roku i po dacie bilansu

15.1. Terminy przekazywania raportów okresowych w 2019 roku

Zgodnie z § 103 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa nie będącego państwem członkowskim, Zarząd Comarch S.A. określił stałe daty przekazywania raportów okresowych w 2019 roku raportem bieżącym nr [RB-1-2019](#) z dnia 4 stycznia 2019 r.

15.2. Oświadczenie Zarządu w sprawie przestrzegania zasad ładu korporacyjnego

W załączeniu do raportu rocznego przekazanego do publicznej wiadomości w dniu 29 kwietnia 2019 roku, Zarząd Comarch S.A. przekazał, zgodnie z treścią §29 ust. 5 regulaminu giełdy, raport dotyczący stosowania zasad ładu korporacyjnego przez Comarch S.A. w 2018 roku.

PO DACIE BILANSU

15.3. Daty przekazywania raportów okresowych w 2020 roku

W dniu 3 stycznia 2020 r. raportem bieżącym nr [RB-1-2020](#) Zarząd Comarch S.A. określił następujące stałe daty przekazywania raportów okresowych w 2020 roku:

- IV kwartał 2019 w dniu 28.02.2020 r.
- I kwartał 2020 w dniu 15.05.2020 r.
- III kwartał 2020 w dniu 17.11.2020 r.
- Skonsolidowany raport półroczny zawierający skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe za I półrocze 2020 roku w dniu 28.08.2020 r.
- Raport roczny za 2019 rok w dniu 29.04.2020 r.
- Skonsolidowany raport roczny za 2019 rok w dniu 29.04.2020 r.

15.4. Zawarte po dacie bilansu kontrakty forward

Comarch S.A. w okresie od 1 stycznia 2020 r. do dnia 29 kwietnia 2020 r. zawarła nowe kontrakty terminowe na sprzedaż 18 200 tys. EUR oraz 13 000 tys. USD. Wartość netto kontraktów forward nierozliczonych na dzień 29 kwietnia 2020 r. wynosiła 58 200 tys. EUR, oraz 21 900 tys. USD. Kontrakty forward zapadają w terminie do 34 miesięcy od dnia bilansowego. Wszystkie kontrakty terminowe typu forward zostały zawarte w celu ograniczenia wpływu zmian kursów walut na wynik finansowy związany z realizowanymi przez spółki Grupy Comarch kontraktami handlowymi, w których wynagrodzenie lub koszty ustalone są w walutach obcych. Wycena bilansowa kontraktów terminowych typu forward na dzień 31 marca 2020 r. wynosiła – 8 881 tys. PLN, podczas gdy na 31 grudnia 2019 wynosiła + 7 662 tys. PLN. Tak duża zmiana wartości wyceny bilansowej kontraktów terminowych typu forward w obrębie 1 kwartału 2020 roku była spowodowana znacznym osłabieniem się kursu PLN wobec głównych walut obcych w następstwie epidemii Covid-19.

16. Osiągnięcia w zakresie badań i rozwoju

Globalizacja gospodarki światowej i liberalizacja handlu powodują zanikanie barier dla firm i ich produktów. Rynek IT staje się rynkiem otwartym i globalnym, na którym następuje ciągłe porównywanie cen i jakości dostępnych produktów. Wraz ze wzrostem obecności kapitału zagranicznego w Polsce, nawet firmy IT działające wyłącznie na polskim rynku muszą oferować produkty konkurencyjne z punktu widzenia rynku globalnego. Comarch od samego początku działania wypracował reputację firmy technologicznej wytwarzającej nowoczesne produkty i z sukcesem je sprzedającej na rynku krajowym i zagranicznym. Dlatego nadal głównym celem strategicznym Comarch jest opracowywanie nowych, konkurencyjnych produktów, co pozwoli na zapewnienie dalszego rozwoju Comarch, a co za tym idzie zwiększenie jej wartości. Utrzymanie dynamiki sprzedaży wymaga nakładów na rozwój produktów oraz właściwą ich promocję i marketing. Dotyczy to zarówno modyfikacji już istniejących produktów i technologii jak również opracowywania nowych produktów.

Polityka Comarch zakłada prowadzenie prac badawczo-rozwojowych związanych z wdrożeniem nowych produktów oraz standaryzację produktów od samego początku ich przygotowania dla klienta. Dzięki temu, o ile nawet produkt został przygotowany na potrzeby konkretnego klienta, to część lub całość oprogramowania/kodu może być następnie wykorzystana do przygotowania standardowego produktu. W rezultacie owocuje to wyższą rentownością poszczególnych kontraktów oraz rozszerzeniem bazy klientów. Nakłady na prace badawczo-rozwojowe w 2019 roku osiągnęły wartość 192 678 tys. PLN i tym samym osiągnęły 20,2% przychodów ze sprzedaży Spółki. Comarch przeznaczył na nie zarówno środki własne, jak i aktywnie pozyskiwał fundusze europejskie.

Comarch S.A.

W 2019 roku w ramach **Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020** współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Działanie 1.1 kontynuowana była realizacja projektu „Wytworzenie technologii „IoT Mesh” i narzędzi wspierających”.

W ramach Działania 1.1 „Projekty B+R przedsiębiorstw”, Poddziałania 1.1.2 „Prace B+R związane z wytworzeniem instalacji pilotażowej/demonstracyjnej”, realizowany był również projekt „Miasto zdrowia”.

Fundusze Europejskie
Inteligentny Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

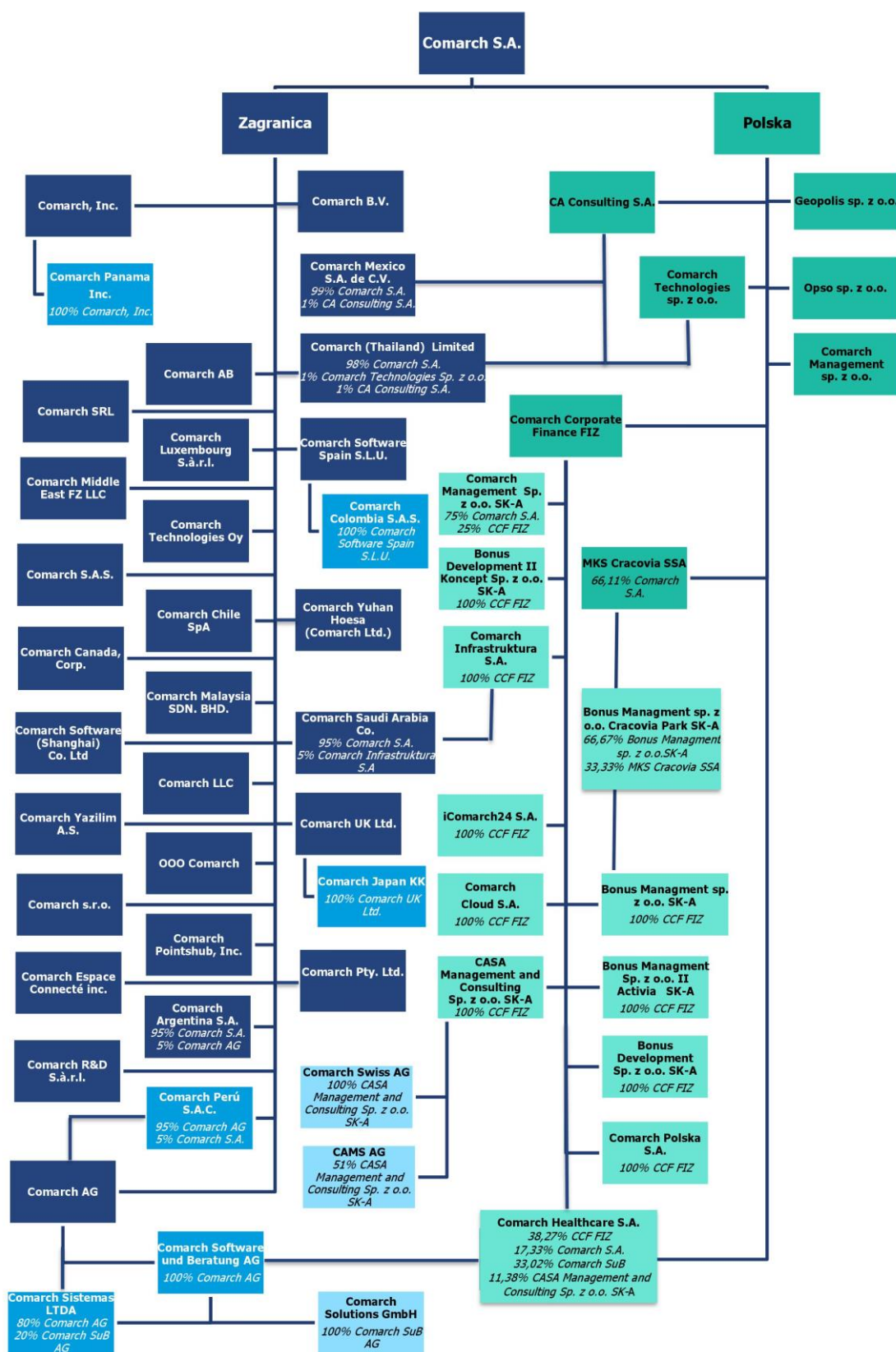
Natomiast w ramach Programu **Horizon 2020** realizowana była umowa o finansowanie projektu „LIVING INNOVATION - Implementing RRI through co-creation of smart futures with industry and citizens” - LIV.IN.

Komisja Europejska

17. Powiązania kapitałowe emitenta

17.1. Struktura kapitałowa Grupy Comarch

■ 100% Comarch S.A., chyba że wskazano inaczej.

17.2. Zmiany właścicielskie, zmiany kapitałowe oraz zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy Comarch w 2019 roku

W dniu 22 maja 2019 r. została zarejestrowana w Sydney spółka zależna Comarch Pty. LTD o kapitale zakładowym 100 AUD (tj. 266 PLN) składającym się z 100 akcji o wartości 1 AUD każda. Spółka Comarch S.A. posiada 100% udziałów i głosów w spółce Comarch Pty. LTD.

W dniu 5 lipca 2019 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału w spółce Comarch (Thailand) Limited o kwotę 10,5 mln THB (tj. 1,3 mln PLN), tj. z kwoty 8 000 000 THB (tj. 1 020 000 PLN) do kwoty 18 500 000 THB (tj. 2 358 750 PLN).

W dniu 23 września 2019 r. WZA Comarch BV podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego poprzez emisję 100 000 akcji po 1 EUR za 1 akcję. Akcje zostały objęte przez Comarch S.A. Wyżej wymienione podwyższenie zostało opłacone przez Comarch S.A. 27 września 2019 r. Podwyższenie zostało zarejestrowane.

W dniu 28 października 2019 r. została zmieniona nazwa spółki z Comarch Pointshub S.A. na Comarch Cloud S.A.

W dniu 8 listopada 2019 r. została podjęta uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego w Comarch Pty. Ltd (Australia) z kwoty 100 AUD (tj. 266 PLN) do kwoty 100 100 AUD (tj. 266 506 PLN). Podwyższenie zostało zarejestrowane.

W dniu 13 listopada 2019 r. walne zgromadzenie akcjonariuszy spółki Comarch Peru S.A.C. podjęło uchwałę o podwyższeniu o kwotę 1 435 000 PEN (tj. 1 643 362 PLN) kapitału zakładowego Comarch Peru S.A.C. z kwoty 165 000 PEN (tj. 188 958 PLN) do kwoty 1 600 000 PEN (1 832 320 PLN) w rezultacie wniesienia wkładu przez spółki Comarch AG oraz przez Comarch SA. W rezultacie Comarch AG posiada 95% udziałów/głosów (1 425 000 akcji) a Comarch S.A. 5% udziałów/głosów (75 000 akcji) na wza spółki Comarch Peru S.A.C. Powyższe podniesienie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 7 stycznia 2020 r.

W dniu 25 listopada 2019 r. została dokonana zmiana kapitału Comarch S.A.S. do kwoty 1 000 000 EUR (tj. 4 258 500 PLN), po jednoczesnym obniżeniu i podwyższeniu kapitału.

W dniu 6 grudnia 2019 Comarch Pointshub Inc. zawarła umowę sprzedaży udziałów w spółce stowarzyszonej Thanks Again LLC. Wartość umowy wynosiła 500 tys. USD (tj. 1 898 850 PLN). W wyniku przeprowadzonej transakcji spółka Thanks Again LLC na dzień 31 grudnia 2019 r. nie była spółką stowarzyszoną z jednostką dominującą.

17.3. Zmiany właścicielskie, zmiany kapitałowe oraz zmiany w strukturze organizacyjnej Grupy Comarch po dacie bilansu

W dniu 10 lutego 2020 r. została podjęta uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki Comarch Pty. Ltd. z kwoty 100 100 AUD (tj. 266 506 PLN) do kwoty 1 300 100 AUD (tj. 3 461 386 PLN) tj. o kwotę 1 200 000 AUD (tj. 3 194 880 PLN). Podwyższenie zostało zarejestrowane.

W dniu 21 lutego 2020 r. została podjęta uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki Comarch BV z kwoty 200 000 EUR (tj. 851 700 PLN) do kwoty 500 000 EUR (tj. 2 129 250 PLN), tj. o kwotę 300 000 EUR (tj. 1 277 550). Podwyższenie zostało zarejestrowane.

W dniu 24 lutego 2020 r. została podjęta uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego w SRL z kwoty 900 000 EUR (tj. 3 832 650 PLN) do kwoty 2 000 000 EUR (tj. 8 517 000 PLN), tj. o kwotę 1 100 000 EUR (tj. 4 684 350 PLN).

18. Oddziały Comarch S.A.

W dniu 31 grudnia 2019 r. Comarch S.A. posiadała oddziały w następujących miejscowościach: Tirana (oddział w Albanii), Białystok, Bielsko-Biała, Częstochowa, Gdańsk, Gliwice, Katowice, Kielce, Kraków, Lublin, Łódź, Płock, Poznań, Opole, Rzeszów, Tarnów, Toruń, Warszawa, Włocławek i Wrocław.

Działalność prowadzona w oddziałach nie odbiega charakterem od podstawowej działalności Spółki.

19. Działalność pozabiznesowa Comarch S.A.

19.1. Zakres oddziaływania Comarch S.A. na otoczenie

Comarch S.A., z racji wielkości przedsiębiorstwa oraz zasięgu swojego działania wywiera znaczący wpływ na otoczenie, szczególnie w zakresie ekonomicznym i społecznym. Zrównoważony rozwój pozostaje od początku istnienia firmy jednym z kluczowych fundamentów jej strategii.

Poprzez swoją działalność Comarch wywiera szczególny wpływ na następujące grupy interesariuszy:

- **Pracownicy** (pracownicy etatowi i współpracownicy, stażyści, praktykanci, studenci i potencjalni pracownicy, pracownicy podwykonawców i dostawców, inspekcja pracy i inne zbliżone instytucje nadzoru);
- **Kontrahenci** (klienci instytucjonalni, klienci indywidualni, partnerzy biznesowi, kluczowi dostawcy, podwykonawcy, lokalna administracja samorządowa, administracja rządowa);
- **Inwestorzy** (akcjonariusze, inwestorzy instytucjonalni, inwestorzy indywidualni, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie, domy maklerskie, banki, KNF, KDPW);
- **Społeczeństwo** (społeczności lokalne w obrębie działalności Grupy Comarch, mieszkańcy i władze rządowe i samorządowe, media, szkoły wyższe i pracownicy naukowcy, organizacje techniczne i branżowe);
- **Środowisko naturalne** (organizacje ekologiczne, firmy recyklingowe).

Szczegółowego opisu swojego oddziaływania Comarch S.A. dokonuje w corocznym sprawozdaniu na temat informacji niefinansowych. W dokumencie tym Spółka dokonuje oceny istotności aspektów swojego oddziaływania w obszarach zarządczym, środowiskowym, społecznym i pracowniczym, przyporządkowując do nich wskaźniki efektywności związane z działalnością Comarch sporządzone zgodnie z wytycznymi Standardu Informacji Niefinansowych (SIN) opracowanego przez Fundację Standardów Raportowania oraz Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych. W sprawozdaniu można odnaleźć zasady oraz polityki stosowane przez Grupę Comarch w odniesieniu do zagadnień społecznych, pracowniczych, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka oraz przeciwdziałania korupcji. W raporcie zostały także zawarte informacje o zasobach ludzkich z podziałem wg wieku, płci, formy i miejsca zatrudnienia, a także dane o dostawcach i odbiorcach, a co za tym idzie o procesach stosowanych w ramach łańcucha dostaw.

Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-7-2019](#) z dnia 29 kwietnia 2019 r., że na stronie internetowej emitenta zostało opublikowane sprawozdanie grupy kapitałowej na temat informacji niefinansowych, sporządzone przez jednostkę dominującą.

Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych za 2019 rok zostało opublikowane 29 kwietnia 2019 r. i jest dostępne na stronie <https://www.comarch.pl/relacje-inwestorskie/raporty-okresowe/2019/>.

19.2. Opis prowadzonej polityki w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej

Comarch od początku swojej działalności szeroko angażuje się w działalność społeczną, w działania promujące sport i zdrowy tryb życia, w ochronę środowiska, w działania na rzecz wsparcia dla potrzebujących i pomoc zwierzętom, jak również jest zaangażowany w naukę, edukację, kulturę oraz wspieranie inicjatyw lokalnych społeczności. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w sprawozdaniu na temat działalności niefinansowej oraz w sprawozdaniu dotyczącym społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR), które jest zamieszczony w Internecie na stronie: <http://www.comarch.pl/o-firmie/zrownowazony-biznes/csr/>

Do najważniejszych działań sponsoringowych oraz charytatywnych w poszczególnych obszarach podjętych przez Comarch w 2019 roku należały:

W zakresie kultury

- kontynuacja współpracy z Parafią Mariacką w zakresie projektu rewitalizacji przestrzeni muzycznej w kościele;
- współfinansowanie kolejnej edycji Mariackiego Festiwalu Organowego;

- koncert Last Night of the Proms.

W zakresie edukacji i popularyzacji nauki

- wsparcie Międzyszkolnego Festiwalu Informatycznego „Projekt na szóstkę”. MFI organizowany jest od 14 lat przez Zespół Szkół Łączności we współpracy z Fundacją Instytut Mikromakro oraz Krakowskim Parkiem Technologicznym. W zmaganiach biorą udział uczniowie małopolskich szkół, a celem festiwalu jest promowanie młodych talentów o zainteresowaniach informatycznych;
- wsparcie obchodów jubileuszu 100-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, które przypadły na lata 2018-2019;
- współpraca ze szkołami, uczelniami wyższymi oraz innymi placówkami edukacyjnymi, poprzez dzielenie się przez pracowników Comarch wiedzą podczas różnego rodzaju konferencji oraz eventów m.in.: Women in Tech Summit, Ciemna strona UX, World Usability Day, dev.js i J/vacon;
- realizacja projektów pro-społecznych „Programowanie ma przyszłość” oraz „Programowanie – przygoda na całe życie” wyłonionych w ramach Konkursu Grantowego #ComarchCares rozstrzygniętego jesienią 2018 roku;
- popularyzacja wiedzy na temat systemów ERP oraz controllingu wśród uczelni i szkół zawodowych o profilach ekonomicznych, poprzez użyczenie systemów Comarch ERP, spotkania, seminaria oraz szkolenia;
- stworzenie Strefy Innowacji Comarch, przestrzeni, w której prezentowane są osiągnięcia technologiczne Comarch w zakresie systemów informatycznych, telekomunikacji, Internetu Rzeczy czy sztucznej inteligencji;
- rozpoczęcie współpracy z Fundacją Polskiego Funduszu Rozwoju oraz Centralnym Domem Technologii w zakresie popularyzacji metodyki STEAM, czyli nurtu w edukacji rozwijającego interdyscyplinarne kompetencje w dziedzinach: nauki ścisłe, technologia, inżynieria, sztuka i matematyka.

W zakresie społeczności lokalnych oraz środowiska naturalnego

- włączenie się pracowników z polskich spółek Comarch w organizację świątecznych zbiórek rzeczowych dla osób potrzebujących;
- zorganizowanie przez pracowników Comarch akcji charytatywnej z okazji Światowego Dnia Zwierząt, dzięki której udało się wesprzeć schroniska i organizacje działające na rzecz bezdomnych zwierząt w kilkunastu polskich miastach;
- sponsoring Święta Czyżyn - rodzinnej imprezy plenerowej dla mieszkańców dzielnicy Krakowa, w której mieści się jego siedziba główna firmy, a należące do Grupy Kapitałowej Comarch centrum medyczne iMed24 pojawiło się na evencie ze stoiskiem, prowadząc działania prozdrowotne;
- kontynuacja projektu zazieleniania stolicy Małopolski wspólnie z Zarządem Zieleni Miejskiej w Krakowie.

W zakresie sportu oraz zdrowego stylu życia

Od 25 lat Comarch angażuje się w propagowanie sportu wśród młodzieży oraz mieszkańców województwa małopolskiego, głównie przez sponsoring klubu sportowego Cracovia. Firma promuje również zdrowy i aktywny styl życia wśród swoich pracowników. W Polsce Comarch zachęca pracowników do przyjeżdżania rowerem do pracy, zapewniając infrastrukturę rowerową oraz okolicznościowe akcje związane z rowerami. Comarch zachęca swoich pracowników także do udziału w zewnętrznych imprezach sportowych, a dochód z wielu z nich przekazywany jest na cele społeczne.

20. Transakcje zawarte przez emitenta lub jednostkę od niego zależną z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe

Nie wystąpiły.

21. Objaśnienie różnic pomiędzy wynikami finansowymi wykazanymi w raporcie rocznym a wcześniej publikowanymi prognozami wyników na dany rok

Spółka nie publikowała prognozy wyników na 2019 rok.

22. Opis czynników i zdarzeń o nietypowym charakterze mających znaczący wpływ na działalność emitenta i osiągnięte zyski oraz ich ocena

22.1. Aktywo i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

W 2019 roku utworzono aktywo z tytułu różnic przejściowych w podatku dochodowym w kwocie 228 tys. PLN i rozwiązano w kwocie 350 tys. PLN, utworzono rezerwę na podatek odroczone z tytułu różnic przejściowych w wys. 647 tys. PLN oraz dokonano rozwiązania rezerwy na podatek odroczone z tytułu różnic przejściowych w kwocie 44 tys. PLN. Łączny wpływ powyższych operacji na wynik 2019 roku wyniósł -725 tys. PLN.

Dokonano też zwiększenia rezerwy z tytułu podatku odroczonego związanego z wyceną posiadanych certyfikatów inwestycyjnych w CCF FIZ w kwocie 451 tys. PLN. Rezerwa ta, tak jak i wycena certyfikatów, rozliczana jest z kapitałem z aktualizacji wyceny.

22.2. Wycena różnic kursowych i instrumentów finansowych opartych na kursach walut

Różnice kursowe zrealizowane oraz wycena bilansowa różnic kursowych od należności i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2019 r. zmniejszyły przychody i wynik Comarch S.A. o 858 tys. PLN (podczas gdy w analogicznym okresie 2018 roku zwiększyły przychody o 6 044 tys. PLN), natomiast różnice kursowe z pozostałych tytułów zwiększyły wynik Comarch S.A. o 1 290 tys. PLN (podczas gdy w analogicznym okresie 2018 roku zmniejszyły o 5 245 tys. PLN). Natomiast wycena instrumentów finansowych oraz transakcje zrealizowane (głównie kontrakty typu forward) wraz z rezerwą na podatek odroczone od ich wyceny, zwiększyły wynik netto Comarch S.A. o 5 856 tys. PLN (podczas gdy w analogicznym okresie 2018 roku zmniejszyły o 1 067 tys. PLN). Łączny wpływ różnic kursowych oraz wyceny i realizacji instrumentów pochodnych na wynik netto Comarch S.A. za 2019 rok wyniósł 6 288 tys. PLN (w porównaniu do -268 tys. PLN w 2018 roku).

22.3. Odpisy z tytułu utraty wartości w spółkach zależnych

Na dzień 31 grudnia 2019 r. spółka Comarch S.A. utworzyła odpisy w kwocie 7 845 tys. PLN z tytułu utraty wartości udziałów w spółkach zależnych, z czego kwota 5 900 tys. PLN dotyczy udziałów w spółce Comarch Healthcare S.A., a kwota 1 945 tys. PLN udziałów w spółce Geopolis Sp. z o.o.

22.4. Dywidendy otrzymane

W 2019 roku Comarch S.A. otrzymała dywidendy od spółek zależnych (głównie od Comarch UK) w kwocie 37 140 tys. PLN.

22.5. Rozwiązanie rezerw na kary umowne i odszkodowania

Zawarcie ugody z ZUS w sprawie kontraktu ZUS KSI spowodowało rozwiązanie rezerw zawiązanych w 2018 r. a tym samym zwiększenie wyniku operacyjnego i wyniku netto Comarch S.A. w 2019 roku o 14 040 tys. PLN.

23. Zmiany w podstawowych zasadach zarządzania przedsiębiorstwem emitenta i jego grupą kapitałową

Nie wystąpiły.

24. Dane dotyczące umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

W dniu 27 maja 2019 r. Zarząd Comarch S.A. poinformował, że Rada Nadzorcza, działając na podstawie Art. 19 ust. 2 pkt 5) Statutu Spółki wybrała – jako podmiot uprawniony do badania sprawozdania finansowego - BDO spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., ul. Postępu 12, 02-676 Warszawa (KRS 0000729684), oraz wyraziła zgodę na zawarcie z tym podmiotem przez Comarch S.A. umowy w zakresie:

- a) przeglądu jednostkowego sprawozdania finansowego Comarch S.A. oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch na dzień 30 czerwca 2019 r.;
- b) badania rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Comarch S.A. oraz rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch na dzień 31 grudnia 2019 r.;
- c) przeglądu jednostkowego sprawozdania finansowego Comarch S.A. oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch na dzień 30 czerwca 2020 r.;
- d) badania rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Comarch S.A. oraz rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch na dzień 31 grudnia 2020 r.;
- e) przeglądu jednostkowego sprawozdania finansowego Comarch S.A. oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch na dzień 30 czerwca 2021 r.;
- f) badania rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Comarch S.A. oraz rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch na dzień 31 grudnia 2021 r.

O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-10-2019](#) z dnia 27 maja 2019 r.

Szczegóły dotyczące wynagrodzenia podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych zostały zawarte w [nocie 46](#) w dodatkowych notach objaśniających do raportu SA-R 2019 Comarch S.A.

25. System kontroli programów akcji pracowniczych

Nie dotyczy.

26. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczące zobowiązań oraz wierzytelności emitenta lub jego jednostki zależnej, ze wskazaniem przedmiotu postępowania, wartości przedmiotu sporu, daty wszczęcia postępowania, stron wszczętego postępowania oraz stanowiska emitenta

Nie wystąpiły.

Informacja na temat potencjalnej, łącznej kwoty roszczeń stron trzecich wobec Comarch S.A. w związku z toczącymi się postępowaniami sądowymi oraz sprawami spornymi nieobjętymi postępowaniami sądowymi znajduje się w [nocie 33](#) sprawozdania finansowego Comarch S.A.

Kraków, 29 kwietnia 2020 r.

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	

Comarch S.A.

Al. Jana Pawła II 39a

31-864 Kraków

ir@comarch.pl

+48 (12) 687 78 22

www.comarch.pl/relacje-inwestorskie/

Oświadczenie Zarządu w sprawie rzetelności sporządzenia sprawozdań finansowych

Zarząd Comarch S.A. oświadcza, że wedle naszej najlepszej wiedzy, roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok 2019 i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz że odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową emitenta oraz jego wynik finansowy, oraz że sprawozdanie z działalności emitenta zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji emitenta, w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyka.

Kraków, 29 kwietnia 2020 r.

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	

Informacja Zarządu Comarch S.A. sporządzona na podstawie oświadczenia Rady Nadzorczej Comarch S.A. w sprawie wyboru firmy audytorskiej

Zarząd Comarch S.A. informuje, że:

- a) wybór firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego Comarch S.A. został przeprowadzony zgodnie z przepisami, w tym dotyczącymi wyboru i procedury wyboru firmy audytorskiej,
- b) firma audytorska oraz członkowie zespołu wykonującego badanie spełniali warunki do sporządzenia bezstronnego i niezależnego sprawozdania z badania rocznego sprawozdania finansowego zgodnie z obowiązującymi przepisami, standardami wykonywania zawodu i zasadami etyki zawodowej,
- c) są przestrzegane obowiązujące przepisy związane z rotacją firmy audytorskiej i kluczowego biegłego rewidenta oraz obowiązkowymi okresami karencji,
- d) Spółka posiada politykę w zakresie wyboru firmy audytorskiej oraz politykę w zakresie świadczenia na rzecz Spółki przez firmę audytorską, podmiot powiązany z firmą audytorską lub członka jego sieci dodatkowych usług niebędących badaniem, w tym usług warunkowo zwolnionych z zakazu świadczenia przez firmę audytorską.

Kraków, 29 kwietnia 2020 r.

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	

**OŚWIADCZENIE ZARZĄDU
COMARCH S.A.
O STOSOWANIU ŁADU
KORPORACYJNEGO
W 2019 ROKU**

Spis treści

1.	Określenie zbioru zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega emitent	3
2.	Postanowienia zbioru zasad ładu korporacyjnego, od których emitent odstąpił i wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia.....	3
3.	Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji wg stanu na dzień 29 kwietnia 2020 r.	5
4.	Posiadacze papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne wraz z opisem tych uprawnień	5
5.	Wszelkie ograniczenia odnośnie do wykonywania prawa głosu, takie jak ograniczenie wykonywania prawa głosu przez posiadanie określonej części lub liczby głosów, ograniczenia czasowe dotyczące prawa głosu lub zapisy, zgodnie z którymi, przy współpracy spółki, prawa kapitałowe związane z papierami wartościowymi są oddzielone od posiadania papierów wartościowych	5
6.	Wszelkie ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych emitenta.....	5
7.	Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji	6
8.	Opis zasad zmiany statutu lub umowy spółki emitenta	6
9.	Sposób działania walnego zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania, w szczególności zasady wynikające z regulaminu walnego zgromadzenia, jeżeli taki regulamin został uchwalony, o ile informacje w tym zakresie nie wynikają wprost z przepisów prawa.....	6
10.	Skład osobowy i zmiany, które w nim zaszły w ciągu ostatniego roku obrotowego, oraz opis działania organów zarządzających, nadzorujących lub administrujących emitenta oraz ich komitetów	8
11.	Opis głównych cech stosowanych w przedsiębiorstwie emitenta systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych.....	19
12.	Opis polityki różnorodności.....	19

Oświadczenie Zarządu Comarch S.A. dotyczące stosowania w spółce zasad ładu korporacyjnego sporządzone zgodnie z § 70 ust. 6 pkt 5) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (tekst jednolity - Dz.U. z 2018, poz. 757).

1. Określenie zbioru zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega emitent

Comarch S.A., Spółka notowana na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., podlegała w 2019 roku zasadom ładu korporacyjnego określonym w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” (załącznik do uchwały Rady Giełdy Nr 26/1413/2015 z 13 października 2015 r.). Treść zasad jest dostępna na stronie internetowej https://www.gpw.pl/pub/GPW/files/PDF/GPW_1015_17_DOBRE_PRAKTYKI_v2.pdf, która jest oficjalną stroną Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie poświęconą tym zagadnieniom.

Dokument dzieli się na sześć części:

- Polityka informacyjna i komunikacja z inwestorami,
- Zarząd i Rada Nadzorcza,
- Systemy i funkcje wewnętrzne,
- Walne zgromadzenie i relacje z akcjonariuszami,
- Konflikt interesów i transakcje z podmiotami powiązanymi,
- Wynagrodzenia.

Ponadto, w dniu 29 kwietnia 2016 r., Zarząd Comarch S.A. przekazał Informację na temat stanu stosowania przez Spółkę rekomendacji i zasad zawartych w Zbiorze Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016, która jest także dostępna na stronie <http://www.comarch.pl/relacje-inwestorskie/lad-korporacyjny/>.

2. Postanowienia zbioru zasad ładu korporacyjnego, od których emitent odstąpił i wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia

a) Rekomendacje dotyczące dobrych praktyk spółek giełdowych

IV.R.2. Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu lub zgłaszane spółce oczekiwania akcjonariuszy, o ile spółka jest w stanie zapewnić infrastrukturę techniczną niezbędną dla sprawnego przeprowadzenia walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, powinna umożliwić akcjonariuszom udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu takich środków, w szczególności poprzez:

- 1) transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym,*
- 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad walnego zgromadzenia,*
- 3) wykonywanie, osobiście lub przez pełnomocnika, prawa głosu w toku walnego zgromadzenia.*

Zasada nie jest w pełnym zakresie stosowana przez Spółkę. Akcjonariusz może uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika. Pełnomocnictwo do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu powinno być udzielone na piśmie lub w postaci elektronicznej. Udzielenie pełnomocnictwa w postaci elektronicznej nie wymaga opatrzenia bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Spółka nie przewiduje możliwości głosowania korespondencyjnego, głosowania przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej ani uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, jednakże zapewnia transmisję obrad Walnego Zgromadzenia w czasie rzeczywistym i dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym. Ze względu na aktualną strukturę akcjonariatu (stosunkowo małe rozproszenie akcjonariuszy) w opinii Spółki

wprowadzenie głosowania korespondencyjnego lub głosowania przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej nie jest w chwili obecnej uzasadnione.

b) Zasady szczegółowe dotyczące dobrych praktyk spółek giełdowych

VI.Z.4. Spółka w sprawozdaniu z działalności przedstawia raport na temat polityki wynagrodzeń, zawierający co najmniej:

- 1) ogólną informację na temat przyjętego w spółce systemu wynagrodzeń,*
- 2) informacje na temat warunków i wysokości wynagrodzenia każdego z członków zarządu, w podziale na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia, ze wskazaniem kluczowych parametrów ustalania zmiennych składników wynagrodzenia i zasad wypłaty odpraw oraz innych płatności z tytułu rozwiązania stosunku pracy, zlecenia lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze – oddzielnie dla spółki i każdej jednostki wchodzącej w skład grupy kapitałowej,*
- 3) informacje na temat przysługujących poszczególnym członkom zarządu i kluczowym menedżerom pozafinansowych składników wynagrodzenia,*
- 4) wskazanie istotnych zmian, które w ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły w polityce wynagrodzeń, lub informację o ich braku,*
- 5) ocenę funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.*

Spółka w zakresie ujawniania wynagrodzeń stosuje powszechnie obowiązujące przepisy prawa. Spółka spełnia zasadę VI.Z.4 częściowo. Comarch S.A. posiada politykę wynagrodzeń, która określa formę, strukturę i poziom wynagrodzeń pracowników Spółki, w tym członków organów zarządzających i nadzorczych. Wynagrodzenie dla członków zarządu Spółki ustala Rada Nadzorcza w oparciu o kwalifikacje, doświadczenie oraz zakres obowiązków członka zarządu. Wynagrodzenia członków zarządu zawierają zmienne składniki, których wysokość jest uzależniona od osiągniętych wyników finansowych oraz od stopnia realizacji wyznaczonych przez Radę Nadzorczą celów. Wynagrodzenie członków zarządu jest wypłacane przez Spółkę oraz przez jednostki zależne, w zależności od stopnia zaangażowania danego członka zarządu w działalność operacyjną poszczególnych jednostek zależnych. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej określa Walne Zgromadzenie, nie zawiera ono składników zmiennych. Spółka w sprawozdaniu z działalności przedstawia wysokość łącznego wynagrodzenia członków zarządu (bez podziału na składniki stałe i zmienne) oraz rady nadzorczej, w podziale na wypłacone przez Spółkę oraz łącznie przez pozostałe jednostki Grupy.

3. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji wg stanu na dzień 29 kwietnia 2020 r.

Akcjonariusze	Ilość akcji	% kapitału zakładowego	Liczba głosów na WZA Spółki	% głosów na WZA Spółki
Janusz Filipiak	1 997 027	24,55	5 569 027	36,82
Elżbieta Filipiak	846 000	10,40	4 230 000	27,96
Pozostali członkowie Zarządu	84 904	1,05	122 504	0,81
NN OFE + DFE	846 571	10,41	846 571	5,60
MetLife OFE	841 097	10,34	841 097	5,56
Inni akcjonariusze	3 517 750	43,25	3 517 750	23,25
Razem	8 133 349	100,00	15 126 949	100,00

4. Posiadacze papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne wraz z opisem tych uprawnień

Janusz Filipiak, Prezes Zarządu Comarch S.A., jest posiadaczem 893 000 akcji uprzywilejowanych co do głosu (1:5). Przysługuje z nich 4 465 000 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki. Elżbieta Filipiak, Przewodniczący Rady Nadzorczej Comarch S.A. jest posiadaczem 846 000 akcji uprzywilejowanych co do głosu (1:5). Przysługuje z nich 4 230 000 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki. Paweł Prokop, Wiceprezes Zarządu Comarch S.A. jest posiadaczem 9 400 akcji uprzywilejowanych co do głosu (1:5). Przysługuje z nich 47 000 głosów na walnym zgromadzeniu Spółki.

5. Wszelkie ograniczenia odnośnie do wykonywania prawa głosu, takie jak ograniczenie wykonywania prawa głosu przez posiadanie określonej części lub liczby głosów, ograniczenia czasowe dotyczące prawa głosu lub zapisy, zgodnie z którymi, przy współpracy spółki, prawa kapitałowe związane z papierami wartościowymi są oddzielone od posiadania papierów wartościowych

Nie dotyczy.

6. Wszelkie ograniczenia dotyczące przenoszenia prawa własności papierów wartościowych emitenta

Zgodnie z treścią art. 8 pkt 7 statutu Comarch S.A.

„7. Zbycie akcji imiennych wymaga zgody Zarządu udzielonej w formie pisemnej. W przypadku odmowy zbycia, Zarząd w terminie 2 miesięcy od zgłoszenia Spółce zamiaru przeniesienia akcji wyznacza nabywcę oraz cenę akcji. Cena akcji nie może być niższa niż średnia cena giełdowa z trzech ostatnich miesięcy poprzedzających miesiąc zgłoszenia, pod warunkiem, że akcje Spółki będą w obrocie giełdowym. W przeciwnym przypadku cena akcji nie może być niższa niż wartość księgowa przypadająca na akcję na ostatni dzień bilansowy. Cena jest płatna w terminie jednego miesiąca od dnia uchwały Zarządu wskazującej nabywcę akcji.”

7. Zasady dotyczące powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji

a) Zasady powoływania i odwoływania

Zgodnie z treścią statutu Spółki Zarząd Spółki składa się z 2 do 8 osób powoływanych i odwoływanych przez Walne Zgromadzenie. Członków Zarządu powołuje się na okres wspólnej kadencji trwającej trzy lata. Walne Zgromadzenie ustala zasady i regulaminy wynagrodzenia dla członków Zarządu, przy czym kompetencja ta może zostać przekazana częściowo lub w całości Radzie Nadzorczej. Rada Nadzorcza może z ważnych powodów zawiesić w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu oraz może delegować członków Rady Nadzorczej na okres nie dłuższy niż 3 miesiące do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację lub z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności.

b) Uprawnienia zgodnie z art. 9, 20 - 22 Statutu Comarch S.A. i Kodeksem Spółek Handlowych (KSH)

- Zarząd może ustanawiać prokurentów.
- Do składania oświadczeń w imieniu Spółki oraz reprezentowania Spółki przed Sądem i poza Sądem upoważnieni byli w 2019 roku jednoosobowo Prezes Zarządu albo dwóch członków Zarządu działających łącznie lub też jeden członek Zarządu działający łącznie z prokurentem.
- W umowach pomiędzy Spółką, a członkami Zarządu oraz w sporach z nimi reprezentuje Spółkę Rada Nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą Walnego Zgromadzenia. Rada Nadzorcza może upoważnić w drodze uchwały jednego lub więcej członków Rady Nadzorczej do dokonywania takich czynności prawnych.
- Organizację wewnętrzną Spółki określa Zarząd.
- Zgodnie z art. 445 i art. 446 Kodeksu Spółek Handlowych walne zgromadzenie podejmuje uchwałę w sprawie zmiany statutu przewidującą upoważnienie zarządu do podwyższenia kapitału zakładowego w granicach kapitału docelowego. Zgodnie z art. 9 ust. pkt 5 Statutu Comarch S.A. w ramach kapitału docelowego Zarząd Spółki może wydawać akcje tylko w zamian za wkłady pieniężne oraz nie może wydawać akcji uprzywilejowanych lub przyznawać akcjonariuszowi osobistych uprawnień, o których mowa w art. 354 Kodeksu Spółek Handlowych. W zakresie wszystkich spraw związanych z podwyższeniem kapitału zakładowego w ramach kapitału docelowego, w szczególności w sprawie wyłączenia lub ograniczenia prawa poboru oraz ustalenia ceny emisyjnej, wymagane jest uzyskanie zgody Rady Nadzorczej.

8. Opis zasad zmiany statutu lub umowy spółki emitenta

Podejmowanie uchwał w sprawie zmian w statucie, w tym podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego oraz uchwały o istotnej zmianie przedmiotu działalności Spółki należy do kompetencji walnego zgromadzenia.

9. Sposób działania walnego zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania, w szczególności zasady wynikające z regulaminu walnego zgromadzenia, jeżeli taki regulamin został uchwalony, o ile informacje w tym zakresie nie wynikają wprost z przepisów prawa

1. Walne Zgromadzenia są zwyczajne i nadzwyczajne.
2. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Zarząd zwołuje najpóźniej do końca czerwca każdego roku.

3. Walne Zgromadzenia zwołuje się zgodnie z Kodeksem Spółek Handlowych, Statutem Spółki i Regulaminem Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 28 czerwca 2010 r.
4. Zgromadzenia odbywają się w siedzibie Spółki.
5. W Walnym Zgromadzeniu powinno uczestniczyć co najmniej dwóch członków Zarządu Spółki i co najmniej dwóch członków Rady Nadzorczej.
6. Na Walnym Zgromadzeniu obecny jest biegły rewident, jeżeli przedmiotem obrad Walnego Zgromadzenia są sprawy finansowe Spółki.
7. Dopuszczalny jest udział w Walnym Zgromadzeniu przedstawicieli mediów jako publiczności.
8. Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu Spółki przysługuje osobom będącym akcjonariuszami Spółki na 16 (szesnaście) dni przed datą Walnego Zgromadzenia.
9. Akcjonariusz będący osobą fizyczną może uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika.
10. Akcjonariusz nie będący osobą fizyczną może uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu przez osobę uprawnioną do składania oświadczeń woli w jego imieniu lub przez pełnomocnika.
11. Przewodniczący Walnego Zgromadzenia kieruje obradami, podejmuje decyzje w sprawach proceduralnych i porządkowych oraz jest uprawniony od interpretowania niniejszego Regulaminu.
12. Do czynności Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia należy m.in.:
 - czuwanie nad sprawnym przebiegiem obrad zgodnie z ustalonym porządkiem i procedurą,
 - udzielanie głosu,
 - przyjmowanie wniosków i projektów uchwał, poddawanie ich pod dyskusję oraz
 - zarządzanie i przeprowadzanie głosowań.
13. Walne Zgromadzenie dokonuje wyboru trzyosobowej Komisji Skrutacyjnej spośród kandydatów zgłoszonych przez Przewodniczącego Zgromadzenia. Do jej obowiązków należy czuwanie nad prawidłowym przebiegiem każdego głosowania, nadzorowanie obsługi głosowania oraz sprawdzanie i ogłaszanie wyników. W przypadku gdy w Walnym Zgromadzeniu bierze udział niewielka ilość akcjonariuszy nie przeprowadza się wyborów Komisji Skrutacyjnej, chyba że akcjonariusz lub pełnomocnik zgłosi wniosek o dokonanie wyboru Komisji Skrutacyjnej. W przypadku nie przeprowadzenia wyborów Komisji Skrutacyjnej jej uprawnienia wykonuje Przewodniczący Walnego Zgromadzenia.
14. Walne Zgromadzenie podejmuje decyzje w formie uchwał, przyjmowanych w głosowaniu jawnym z następującym zastrzeżeniem, że tajne głosowanie zarządza się w przypadku:
 - głosowania nad wyborem lub odwołaniem członków organów Spółki lub likwidatorów,
 - wniosków o pociągnięcie do odpowiedzialności członków organów Spółki lub likwidatorów,
 - w sprawach osobowych,
 - żądania zgłoszonego przez choćby jednego akcjonariusza,
 - w innych przypadkach określonych w obowiązujących przepisach.
15. Akcjonariusze zgłaszają kandydatów na członków Rady Nadzorczej Przewodniczącemu Walnego Zgromadzenia na piśmie lub ustnie.
16. Zgłaszający kandydaturę na członka Rady Nadzorczej powinien ją szczegółowo uzasadnić, wskazując w szczególności na wykształcenie i doświadczenie zawodowe kandydata.
17. Przed podjęciem uchwał o wyborze członków Rady Nadzorczej, Walne Zgromadzenie podejmuje uchwałę o ilości członków Rady Nadzorczej.
18. Spółka może zorganizować Walne Zgromadzenie w sposób umożliwiający akcjonariuszom udział w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

10. Skład osobowy i zmiany, które w nim zaszły w ciągu ostatniego roku obrotowego, oraz opis działania organów zarządzających, nadzorujących lub administrujących emitenta oraz ich komitetów

a) Rada Nadzorcza wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.:

Imię i nazwisko	Funkcja
Elżbieta Filipiak	Przewodniczący Rady
Andrzej Pach	Wiceprzewodniczący Rady
Danuta Drobniak	Członek Rady
Łukasz Kalinowski	Członek Rady
Joanna Krasodomska	Członek Rady
Anna Pruska	Członek Rady
Tadeusz Włudyka	Członek Rady

Na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, które odbyło się 26 czerwca 2019 r., zostali powołani członkowie Rady Nadzorczej: Pani Elżbieta Filipiak na stanowisko Przewodniczącej Rady Nadzorczej, Pan Andrzej Pach na stanowisko Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej oraz Pani Danuta Drobniak, Pan Łukasz Kalinowski, Pani Joanna Krasodomska, Pani Anna Pruska, Pan Tadeusz Włudyka zostali powołani do pełnienia funkcji członków Rady Nadzorczej Comarch S.A.

Rada Nadzorcza Comarch S.A. sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Rada Nadzorcza Spółki działa na podstawie przepisów Kodeksu Spółek Handlowych, Statutu, zasad Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW obowiązujących w Spółce oraz Regulaminu Rady Nadzorczej Spółki uchwalonego dnia 30 czerwca 2003 r. przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (wraz z późniejszymi zmianami). Szczegółowy opis działania Rady Nadzorczej znajduje się w powyższych dokumentach.

b) Główne zapisy Regulaminu Rady Nadzorczej Comarch S.A.:

1. Rada Nadzorcza składa się z 3 - 7 osób wybieranych przez Walne Zgromadzenie. Walne Zgromadzenie ustala, w drodze uchwały, przed głosowaniem nad kandydatami na członków Rady Nadzorczej, liczbę członków Rady Nadzorczej.
2. Członków Rady Nadzorczej powołuje się na okres wspólnej kadencji trwającej trzy lata.
3. Członkowie Rady Nadzorczej wykonują swoje czynności osobiście. Każdy z członków Rady Nadzorczej może być odwołany przed upływem kadencji. Członkowie Rady Nadzorczej mogą być wybierani ponownie.
4. Walne Zgromadzenie wybiera spośród członków Rady Nadzorczej – Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego, a w miarę potrzeb także Sekretarza Rady.
5. Przewodniczący Rady Nadzorczej:
 - zwołuje posiedzenia Rady Nadzorczej;
 - prowadzi posiedzenia Rady Nadzorczej; oraz
 - otwiera obrady Walnego Zgromadzenia Spółki.
6. W razie nieobecności Przewodniczącego funkcje te sprawuje Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej.
7. Spośród swoich członków Rada Nadzorcza może wybierać komitety nadzorujące określony sektor działalności Spółki, w szczególności komitet ds. audytu.
8. Komitety te mogą odbywać odrębne posiedzenia. Komitety mogą podejmować uchwały, których przedmiotem mogą być wnioski pokontrolne dotyczące funkcjonowania Spółki.

9. Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje Przewodniczący Rady Nadzorczej. Zarząd lub inny członek Rady Nadzorczej może żądać od Przewodniczącego Rady Nadzorczej zwołania posiedzenia Rady Nadzorczej, podając proponowany porządek posiedzenia. Przewodniczący Rady Nadzorczej zobowiązany jest do zwołania posiedzenia w terminie 2 tygodni od otrzymania wniosku. Jeżeli posiedzenie nie zostanie zwołane zgodnie ze zdaniem powyższymi wnioskodawca może zwołać posiedzenie samodzielnie.
10. Porządek posiedzenia Rady Nadzorczej jest ustalany przez podmiot zwołujący posiedzenie Rady Nadzorczej i wraz z materiałami jest przekazywany członkom Rady Nadzorczej 3 (trzy) dni przed planowaną datą posiedzenia, chyba że zachodzą okoliczności uzasadniające skrócenie tego terminu.
11. Porządek posiedzenia Rady Nadzorczej może być zmieniony lub uzupełniony.
12. Posiedzenia Rady Nadzorczej powinny odbywać się co najmniej cztery razy w roku obrotowym.
13. Uchwały Rady Nadzorczej zapadają większością głosów obecnych. W przypadku równej ilości głosów decydujący jest głos Przewodniczącego.
14. Uchwała Rady Nadzorczej jest ważnie podjęta, jeżeli na posiedzenie Rady Nadzorczej zostali zaproszeni wszyscy jej członkowie i w posiedzeniu uczestniczy więcej niż połowa członków Rady Nadzorczej, w tym Przewodniczący lub Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej.
15. Uchwały Rady Nadzorczej mogą być podjęte także bez odbycia posiedzenia w drodze pisemnego głosowania, o ile wszyscy członkowie Rady Nadzorczej wyrażą zgodę na piśmie na podejmowanie uchwał w takim trybie.
16. Posiedzenia Rady Nadzorczej mogą się również odbywać przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, takich jak telefon, fax, poczta elektroniczna bądź wykorzystanie sieci "Internet" w inny sposób, telekonferencja, i innych środków telekomunikacyjnych.
17. Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał Rady Nadzorczej oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady Nadzorczej.
18. Podejmowanie uchwał przez Radę Nadzorczą w trybie, o którym mowa powyżej jest niedopuszczalne w sprawach opisanych w art. 388 § 4 Kodeksu Spółek Handlowych, tj.:
 - wyboru Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej;
 - powołania i odwołania członka Zarządu;
 - zawieszenia w czynnościach członka Zarządu.
19. W posiedzeniach Rady Nadzorczej mogą brać udział członkowie Zarządu. Zarząd Spółki jest zawiadamiany o terminie i porządku obrad posiedzeniach Rady Nadzorczej.
20. Rada Nadzorcza może zapraszać wskazanych członków Zarządu do uczestniczenia w danym posiedzeniu.
21. Na każdym posiedzeniu Rada Nadzorcza jest informowana przez Spółkę o bieżących wynikach finansowych jednostkowych i skonsolidowanych oraz o istotnych sprawach dotyczących działalności Spółki, w tym - jeśli uzasadnia to sytuacja Spółki - o ryzyku związanym z działalnością i sposobach zarządzania tym ryzykiem.
22. Członkowie Zarządu nie uczestniczą w tych częściach posiedzeń Rady Nadzorczej, które dotyczą odwołania, odpowiedzialności oraz ustalania wynagrodzenia członków Zarządu.
23. Posiedzenia Rady Nadzorczej są protokołowane. Protokół powinien zawierać ustalony porządek obrad, imiona i nazwiska obecnych członków Rady Nadzorczej oraz wyniki głosowania nad poszczególnymi uchwałami.
24. Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki.
25. Do szczególnych kompetencji Rady Nadzorczej należy:

- ocena rocznego sprawozdania finansowego Spółki oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Comarch;
 - ocena sprawozdania Zarządu z działalności Spółki i z działalności Grupy Kapitałowej Comarch oraz wniosków Zarządu Spółki co do podziału zysku albo pokrycia strat;
 - składanie Walnemu Zgromadzeniu pisemnego sprawozdania z wyników czynności, o których mowa w punktach powyżej;
 - nadzorowanie wykonania przez Zarząd uchwał Walnego Zgromadzenia;
 - dokonywanie wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego Spółki i Grupy Kapitałowej Comarch; Rada Nadzorcza może podjąć uchwałę w przedmiocie określenia ostrzejszych niż wymagane przepisami prawa kryteria niezależności biegłego rewidenta;
 - powoływanie i odwoływanie członków Zarządu oraz ustalanie wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji członka Zarządu, a także zawieszanie z ważnych powodów w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu oraz delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu;
 - wyrażanie zgody na podwyższenie kapitału zakładowego w ramach kapitału docelowego;
 - wyrażanie zgody na nabycie i zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości;
 - wyrażanie zgody na zasiadanie członków Zarządu Spółki w zarządach lub radach nadzorczych spółek spoza Grupy Kapitałowej Comarch;
 - wyrażanie zgody na zawarcie przez Spółkę istotnej umowy z akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% ogólnej liczby głosów w Spółce lub podmiotem powiązanym;
 - wyrażanie zgody na zawarcie z subemitentem umowy, o której mowa w art. 433 § 3 Kodeksu Spółek Handlowych;
 - wykonywanie względem członków Zarządu w imieniu Spółki uprawnień wynikających ze stosunków pracy;
 - zatwierdzanie strategii rozwoju Spółki;
 - opiniowanie przedkładanych przez Zarząd i akcjonariuszy projektów uchwał Walnego Zgromadzenia.
26. Raz w roku Rada Nadzorcza podejmuje uchwałę, w której zawarte są ocena sytuacji Spółki, sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej, ocena sposobu wypełniania przez Spółkę obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania zasad ładu korporacyjnego, ocena racjonalności prowadzonej przez Spółkę polityki w zakresie działalności sponsoringowej, charytatywnej lub innej o zbliżonym charakterze. Dokument ten Rada Nadzorcza przedkłada Walnemu Zgromadzeniu.
27. W celu wykonywania swoich obowiązków Rada Nadzorcza ma prawo badać wszystkie dokumenty Spółki, żądać od Zarządu i pracowników Spółki sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku Spółki. Rada Nadzorcza ma prawo żądania dla swoich potrzeb wykonywania niezbędnych ekspertyz i badań w zakresie spraw będących przedmiotem nadzoru i kontroli.
28. Rada Nadzorcza wykonuje swe czynności kolegialnie. Może jednak delegować członków Rady Nadzorczej do indywidualnego wykonywania poszczególnych czynności nadzorczych.
29. Członek Rady Nadzorczej powinien mieć przede wszystkim na względzie interes Spółki. Członek Rady Nadzorczej powinien unikać podejmowania aktywności zawodowej lub pozazawodowej, która mogłaby prowadzić do powstawania konfliktu interesów lub wpływać negatywnie na jego reputację jako członka organu Spółki, a w przypadku powstania konfliktu interesów powinien niezwłocznie go ujawnić.
30. Członek Rady Nadzorczej zobowiązuje się do informowania pozostałych członków Rady Nadzorczej o zaistniałym konflikcie interesów oraz nie uczestniczy w obradach dotyczących danej sprawy. W przypadku wątpliwości Rada Nadzorcza podejmuje uchwałę w przedmiocie istnienia konfliktu interesów.
31. Członkowie Rady Nadzorczej zobowiązani są do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji na temat działalności Spółki lub podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Comarch uzyskanych w związku z pełnioną funkcją.

32. Każdy z członków Rady Nadzorczej w terminie 14 dni od dnia wyboru powinien złożyć pisemne oświadczenie o spełnianiu lub niespełnianiu kryteriów niezależności członka Rady Nadzorczej. W przypadku osiągnięcia przez jakikolwiek podmiot co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki, Zarząd informuje o tym członków Rady Nadzorczej na piśmie na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej. W takiej sytuacji członkowie Rady Nadzorczej zobowiązani są do złożenia pisemnej informacji o powiązaniach z takim podmiotem w terminie 14 dni od dnia posiedzenia, na którym otrzymali informację Zarządu. Członek Rady Nadzorczej ma obowiązek bez wezwania Spółki aktualizować przekazane wcześniej oświadczenie w terminie 14 dni od zaistnienia zmiany w zakresie spełniania lub niespełniania kryteriów niezależności.
33. Członek Rady Nadzorczej delegowany do stałego i indywidualnego sprawowania nadzoru nie może bez zgody Spółki zajmować się interesami konkurencyjnymi ani też uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako wspólnik, lub członek organu spółki kapitałowej, bądź uczestniczyć w innej osobie prawnej jako członek organu. Zakaz ten obejmuje także udział w konkurencyjnej spółce kapitałowej, w przypadku posiadania w niej przez członka Rady Nadzorczej co najmniej 10% udziałów lub akcji bądź prawa do powoływania co najmniej jednego członka zarządu.
34. Zgodę na prowadzenie działalności konkurencyjnej przez członka Rady Nadzorczej delegowanego do stałego i indywidualnego sprawowania nadzoru podejmuje Rada Nadzorcza.
35. Członek Rady Nadzorczej nie może przyjmować korzyści, które mogłyby mieć wpływ na bezstronność i obiektywizm przy podejmowaniu przez niego decyzji lub rzutować negatywnie na ocenę niezależności jego opinii i sądów.
36. W przypadku uznania przez członka Rady Nadzorczej, że decyzja Rady Nadzorczej, stoi w sprzeczności z interesem Spółki, może on zażądać zamieszczenia w protokole posiedzenia rady nadzorczej jego stanowiska na ten temat.
37. Obowiązki członków Rady Nadzorczej
 - Członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do sporządzenia listy osób blisko z nimi związanych oraz do przekazania jej Spółce niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni.
 - Członkowie Rady Nadzorczej oraz osoby blisko z nimi związane są zobowiązani do przekazywania Spółce oraz Komisji Nadzoru Finansowego informacji o każdej transakcji zawieranej na ich własny rachunek w odniesieniu do akcji lub instrumentów dłużnych Spółki lub do instrumentów pochodnych bądź innych powiązanych z nimi instrumentów finansowych – jeśli wartość takiej transakcji lub suma wartości transakcji przekracza 5 000 euro. Obowiązek powiadomienia o transakcji ma zastosowanie do każdej kolejnej transakcji, gdy zostanie osiągnięta łączna kwota 5 000 euro w trakcie jednego roku kalendarzowego. Próg w wysokości 5 000 euro oblicza się poprzez dodanie bez kompensowania pozycji wszystkich transakcji. Członkowie Rady Nadzorczej zobowiązani są do przekazywania informacji o transakcjach niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu dwóch dni roboczych po dniu transakcji. Członkowie Rady Nadzorczej są zobowiązani do pisemnego powiadomienia osób blisko z nimi związanych o ich obowiązkach wynikających z treści powyżej oraz do przechowywania kopii tego powiadomienia. W przypadku pojawienia się nowych osób blisko związanych, członek Rady Nadzorczej jest zobowiązany do pisemnego powiadomienia ich o obowiązkach wynikających z treści wyżej oraz sankcjach za naruszenie tych obowiązków, a także do przechowywania kopii tego powiadomienia. Oświadczenie podpisane przez osobę blisko związaną należy przekazać do Spółki niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 7 dni.
 - Członek Rady Nadzorczej oddelegowany do stałego pełnienia nadzoru zobowiązany jest co miesiąc składać Radzie Nadzorczej pisemne sprawozdania z pełnionej funkcji.
 - Członek Rady Nadzorczej nie powinien rezygnować z pełnienia tej funkcji w trakcie kadencji, jeżeli mogłoby to uniemożliwić działanie Rady Nadzorczej, a w szczególności, jeśli mogłoby to uniemożliwić terminowe podjęcie istotnej dla Spółki uchwały.
 - Członkowie Rady Nadzorczej są wynagradzani za swe czynności według zasad określonych przez Walne Zgromadzenie.

- Dwóch członków Rady Nadzorczej zobowiązanych jest do uczestniczenia w obradach Walnego Zgromadzenia. Członkowie Rady Nadzorczej wskazują między sobą osoby, które będą reprezentowały Radę Nadzorczą na Walnym Zgromadzeniu.
- Członek Rady Nadzorczej powinien dokładać wszelkich starań, aby uczestniczyć w posiedzeniach Rady Nadzorczej.
- W przypadku wyboru członków Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami, każda grupa ma prawo delegować jednego spośród wybranych przez siebie członków Rady Nadzorczej do stałego, indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych.
- Członkowie delegowani do stałego i indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych mają prawo uczestniczenia w posiedzeniach Zarządu.

38. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej delegowanych do stałego i indywidualnego wykonywania nadzoru ustala Rada Nadzorcza.

39. Koszty działalności Rady Nadzorczej pokrywa Spółka.

40. Rada Nadzorcza korzysta z pomieszczeń biurowych, urządzeń i materiałów Spółki.

41. Obsługę administracyjno-techniczną Rady Nadzorczej zapewnia Zarząd Spółki.

c) Komitety

W 2019 roku w skład Komitetu Audytu (odpowiednik Komisji Rewizyjnej w rozumieniu *załącznika I do Zalecenia Komisji Europejskiej z dnia 15 lutego 2005 r. dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych (...)*), wchodził:

- 1) do dnia 15 lipca 2019 roku Pani Danuta Drobniak jako Przewodnicząca Komitetu Audytu, Pani Elżbieta Filipiak jako Członek Komitetu Audytu oraz Pan Robert Bednarski jako Członek Komitetu Audytu,
- 2) od dnia 15 lipca 2019 roku Pani Joanna Krasodomska jako Przewodnicząca Komitetu Audytu, Pani Danuta Drobniak jako Członek Komitetu Audytu oraz Pan Andrzej Pach jako Członek Komitetu Audytu.

W 2019 roku Komitet Audytu odbył 4 posiedzenia.

Zgodnie z informacjami posiadanymi przez Spółkę dwóch członków Komitetu Audytu w składzie funkcjonującym do dnia 15 lipca 2019 roku spełniało ustawowe kryteria niezależności (Pani Danuta Drobniak oraz Pan Robert Bednarski).

Wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych posiadali Pani Danuta Drobniak (biegły rewident nr w rejestrze 9578) oraz Pan Robert Bednarski (doświadczenie zawodowe, m.in. na stanowiskach dyrektora Biura Zarządzania Finansami w PKN ORLEN S.A., członek Zarządu i dyrektora finansowego w firmie Basell Orlen Polyolefins, wiceprezesa Zarządu ds. ekonomiczno-finansowych w spółce Boryszew S.A., członek ACCA od 2005 roku).

Wiedzę w zakresie branży IT posiadali Pani Elżbieta Filipiak (absolwentka AGH, jedna z założycieli Comarch S.A.) i Pan Robert Bednarski (doświadczenie zawodowe, m.in. jako członek Zarządu i dyrektor finansowy w firmie Basell Orlen Polyolefins, w której odpowiadał za koordynację, od strony finansowej, podatkowej oraz IT, inwestycji w rozbudowę zdolności wytwórczych przedsiębiorstwa, związany ze spółką Ciech S.A. jako członek Zarządu, był odpowiedzialny za finanse i IT).

Zgodnie z informacjami posiadanymi przez Spółkę dwóch członków Komitetu Audytu w aktualnym składzie spełnia ustawowe kryteria niezależności (Pani Joanna Krasodomska oraz Pan Andrzej Pach).

Wiedzę w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych posiadają Pani Joanna Krasodomska (doktor habilitowany w dziedzinie Nauk Ekonomicznych, dyplomowany księgowy, nauczyciel akademicki, od 2016 roku jako Profesor nadzwyczajny na Wydziale Finansów i Prawa w Katedrze Rachunkowości Finansowej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie prowadzi badania naukowe, działalność dydaktyczną, promotorstwo i recenzowanie prac magisterskich i doktorskich,

działalność organizacyjną na rzecz Uczelni i Katedry) oraz Pani Danuta Drobnia (biegły rewident nr w rejestrze 9578).

Wiedzę w zakresie branży IT posiada Pan Andrzej Pach (profesor nauk technicznych, autor ponad 250 publikacji naukowych z zakresu modelowania i analizy sieci komputerowych oraz sieci radiowych, uczestnik i kierownik wielu projektów badawczych, profesor zwyczajny w Katedrze Telekomunikacji AGH, której kierownikiem był w latach 1998 – 2016, obecnie pełni funkcję Prorektora ds. Nauki AGH oraz jest członkiem Komitetu Elektroniki i Telekomunikacji PAN).

d) Główne zapisy Regulaminu Komitetu Audytu Comarch S.A.:

1. Komitet Audytu działa zgodnie z Regulaminem Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Comarch S.A. przyjętym 27 listopada 2017 r. Uchwałą nr 2/11/2017 Komitetu Audytu Comarch S.A.
2. Składa się z co najmniej trzech członków, w tym z Przewodniczącego Komitetu Audytu, powołanych lub odwoływanych przez Radę Nadzorczą na okres jej kadencji spośród członków Rady Nadzorczej.
3. Większość członków Komitetu Audytu, w tym Przewodniczący jest niezależna od Spółki tj. spełnia kryteria niezależności.
4. Przynajmniej jeden członek Komitetu Audytu posiada wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych.
5. Przynajmniej jeden członek Komitetu Audytu posiada wiedzę i umiejętności z zakresu branży, w której działa Comarch S.A. lub poszczególni członkowie w określonych zakresach posiadają wiedzę i umiejętności z zakresu tej branży.
6. Komitet sprawuje swoje funkcje kolegialnie.
7. Posiedzenia Komitetu odbywają się w siedzibie Spółki lub innym miejscu wskazanym przez osobę zwołującą posiedzenie.
8. Przewodniczący Komitetu Audytu może zapraszać na posiedzenia Komitetu Audytu pozostałych członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu i pracowników Spółki, biegłego rewidenta oraz inne osoby, których udział w posiedzeniach Komitetu uznaje za ważny z punktu widzenia realizacji zadań Komitetu.
9. Komitet obraduje tak często jak jest to konieczne do skutecznej realizacji swoich zadań, ale nie rzadziej niż cztery razy w roku obrotowym.
10. Prawo wnoszenia spraw na posiedzenia Komitetu przysługuje każdemu jego członkowi, a także członkom Rady Nadzorczej oraz Zarządu.
11. Uchwała Komitetu Audytu jest ważnie podjęta, jeżeli na posiedzenie Komitetu Audytu zostali zaproszeni wszyscy jej członkowie i w posiedzeniu uczestniczy co najmniej połowa członków Komitetu Audytu.
12. Uchwały Komitetu Audytu zapadają większością głosów obecnych. W przypadku równej ilości głosów decydujący jest głos Przewodniczącego.
13. Protokoły z posiedzeń Komitetu Audytu wraz z wnioskami, zaleceniami i rekomendacjami Komitetu Audytu przedkładane są Radzie Nadzorczej, a także Zarządu Spółki.
14. Zadania i uprawnienia Komitetu Audytu:
 - monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej;
 - przedkładanie zaleceń mających na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej w Spółce;
 - monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej;
 - kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej;
 - informowanie Rady Nadzorczej o wynikach badania;
 - dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem w Spółce;
 - opracowywanie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania;

- opracowywanie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem;
- określanie procedury wyboru firmy audytorskiej przez Spółkę;
- przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji dotyczącej wyboru firmy audytorskiej;
- badanie kwestii będących powodem rezygnacji z usług rewidenta zewnętrznego i wydawanie zaleceń w sprawie wymaganych czynności;
- monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego;
- Komitet ma prawo badać każdą sprawę leżącą w zakresie jego odpowiedzialności.

15. Raz na pół roku przed terminem zatwierdzania sprawozdań rocznych i półrocznych, Komitet sporządza i składa Radzie Nadzorczej sprawozdanie ze swojej działalności.

16. Członek Komitetu Audytu powinien dokładać wszelkich starań, aby uczestniczyć w posiedzeniach Komitetu Audytu.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. Rada Nadzorcza Comarch S.A. nie powołała komitetu ds. nominacji i komitetu ds. wynagrodzeń.

e) Komitet Audytu a biegły audytor – polityki, procedury

Na rzecz emitenta nie były świadczone przez firmę audytorską badającą jego sprawozdanie finansowe usługi niebędące badaniem.

Rekomendacja dotycząca wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania spełniała obowiązujące warunki ustawowe i była zgodna z zasadami zawartymi w dokumencie „Polityka i procedury wyboru firmy audytorskiej do badania ustawowego sprawozdania finansowego Spółki Comarch S.A. i Grupy Kapitałowej Comarch oraz polityka w zakresie świadczenia dodatkowych usług przez firmę audytorską, podmiot powiązany z firmą audytorską lub członka jego sieci przyjęte Uchwałą przez Komitet Audytu Comarch S.A.” dostępną na https://www.comarch.pl/files-pl/file_381/Polityka-wyboru-firmy-audytorskiej-27112017.pdf. Została sporządzona w następstwie zorganizowanej przez emitenta procedury wyboru spełniającej obowiązujące emitenta kryteria.

Główne założenia opracowanej polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania oraz polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem:

Polityka Comarch S.A. w zakresie wyboru firmy audytorskiej do badania ustawowego sprawozdań finansowych

1. Zgodnie z regulacjami obowiązującymi Spółkę, wyboru firmy audytorskiej do badania dokonuje Rada Nadzorcza w formie uchwały, działając na podstawie rekomendacji Komitetu Audytu.
2. Zakazane jest wprowadzanie jakichkolwiek klauzul umownych, które nakazywałyby Radzie Nadzorczej wybór firmy audytorskiej spośród określonej kategorii lub wykazu podmiotów uprawnionych do badania. Klauzule takie są nieważne z mocy prawa.
3. Rada Nadzorcza podczas dokonywania wyboru, a Komitet Audytu w trakcie przygotowywania rekomendacji, kierują się następującymi wytycznymi dotyczącymi firmy audytorskiej:
 - Potwierdzenie bezstronności, niezależności oraz najwyższej jakości wykonywanych prac audytorskich,
 - Znajomość branży informatycznej, w której działają Spółki w Grupie Kapitałowej Comarch,
 - Prowadzenie przez firmę audytorską działającą w sieci międzynarodowej prowadzenia działalności w większości państw, w których działają Spółki Grupy Kapitałowej Comarch,
 - Dotychczasowe doświadczenie firmy audytorskiej w badaniu sprawozdań jednostek zainteresowania publicznego.
 - Możliwość zapewnienia świadczenia wymaganego zakresu usług, w terminach określonych przez Spółkę.

- Kwalifikacje zawodowe i doświadczenie osób bezpośrednio zaangażowanych w prowadzone badanie,
 - Cena zaproponowana przez podmiot uprawniony do badania.
4. Umowa z firmą audytorską o badanie sprawozdania finansowego zawierana jest w terminie umożliwiającym firmie audytorskiej udział w inwentaryzacji znaczących składników majątkowych.
 5. W przypadku badania ustawowego w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy o biegłych rewidentach, pierwsza umowa o badanie sprawozdania finansowego jest zawierana z firmą audytorską na okres nie krótszy niż dwa lata z możliwością przedłużenia na kolejne co najmniej dwuletnie okresy. Koszty przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego ponosi badana jednostka.
 6. Maksymalny czas nieprzerwanego trwania zleceń badań ustawowych przeprowadzanych przez tę samą firmę audytorską lub firmę audytorską powiązaną z tą firmą audytorską lub jakiegokolwiek członka sieci działającej w państwach Unii Europejskiej, do której należą te firmy audytorskie, nie może przekraczać 5 lat. Kluczowy biegły rewident nie może przeprowadzać badania ustawowego w Spółce Comarch S.A. przez okres dłuższy niż 5 lat. Kluczowy biegły rewident może ponownie przeprowadzać badanie ustawowe Spółce po upływie co najmniej 3 lat od zakończenia ostatniego badania ustawowego.

Procedura wyboru firmy audytorskiej do badania ustawowego sprawozdania finansowego

Zapytanie ofertowe dla wyboru firmy audytorskiej do ustawowego badania sprawozdania finansowego Spółki Comarch S.A. i ustawowego badania sprawozdania skonsolidowanego Grupy Kapitałowej Comarch S.A. sporządzane jest przez Dyrektora Finansowego Comarch w terminie do końca marca roku podlegającego badaniu i podlega zamieszczeniu na stronie internetowej www.comarch.pl oraz przesłaniu do wybranych podmiotów świadczących usługi audytorskie. Spółki Grupy Kapitałowej Comarch S.A. działające poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, powinny być badane w większości przez spółki danej firmy audytorskiej działającej w sieci międzynarodowej.

W przypadkach innych niż przedłużenie umowy o badanie sprawozdań finansowych z dotychczasową firmą audytorską Spółka przeprowadza postępowanie przetargowe zgodnie z poniższymi procedurami.

Przygotowana przez Comarch S.A. dokumentacja przetargowa dla zaproszonych firm audytorskich:

- umożliwia tym firmom poznanie działalności Spółki oraz Grupy Kapitałowej Comarch S.A.,
- zawiera wskazanie sprawozdań finansowych podlegających badaniu,
- zawiera przejrzyste i niedyskryminujące kryteria wyboru, które są stosowane do oceny ofert złożonych przez firmy audytorskie.

Nie wyklucza się z udziału w procedurze wyboru firmy audytorskiej firm, które uzyskały mniej niż 15% swojego całkowitego wynagrodzenia z tytułu badań od jednostek zainteresowania publicznego w danym państwie Unii Europejskiej w poprzednim roku kalendarzowym, zamieszczonych w wykazie firm audytorskich, o których mowa w art. 91 ustawy o biegłych rewidentach.

Firmy audytorskie działające w sieci międzynarodowej, które badają jednostki zainteresowania publicznego składają oferty na ustawowe badanie sprawozdania finansowego Comarch S.A. i na ustawowe badanie sprawozdania skonsolidowanego Grupy Kapitałowej Comarch S.A. do Dyrektora Finansowego Spółki Comarch S.A. w terminie zgodnym jak w zapytaniu ofertowym zamieszczonym na stronie internetowej Spółki.

Zebrane oferty firm audytorskich działających w sieci międzynarodowej przedkładane są dla Członków Komitetu Audytu Spółki Comarch S.A.

Członkowie Komitetu Audytu Spółki Comarch S.A. dokonują analizy złożonych ofert firm audytorskich, wyznaczają terminy spotkań z przedstawicielami tych firm audytorskich, które złożyły oferty i na podstawie tych działań dokonują rekomendacji wyboru firmy audytorskiej przez Radę Nadzorczą Comarch S.A. Komitet Audytu przedstawia Radzie Nadzorczej rekomendację dotyczącą wyboru firmy audytorskiej. W swojej rekomendacji członkowie Komitetu Audytu:

- Wskazują firmę audytorską, której proponują powierzyć badanie ustawowe,
- Oświadczają, że rekomendacja jest wolna od wpływów stron trzecich,
- Stwierdzają, że Spółka nie zawarła umów zawierających klauzule umowne, które nakazywałyby Radzie Nadzorczej wybór firmy audytorskiej spośród określonej kategorii lub wykazu podmiotów uprawnionych do badania.

Rekomendacja zawiera przynajmniej dwie możliwości wyboru firmy audytorskiej wraz z uzasadnieniem oraz wskazanie uzasadnionej preferencji Komitetu Audytu wobec jednej z nich

Comarch S.A. ocenia oferty złożone przez firmy audytorskie zgodnie z kryteriami wyboru określonymi w dokumentacji przetargowej oraz przygotowuje sprawozdanie zawierające wnioski z procedury wyboru zatwierdzane przez Komitet Audytu.

Comarch S.A. oraz Komitet Audytu uwzględniają podczas przeprowadzania procedury wyboru firmy audytorskiej wszelkie ustalenia lub wnioski zawarte w rocznym sprawozdaniu, o którym mowa w art. 90 ust. 5 ustawy o biegłych rewidentach, mogące wpłynąć na wybór firmy audytorskiej.

Jeżeli decyzja Rady Nadzorczej w zakresie wyboru firmy audytorskiej odbiega od rekomendacji Komitetu Audytu, Rada Nadzorcza uzasadnia przyczyny niezastosowania się do rekomendacji Komitetu Audytu oraz przekazuje takie uzasadnienie do wiadomości organu zatwierdzającego sprawozdanie finansowe.

Zarząd przekazuje do wiadomości publicznej w formie raportu bieżącego decyzję Rady Nadzorczej o wyborze firmy audytorskiej.

Rada Nadzorcza na podstawie rekomendacji Komitetu Audytu może przedłużyć umowę z dotychczasową firmą audytorską o badanie sprawozdań finansowych na kolejne co najmniej dwuletnie okresy bez konieczności przeprowadzania postępowania przetargowego z uwzględnieniem wynikających z przepisów prawa zasad rotacji firmy audytorskiej i kluczowego biegłego rewidenta.

Polityka w zakresie świadczenia dodatkowych usług przez firmę audytorską, podmiot powiązany z firmą audytorską lub członka jego sieci

Biegły rewident lub firma audytorska przeprowadzający ustawowe badania Spółki lub podmiot powiązany z firmą audytorską ani żaden z członków sieci, do której należy biegły rewident lub firma audytorska, nie świadczą bezpośrednio ani pośrednio na rzecz Spółki ani jednostek przez nią kontrolowanych żadnych zabronionych usług niebędących badaniem sprawozdań finansowych.

Usługami zabronionymi nie są usługi wskazane w art. 136 ust. 2 ustawy o biegłych rewidentach. Świadczenie usług, które nie są zabronione możliwe jest w zakresie niezwiązanym z polityką podatkową Spółki, po zatwierdzeniu przez Komitet Audytu poprzedzonym przeprowadzeniem przez Komitet Audytu oceny zagrożeń i zabezpieczeń niezależności firmy audytorskiej.

W stosownych przypadkach Komitet Audytu wydaje wytyczne dotyczące usług, które nie są zabronione.

f) Zarząd wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.:

Imię i nazwisko	Funkcja
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu
Marcin Dąbrowski*	Wiceprezes Zarządu
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu

**) W dniu 29 stycznia 2020 r. Pan Marcin Dąbrowski, szef sektora telekomunikacyjnego, złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch S.A., ze skutkiem na dzień 29 stycznia 2020 r.*

Zarząd Comarch S.A. prowadzi sprawy Spółki i działa na podstawie przepisów Kodeksu Spółek Handlowych, Statutu Comarch S.A., zasad Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW obowiązujących w Spółce, uchwał Rady Nadzorczej, uchwał Walnego Zgromadzenia, Regulaminu Zarządu Spółki z dnia 15 września 2017 r. oraz powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Szczegółowy opis działania walnego zgromadzenia znajduje się w powyższych dokumentach.

g) Główne zapisy Regulaminu Zarządu Comarch S.A.:

1. Zarząd wykonuje swe obowiązki kolegialnie, podejmując uchwały na posiedzeniach Zarządu oraz w trybie określonym poniżej.
2. Posiedzenia Zarządu odbywają się co najmniej raz w miesiącu. W roku 2019 posiedzenia Zarządu odbywały się w budynku Spółki SSE4 w Krakowie, przy ul. Prof. Michała Życzkowskiego 23 Krakowie lub w innym miejscu wskazanym przez zwołującego posiedzenie.
3. Posiedzenia Zarządu zwołuje Prezes Zarządu lub w razie jego nieobecności członek Zarządu zastępujący Prezesa Zarządu.
4. Posiedzenie Zarządu może odbyć się również bez formalnego zwołania, jeżeli na posiedzeniu Zarządu są obecni wszyscy członkowie Zarządu.
5. Prezes Zarządu lub w razie jego nieobecności osoba zastępująca Prezesa Zarządu zwołuje posiedzenia Zarządu na żądanie każdego z członków Zarządu z porządkiem posiedzenia wskazanym przez wnioskodawcę. Na takim posiedzeniu Zarządu mogą być rozpoznawane również inne sprawy, o ile zostaną zamieszczone w porządku obrad.
6. Posiedzeniom Zarządu przewodniczy Prezes Zarządu lub osoba zastępująca Prezesa Zarządu albo osoba wskazana przez Prezesa Zarządu.
7. Zarząd podejmuje decyzje w formie uchwał w drodze głosowania jawnego.
8. Na żądanie chociażby jednego z uczestniczących w posiedzeniu członków Zarządu, przewodniczący posiedzenia zarządza głosowanie tajne.
9. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów oddanych.
10. Dla ważności uchwał podejmowanych na posiedzeniu Zarządu niezbędne jest aby w posiedzeniu Zarządu uczestniczyło co najmniej 4 członków Zarządu, a w tym Prezes Zarządu lub osoba zastępująca Prezesa Zarządu.
11. Zarząd może podjąć uchwałę poza posiedzeniem Zarządu w drodze:
 - głosowania pisemnego – w takim przypadku każdy z członków Zarządu oddaje głos na piśmie i przekazuje Prezesowi Zarządu lub osobie zastępującej Prezesa Zarządu,

- głosowania pisemnego – w trybie obiegowym – przez każdego z członków Zarządu poprzez złożenie podpisu pod treścią uchwały i jej przekazania Prezesowi Zarządu lub osobie zastępującej Prezesa Zarządu,
 - głosowania przy użyciu środków telekomunikacyjnych w postaci faksu, poczty e-mail, Internetu lub innych środków porozumiewania się na odległość.
 - Głosy oddane w sposób określony w punktach powyżej podlegają wpisaniu do księgi uchwał oraz są załączane do protokołów z posiedzeń Zarządu,
 - Do skutecznego podjęcia uchwały w sposób opisany tiret trzecim konieczne jest oddanie głosów przez wszystkich członków Zarządu.
12. W posiedzeniach Zarządu mogą brać udział osoby zaproszone.
13. Z posiedzeń Zarządu sporządza się protokół, który zawiera co najmniej:
- datę i miejsce posiedzenia;
 - porządek posiedzenia;
 - imiona i nazwiska obecnych członków Zarządu;
 - imiona i nazwiska osób zaproszonych na posiedzenia Zarządu i obecnych na posiedzeniu;
 - dokładną treść uchwał;
 - liczbę głosów oddanych za lub przeciw uchwale oraz głosy wstrzymujące się;
 - informację o zagadnieniach będących przedmiotem dyskusji;
 - treść zgłoszonego zdania odrębnego;
 - podpisy obecnych na posiedzeniu członków Zarządu.
14. Protokoły z posiedzeń Zarządu gromadzone są w zbiorze protokołów posiedzeń Zarządu – zwanym Księgą Protokołów. Księgę Protokołów prowadzi Biuro Prezesa Zarządu.
15. Protokoły z posiedzeń Zarządu sporządzane są niezwłocznie przez Biuro Prezesa Zarządu.
16. Pełnienie funkcji w Zarządzie Spółki stanowi główny obszar aktywności zawodowej członka Zarządu. Dodatkowa aktywność zawodowa członka Zarządu nie może prowadzić do takiego zaangażowania czasu i nakładu pracy, aby negatywnie wpływać na właściwe wykonywanie pełnionej funkcji w Spółce. W szczególności członek Zarządu nie powinien być członkiem organów innych podmiotów, jeżeli czas poświęcony na wykonywanie funkcji w innych podmiotach uniemożliwia mu rzetelne wykonywanie obowiązków w Spółce.
17. W przypadku rezygnacji lub niemożności sprawowania czynności przez członka Rady Nadzorczej Zarząd Spółki niezwłocznie podejmuje odpowiednie działania w celu uzupełnienia lub dokonania zmiany w składzie Rady Nadzorczej.
18. Zarząd Spółki odpowiada za wdrożenie i utrzymanie skutecznych systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego.
19. Zarząd Spółki co najmniej raz w roku przedstawia Radzie Nadzorczej własną ocenę skuteczności funkcjonowania systemów i funkcji wraz z odpowiednim sprawozdaniem.
20. Członek Zarządu Spółki powinien unikać podejmowania aktywności zawodowej lub pozazawodowej, która mogłaby prowadzić do powstawania konfliktu interesów lub wpływać negatywnie na jego reputację jako członka organu Spółki. Członek Zarządu w przypadku bezpośredniej lub pośredniej sprzeczności interesów Spółki z interesami członka Zarządu ma obowiązek powiadomić Radę Nadzorczą Spółki o zaistniałym konflikcie.
21. Członek Zarządu nie może przyjmować korzyści, które mogłyby mieć wpływ na bezstronność i obiektywizm przy podejmowaniu przez niego decyzji lub rzutować negatywnie na ocenę niezależności jego opinii i sądów.
22. W przypadku uznania przez członka Zarządu, że decyzja Zarządu stoi w sprzeczności z interesem Spółki może on zażądać zamieszczenia w protokole posiedzenia Zarządu jego stanowiska na ten temat.

23. Członek Zarządu w przypadku bezpośredniej lub pośredniej sprzeczności interesów Spółki z interesami członka Zarządu ma obowiązek powiadomić Radę Nadzorczą Spółki o zaistniałym konflikcie.
24. Dwóch członków Zarządu zobowiązanych jest do uczestniczenia w obradach Walnego Zgromadzenia. Członkowie Zarządu wskazują między sobą osoby, które będą reprezentowały Zarząd na Walnym Zgromadzeniu.

11. Opis głównych cech stosowanych w przedsiębiorstwie emitenta systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za prowadzenie rachunkowości Spółki zgodnie z Ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity - Dz.U. 2019, poz. 351 z późn. zm.) oraz zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (tekst jednolity - Dz.U. z 2018, poz. 757).

Kontrola wewnętrzna i zarządzanie ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych w Comarch S.A. są realizowane zgodnie z obowiązującymi w Spółce wewnętrznymi procedurami sporządzania i zatwierdzania sprawozdań finansowych. Spółka prowadzi dokumentację (zgodną z Ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r.) opisującą przyjęte przez nią zasady rachunkowości, która zawiera między innymi informacje dotyczące sposobu wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego, sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, systemu ochrony danych i ich zbiorów. Księgowania wszystkich zdarzeń gospodarczych są dokonywane przy użyciu komputerowego systemu ewidencji księgowej EGERIA i XL, które posiadają zabezpieczenia przed dostępem osób nieuprawnionych oraz funkcyjne ograniczenia dostępu.

Zarówno sprawozdania jednostkowe jak i skonsolidowane sporządzane są wspólnie przez pracowników działów księgowości, rynku kapitałowego, controllingu, finansowego pod kontrolą Główniej Księgowej i Dyrektora Finansowego. Sprawozdania roczne jednostkowe i skonsolidowane podlegają badaniu natomiast sprawozdania półroczne przeglądowi przez niezależnego biegłego rewidenta wybieranego przez Radę Nadzorczą Spółki.

12. Opis polityki różnorodności

Spółka dokłada wszelkich starań, aby zapewnić zrównoważony udział kobiet i mężczyzn w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru w przedsiębiorstwach. Zgodnie z Regulaminem pracy pracowników Comarch S.A., pracodawca jest zobowiązany m.in. „przeciwdziałać dyskryminacji w zatrudnieniu, w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną.” Ponadto pracownicy Comarch S.A. „powinni być równo traktowani w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w szczególności bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, a także bez względu na zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony albo w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy.” Polityka Comarch S.A. nie stawia żadnych barier ze względu na płeć, poglądy, orientację seksualną, pochodzenie rasowe lub etniczne w zakresie zatrudniania i polityki kadrowej, nie przyczynia się do dyskryminacji, bezpośredniej lub pośredniej, ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną.

W składzie siedmioosobowej rady nadzorczej Comarch S.A. znajduje się pięć kobiet. W skład siedmioosobowego zarządu Comarch S.A. wchodzi wyłącznie mężczyźni, co związane jest przede

wszystkim z charakterem prowadzonej przez Spółkę działalności i specyfiką branży IT, w której mężczyźni stanowią znaczącą większość. Należy również podkreślić, że obecni członkowie zarządu Comarch S.A. to osoby związane ze Spółką od wielu lat, (stanowiska zarządcze pełnią powyżej 5 lat), posiadające szeroką wiedzę w zakresie wiedzy technologicznej z obszaru IT i kwalifikacje konieczne na sprawowanych stanowiskach. W związku z powyższym należy zakładać, że w najbliższej przyszłości w tym organie zarządczym nie nastąpią zmiany w zakresie udziału kobiet.

Comarch S.A. stale zwiększa procentowy udział zatrudnienia kobiet, jednak przy podejmowaniu decyzji o zatrudnieniu brane są pod uwagę przede wszystkim kwalifikacje pracownika a nie płeć. Panie stanowią ok. 27% pracowników zatrudnionych w Comarch S.A. i ok. 24% kadry kierowniczej Spółki, co stanowi wysoki udział kobiet w całości zatrudnienia, szczególnie biorąc pod uwagę techniczny charakter działalności Comarch S.A.

Struktura wiekowa Spółki jest bardzo zróżnicowana. Comarch S.A. zatrudnia bardzo dużo osób poniżej 30 roku życia, co charakterystyczne jest dla branży. Osoby na stanowiskach menedżerskich są przeważnie w grupie wiekowej 30-50 lat, co cechuje także zarząd i radę nadzorczą.

A photograph of a modern, multi-story building at night. The building's facade is composed of large glass panels, many of which are illuminated from within, creating a vibrant, multi-colored glow in shades of blue, green, yellow, and red. The building has a complex, angular design with multiple levels and balconies. In the foreground, there is a paved plaza with some metal railings. The sky is dark, suggesting dusk or night.

COMARCH

**SPRAWOZDANIE NA TEMAT
INFORMACJI NIEFINANSOWYCH
COMARCH S.A. ORAZ GRUPY COMARCH
ZA ROK 2019**

1.	Oświadczenie Zarządu Comarch S.A. skierowane do interesariuszy firmy w zakresie raportowania kwestii niefinansowych	3
2.	Informacje o Grupie Kapitałowej Comarch	4
2.1.	Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A., wg stanu na dzień 29 kwietnia 2020	5
2.2.	Zakres działalności Grupy Comarch na świecie.....	5
2.3.	Struktura kapitałowa Grupy Comarch wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.6	
2.4.	Kluczowe niefinansowe i finansowe wskaźniki efektywności	8
2.5.	Nagrody i rankingi w roku 2019.....	10
3.	Interesariusze	13
4.	Polityki i zasady przyjęte i stosowane przez Grupę Comarch oraz ich wpływ na poszczególne aspekty oraz zidentyfikowane ryzyka.....	15
4.1.	Zintegrowany System Zarządzania.....	16
4.2.	Kodeks Etyczny Grupy Kapitałowej Comarch.....	23
4.3.	Prawa człowieka	25
4.4.	Deklaracja polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju	26
4.5.	Spółeczna odpowiedzialność biznesu.....	27
4.6.	Przeciwdziałanie korupcji	27
4.7.	Ład korporacyjny	28
4.8.	Ryzyka w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania	29
5.	Kontrahenci	30
5.1.	Dostawcy	30
5.2.	Odbiorcy	33
5.3.	Bezpieczeństwo produktów i konsumentów	35
6.	Zasoby ludzkie (obszar społeczny i pracowniczy).....	37
6.1.	Przeciętne zatrudnienie w Grupie Comarch w latach 2015-2019	38
6.2.	Rotacja zatrudnienia.....	38
6.3.	Umowy, na podstawie których świadczona jest praca	39
6.4.	Szkolenia.....	47
6.5.	Korzystanie z pomocy publicznej i zlecenia publiczne.....	48
7.	Działalność na rzecz społeczeństwa.....	50
8.	Bezpieczeństwo i higiena pracy	60
9.	Ochrona Środowiska	64
9.1.	Wykorzystanie surowców naturalnych.....	64
9.2.	Wyroby gotowe	65
9.3.	Energia	66
9.4.	Flota Comarch	69
9.5.	Woda.....	70
9.6.	Emisje.....	71
9.7.	Odpady.....	76
10.	Ocena istotności aspektów oddziaływania na otoczenie.....	79
11.	Przegląd wskaźników SIN	81

1. Oświadczenie Zarządu Comarch S.A. skierowane do interesariuszy firmy w zakresie raportowania kwestii niefinansowych

Szanowni Interesariusze,

Grupa Comarch, z racji wielkości przedsiębiorstwa oraz zasięgu swojego działania, wywiera znaczny wpływ na swoje otoczenie, szczególnie w zakresie ekonomicznym i społecznym. Zrównoważony rozwój jest jednym z kluczowych fundamentów strategii firmy od samego jej początku i w opinii Zarządu Comarch S.A. w znacznym stopniu przyczynił się do sukcesu rynkowego przedsiębiorstwa.

Niezależnie od wymogów formalnych, Comarch od wielu lat stosuje dobre praktyki w zakresie raportowania niefinansowego (m.in. poprzez publikację odpowiednich informacji w Internecie oraz w raportach rocznych). Wynika to zarówno z wewnętrznej potrzeby komunikacji z interesariuszami, jak i wypełniania zaleceń ładu korporacyjnego dla spółek giełdowych oraz zapisów ustawy o rachunkowości.

Z uwagi na profil działalności przedsiębiorstwa, kluczowymi dla Comarch zagadnieniami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju są kwestie społeczne, związane z zatrudnieniem i prawami człowieka oraz zagadnienia związane z zarządzaniem różnorodnością, szczególnie w zakresie organów zarządzających i nadzorczych. W opinii Zarządu Comarch S.A. przestrzeganie odpowiednich standardów oraz raportowanie o nich jest niezbędne dla właściwego zarządzania zasobami ludzkimi, a tym samym jest elementem kluczowym dla zapewnienia możliwości długoterminowego rozwoju i utrzymania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa.

Kluczowymi kwestiami związanymi ze zrównoważonym rozwojem oraz raportowaniem niefinansowym są: ciągła poprawa jakości zarządzania, znacząca rola „miękkich” czynników motywacyjnych, promocja aktywności fizycznej i kulturalnej wśród pracowników, zwiększanie świadomości kadry zarządzającej w zakresie zagadnień związanych z różnorodnością, a także stałe doskonalenie procedur zarządzania. Grupa Comarch stale prowadzi działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego oraz promuje postawy proekologiczne wśród załogi. Grupa cały czas wspiera również różne inicjatywy społeczności lokalnych oraz liczne działania charytatywne.

Mając na uwadze bieżącą sytuację w Polsce i na świecie, Zarząd Comarch S.A. podkreśla, że Grupa Comarch jest bardzo dobrze przygotowana do działania także w warunkach spodziewanego spowolnienia gospodarczego spowodowanego epidemią Covid-19. Wyrażamy, że Grupa Comarch - dzięki bardzo dobrej sytuacji finansowej, znacznej dywersyfikacji produktowej, branżowej i geograficznej swojej oferty oraz zaangażowaniu pracowników Comarch będzie w stanie w nadchodzących okresach stabilnie i bez większych zakłóceń realizować swoją misję rozpowszechniania na całym świecie tworzonej w Polsce innowacyjnej myśli technicznej, ku satysfakcji klientów, pracowników, akcjonariuszy i całego otoczenia społeczno-gospodarczego.

Zarząd Comarch S.A. zwraca uwagę, że Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych obejmuje informacje niefinansowe dotyczące Spółki Comarch S.A. oraz Grupy Kapitałowej Comarch. Sprawozdanie zostało przygotowane zgodnie z wymogami raportowania niefinansowego zawartymi w Ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, wytycznymi Komisji Europejskiej dotyczące sprawozdawczości w zakresie informacji niefinansowych oraz w oparciu o krajowe Standardy Informacji Niefinansowych (SIN) dotyczące raportów zrównoważonego rozwoju. Niniejszy raport obejmuje dane za rok 2019 i dane porównawcze za rok 2018. Nie dokonano istotnych korekt informacji zawartych w poprzednich raportach. Niniejszy raport nie podlega certyfikacji jak również zewnętrznej weryfikacji przez profesjonalnych audytorów.

Zarząd Comarch S.A.

2. Informacje o Grupie Kapitałowej Comarch

G.1.1., G.1.2.

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Kapitałowej Comarch („Grupa Comarch”, „Comarch”), której jednostką dominującą jest spółka akcyjna Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39 A („Spółka”), jest działalność związana z oprogramowaniem - PKD 62.01.Z. Oznaczenie sądu rejestrowego dla Comarch S.A.: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Numer KRS: 0000057567. Spółka Comarch S.A. posiada dominujący udział w Grupie pod względem osiąganych przychodów, wartości aktywów oraz ilości i wielkości realizowanych kontraktów. Akcje Spółki Comarch S.A. są dopuszczone do obrotu giełdowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. W 2019 roku Spółka uroczystie obchodziła 20-lecie notowań akcji na GPW. Czas trwania jednostki dominującej nie jest ograniczony.

Grupa Kapitałowa Comarch jest producentem innowacyjnych systemów informatycznych dla kluczowych sektorów gospodarki zarówno w Polsce jak i za granicą. Główną strategią Comarch jest dostarczanie klientom kompletnych rozwiązań informatycznych opartych na produktach własnych, także w modelu usługowym. Dzięki zatrudnianym wysokiej klasy specjalistom oraz dzięki posiadanej profesjonalnej infrastrukturze Comarch jest w stanie dostarczać zarówno produkty informatyczne, jak również usługi ich wdrożenia i utrzymania, a także usługi doradcze i integracyjne dla klientów na całym świecie. Dzięki temu odbiorcy produktów i usług oferowanych przez Comarch mogą w pełni korzystać z możliwości oferowanych przez nowoczesne systemy informatyczne oraz optymalizować swoje procesy biznesowe.

Szeroki zakres oferty Comarch obejmuje systemy klasy ERP, finansowo-księgowe, systemy CRM, oprogramowanie lojalnościowe, systemy wsparcia sprzedaży i elektronicznej wymiany dokumentów, systemy bankowości elektronicznej, systemy zarządzania sieciami teleinformatycznymi, systemy billingowe, oprogramowanie Business Intelligence, usługi zarządzania bezpieczeństwem i ochroną danych oraz wiele innych rozwiązań. Comarch jest dostawcą rozwiązań m.in. dla podmiotów z administracji publicznej, bankowości, biur rachunkowych, przedsiębiorstw z branży FMCG, linii lotniczych, motoryzacji, sektora medycznego, firm produkcyjnych, przedsiębiorstw użyteczności publicznej, rynków kapitałowych, firm telekomunikacyjnych i ubezpieczeniowych, wyższych uczelni, firm handlowych i usługowych, transportowych, dla dostawców paliw a także podmiotów prowadzących działalność maklerską, e-commerce czy faktoringową.

Grupa Comarch koncentruje się na rozwoju rozwiązań informatycznych w modelu usługowym - Comarch jest jednym z liderów rynkowych w tym zakresie. W minionym roku Grupa Comarch uruchomiła kompleksową ofertę w zakresie chmury obliczeniowej Comarch Cloud, o najwyższych standardach bezpieczeństwa, opartą o infrastrukturę Comarch Data Center. Dzięki Comarch Cloud klienci mogą korzystać z oprogramowania, przechowywania danych i prowadzić swoje firmy bez konieczności posiadania własnej infrastruktury IT, mając przy tym zapewnioną dużą wydajność, niezawodność, bezpieczeństwo i skalowalność.

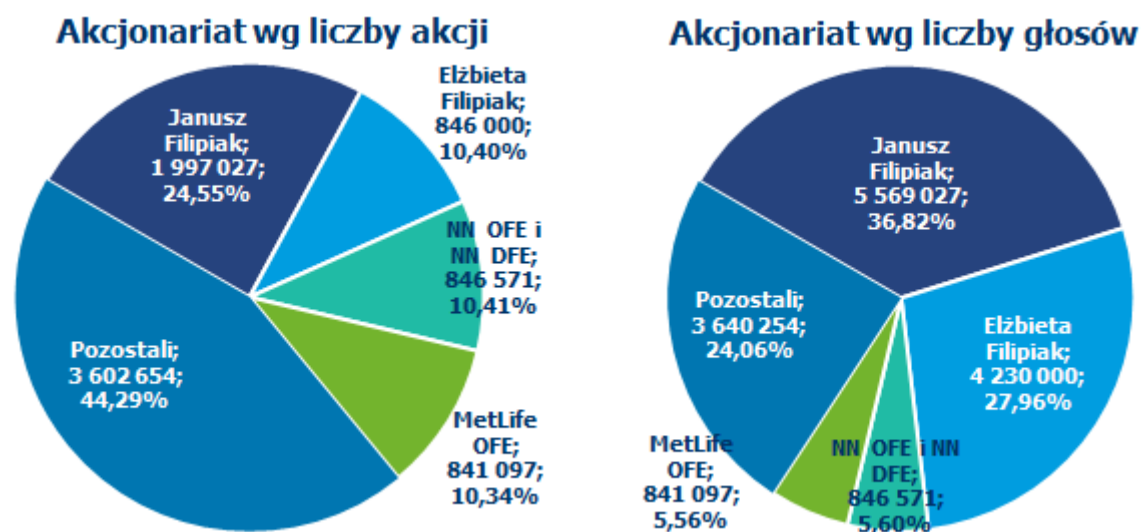
Szczegółowy opis dostarczanych produktów i usług został zawarty w punkcie 3 Sprawozdania z Działalności Comarch S.A. oraz Skonsolidowanego Sprawozdania z Działalności Grupy Comarch.

Comarch przy planowaniu swojej strategii rozwoju uwzględnia aspekty społeczne i środowiskowe świadomie ograniczając wpływ swojej działalności na środowisko naturalne, minimalizując zużycie zasobów naturalnych oraz ogranicza wytwarzanie odpadów powstających w wyniku bieżącej działalności.

Comarch jest członkiem ważnych organizacji w dziedzinie IT, takich jak np. ETIS, PIKOM oraz TeleManagement Forum, przez co posiada ciągły dostęp do najnowszych standardów pojawiających się w tych dziedzinach (np. standardów na temat TAP/RAP). Comarch należy również do międzynarodowych izb gospodarczych i handlowych m.in.: Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej oraz Francusko-Polskiej Izby Gospodarczej. Jest także członkiem Związku Maklerów i Doradców (ZMiD), organizacji zrzeszającej osoby posiadające licencje maklerów papierów wartościowych, doradców inwestycyjnych oraz maklerów giełd towarowych, a także członkiem Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych. W Hiszpanii Comarch jest członkiem Confederación de Empresarios de Málaga (CEM), czyli Konfederacji Pracodawców Malagi. CEM jest organizacją zrzeszającą przedsiębiorców o charakterze konfederacyjnym i międzysektorowym, o zasięgu prowincjonalnym. W Japonii Comarch przynależy do klubu biznesowego 21c Club w ramach EGG JAPAN. 21c Club wspiera przedsiębiorstwa w tworzeniu i rozwijaniu nowych firm typu B2B oraz jest platformą do wymiany wiedzy i doświadczenia. Comarch jest także członkiem LF Networking Fund, nowopowstałej inicjatywy stowarzyszenia The Linux Foundation, która zacieśnia współpracę między partnerami i zwiększa sprawność operacyjną w projektach dotyczących rozwoju sieci.

Pozostałe podstawowe informacje o Comarch S.A. oraz Grupie Comarch zostały opublikowane odpowiednio w punkcie 1 Sprawozdania z Działalności Comarch S.A. oraz Skonsolidowanego Sprawozdania z Działalności Grupy Comarch.

2.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A., wg stanu na dzień 29 kwietnia 2020

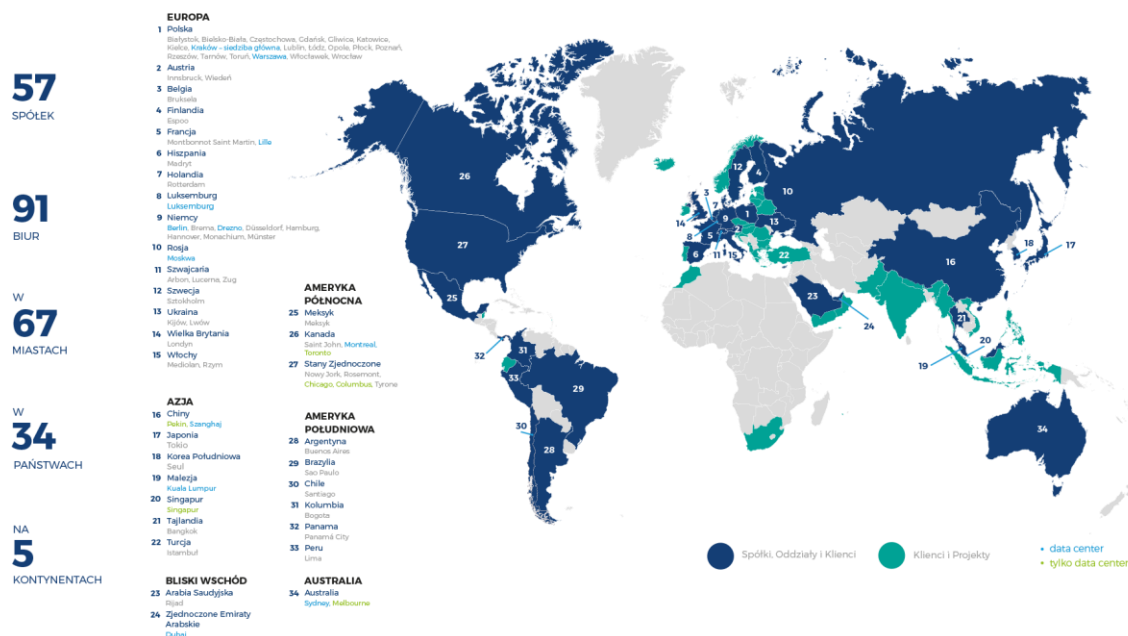
2.2. Zakres działalności Grupy Comarch na świecie

Według stanu na dzień publikacji raportu, Comarch S.A. posiada 17 oddziałów w Polsce oraz 1 w Albanii, Grupa Comarch składa się z 57 spółek zlokalizowanych na 5 kontynentach, w 34 krajach, w 91 lokalizacjach na całym świecie. W minionym roku Grupa z sukcesem kontynuowała strategię wzrostu opartą na dywersyfikacji swojej działalności pomiędzy różne segmenty branżowe, rozwoju własnych produktów oraz sprzedaży ich na rynku globalnym. Od wielu lat jednym z głównych celów strategicznych Comarch jest rozwój sprzedaży coraz większej ilości produktów na rynkach zagranicznych, w szczególności w Europie Zachodniej, obu Amerykach oraz Azji. W minionym roku w skład Grupy weszła nowa spółka zależna Comarch Pty. Ltd w Australii. Na rok 2020 planowane są dalsze inwestycje kapitałowe zarówno na rynku krajowym, jak i na rynkach zagranicznych. Szczegółowe

informacje w zakresie zmian w strukturze organizacyjnej znajdują się w punkcie 1 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego za rok 2019.

W raportowanym okresie nastąpiło zwiększenie współpracy z dostawcami zagranicznymi związane z realizacją zakupów do produkcji własnej Comarch S.A. oraz związane ze zwiększeniem wysiłku firmy w kierunku prac badawczo-rozwojowych.

Poniższa mapa prezentuje obszar aktywności gospodarczej Grupy Comarch na świecie:

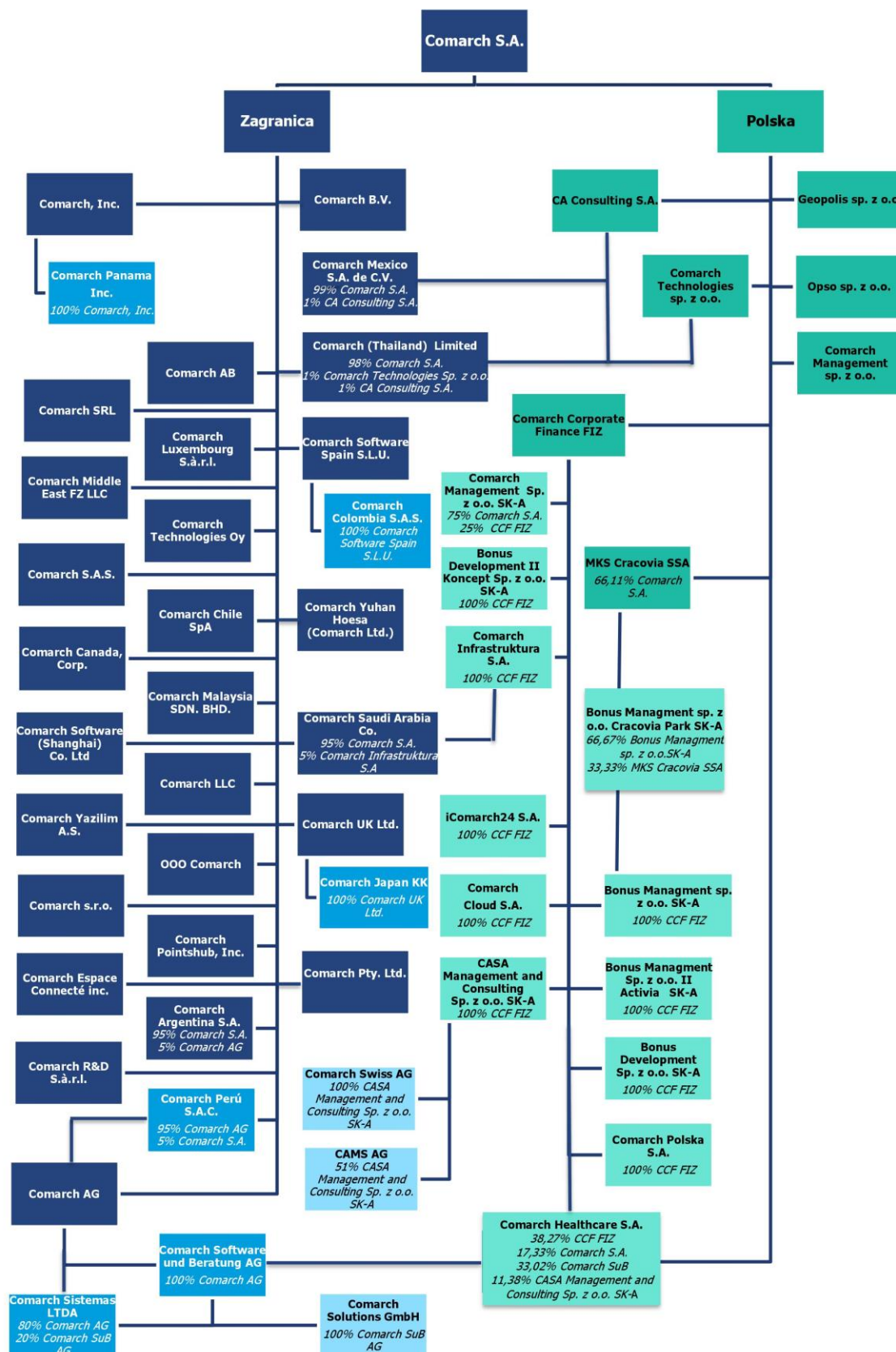
Comarch świadczy kompleksowe usługi w zakresie udostępniania i utrzymania złożonych rozwiązań informatycznych obejmujących sprzęt, oprogramowanie oraz usługi ich utrzymania.

Comarch przechowuje dane w 20 Data Center na całym świecie, w tym w czterech CDC będących własnością Grupy (Kraków, Warszawa, Drezno, Lille).

2.3. Struktura kapitałowa Grupy Comarch wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Comarch za 12 miesięcy 2019 roku obejmuje sprawozdania niżej wymienionych spółek. Niniejsze Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych obejmuje wszystkie podmioty Grupy Kapitałowej Comarch uwzględnione w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

■ 100% udziałów w posiadaniu Comarch S.A., chyba że wskazano inaczej.

2.4. Kluczowe niefinansowe i finansowe wskaźniki efektywności

W dniu 31 grudnia 2019 r. w Comarch S.A. było zatrudnionych 4 979 osób wobec 4 679 osób zatrudnionych na dzień 31 grudnia 2018 r., natomiast w całej Grupie Kapitałowej liczba zatrudnionych wzrosła do 6 348 osób w porównaniu do 6 040 osób z 31 grudnia 2018 roku.

Przeciętna liczba osób zatrudnionych w GK Comarch	2019	2018	2017	2016	2015
umowy o pracę	5 087	4 727	4 393	4 323	4 066
pozostałe formy zatrudnienia	1 361	1 364	1 245	1 276	1 238
Razem	6 448	6 091	5 638	5 599	5 304

Przeciętna liczba osób zatrudnionych w GK Comarch	2019	2018	2017	2016	2015
produkcyjnych oraz konsultantów technicznych	5 103	4 797	4 369	4 342	4 104
marketingu i sprzedaży	321	298	293	336	339
kierownictwa i administracji	499	495	458	434	427
pozostałych	525	501	518	487	434
Razem	6 448	6 091	5 638	5 599	5 304

Na dzień 31 grudnia 2019 r. w Grupie 3 544 pracowników było zatrudnionych w Krakowie, 2 184 w innych miastach w Polsce oraz 620 poza granicami Polski.

Przeciętna liczba osób zatrudnionych w Comarch SA	2019	2018	2017	2016	2015
umowy o pracę	4 057	3 753	3 492	3 416	3 121
inne formy zatrudnienia	930	934	844	888	860
Razem	4 987	4 687	4 336	4 304	3 981

Przeciętna liczba osób zatrudnionych w Comarch S.A.	2019	2018	2017	2016	2015
produkcyjni oraz konsultanci techniczni	4 330	4 052	3 733	3 698	3 403
marketing i sprzedaż	180	168	161	179	177
kierownictwo i administracja	414	407	372	353	340
inne	63	60	70	74	61
Razem	4 987	4 687	4 336	4 304	3 981

Na dzień 31 grudnia 2019 r. 3 019 pracowników było zatrudnionych w Krakowie, natomiast 1 960 w innych miastach w Polsce.

Grupa Kapitałowa Comarch osiągnęła w 2019 roku rekordowe wyniki finansowe. W 2019 roku Grupa Comarch wypracowała przychody ze sprzedaży o wartości 1 437 423 tys. PLN. Były one o 67 804 tys. PLN, tj. o 5,0% wyższe niż w 2018 roku. Wynik operacyjny wyniósł 143 383 tys. PLN i był o 55 840 tys. PLN, tj. o 63,8% wyższy niż osiągnięty w 2018 roku. Wynik netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej wyniósł 104 846 tys. PLN i był o 74 230 tys. PLN, tj. o 242,5% wyższy niż w 2018 roku. W 2019 roku marża na sprzedaży i rentowność sprzedaży operacyjnej wzrosły, kolejno do poziomu 29,3% oraz 10,0%. Rentowność sprzedaży brutto i sprzedaży netto osiągnęły kolejno poziom 9,9% oraz 7,3%. Tak znaczna poprawa rentowności była możliwa dzięki zwiększeniu skali działalności Grupy, poszerzeniu oferty rynkowej oraz nieustającemu ulepszaniu efektywności podejmowanych działań.

Szczegółowa analiza finansowa Grupy Comarch została opublikowana w punkcie 9 Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Comarch za rok [2019](#).

WYBRANE DANE FINANSOWE GRUPY COMARCH (w tys. PLN)	2019	2018	zmiana
Przychody ze sprzedaży	1 437 423	1 369 619	5,0%
Zysk na działalności operacyjnej	143 383	87 543	63,8%
Zysk przed opodatkowaniem	142 369	62 480	127,9%
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	104 846	30 616	242,5%
Aktywa razem	1 842 711	1 665 945	10,6%
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	871 955	789 837	10,4%
Zobowiązania długoterminowe	257 351	230 184	11,8%
Zobowiązania krótkoterminowe	614 604	559 653	9,8%
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy	952 123	858 146	11,0%
Kapitał zakładowy	8 133	8 133	0,0%
Liczba akcji (szt.)	8 133 349	8 133 349	0,0%
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję	1,5	1,5	0,0%

W 2019 roku Comarch S.A. osiągnęła przychody ze sprzedaży o wartości 1,5% niższej od ubiegłego roku (951 698 tys. PLN w 2019 roku wobec 966 100 tys. PLN w roku 2018). Zysk operacyjny Spółki w 2019 roku wyniósł 33 519 tys. PLN i był niższy o 55 870 tys. w porównaniu do 2018 roku, natomiast wynik netto osiągnął wartość 57 627 tys. PLN i był wyższy o 7 978 tys. PLN w porównaniu do roku poprzedniego. Rentowność operacyjna wyniosła 3,5%, a rentowność netto 6,1%.

Szczegółowa analiza finansowa Comarch S.A. została opublikowana w punkcie 9 Sprawozdania Zarządu z działalności Comarch S.A. za rok [2019](#).

WYBRANE DANE FINANSOWE COMARCH SA (w tys. PLN)	2019	2018	zmiana
Przychody ze sprzedaży	951 698	966 100	-1,5%
Zysk na działalności operacyjnej	33 519	89 389	-62,5%
Zysk przed opodatkowaniem	67 397	57 075	18,1%
Zysk netto	57 627	49 649	16,1%
Aktywa razem	1 395 045	1 334 900	4,5%
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	513 505	500 711	2,6%
Zobowiązania długoterminowe	120 946	152 343	-20,6%
Zobowiązania krótkoterminowe	160 942	157 089	2,5%
Kapitał własny	881 540	834 190	5,7%
Kapitał zakładowy	8 133	8 133	0,0%
Liczba akcji (szt.)	8 133 349	8 133 349	0,0%
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję	1,5	1,5	0,0%

W przychodach ze sprzedaży zarówno Comarch S.A., jak i Grupy Comarch bardzo wysoki udział (powyżej 90%) posiadają produkty i usługi o dużej wartości dodanej. Sprzedaż rozwiązań firm trzecich stanowi margines sprzedaży Grupy Comarch.

Zużycie energii elektrycznej, ciepła, gazu, wody oraz całkowita emisja CO ₂ e w Grupie Comarch	2019	2018
Zużycie energii elektrycznej	22 309 884 kWh	21 691 281 kWh
Zużycie ciepła	7 188 247 MJ	9 162 000 MJ
Zużycie gazu	344 367 kg	333 515 kg
Zużycie wody	45 532 m ³	42 534 m ³
Całkowita emisja CO ₂ e	16 501 Mg CO ₂ e	18 298 Mg CO ₂ e

Zużycie energii elektrycznej, ciepła, gazu, wody oraz całkowita emisja CO ₂ e w Comarch S.A.	2019	2018
Zużycie energii elektrycznej	17 594 566 kWh	17 190 300 kWh
Zużycie ciepła	4 248 000 MJ	6 507 000 MJ
Zużycie gazu	338 812 kg	327 488 kg
Zużycie wody	37 591 m ³	34 328 m ³
Całkowita emisja CO ₂ e	14 539 Mg CO ₂ e	15 639 Mg CO ₂ e

Szczegóły dotyczące zużycia energii elektrycznej, ciepła, gazu, wody oraz emisji zostały opisane w pkt 9 niniejszego sprawozdania.

2.5. Nagrody i rankingi w roku 2019

■ Comarch otrzymał nagrodę INVEST 2018 w kategorii „Laureat polski we Francji”

Comarch otrzymał nagrodę INVEST 2018 w kategorii „Laureat polski we Francji”. To wyróżnienie zostało przyznane w ramach konkursu organizowanego przez Ambasadę RP w Paryżu za wkład firmy w budowę relacji dwustronnych oraz poprawę wizerunku Polski poprzez pokazywanie innowacyjnej i dynamicznej strony polskiej gospodarki.

■ Comarch SA najlepszą firmą IT w 2019 roku

Comarch SA najlepszą firmą IT w 2019 roku – to wynik XIV rankingu firm informatycznych świadczących usługi dla sektora finansowego. Uroczystość wręczenia nagród odbyła się 14 listopada, podczas konferencji IT@BANK 2019. W wydarzeniu wzięło udział ponad 600 uczestników. Jak co roku w rankingu IT@BANK przyznano także wyróżnienia w pięciu kategoriach dodatkowych: efektywność, potencjał rozwojowy, Lider innowacyjności według firm IT, pozycja firm w sektorze finansowym i pozycja firm w sektorze banków spółdzielczych. Oprócz nagrody głównej Comarch został uhonorowany jako zwycięzca w kategorii „Potencjał rozwojowy” oraz zdobył drugą nagrodę w kategorii „Pozycja firmy w sektorze finansowym”.

■ Comarch Cloud Infraspaces nominowany do nagrody eco://award 2019

Comarch Cloud Infraspaces został nominowany do nagrody eco://award w kategorii hosting. Nagroda ta przyznawana jest przez niemiecką instytucję o nazwie eco – Verband der Internetwirtschaft e. V. [pl.: eco – Stowarzyszenie Gospodarki Internetowej]. Głównymi kryteriami wyboru są potencjał innowacyjny oraz znaczenie dla gospodarki i społeczeństwa. Nagrody eco://award należą do najbardziej prestiżowych

wyróżnień w dziedzinie gospodarki internetowej, a w skład jury wchodzi zarówno przedstawiciele sektora gospodarki, jak i naukowcy, badacze i politycy.

■ „Jedynki Gazety Wyborczej” dla Comarch

Comarch otrzymał tytuł „Jedynki Gazety Wyborczej” - to wyróżnienie przyznawane przedsiębiorstwom, które miały szczególny wkład w rozwój małopolskiej gospodarki w ciągu ostatnich 30 lat. Wręczenie nagród odbyło się podczas konferencji „30 lat sukcesu gospodarczego Małopolski”, której organizatorem była redakcja krakowskiej Gazety Wyborczej.

■ Comarch otrzymał tytuł: CEEMA Service Provider of the Year

HPE Discover to największa konferencja IT organizowana dla klientów i partnerów Hewlett Packard Enterprise. Podczas tegorocznej edycji, która odbyła się w Las Vegas, Comarch otrzymał tytuł: CEEMA Service Provider of the Year.

■ „Partnerstwo 2019” – nagrody Partner Roku rozdane

Podczas konferencji ogłaszane są również wyniki konkursu „Partner Roku” dla firm, które przeprowadziły najciekawsze wdrożenia rozwiązań z rodziny Comarch ERP. W tym roku wyróżnienia zostały przyznane w dziewięciu kategoriach: główne produkty Comarch ERP, najlepsza kampania marketingowa, nagroda specjalna IDG Computerworld oraz nagroda od publiczności.

■ Comarch w raporcie TOP 200 „Computerworld” 2019

Co roku redakcja magazynu Computerworld przygotowuje publikację, w której opisuje kondycję polskiego rynku IT, analizuje trendy w branży oraz przygotowuje rankingi firm w kilkunastu kategoriach. Według autorów raportu „Computerworld Top200 2019” Comarch zajął pierwsze miejsce w kategoriach: dostawcy usług integracyjnych oraz dostawcy usług w modelu cloud. Wysokie pozycje zajął również wśród dostawców rozwiązań usług dla sektora handlu oraz firm z branży telekomunikacyjnej. Wypracowany w 2018 roku wynik finansowy w wysokości 1,32 mld złotych dał Grupie Kapitałowej Comarch szóstą pozycję w zestawieniu „Największe grupy kapitałowe działające w Polsce w 2018 roku”. Natomiast Comarch SA zajął dziewiąte miejsce w zestawieniu „Firmy informatyczne o największym zysku netto z IT” z wynikiem 49,6 mln złotych. Z kolei w kategorii „Największe firmy informatyczne działające w Polsce” Comarch obecnie zajmuje 13. pozycję, dwa oczka wyżej niż przed rokiem.

■ Comarch otrzymał Małopolską Nagrodę Gospodarczą w kategorii duży przedsiębiorca

Małopolska nagroda Gospodarcza jest to wyróżnienie przyznawane przez Małopolską Radę Gospodarczą dla firm i instytucji, które stanowią gospodarczą wizytówkę Małopolski. Wręczenie nagród odbyło się podczas Małopolskiego Forum Obsługi Inwestora i Eksportera, którego organizatorem jest Małopolska.

■ Wyróżnienie "Lider Współpracy" dla Comarch

W trakcie jubileuszowego spotkania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który obchodził 85-lecie działalności, wręczono nagrody partnerom instytucji. Comarch realizujący strategiczne projekty dla państwa otrzymał nagrodę „Lider Współpracy”, którą w imieniu spółki odebrał Paweł Prokop, wiceprezes Comarch. Nagroda została przyznana za zaangażowanie i wsparcie ZUS w realizacji zadań służących dobru państwa i obywateli.

■ Comarch w gronie narodowych czempionów Polityki Insight

Comarch znalazł się w pierwszej dziesiątce rankingu czempionów narodowych, przygotowanego przez firmę analityczno-badawczą Politykę Insight. Autorzy zestawienia brali pod uwagę wydajność przedsiębiorstw, rolę w branży, ich obecność na rynku międzynarodowym oraz inwestycje w rozwój i innowacyjność.

■ Comarch „Marką Godną Zaufania”

Comarch został zwycięzcą rankingu „Marka Godna Zaufania” w kategorii „Firma oferująca usługi w chmurze”. Badanie zostało przeprowadzone przez instytut Kantar Millward Brown na zlecenie magazynu „MyCompany Polska”.

■ Comarch Anti-Money Laundering hitem roku 2019

Już 17 raz z rzędu redakcja „Gazety Bankowej” wskazała najciekawsze innowacje technologiczne na polskim rynku. Wśród nich znalazł się system Comarch Anti-Money Laundering. „Hit Roku” to konkurs wyłaniający najbardziej innowacyjne rozwiązania IT dla firm i instytucji. Rozgrywa się w 3 kategoriach: „Bankowość”, „Ubezpieczenia i inne instytucje finansowe” oraz - od niedawna - „Przemysł 4.0”. Ten ostatni termin odnosi się do tzw. czwartej rewolucji przemysłowej polegającej na integracji obiektów fizycznych z siecią informacyjną. W tym roku, w kategorii „Bankowość”, hitem okazał się system Comarch Anti-Money Laundering. Jego głównym zadaniem jest monitorowanie i oznaczanie transakcji noszących znamiona prania pieniędzy, a najważniejszą cechą - umiejętność wyciągania wniosków ze swoich analiz. Ponieważ system oparty jest na sztucznej inteligencji, rozumie relacje i podobieństwa między danymi, dzięki czemu lepiej wykrywa anomalie, a także potrafi je przewidywać.

■ Comarch Intelligent Assurance otrzymał nagrodę Innovation Award 2019 magazynu Pipeline

Firma Comarch została uznana za najlepszego innowatora w kategorii „Innowacja w zakresie zapewniania jakości”. Kategoria ta ma na celu „wyróżnienie innowacji zaprojektowanych z myślą o zapewnianiu jakości usług i operacji oraz zapobieganiu problemom, które mają wpływ na klientów”. Nagrody Innovation Awards magazynu Pipeline przyznaje jury złożone z najważniejszych dyrektorów czołowych dostawców usług i wpływowych członków społeczności analityków telekomunikacyjnych. Są one jednym z najbardziej pożądanых wyróżnień potwierdzających ciągłe dążenie firmy do doskonałości w dziedzinie technologii komunikacyjnych.

■ Spółka Comarch zajęła pierwsze miejsce w kategorii "potencjał rozwojowy" oraz drugie - w rankingu głównym IT@BANK

Comarch po raz kolejny zdobył uznanie jury dorocznego rankingu IT@BANK wyłaniającego najlepszych dostawców oprogramowania i usług dla sektora finansowego. W tym roku firma Comarch zajęła pierwsze miejsce w kategorii "potencjał rozwojowy" oraz drugie - w rankingu głównym IT@BANK. O trofea walczyło 48 firm, które oceniano m.in. pod kątem wysokości przychodów, liczby zatrudnionych i wielkości portfela klientów.

■ Comarch wśród najlepszych spółek giełdowych 2018 roku

W marcu 2019 roku "Puls Biznesu" nagrodził najlepsze spółki giełdowe 2018 roku. Comarch znalazł się w prestiżowym gronie dziesięciu najlepszych przedsiębiorstw rankingu. W imieniu spółki wyróżnienie odebrał Konrad Tarański, wiceprezes Comarch.

■ Perła Polskiej Gospodarki dla Comarch

Comarch otrzymał certyfikat Perła Polskiej Gospodarki w kategorii Perły Wielkie. Kapituła przyznała firmie nagrodę za konsekwentną realizację polityki i strategii przedsiębiorstwa oraz pozycję lidera wśród najbardziej dynamicznych i efektywnych przedsiębiorstw.

■ Comarch w raportach firm analitycznych

Według raportu „Poland Enterprise Application Market Shares, 2018: 2019 Update”, krakowska spółka jako jedyna z firm sklasyfikowanych w pierwszej trójce dostawców rozwiązań Enterprise Application Software, zwiększyła swoje udziały rynkowe w tym segmencie. Sprzedaż systemów Comarch obejmowała już 20,2 proc. rynku systemów do zarządzania przedsiębiorstwem. Dało to spółce drugie miejsce w zestawieniu producentów, uwzględniającym firmy zarówno polskie, jak i zagraniczne. Wśród dostawców rozwiązań do segmentu małych i średnich przedsiębiorstw (zatrudnienie do 499 pracowników) Comarch kolejny rok z rzędu utrzymał pozycję lidera. Według danych IDC firma miała prawie 30 proc. udziału w rynku. Kolejny dostawca posiadał 19,8 proc. w tym segmencie.

Comarch został uwzględniony przez firmę analityczną Forrester w raporcie z lutego 2019 r. na temat dostawców rozwiązań B2B Customer Engagement Marketing (CEM). Po przeanalizowaniu ponad dwudziestu różnych dostawców pod względem wielkości, wydajności i koncentracji na marketingu posprzedażowym, Forrester uznał Comarch, zaliczany do kategorii dużych dostawców, w podstawowym

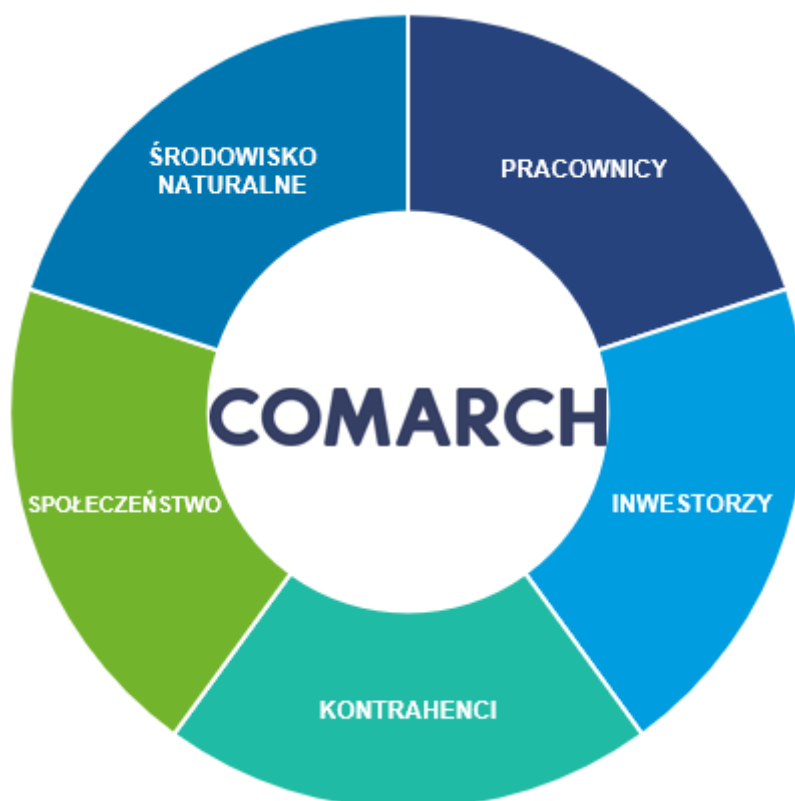
segmencie funkcjonalności obejmującym rzecznictwo, które zawiera takie funkcje jak lojalność klientów, grywalizacja oraz uznanie klienta i nagrody.

Rozwiązania Comarch wspierające sprzedaż, w tym Mobile Sales Force, Online Distribution and Reporting Platform zostały uwzględnione w raporcie przygotowanym przez POI Institute. Dodatkowo spółka znalazła się w raporcie 2019 Vendor Panorama for Retail Execution and Monitoring in Consumer Goods report, otrzymując nagrodę POI Best-in-Class Award za interaktywną prezentację dla klientów. Comarch jest jedną z niewielu firm, które oferują zintegrowane TPM, Retail Execution i eCommerce. POI Institute docenił firmę również za dostarczanie wysoce interaktywnych analiz z innowacyjnymi KPI.

Rozwiązanie Comarch Wealth Management zostało wspomniane w raporcie Celent, który po dokładnej analizie przedstawia najbardziej innowacyjnych europejskich dostawców platform zarządzania majątkiem bezpośrednim. Eksperti Celent oceniają każde rozwiązanie na podstawie kilku kryteriów: najnowocześniejszej technologii wyprzedzającej trendy, najwyższej jakości obsługi i adekwatności do sytuacji rynkowej. Rozwiązania te są także uszeregowane w widoku dostawcy ABCD.

3. Interesariusze

Podstawą identyfikacji i selekcji interesariuszy jest przyjęta przez Grupę Comarch definicja, zgodnie z którą interesariusz to podmiot, który ma wpływ i na którego wpływa swoją działalnością Grupa Comarch.

Lista grup interesariuszy organizacji:

- **Pracownicy** (pracownicy etatowi i współpracownicy, stażyści, praktykanci, studenci i potencjalni pracownicy, pracownicy podwykonawców i dostawców, inspekcja pracy i inne zbliżone instytucje nadzoru);
- **Inwestorzy** (akcjonariusze, inwestorzy instytucjonalni, inwestorzy indywidualni, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie, domy maklerskie, banki, KNF, KDPW, SEG);

- **Kontrahenci** (klienci instytucjonalni, klienci indywidualni, partnerzy biznesowi, społeczności użytkowników rozwiązań Comarch, dostawcy i podwykonawcy, lokalna administracja samorządowa oraz administracja rządowa);
- **Społeczeństwo** (społeczności lokalne w obrębie działalności Grupy Comarch, mieszkańcy i władze rządowe i samorządowe, media, szkoły wyższe i pracownicy naukowcy, organizacje techniczne i branżowe);
- **Środowisko naturalne** (organizacje ekologiczne, firmy recyklingowe).

Podejście organizacji do angażowania interesariuszy:

- **Pracownicy:** rekrutacje, rozmowy okresowe, spotkania wewnętrzne, wewnętrzny portal dla pracowników Everybody/Intranet, wewnętrzne publikacje/marketing wewnętrzny, cykliczne happeningi wspierające aktywny styl życia;
Cel dialogu: zapewnienie stabilizacji rotacji zatrudnienia poprzez wyjście naprzeciw oczekiwaniom pracowników, zapewnienie pracownikom możliwości rozwoju, stworzenie satysfakcjonującego i stabilnego miejsca pracy;
- **Inwestorzy:** regularne spotkania podczas konferencji wynikowych w Krakowie lub Warszawie (również interaktywne transmisje on-line i nagrania video), spotkania indywidualne oraz telekonferencje z Zarządem Spółki, stała współpraca Działu Rynku Kapitałowego i Ubezpieczeń, strona www Relacji Inwestorskich, udział w konferencjach organizowanych przez instytucje rynku finansowego i kapitałowego takie jak banki, fundusze inwestycyjne, GPW, KDPW, KNF i SEG;
Cel dialogu: zapewnienie przejrzystości informacyjnej, spełnienie potrzeb informacyjnych interesariuszy, budowanie wartości Comarch, dbałość o reputację Comarch;
- **Kontrahenci:** strona www, badanie satysfakcji klientów, spotkania biznesowe na potrzeby realizacji umów i podniesienie jakości świadczonych usług, organizowanie i wspieranie funkcjonowania społeczności użytkowników rozwiązań Comarch, np. w postaci cyklicznych spotkań (w tym coroczny Comarch User Group) czy prowadzenia stron dedykowanych rozwiązaniom Comarch w portalach społecznościowych;
Cel dialogu: badanie oczekiwań i opinii klientów, uwzględnianie głosu klienta w projektowaniu rozwiązań biznesowych, tworzenie produktów i usług dostosowanych do potrzeb klienta, partnerska współpraca z dostawcami;
- **Społeczeństwo oraz władze rządowe/samorządowe:** bieżąca komunikacja bezpośrednia, realizacja projektów sponsoringowych, budowanie partnerstw, realizacja wspólnych projektów, organizacja programów edukacyjnych i prewencyjnych na rzecz ochrony zdrowia, organizacja programów stażowych;
Cel dialogu: ponoszenie odpowiedzialności społecznej, wspieranie rozwoju społeczności, wsparcie studentów i absolwentów w zdobywaniu wiedzy i doświadczenia, zapewnienie przestrzegania wymogów i regulacji, tworzenie miejsc pracy;
- **Środowisko naturalne:** organizowanie akcji proekologicznych, współpraca z dostawcami mediów, producentami energii, organizacjami ekologicznymi i firmami recyklingowymi;
Cel dialogu: poprawa jakości środowiska naturalnego, ograniczenie zużycia energii, emisji zanieczyszczeń zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów.

4. Polityki i zasady przyjęte i stosowane przez Grupę Comarch oraz ich wpływ na poszczególne aspekty oraz zidentyfikowane ryzyka

Wybór i opis polityk, a także zaprezentowanych w niniejszym sprawozdaniu wskaźników efektywności został dokonany w oparciu o kryterium istotności przy uwzględnieniu czynników wewnętrznych oraz zewnętrznych dotyczących działalności Comarch S.A. oraz Grupy Comarch. Głównymi czynnikami branyymi pod uwagę w trakcie oceny istotności były:

- Profil działalności oraz otoczenie rynkowe;
- Branża, w której działa Comarch;
- Oddziaływanie na społeczność i środowisko naturalne;
- Oczekiwania interesariuszy.

Zarząd aktywnie uczestniczy w procesie definiowania treści raportu oraz zatwierdza wszelkie decyzje strategiczne powiązane z procesem tworzenia sprawozdania na temat informacji niefinansowych. Przy jego tworzeniu zostały również uwzględnione zgłaszane oczekiwania interesariuszy.

Od ponad 25 lat Comarch konsekwentnie buduje kulturę organizacyjną oraz system wartości obejmujące m.in.:

- Ciągłe i systematyczne dbanie o jakość i konkurencyjność naszych produktów i usług;
- Dostosowywanie produktów i usług do oczekiwań i wymagań naszych klientów;
- Rozwijanie wzajemnie korzystnej współpracy z dostawcami w celu polepszenia jakości oferowanych produktów i usług;
- Ochronę aktywów informacyjnych i wzmacnianie zaufania naszych klientów oraz innych stron zainteresowanych w zakresie bezpieczeństwa informacji;
- Ciągłe podnoszenie kwalifikacji pracowników poprzez odpowiedni system edukacyjny oraz szkolenia ukierunkowane na zagadnienia związane z jakością, bezpieczeństwem informacji, ochroną środowiska, zarządzaniem energią oraz bezpieczeństwem pracy;
- Stałą poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników, poprawę komfortu miejsca pracy;
- Zapobieganie wypadkom przy pracy, chorobom zawodowym oraz zdarzeniom potencjalnie wypadkowym;
- Podejmowanie aktywnych działań na rzecz ograniczania negatywnych wpływów na środowisko oraz poprawy wyniku energetycznego;
- Przestrzeganie mających zastosowanie wymagań prawnych i innych;
- Ciągłe doskonalenie skuteczności Zintegrowanego Systemu Zarządzania, w tym AQAP 2110 oraz AQAP 2210;
- Zapewnianie odpowiednich zasobów i środków do wdrożenia ww. działań.

Kultura oraz system wartości Comarch są usystematyzowane za pośrednictwem następujących polityk, kodeksów i deklaracji:

- W ramach wdrożonego w Grupie Comarch Zintegrowanego Systemu Zarządzania funkcjonują:
 - Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania,
 - Polityka Wewnętrznego Systemu Kontroli,
 - Polityka Bezpieczeństwa,
 - Polityka Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców,
 - Polityka Prywatności,
 - Polityka Poszanowania Własności Intelektualnej Osób Trzecich,
 - Kodeks Etyczny Grupy Kapitałowej Comarch,
 - Polityka Jakości Systemu Zarządzania Jakością Wyrobów Medycznych,
- Deklaracja polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju;
- Społeczna odpowiedzialność biznesu (CSR);
- Polityka Antykorupcyjna Grupy Kapitałowej Comarch;

- Wytyczne przeciwdziałania korupcji w Grupie Kapitałowej Comarch;
- Ład korporacyjny.

4.1. Zintegrowany System Zarządzania

G.2.2.

Comarch kładzie szczególny nacisk na jakość oferowanych produktów i świadczonych usług. Działania podnoszące tę wartość podejmowane są w celu zaspokojenia wzrastających i ściśle określonych oczekiwań klientów działających na rynku krajowym i międzynarodowym. Dzięki ciągłym pracom nad doskonaleniem i rozwojem Zintegrowanego Systemu Zarządzania Comarch uzyskał:

- Certyfikat Zintegrowanego Systemu Zarządzania zgodnego z wymaganiami norm PN-EN ISO 9001:2015-10 Systemy Zarządzania Jakością, PN-EN ISO 14001:2015-09 Systemy Zarządzania Środowiskowego, PN-N-18001:2004 Systemy Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy, PN-ISO/IEC 27001:2014-12 Systemy Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji,
- Certyfikat Systemu Zarządzania Energią zgodnego z wymaganiami normy PN-EN ISO 50001:2012 Systemy Zarządzania Energią,
- Certyfikat Wewnętrznego Systemu Kontroli, spełniającego wymagania zawarte w art. 11 ust. 2, Ustawy z dnia 29.11.2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa (z późniejszymi zmianami),
- Certyfikaty potwierdzające, że System Zarządzania Jakością spełnia wymagania norm AQAP 2110:2016 Wymagania NATO dotyczące zapewnienia jakości w projektowaniu, pracach rozwojowych i produkcji oraz AQAP 2210:2015 Wymagania uzupełniające NATO do AQAP 2110 dotyczące zapewnienia jakości oprogramowania,
- Certyfikat potwierdzający, że System Zarządzania Jakością Wyrobów Medycznych spełnia wymagania normy EN-ISO 13485:2016 Wyroby medyczne. Systemy zarządzania jakością. Wymagania do celów przepisów prawnych.

Certyfikaty Zintegrowanego Systemu Zarządzania, Systemu Zarządzania Energią oraz Wewnętrznego Systemu Kontroli wydane zostały przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC). Jednostką certyfikującą dla systemu AQAP w Comarch jest Centrum Certyfikacji Jakości (CCJ) działające przy Wojskowej Akademii Technicznej. Certyfikaty Systemu Zarządzania Jakością Wyrobów Medycznych wydane zostały przez TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o.

Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania

[obszar: społeczny, pracowniczy, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka, przeciwdziałania korupcji]

Zintegrowany System Zarządzania zapewnia właściwą, systemowo administrowaną realizację wszystkich procesów biznesowych mających wpływ na jakość produktów i usług. Sprawne działanie systemu gwarantuje, że wszystkie procesy są monitorowane pod względem skuteczności i efektywności, doskonalone oraz przystosowywane do ciągle zmieniających się warunków rynkowych i technologicznych oraz do zmieniających się wymagań klienta. Wysoka jakość produktów i usług wspierana jest ciągłą troską o środowisko oraz o bezpieczeństwo pracowników i dostawców. Stosowanie zasad systemów wdrożonych w Comarch przyczynia się do wzrostu zaufania pomiędzy firmą a klientami i dostawcami. Umacnia też wizerunek Comarch w oczach wszystkich podmiotów zainteresowanych efektami działalności naszej firmy w obszarach jakości oferowanych produktów i usług, oddziaływania na środowisko, zarządzania energią, zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy, a także zapewnienia bezpieczeństwa informacji i danych oraz kontroli w obrocie towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa.

G.3.2.

W ramach Polityki Zintegrowanego Systemu Zarządzania zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- Ryzyko związane z występowaniem niezgodności i niestabilności w procesach wewnętrznych,
- Ryzyko związane z pogorszeniem jakości oferowanych produktów i usług,
- Ryzyko utraty klientów spowodowane niespełnieniem ich oczekiwań jakościowych,
- Ryzyko związane z niedostatecznym poziomem ochrony aktywów informacyjnych i bezpieczeństwa informacji,
- Ryzyko związane z niedostateczną wiedzą i przeszkoleniem pracowników w zakresie specyficznych obszarów,
- Ryzyko związane z niedostatecznym poziomem bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników,
- Ryzyko związane z występowaniem wypadków, chorób zawodowych i zdarzeń potencjalnie wypadkowych,
- Ryzyko związane z negatywnym oddziaływaniem na środowisko,
- Ryzyko związane z niespełnieniem wymagań mających zastosowanie umów, w tym realizacji Rządowego Zapewnienia Jakości,
- Ryzyko związane z nieprawidłowym zarządzaniem dokumentacją,
- Ryzyko związane z nieprawidłową i nieskuteczną komunikacją wewnętrzną i zewnętrzną,
- Ryzyko związane z niewłaściwym określeniem odpowiedzialności i uprawnień,
- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi.

G.2.1., G.3.1.

W ramach Grupy Kapitałowej Comarch istnieje szereg mechanizmów, których skuteczne funkcjonowanie pozwala stwierdzić, że firma działa zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi oraz przepisami – zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Do mechanizmów tych możemy zaliczyć między innymi: ustanowienie procedur wewnętrznych definiujących procesy i określających odpowiedzialności, stały nadzór nad wymaganiami prawnymi, bieżącą weryfikację realizacji procesów w ramach audytów wewnętrznych oraz wykorzystywanie dedykowanych poszczególnym zagadnieniom wewnętrznym systemów informatycznych.

Wszystkie opisane powyżej działania mają na celu minimalizowanie zidentyfikowanych obszarów ryzyka, sterowanie nimi oraz sprawowanie bieżącej kontroli. Grupa Comarch w swoim działaniu na wszystkich poziomach struktury organizacyjnej stosuje zasadę przezorności, zwłaszcza podczas rozwoju i wprowadzania na rynek nowych produktów informatycznych.

W celu realizacji założeń poszczególnych polityk, w ramach Grupy Comarch funkcjonują przypisane do nich adresy mailowe, na które pracownicy mogą zgłaszać swoje uwagi. Pracownicy mają również możliwość wnoszenia anonimowych zgłoszeń w zakresie naruszenia postanowień wdrożonych polityk, które przekazywane są do adresatów w postaci papierowej za pośrednictwem poczty wewnętrznej.

W ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania prowadzone są audyty wewnętrzne, których liczba w roku 2019 wyniosła 216. Audyty wewnętrzne realizowane są we wszystkich jednostkach objętych ZSZ według planu rocznego.

W ramach audytów wewnętrznych prowadzone są statystyki w zakresie niezgodności w stosunku do procedur wewnętrznych Zintegrowanego Systemu Zarządzania. Prowadzony jest również rejestr mocnych i słabych stron audytowanych jednostek. W 2019 roku zidentyfikowano 55 niezgodności oraz 265 mocnych stron i 255 potencjałów do doskonalenia.

Szczegółowe informacje dotyczące Polityki ZSZ Comarch znajdują się pod adresem: <http://www.comarch.pl/o-firmie/zrownowazony-biznes/polityka-jakosci/>

Polityka Wewnętrznego Systemu Kontroli

[obszar: społeczny, poszanowania praw człowieka]

G.2.3.

Szeroko pojęty rozwój technologiczny i gwałtownie rosnąca konkurencja stawiają nowe wymagania dla oprogramowania, wdrażanych systemów informatycznych oraz towarów będących w obrocie. Konieczność spełniania tych wymagań powoduje, iż produkty dostarczane przez Comarch mogą być towarami o podwójnym zastosowaniu i zostać wykorzystane w sposób niezgodny z zasadami prawa krajowego i międzynarodowego. W celu zapobiegania takim praktykom, w ramach Grupy Kapitałowej Comarch wdrożony został Wewnętrzny System Kontroli, którego naczelnym dokumentem jest Polityka Wewnętrznego Systemu Kontroli. Główne założenia tej polityki i są następujące:

- Wykluczenie możliwości osiągania zysku w sposób sprzeczny z wymaganiami Wewnętrznego Systemu Kontroli,
- Zaniechanie obsługi obrotu towarowego, gdy jest on sprzeczny z prawem krajowym i międzynarodowym,
- Egzekwowanie zasad Wewnętrznego Systemu Kontroli na wszystkich stanowiskach pracy związanych z obrotem towarami,
- Nadzór Pełnomocnika ds. Kontroli Obrotu nad przebiegiem procesów Wewnętrznego Systemu Kontroli.

G.3.2.

W ramach Polityki Wewnętrznego Systemu Kontroli zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- Ryzyko związane z niewłaściwą klasyfikacją produktów i usług w ramach WSK,
- Ryzyko związane z podjęciem współpracy z kontrahentem znajdującym się na Listach odmów,
- Ryzyko związane z realizacją transakcji z podmiotami z krajów objętych ograniczeniami lub zakazem obrotu, a także innego rodzaju sankcjami,
- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie WSK.

G.3.1.

Minimalizacja ryzyk związanych z międzynarodowym obrotem towarami dokonywana jest w ramach mechanizmów opisanych w części „Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania”. W przypadku Wewnętrznego Systemu Kontroli istotną rolę odgrywają systemy informatyczne dedykowane zagadnieniom z nim związanym, np. system do obiegu umów, gdzie poszczególne kroki wymuszają określone działania wymagane przez WSK. Specyficzne dla WSK procesy, takie jak postępowanie z towarami i usługami podwójnego zastosowania czy weryfikacja kontrahentów na Listach odmów, opisane są w procedurach wewnętrznych.

Nadzór nad procesami specyficznymi dla WSK odbywa się w ramach audytów wewnętrznych. Identyfikowane są wówczas niezgodności, potencjalne ryzyka oraz szanse. Prowadzone są również statystyki w tym zakresie. W 2019 roku w ramach audytów wewnętrznych nie zostały zidentyfikowane niezgodności z tego zakresu.

Polityka Bezpieczeństwa

Informacja i systemy przetwarzania informacji stanowią krytyczną i niezwykle ważną wartość firmy, dlatego Comarch kładzie duży nacisk na ochronę danych i aktywów własnych oraz klientów. Wdrożony został kompleksowy system ochrony informacji oparty na normach PN-ISO/IEC 27001:2014-12 i ISO/IEC 27002:2013. System jest certyfikowany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC) od 2008 roku w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania. System pokrywa wszystkie procesy wewnętrzne wspierające działanie firmy oraz procesy biznesowe i obejmuje całość aktywów firmy.

Regulacje Polityki bezpieczeństwa obejmują kwestie organizacyjne, podnoszenia świadomości pracowników, ochrony fizycznej aktywów, zabezpieczeń technicznych IT, ciągłości działania i reakcji na incydenty naruszenia bezpieczeństwa informacji. Zdefiniowano polityki i procedury wewnętrzne

regulujące mające zapewnić poufność, integralność i dostępność danych Comarch oraz klientów, które w szczególności określają:

- Zasady klasyfikowania i postępowania z informacją,
- Politykę zarządzania siecią informatyczną Comarch,
- Zasady administracji systemami i aplikacjami,
- Zasady przebywania na terenie Comarch i dostępu do pomieszczeń Comarch,
- Zasady użytkowania aktywów i wynoszenie sprzętu,
- Zasady zabezpieczenia komputerów osobistych,
- Zasady zabezpieczenia nośników informacji,
- Zasady dostępu zdalnego,
- Zasady bezpieczeństwa poczty elektronicznej,
- Politykę haseł,
- Politykę ciągłości działania,
- Politykę antywirusową.

Wdrożono szereg środków organizacyjnych i technicznych zapewniających kompleksową i wielopoziomą ochronę danych i aktywów mających przeciwdziałać i minimalizować skutkom wystąpienia incydentów naruszenia bezpieczeństwa informacji.

System zapewnia ciągły proces monitorowania i reakcji na ryzyka dotyczące bezpieczeństwa informacji. Pozwala to ciągle doskonalić ochronę danych i aktywów Comarch oraz klientów. Wnioski z działania systemu zarządzania bezpieczeństwem są raportowane do Zarządu i podejmowane są konieczne akcje usprawniające i korygujące.

Wśród najistotniejszych zagrożeń, któremu przeciwdziałają wdrożone zabezpieczenia można wymienić:

- naruszenie bezpieczeństwa informacji,
- nieautoryzowane działania,
- niedostępność kluczowych usług i powierzchni Comarch,
- zgodność z przepisami prawa.

W ramach firmy działają dedykowane jednostki biznesowe zajmujące się ochroną informacji, definiujące i wdrażające standardy oraz monitorujące stan bezpieczeństwa aktywów Comarch.

Opracowano plany ciągłości działania firmy mające na celu zachowanie ciągłości biznesowej w kluczowych dla firmy obszarach.

Polityka Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców

[obszar: społeczny, pracowniczy, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka, przeciwdziałania korupcji]

Comarch jako organizacja o charakterze globalnym specjalizująca się w projektowaniu, wdrażaniu oraz integracji zaawansowanych produktów IT, ma znaczący wpływ na funkcjonowanie łańcucha dostaw. Ponadto, jako firma, zdajemy sobie sprawę, że sukces podejmowanych przedsięwzięć nie zależy jedynie od nas, ale w dużej mierze również od naszych partnerów biznesowych. Kluczowe znaczenie ma kwestia odpowiedniego doboru kontrahentów, którzy w jak największym stopniu spełniają określone kryteria. Dzięki temu mamy pewność, że współpraca z nimi w żaden sposób nie zaburzy stabilności i efektywności procesów realizowanych w ramach łańcucha dostaw.

W ramach Grupy Kapitałowej Comarch funkcjonuje Polityka Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców, która określa najważniejsze zasady jakimi firma kieruje się realizując współpracę z partnerami biznesowymi. Ponadto, dokument ten stanowi zobowiązanie do prowadzenia zrównoważonej polityki zamówień i określa wymagania dla dostawców kluczowych.

Zobowiązania te realizowane są głównie poprzez:

- Wspieranie i zachęcanie naszych klientów i dostawców, aby w swoich działaniach kierowali się zasadami etyki, odpowiedzialności społecznej i ochrony środowiska,

- Zapewnienie wysokiej jakości produktów i usług dla klientów na rynku międzynarodowym, jednocześnie zwracając szczególną uwagę na bezpieczeństwo zasobów informacyjnych, aspekty środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwo i higienę pracy pracowników,
- Budowanie dobrego partnerstwa z dostawcami, opartego na wzajemnej współpracy, zaufaniu i uczciwości,
- Prowadzenie działań związanych z zamówieniami zgodnie z przepisami prawa i regulacjami prawnymi – krajowymi i międzynarodowymi,
- Wybór dostawców z przekonaniem, że tylko odpowiedzialne praktyki w łańcuchu dostaw mogą zapewnić najwyższą jakość końcowego wyrobu lub usługi, jednocześnie dbając o środowisko naturalne, dobre standardy pracy, etykę biznesu i społeczności lokalne.

Jesteśmy przekonani, że wysokie standardy postępowania w biznesie, do których przestrzegania zobowiązuje się Comarch, powinny również być egzekwowane od naszych kontrahentów. Dlatego też od naszych kluczowych dostawców wymagamy następujących zasad:

- Zarządzanie oddziaływaniem na środowisko w sposób odpowiedzialny zgodnie z normą ISO 14001 lub podobnym standardem w celu zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko,
- Stosowanie norm bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnie z OHSAS 18001 lub podobnym standardem, aby zminimalizować zagrożenia związane z ryzykami zawodowymi oraz zapobiegać urazom,
- Stosowanie ze zrozumieniem dobrych praktyk biznesowych, kwestii społecznych oraz związanych z ochroną środowiska, które powiązane są z działalnością dostawcy,
- Działanie zgodne z obowiązującymi przepisami prawa,
- Uznanie prawa pracowników do zrzeszania się oraz do negocjacji zbiorowych,
- Zakaz dyskryminacji we wszelkich jej przejawach, ze względu na: rasę, status społeczny, pochodzenie etniczne, religię upośledzenie, inwalidztwo, płeć, orientację seksualną, związek lub przynależność polityczną, wiek czy stan cywilny,
- Zakaz zatrudniania dzieci poniżej 16 roku życia oraz stosowania kar cielesnych, przymusu psychicznego i fizycznego, znieważania i molestowania seksualnego,
- Wyeliminowanie pracy przymusowej.

G.3.2.

W ramach Polityki Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

Ryzyko zaburzeń stabilności i efektywności procesów realizowanych w ramach łańcucha dostaw,

- Ryzyko nawiązania współpracy z kontrahentami niespełniającymi wymagań Polityki oraz naruszającymi zasady etyki, odpowiedzialności społecznej i ochrony środowiska,
- Ryzyko związane z niewypłacalnością kontrahentów,
- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie dotyczącym kontrahentów.

G.3.1.

Współpraca oparta na wyznawanych przez Comarch zasadach, konsekwentne egzekwowanie wymagań względem kontrahentów oraz stosowanie mechanizmów weryfikacji i zapewnienia zgodności z obowiązującymi regulacjami pozwalają skutecznie minimalizować ryzyko niestabilności i niezgodności w ramach łańcucha dostaw.

Mechanizmy te oraz stosowne dane przedstawiono w części „Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania” oraz w rozdziale [5. Kontrahenci](#).

Polityka Poszanowania Własności Intelktualnej Osób Trzecich

[obszar: społeczny, pracowniczy]

Grupa Comarch jako podmiot tworzący oprogramowanie, doskonale rozumie potrzebę poszanowania praw własności intelektualnej i ze swojej strony dąży do pełnego poszanowania własności intelektualnej

osób trzecich, w tym innych twórców oprogramowania, a także dostawców oraz klientów Comarch. Comarch przestrzega regulacji prawnych dotyczących zasad poszanowania własności intelektualnej osób trzecich na poziomie prawa międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego oraz wspiera system ochrony własności intelektualnej. Comarch dokłada wszelkich starań w celu zapewnienia najwyższego poziomu ochrony praw własności intelektualnej osób trzecich.

Podstawowe cele polityki obowiązującej w Grupie Comarch w zakresie tych zagadnień to:

- Dbanie o zapewnienie poszanowania własności intelektualnej osób trzecich,
- Zapewnienie poszanowania patentów, znaków towarowych i innych praw własności przemysłowej osób trzecich,
- Wykorzystywanie własności intelektualnej, patentów, znaków towarowych oraz innych praw własności przemysłowej osób trzecich zgodnie z przepisami prawa oraz uzyskanymi przez Comarch licencjami,
- Korzystanie z oprogramowania osób trzecich wyłącznie w zakresie przyznanych Comarch licencji,
- Ochrona własności intelektualnej, patentów, znaków towarowych oraz innych praw własności przemysłowej Comarch,
- Ochrona interesów Comarch, w szczególności finansowych i prawnych,
- Troska o wysoką jakość oferowanych produktów i usług,
- Zarządzanie ryzykiem w zakresie objętym przez politykę,
- Zarządzanie własnością intelektualną oraz licencjami.

Cele szczegółowe Polityki wynikające z celów podstawowych to:

- Ochrona własności intelektualnej dostawców i odbiorców Comarch,
- Zaznajomienie pracowników Comarch z polityką i wyegzekwowanie jej przestrzegania,
- Osiągnięcie przejrzystości zasad wykorzystywania własności intelektualnej osób trzecich przez pracowników Comarch,
- Osiągnięcie jak najwyższego stopnia zrozumienia i poszanowania praw własności intelektualnej,
- Zakaz wykorzystywania przez pracowników oraz współpracowników Comarch oprogramowania, które narusza własność intelektualną osób trzecich.

Comarch zmierza do osiągnięcia celów Polityki poprzez szkolenie pracowników oraz działanie w zgodzie z procedurami porządkującymi proces oceny, wyboru i pozyskiwania oprogramowania oraz przechowywania licencji dla:

- Oprogramowania na potrzeby wewnętrzne Comarch: narzędziowego i biurowego,
- Komponentów programistycznych i kodów źródłowych do wykorzystania w produktach Comarch,
- Komponentów programistycznych i kodów źródłowych do wykorzystania w usługach programistycznych realizowanych w taki sposób, że efekty pracy Comarch stają się własnością klienta (produkty dedykowane Comarch).

Cele polityki są realizowane również poprzez działania w ramach certyfikowanego Wewnętrznego Systemu Kontroli, zgodnie z procedurami obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

Do obowiązków każdego pracownika oraz współpracownika Comarch należy znajomość i przestrzeganie Polityki Poszanowania Praw Własności Intelektualnej oraz wynikających z niej procedur, w takim zakresie, w jakim ich one dotyczą, tj. w zakresie:

- Odpowiedzialności za korzystanie z oprogramowania przez Comarch,
- Odpowiedzialności za korzystanie z oprogramowania na sprzęcie komputerowym Comarch przez pracownika bądź współpracownika,
- Sposobu uzyskania zgody na wykorzystanie własności intelektualnej stron trzecich w produktach Comarch i produktach dedykowanych Comarch,
- Sposobu uzyskania zgody na zakup nowego oprogramowania.

G.3.2.

W ramach Polityki Poszanowania Własności Intelktualnej Osób Trzecich zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- Ryzyko korzystania z nielicencjonowanego oprogramowania na potrzeby wewnętrzne,
- Ryzyko nielegalnego wykorzystania oprogramowania będącego własnością osób trzecich w produktach Comarch,
- Ryzyko ewentualnych roszczeń finansowych i prawnych oraz strat wizerunkowych,
- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie dotyczącym poszanowania własności intelektualnej osób trzecich.

G.3.1.

Minimalizacja ryzyk związanych z poszanowaniem własności intelektualnej osób trzecich dokonywana jest w ramach mechanizmów opisanych w części „Polityka Zintegrowanego

Systemu Zarządzania”. Zarówno dostawca jak i odbiorca oprogramowania mają prawo do tego, żeby ich prawa własności intelektualnej były szanowane. Gwarancją poszanowania własności intelektualnej jest stosowanie przez pracowników oraz współpracowników Comarch odpowiednich procedur przy korzystaniu z tej własności. Realizacja działań zgodnie z przedstawionymi wytycznymi minimalizuje ryzyko niezgodności z obowiązującymi regulacjami prawnymi w tym zakresie i ewentualnymi roszczeniami finansowymi. W przypadku wykrycia lub uzyskania informacji dotyczących nieprzestrzegania niniejszej Polityki, jak również przypadków naruszenia własności intelektualnej osób trzecich, Comarch obliuguje swoich pracowników, współpracowników, dostawców oraz odbiorców do zgłaszania takich przypadków do Działu Jakości i BHP oraz Działu Prawnego za pośrednictwem dedykowanego adresu email.

Polityka Jakości Systemu Zarządzania Jakością Wyrobów Medycznych

[obszar społeczny, pracowniczy, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka]

Oprócz podstawowej działalności związanej z wytwarzaniem oprogramowania i systemów informatycznych oraz świadczeniem usług w tym zakresie, Comarch prowadzi również działalność w zakresie projektowania i rozwoju, produkcji i wprowadzania na rynek wyrobów i usług medycznych.

Pod kątem wpływu na zdrowie i bezpieczeństwo badane są wszystkie produkty wytwarzane przez spółki Comarch S.A. oraz Comarch Healthcare S.A. będące wyrobami medycznymi. Produkty te poddaje się stosownym badaniom oraz certyfikacji.

Z myślą o podnoszeniu jakości życia i poczucia bezpieczeństwa oraz w trosce o zdrowie klientów, Comarch oferuje szeroką gamę wyrobów i usług medycznych. Oferowane produkty powstają jako odpowiedź na potrzeby rynku w zakresie profilaktyki i leczenia, i są przygotowywane na bazie najnowszych technologii, w wyniku współpracy wykwalifikowanych pracowników Comarch z naukowym środowiskiem medycznym. Comarch gwarantuje tym samym właściwą jakość i bezpieczeństwo oferowanych produktów, profesjonalną i etyczną obsługę, a także pomoc i porady dostosowane do indywidualnych potrzeb klientów.

W celu realizacji postanowień Polityki Jakości Systemu Zarządzania Jakością Wyrobów Medycznych Zarząd i pracownicy Comarch zobowiązują się:

- Dostosowywać produkty i usługi do oczekiwań i wymagań klientów, zachowując wymagania przepisów prawnych w zakresie produkcji i dystrybucji wyrobów medycznych oraz świadczenia usług medycznych, a także w zakresie produktów i usług informatycznych,
- Wprowadzać na rynek wyroby i usługi spełniające wymagania w zakresie jakości i bezpieczeństwa,
- Rzetelnie informować o jakości i bezpieczeństwie oferowanych wyrobów i usług,
- Ciągle i systematycznie dbać o jakość i konkurencyjność oferowanych produktów i usług,

- Rozwijać współpracę z dostawcami w celu polepszania jakości oferowanych produktów i usług,
- Podnosić kwalifikacje,
- Ciągle doskonalić skuteczność systemu zarządzania jakością wyrobów medycznych.

Środkiem realizacji powyższych celów są wdrożone i ciągle doskonalone systemy zarządzania jakością opracowane w oparciu o wymagania:

- Dyrektywy 93/42/EEC Wyroby medyczne (MDD),
- Normy EN-ISO 13485 Wyroby medyczne. Systemy zarządzania jakością. Wymagania do celów przepisów prawnych,
- Normy ISO 9001 Systemy zarządzania jakością. Wymagania.

G.3.2.

W ramach Polityki Jakości Systemu Zarządzania Jakością Wyrobów Medycznych zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- Ryzyko wprowadzenia na rynek wyrobów i usług niespełniających wymagań w zakresie jakości i bezpieczeństwa,
- Ryzyko zagrożenia zdrowia, życia i bezpieczeństwa użytkowników wyrobów i usług medycznych,
- Ryzyko pogorszenia jakości wyrobów i usług medycznych,
- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie dotyczącym wyrobów i usług medycznych.

G.3.1.

Zarządzanie ryzykiem w zakresie wyrobów medycznych jest kwestią niezwykle ważną, uregulowaną systemowo. W ramach wdrożonego i certyfikowanego Systemu Zarządzania Jakością Wyrobów Medycznych zgodnego z normą ISO 13485, funkcjonuje proces zarządzania ryzykiem opisany w procedurach wewnętrznych. Proces ten obejmuje zasady identyfikowania zagrożeń związanych z wyrobem medycznym, jego akcesoriami oraz oprogramowaniem, szacowanie i ocenę dopuszczalności ryzyk, sterowanie tymi ryzykami oraz monitorowanie skuteczności sterowania.

W przypadku wyrobów medycznych istnieje również możliwość zgłaszania tzw. incydentów medycznych, czyli nieprawidłowości dotyczących wyrobu medycznego, które mogą lub mogły doprowadzić do śmierci albo poważnego pogorszenia stanu zdrowia pacjenta lub użytkownika wyrobu. W Comarch prowadzony jest rejestr takich przypadków. Od początku działalności w zakresie wyrobów medycznych nie zidentyfikowano incydentów medycznych.

4.2. Kodeks Etyczny Grupy Kapitałowej Comarch

G.4.1., G.4.2., G.4.4., G.4.5., G.4.6., G.4.7., S.6.1.

[obszar społeczny, pracowniczy, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka, przeciwdziałania korupcji]

Grupa Kapitałowa Comarch przykładą dużą wagę do przestrzegania obowiązujących uregulowań, przepisów prawnych i postępowania zgodnie z wyznaczonymi sobie standardami etycznymi.

Jako jeden z liderów rynku IT Comarch czuje się zobowiązany do promowania etyki oraz pragnie dołączyć do grona czołówki światowej pod względem odpowiedzialności korporacyjnej, przestrzegania praw człowieka i ochrony środowiska. Odpowiedzialność za osiągnięcie tego celu spoczywa na wszystkich pracownikach firmy Comarch.

Kodeks Etyczny obowiązujący w Grupie Kapitałowej Comarch został zatwierdzony przez jej Zarząd, który zobowiązuje się do regularnej oceny przestrzegania zasad zawartych w kodeksie oraz aktualizowania jego treści na podstawie uzyskanych wniosków.

Kodeks odzwierciedla wartości etyczne, jakim Grupa Kapitałowa Comarch hołduje i jakich chce przestrzegać. Stanowi on dla pracowników Grupy Kapitałowej Comarch wzorzec postępowania w stosunku do współpracowników, przełożonych oraz klientów, partnerów i społeczności lokalnych, zarówno w relacjach biznesowych, jak i okołobiznesowych.

Kodeks Etyczny Grupy Kapitałowej Comarch jest rozpowszechniany i popularyzowany poprzez działania sekcji PR Comarch S.A.

Pełną treść Kodeksu Etycznego Grupy Kapitałowej Comarch można odnaleźć pod adresem: <http://www.comarch.pl/o-firmie/zrownowazon-y-biznes/kodeks-etyczny/>

Wszelkie niejasności, problemy związane z interpretacją treści Kodeksu Etycznego Grupy Kapitałowej rozwiązuje powołany przez Zarząd Rzecznik ds. Etyki. Pracownicy Comarch są zachęcani do zgłaszania wszelkich uwag i modyfikacji związanych z treścią niniejszego Kodeksu Etycznego.

Do obowiązków Rzecznika ds. Etyki należy:

- Wspieranie pracowników w przestrzeganiu Kodeksu Etycznego,
- Promowanie idei Kodeksu Etycznego wewnątrz firmy,
- Aktualizacja treści Kodeksu Etycznego,
- Odpowiadanie stosownymi przedsięwzięciami na bieżące problemy pracowników związane z etyką podejmowanych przez nich działań biznesowych.

G.3.2.

W ramach Kodeksu Etycznego Grupy Kapitałowej Comarch zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- Ryzyko naruszenia zasad etyki, odpowiedzialności korporacyjnej, przestrzegania praw człowieka i ochrony środowiska,
- Ryzyko wystąpienia przypadków zatrudniania dzieci, pracy przymusowej, stosowania przymusu fizycznego lub psychicznego,
- Ryzyko wystąpienia dyskryminacji we wszystkich jej przejawach,
- Ryzyko związane z nieprzestrzeganiem zasad dotyczących uczciwej konkurencji, zapobiegania przekupstwu, nielegalnym płatnościami i korupcji,
- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi, międzynarodowymi standardami dotyczącymi praw człowieka i standardów pracy, procedurami wewnętrznymi w zakresie dotyczącym etyki.

G.3.1.

Comarch minimalizuje ryzyka związane z nieprzestrzeganiem zasad Kodeksu Etycznego poprzez spełnianie podstawowych zaleceń bezpieczeństwa środowiska pracy oraz przestrzeganie międzynarodowych standardów. Pracownicy mają prawo oczekiwać od Rzecznika ds. Etyki pomocy i wsparcia w zakresie zgłaszanych zapytań na dedykowany adres email. Dodatkowo pracownicy mają możliwość anonimowych zgłoszeń o wszelkich naruszeniach w zakresie etyki za pośrednictwem papierowej poczty wewnętrznej. Zgodnie z prowadzonym rejestrem, w 2015 roku na ww. adres wpłynęły 2 zgłoszenia, w 2016 roku jedno, w roku 2017 nie odnotowano zgłoszeń z zakresu naruszenia zasad etyki, w roku 2018 na adres wpłynęło 1 takie zgłoszenie, natomiast w 2019 wpłynęły 2 takie zgłoszenia. Należy jednak podkreślić, że żadne ze zgłoszeń nie było związane z naruszeniem prawa pracy. Wszystkie zgłoszenia są rozpatrywane przez niezależną komisję i kwalifikowane jako zgłoszenia uznane lub odrzucone. W przypadku uznania zgłoszenia podejmowane są odpowiednie działania w celu ich rozwiązania.

G.4.3., S.3.4., S.6.2, S.6.3

W przypadku wystąpienia jakichkolwiek nieprawidłowości, w tym w obszarze zatrudnienia pracownicy mają możliwość zgłaszania ich do przełożonych. Dodatkowo zgłoszenia o wszelkich naruszeniach

w zakresie warunków pracy, etyki oraz ochrony środowiska mogą być zgłaszane przez pracowników do Rzecznika ds. Etyki na adres etyka@comarch.pl lub anonimowo za pośrednictwem poczty wewnętrznej.

Weryfikacja zgodności w zakresie etyki w Comarch ma charakter ciągły. Pracownicy są okresowo szkoleni oraz mogą korzystać z różnych ścieżek zgłaszania nieprawidłowości związanych z nieprzestrzeganiem Kodeksu Etycznego Grupy Kapitałowej Comarch. Inne strony zainteresowane, na przykład klienci, często korzystają z możliwości weryfikacji kwestii etycznych w formie spotkań, audytów drugiej strony oraz poprzez zbieranie informacji za pomocą ankiet. W wyniku przeprowadzonych audytów w latach 2016-2019, przy czym nie były to osobne audyty etyczne, nie zostały zidentyfikowane nieprawidłowości w zakresie etycznym.

Comarch nie przeprowadza stacjonarnych audytów etycznych u dostawców, jednakże w ramach Polityki Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców wspiera i zachęca dostawców, aby w swoich działaniach kierowali się zasadami etyki. W badaniu dostawców przeprowadzonym w 2019 roku na pytanie w ankiecie: Czy Państwa firma posiada wdrożony Kodeks Etyczny? „TAK” odpowiedziało 52% firm uczestniczących w badaniu. Dostawcy, którzy udzielili odpowiedzi twierdzącej na to pytanie w 2018 roku, stanowili 44% respondentów. Comarch nie zobowiązuje dostawców do przestrzegania standardów etycznych wdrożonych w GK Comarch.

4.3. Prawa człowieka

S.7.1., S.7.2., S.7.6., S.8.1., S.8.2.

Grupa Kapitałowa Comarch szanuje i przestrzega krajowych standardów dotyczących praw człowieka oraz międzynarodowych standardów pracy, traktując je jako

fundamentalne i powszechne. Respektuje i realizuje przepisy prawa pracy oraz bezpieczeństwa i higieny, a także dba, by pracownicy zawsze byli traktowani zgodnie z mającymi zastosowanie wymogami.

Uznając prawo pracowników do wolnego zrzeszania się, Comarch podejmuje dialog z Przedstawicielami Pracowników. Comarch nie zidentyfikował przypadków, w których może dochodzić do naruszenia lub może występować poważne ryzyko naruszenia zrzeszania się i zawierania umów zbiorowych zarówno w ramach organizacji jak i wśród dostawców.

Comarch przestrzega zakazu dyskryminacji ze względu na: rasę, status społeczny, pochodzenie etniczne, religię, upośledzenie, inwalidztwo, płeć, orientację seksualną, związek lub przynależność polityczną, wiek czy stan cywilny.

Gwarantuje wolność poglądów, sumienia i religii oraz swobodę przekonań i wypowiedzi. Grupa Kapitałowa Comarch promuje pracę zespołową wolną od jakichkolwiek uprzedzeń i świadomie czerpie siłę i wartości wynikające ze zróżnicowania swoich pracowników. W zamian dokłada wszelkich starań, by zapewnić swoim pracownikom godziwe i regularnie wypłacane wynagrodzenie, możliwość rozwoju, ciekawe i ambitne wyzwania oraz bardzo dobre warunki pracy.

Grupa Kapitałowa Comarch chroni prawa autorskie swoich pracowników, a także, w relacji do międzynarodowych standardów, szanuje własność intelektualną jako dobro indywidualne, bezpieczne od nadużyć.

Grupa Kapitałowa Comarch przestrzega zakazu pracy dzieci poniżej 16 roku życia, pracy przymusowej, stosowania kar cielesnych, przymusu psychicznego i fizycznego oraz znieważania, a także zakazu dotyczącego molestowania seksualnego, a miejsce pracy uznaje za wolne od tego typu praktyk.

G.4.6

Zarówno Comarch S.A. jak i Grupa Kapitałowa Comarch nie zidentyfikowały przypadków naruszenia praw człowieka, pracy dzieci lub pracy przymusowej, w tym również u podwykonawców. Nie wpłynęły żadne skargi w zakresie poszanowania praw człowieka.

Pracownicy spółek Grupy Comarch są szkoleni w zakresie polityk poszanowania praw człowieka i w obszarze etycznym w trakcie szkoleń *first step* organizowanych przez pracodawcę w pierwszych dniach pracy w Comarch.

Comarch SA	2019	2018
liczba osób uczestniczących w szkoleniach	744	608
całkowita liczba godzin szkoleniowych	744	608
% przeszkolonych pracowników spośród nowo przyjętych	81%	90%

GK Comarch	2019	2018
liczba osób uczestniczących w szkoleniach	744	608
całkowita liczba godzin szkoleniowych	744	659
% przeszkolonych pracowników spośród nowo przyjętych	76%	85%

Spółki Grupy Comarch nie zatrudniają bezpośrednio pracowników ochrony fizycznej oraz utrzymania czystości obiektów – ten zakres prac został powierzony specjalistycznym firmom zewnętrznym. Umowy zawarte przez Comarch S.A. z tymi firmami zawierają zapisy o zapewnieniu przeszkolenia w zakresie praw człowieka i przekazanie Comarch oświadczeń potwierdzających przejście szkolenia przez pracowników.

4.4. Deklaracja polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju

W marcu 2014 roku Comarch podpisał „*Deklarację polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju*”, a tym samym złożył zapewnienie, iż będzie aktywnie działał na rzecz realizacji celów rozwojowych nakreślonych w Wizji Zrównoważonego Rozwoju dla Polskiego Biznesu 2050. Treść Deklaracji stanowi dziesięć założeń, których realizacja pozwoli w przyszłości żyć godnie i mądrze korzystać z ograniczonych zasobów naszej Planety.

Podpisywanie Deklaracji odbywało się wraz z Inauguracją III Etapu projektu Wizji Zrównoważonego Rozwoju dla Polskiego Biznesu 2050. Uczestnicy spotkania zapoznali się z propozycjami działań zaplanowanych w ramach III Etapu Wizji 2050. Sygnatariusze Deklaracji mają możliwość zaangażować się w prace następujących grup roboczych: innowacje społeczne, zrównoważona produkcja i konsumpcja, odnawialne źródła energii, zazielenianie nowej perspektywy oraz małe i średnie przedsiębiorstwa.

Projekt Wizja 2050 nawiązuje do międzynarodowej inicjatywy, podjętej przez Światową Radę Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (*World Business Council for Sustainable Development, WBCSD*). Wizja 2050 jest wspólnym projektem Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Środowiska, Forum Odpowiedzialnego Biznesu i firmy doradczej PwC. Celem podjętych działań jest integracja biznesu w Polsce wokół idei zrównoważonego rozwoju, wskazanie przedstawicielom biznesu znaczenia wyzwań w tym zakresie oraz wzmocnienie dialogu administracji i biznesu na rzecz wypracowywania konkretnych rozwiązań dla wspierania realizacji celów rozwojowych Polski.

Podpisując „*Deklarację polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju*” Comarch zobowiązał się do:

- Opierania swoich działań o szeroką współpracę, innowacyjne myślenie oraz edukację zarówno własnych pracowników jak i społeczeństwa,
- Prowadzenia działalności biznesowej w oparciu o zaufanie i dialog,
- Podejmowania współpracy z ośrodkami akademickimi i szkołami w zakresie edukacji przyszłych pracowników,
- Stwarzania pracownikom warunków i możliwości rozwoju,
- Promowania i wspierania wdrażania nowych rozwiązań technologicznych,
- Tworzenia infrastruktury i prowadzenia inwestycji w oparciu o dialog oraz w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju,
- Podejmowania działania na rzecz zmniejszenia naszego negatywnego wpływu na środowisko,

- Wprowadzania rozwiązań polegających na zmniejszeniu zużycia energii, zarówno w zakresie wdrażania nowych rozwiązań technologicznych, optymalizacji procesów jak i edukacji,
- Prowadzenia dialogu z rządem i dzielenia się swoimi doświadczeniami w kwestiach istotnych dla przedsiębiorców i gospodarki,
- Podnoszenia poziomu etyki w biznesie, w tym w relacjach z wszystkimi grupami interesariuszy.

Ryzykiem dla powyższej Deklaracji jest niespełnienie jej założeń. Comarch sukcesywnie dąży do ich spełnienia poprzez skuteczną realizację procesów w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania oraz realizację wszystkich wyżej opisanych polityk.

4.5. Społeczna odpowiedzialność biznesu

S.9.1., S.9.3., S.9.4., S.9.5., S.9.6.

Grupa Kapitałowa Comarch od początku swojej działalności szeroko angażuje się w realizację koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu (Corporate Social Responsibility – CSR), propagując ideę stworzenia szerokiej platformy społecznej. Istotne są działania promujące sport, najnowsze technologie IT, zdrowy tryb życia i ochronę środowiska, wsparcie dla potrzebujących, pomoc zwierzętom, jak również zaangażowanie w kulturę oraz wspieranie inicjatyw lokalnych społeczności.

Fundamenty CSR w Comarch są podstawą działań w obszarze społecznej odpowiedzialności spółki. Został także przyjęty i funkcjonujący w firmie Kodeks Etyczny. Z uwagi na dużą aktywność Grupy Comarch w obszarze społecznej odpowiedzialności biznesu, rozpoczęte zostały prace nad kompleksową polityką CSR dla Grupy Comarch, regulującą opisane powyżej kwestie. Szczegółowe sprawozdanie dotyczące CSR w Grupie Comarch jest co roku dokumentowane i prezentowane w raporcie społecznej odpowiedzialności biznesu Grupy Comarch, który jest zamieszczony w Internecie na stronie: <http://www.comarch.pl/o-firmie/zrownowazony-biznes/csr/>

Każdego roku Grupa Comarch obserwuje wzrost zaangażowania pracowników w podejmowane akcje w obszarze CSR. Do komunikacji, możliwości zgłaszania nowych zagadnień w tym obszarze został utworzony email: csr@comarch.pl.

4.6. Przeciwdziałanie korupcji

[obszar: społeczny, pracowniczy, przeciwdziałania korupcji]

Grupa Comarch przestrzega zasad uczciwej konkurencji, zapobiegania przekupstwu, nielegalnym płatnościom i korupcji.

Polityka Antykorupcyjna, wdrożona w Grupie Comarch, stanowi zbiór obowiązujących zasad i standardów postępowania, mających na celu zapobieganie oraz reagowanie na działania, które mogą nosić znamiona korupcji. Polityka Antykorupcyjna określa sposób postępowania w sytuacji wystąpienia zagrożenia korupcyjnego lub zachowania o znamionach korupcji.

Polityka Antykorupcyjna stanowi uzupełnienie przepisów prawa krajowego i międzynarodowego w zakresie przeciwdziałania korupcji, a obowiązek przestrzegania tych przepisów ciąży na każdym pracowniku, współpracowniku oraz reprezentancie Grupy Comarch.

Przyjęta Polityka Antykorupcyjna definiuje zasady, do których przestrzegania zobowiązani są wszyscy pracownicy, współpracownicy oraz reprezentanci Grupy Comarch, a są to przede wszystkim:

- przejrzystość działania oraz zero tolerancji dla korupcji,
- zgodność z prawem krajowym i międzynarodowym.

Uzupełnieniem Polityki są Wytyczne przeciwdziałania korupcji w Grupie Comarch, zawierające szczegółowe zasady postępowania pracowników, współpracowników oraz reprezentantów Grupy

Comarch, mające na celu zapobieganie wystąpieniu zagrożeń korupcyjnych oraz reagowanie na jakiegokolwiek przejawy korupcji.

G.3.1.

Podejrzenia naruszenia zasad Polityki Antykorupcyjnej lub innych przepisów prawa mogą być zgłaszane przez pracowników na adres etyka@comarch.pl lub anonimowo do Rzecznika ds. Etyki.

Wobec Comarch S.A. ani też wobec żadnej innej spółki z Grupy Comarch nie były podejmowane kroki prawne dotyczące przypadków naruszeń zasad wolnej konkurencji i praktyk monopolistycznych.

Nie zostały również nałożone żadne sankcje pozafinansowe z tytułu niezgodności z prawem oraz regulacjami.

S.10.1

Grupa dokonała oceny swojej działalności pod kątem możliwości wystąpienia korupcji i podejmuje działania dla zminimalizowania związanego z tym ryzyka, m.in. poprzez wdrażanie procedur mających zapobiegać zachowaniom o charakterze korupcyjnym jak również przeprowadzanie szkoleń wśród pracowników mogących zetknąć się z takimi zachowaniami.

G.3.2.

W ramach dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania korupcji zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- Ryzyko związane z nieprzestrzeganiem zasad dotyczących uczciwej konkurencji, zapobiegania przekupstwu, nielegalnym płatnościami i korupcji,
- Ryzyko konfliktu interesów w ramach prowadzonej działalności,
- Ryzyko utraty pracy, nałożenia kar finansowych i powiadomienia organów ścigania,
- Ryzyko związane z wystąpieniem nielegalnych korzyści dla pracowników, partnerów biznesowych lub innych stron trzecich (w tym urzędników państwowych i przedstawicieli partii politycznych),
- Ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie dotyczącym zasad przeciwdziałania korupcji.

Wewnętrzne procesy finansowo-księgowe zbudowane są w oparciu o systemy IT, które wymagają wielopoziomowych decyzji i weryfikacji. Dostęp do kluczowych danych i funkcji są ograniczone i nadzorowane, a prowadzenie działań wymaga logowania. To wszystko ma na celu uniemożliwienie dokonania nieautoryzowanych transakcji przez pracowników.

Brak tolerancji dla korupcji oraz przestrzeganie zasad uczciwej konkurencji zawarte są również w punkcie V Kodeksu Etycznego Grupy Kapitałowej Comarch.

S.10.3

Brak jakichkolwiek stwierdzonych przypadków korupcji.

Comarch nie udziela wsparcia na rzecz partii politycznych, polityków i instytucji o podobnym charakterze.

S.10.2

Nie zgłoszono przypadków zachowań noszących znamiona korupcji.

4.7. Ład korporacyjny

G.2.1., G.2.3.

Ład korporacyjny (ang. *corporate governance*) to zbiór zasad postępowania, skierowanych zarówno do organów spółek oraz członków tych organów, jak i do większościowych i mniejszościowych akcjonariuszy. Zasady ładu korporacyjnego odnoszą się do szeroko rozumianego zarządzania Spółką. Comarch S.A. podlega nowemu zbiorowi zasad ładu korporacyjnego pod nazwą „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”, przyjętemu przez Radę Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w 2015 roku.

Dobre Praktyki Spółek notowanych na GPW są przedmiotem corocznych sprawozdań dotyczących postępowania w zakresie przestrzegania zasad ładu korporacyjnego, sporządzanych przez spółki giełdowe. W załączeniu do raportu rocznego przekazanego do publicznej wiadomości w dniu 29 kwietnia 2020 roku, Zarząd Comarch S.A. przekazał raport dotyczący stosowania zasad ładu korporacyjnego przez Comarch S.A. w 2019 roku.

Zarząd oraz Rada Nadzorcza Comarch S.A. dokładają wszelkich starań w przestrzeganiu większości zasad Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW z zakresu obejmowanego przez zasadę „*comply or explain*” – zastosuj albo wyjaśnij – która polega na przekazywaniu rynkowi przez spółkę jednoznacznej informacji o naruszeniu praktyki. W 2019 roku podobnie jak w latach poprzednich Comarch S.A. nie stosowała się do rekomendacji dotyczącej wykonywania osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu w toku walnego zgromadzenia, poza miejscem odbywania walnego zgromadzenia, przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Spółka nie stosuje także części zasady dotyczącej polityki wynagrodzeń. Szczegółowe informacje na ten temat można odnaleźć w raporcie dotyczącym przestrzegania zasad ładu korporacyjnego przez Comarch S.A. opublikowanego w 2019 roku.

Zgodnie z zasadami ładu korporacyjnego oraz Kodeksu Spółek Handlowych w Comarch S.A. funkcjonuje rada nadzorcza wraz z wydzielonym komitetem audytu.

Rada Nadzorcza nadzoruje bieżącą działalność Spółki i Grupy, w szczególności poprzez:

- monitoring i analiza sytuacji finansowej i organizacyjnej,
- ocena realizacji przez Zarząd strategii,
- wyznaczanie celów biznesowych dla Członków Zarządu oraz ocena ich realizacji,
- ocena działalności wybranych obszarów biznesowych,
- analiza i ocena ryzyka związanego z działalnością,
- nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej,
- ocenę oraz zatwierdzanie sprawozdań finansowych.

Do zadań Komitetu Audytu należy w szczególności:

- nadzorowanie procesu sprawozdawczości oraz rewizji finansowej,
- monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem,
- weryfikacja niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Pełna treść Raportu dotyczącego stosowania zasad ładu korporacyjnego jest również dostępna pod adresem: www.comarch.pl/relacje-inwestorskie/lad-korporacyjny

4.8. Ryzyka w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania

G.3.1., G.3.2.

Każdy z podsystemów wchodzących w skład Zintegrowanego Systemu Zarządzania Comarch obejmuje swoim zakresem inną tematykę oraz cechuje się specyficznymi ryzykami. W ramach Zintegrowanego Systemu identyfikowane i monitorowane są ryzyka i szanse. System Zarządzania Jakością kładzie szczególny nacisk na ryzyka związane z ogólnym funkcjonowaniem organizacji i jej procesów, dokumentacją i relacjami z Dostawcami. Zarządzanie środowiskowe i BHP uwzględniają ryzyka związane z kwestiami pracowniczymi i oddziaływaniem na środowisko. Wewnętrzny System Kontroli reguluje zagadnienia międzynarodowego obrotu towarami i technologiami oraz zapewnia zgodność realizowanych procesów ze specyficznymi wymaganiami prawnymi. System AQAP, dotyczący realizacji projektów dla sił zbrojnych, zawiera restrykcyjne wymagania i jest zbudowany na zarządzaniu ryzykiem w ramach realizowanych projektów. Szansą dla organizacji jest rozpoczęcie współpracy z nowymi klientami, nawiązanie nowych relacji biznesowych.

Ryzyka te rozpatrywane i uwzględniane są na różnych poziomach – zaczynając od polityk określających główne założenia w danej dziedzinie, poprzez procedury regulujące funkcjonowanie procesów, a kończąc na konkretnych działaniach zaszytych w mechanizmach wewnętrznych i wykorzystywanych

przez Comarch systemach informatycznych. Wyszczególnione w ramach poszczególnych polityk ryzyka i mechanizmy zarządzania nimi zostały opisane we wcześniejszych rozdziałach.

Comarch zdaje sobie sprawę z istoty identyfikowania, analizowania i postępowania z ryzykiem. W ramach prowadzonych działań, Zintegrowany System Zarządzania na bieżąco dostosowywany jest do wymagań aktualizowanych norm międzynarodowych, w których szczególny nacisk kładzie się na kwestie związane z ryzykiem – zalecane jest podejście do zarządzania oparte na ryzyku oraz uwzględnianie ryzyka na poziomie systemowym.

5. Kontrahenci

W ramach Grupy Comarch funkcjonuje Dział Zarządzania Kontrahentami zajmujący się zarządzaniem, weryfikacją i analizą kontrahentów.

Do głównych kompetencji tego działu należy:

- zarządzanie bazą kontrahentów systemów funkcjonujących w ramach Grupy Comarch (weryfikacja, analiza, gromadzenie dokumentów),
- zarządzanie dostępem do danych i analiz firm zewnętrznych z branży informacji gospodarczej,
- przygotowywanie raportów (szerokie spektrum) o kontrahentach Grupy Comarch na potrzeby innych działów czy audytorów,
- partycypacja w procedurach dotyczących oceny i wyboru dostawców.

G.1.2., S.4.12., S.6.4., S.7.4., S.7.6., S.8.4., S.15.1., S.15.3., S.15.4.

5.1. Dostawcy

Głównymi źródłami zaopatrzenia Comarch S.A. oraz Grupy Comarch są międzynarodowe koncerny tj. producenci sprzętu komputerowego i oprogramowania oraz elektroniki związanej z rozwijaną produkcją urządzeń. Większość zamówień realizowana jest poprzez zakupy w lokalnych oddziałach oraz lokalnej dystrybucji. Działalność Grupy Comarch nie jest uzależniona od żadnego z dostawców. W 2019 roku, podobnie jak w roku poprzednim żaden z kontrahentów nie dostarczył produktów czy usług o wartości przekraczającej 10% przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch.

Grupa Kapitałowa Comarch posiada olbrzymią paletę produktów i usług dla realizacji których niezbędna jest współpraca z dostawcami uzupełniającymi portfolio usług i licencji własnych oraz pozwalających na rozszerzenie oferty o produkty firm trzecich.

Portfolio produktów firm trzecich to przede wszystkim znane i uznane na rynkach międzynarodowych marki i producenci. Współpraca przebiega głównie za pośrednictwem lokalnej autoryzowanej dystrybucji pomagającej w sprawnym rozwiązaniu problemów logistycznych jak i zorganizowaniu szybkiej dostawy dla Klienta.

Dostawcy Comarch to producenci sprzętu komputerowego, licencjodawcy, usługodawcy, wykonawcy oraz producenci elektroniki. Ostatnia pozycja dotyczy rozwijanej w Grupie Comarch oferty produkcyjnej urządzeń własnych.

Okres płatności zobowiązań standardowo stosowany w umowach z dostawcami wynosi 30-60 dni. Grupa Comarch dokłada starań, aby zobowiązania wobec dostawców były regulowane terminowo. Podobnie jak w roku ubiegłym, wskaźnik terminowości zapłat w Comarch S.A. wyniósł 95% wartości zobowiązań a w Grupie Comarch 93%.

Comarch, globalny integrator oraz twórca innowacyjnych rozwiązań i systemów informatycznych, w dbałości o jakość swoich produktów i usług przykładając dużą wagę do starannego doboru dostawców.

Głównymi kryteriami wyboru są: cena, czas realizacji zleceń oraz opinia na rynku. Niemniej pod rozważenie są również aspekty związane z poszanowaniem przez dostawców praw człowieka, praktykami zatrudniania, wpływem ich działalności na społeczność lokalną oraz na środowisko.

Od lat działając aktywnie na rzecz zrównoważonego rozwoju Comarch zachęca dostawców, aby w swoim postępowaniu kierowali się zasadami etyki, odpowiedzialności społecznej i zarządzania oddziaływaniem na środowisko w sposób odpowiedzialny. Stąd w oparciu o międzynarodowe zalecenia zawarte m.in. w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ, Międzynarodowych Standardach Pracy MOP, normach ISO oraz wielu innych została opracowana Polityka Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców.

Zgodnie z jej założeniami Comarch od swoich kluczowych dostawców wymaga przestrzegania następujących zasad:

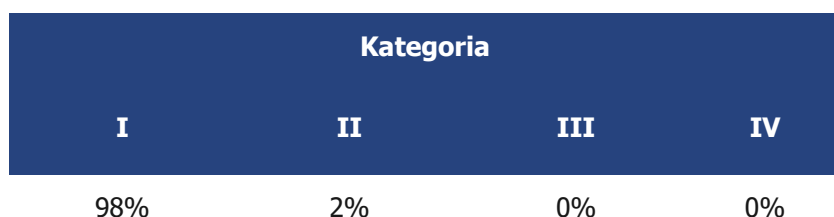
- Zarządzanie oddziaływaniem na środowisko w sposób odpowiedzialny zgodnie z normą ISO 14001 lub podobnym standardem w celu zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko,
- Stosowanie norm bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnie z OHSAS 18001 lub podobnym standardem, aby zminimalizować zagrożenia związane z ryzykami zawodowymi oraz zapobiec urazom,
- Stosowanie ze zrozumieniem dobrych praktyk biznesowych, kwestii społecznych oraz związanych z ochroną środowiska, które powiązane są z działalnością dostawcy,
- Działanie zgodne z obowiązującymi przepisami prawa,
- Uznanie prawa pracowników do zrzeszania się oraz negocjacji zbiorowych,
- Zakaz dyskryminacji we wszelkich jej przejawach, ze względu na: rasę, status społeczny, pochodzenie etniczne, religię, upośledzenie, inwalidztwo, płeć, orientację seksualną, związek lub przynależność polityczną, wiek czy stan cywilny,
- Zakaz zatrudniania dzieci poniżej 16 roku życia oraz stosowania kar cielesnych, przymusu psychicznego i fizycznego, znieważania i molestowania seksualnego,
- Wyeliminowanie pracy przymusowej.

Firmy starające się o przyznanie statusu dostawcy Comarch otrzymują do uzupełnienia ankietę, w której znajdują się pytania o zakres wdrożonych i certyfikowanych systemów zarządzania, dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, odpowiedzialności społecznej, dbałości o ochronę środowiska, zarządzania energią oraz ochroną informacji. Odpowiedzi udzielone w kwestionariuszu są walidowane, a następnie firma jest kwalifikowana przez system do jednej z czterech kategorii dostawców: I - wybierany do współpracy w pierwszej kolejności, II - drugiej kolejności, III - rezerwowo, IV - ryzykowny. Najwyższą, pierwszą kategorię otrzymują te firmy, które deklarują przestrzeganie najwyższych standardów.

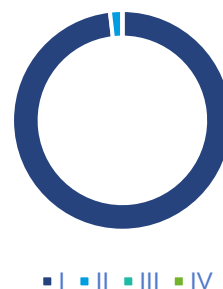
W 2018 r. ankiety zostały wysłane do 154 dostawców. Odpowiedzi odesłało 18 firm. W 2019 r. rozesłano kolejnych 227 ankiet. Odpowiedzi odesłało 25 firm. Dodatkowo zgodnie z procedurą analizy dostawców wysyłka ankiet ponawiana jest cyklicznie co roku na wypadek, gdyby dostawcy odnotowali w swojej organizacji zmiany w obszarach będących przedmiotem badania.

W kolejnym etapie analizy, po realizacji zlecenia, ocenie podlega także jakość współpracy. Uwzględniane są: elastyczność w rozwiązywaniu problemów, przepływ informacji podczas procedowania zamówienia, dotrzymanie terminu dostawy/wykonania usługi, zgodność zamówienia ze specyfikacją, zgodność faktury z ustaleniami (cena, warunki płatności). Na podstawie uśrednionej oceny współpracy z ostatniego roku dostawcy przypisywania jest jedna z czterech kategorii: I - wybierany do współpracy w pierwszej kolejności, II - drugiej kolejności, III - rezerwowo, IV - ryzykowny.

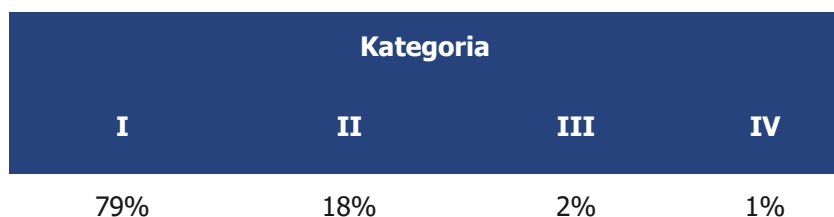
Wyniki, stan na 11 lutego 2019 r. Oceniono współpracę z 110 dostawcami.

Ocena współpracy

Wyniki, stan na 31 grudnia 2019 r. oceniono współpracę z 284 dostawcami.

Ocena współpracy

Wyniki analizy dostawców gromadzone są w systemie informatycznym, co pozwala na szybkie generowanie przekrojowych raportów oraz prowadzenie okresowego monitoringu.

Struktura geograficzna dostawców

Ze względu na geograficzny podział działalności Grupa Comarch wyróżnia następujące segmenty rynku: Polska, Europa-DACH, Europa-pozostałe, Ameryki i Pozostałe kraje. Dostawcy lokalni definiowani są jako mający siedzibę w kraju zgodnym z regionem działalności Comarch.

Poniższe zestawienia prezentują udział wartości zakupów od dostawców z poszczególnych lokalizacji.

Dostawcy Comarch S.A. - udział wartości zakupów od dostawców z poszczególnych lokalizacji	2019	2018
Polska	83%	83%
DACH	4%	3%
Europa-pozostałe	11%	11%
Ameryki	1%	1%
Pozostałe	1%	2%

Region działalności Grupy Comarch - udział wartości zakupów od dostawców z poszczególnych lokalizacji	Dostawcy lokalni %		Dostawcy zagraniczni %	
	2019	2018	2019	2018
Polska	98%	98%	2%	2%
DACH	51%	55%	49%	45%
Europa-pozostałe	38%	36%	62%	64%
Ameryki	54%	43%	46%	57%
Pozostałe	33%	44%	67%	56%

G.4.7, S.4.11., S.7.3., S.8.3., E.7.5.

Poniższe zestawienie przedstawia jako część umów podpisanych w latach ubiegłych przez spółki Grupy Comarch z producentami oprogramowania i sprzętu komputerowego oraz kluczowymi podwykonawcami

(takimi, z którymi obrót przekracza 100 tys. PLN), zawiera zapisy dotyczące standardów etycznych, antykorupcyjnych, BHP czy poszanowania praw człowieka. Firmy, z którymi Comarch współpracuje, są dużymi korporacjami międzynarodowymi, gdzie dużą wagę przykładają się do przestrzegania wymagań związanych z etyką, przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa pracy BHP, prawami człowieka, w tym z uwzględnieniem zakazu pracy dzieci lub pracy przymusowej.

Comarch dokonuje analizy i wyboru dostawców tak, aby promować te firmy, które w swoim działaniu kierują się zasadami etyki, odpowiedzialności społecznej, praw człowieka i ochrony środowiska.

PRODUCENCI I KLUCZOWI PODWYKONAWCY 2019	Etyka	BHP	Prawa człowieka	Poszanowanie środowiska naturalnego	Prawa człowieka z uwzględnieniem zakazu pracy dzieci lub pracy przymusowej
---	-------	-----	-----------------	-------------------------------------	--

Comarch SA	86,0%	70,0%	73,8%	70,0%	73,8%
------------	-------	-------	-------	-------	-------

GK Comarch	86,3%	69,5%	73,1%	69,5%	73,1%
------------	-------	-------	-------	-------	-------

PRODUCENCI I KLUCZOWI PODWYKONAWCY 2018	Etyka	BHP	Prawa człowieka	Poszanowanie środowiska naturalnego	Prawa człowieka z uwzględnieniem zakazu pracy dzieci lub pracy przymusowej
---	-------	-----	-----------------	-------------------------------------	--

Comarch SA	60,4%	35,5%	54,4%	47,9%	54,4%
------------	-------	-------	-------	-------	-------

GK Comarch	66,2%	31,7%	61,0%	32,3%	61,0%
------------	-------	-------	-------	-------	-------

5.2. Odbiorcy**S.15.2.**

Ze względu na rodzaj oferowanych przez Comarch systemów informatycznych, główną grupę odbiorców stanowią średnie i duże przedsiębiorstwa, które na całym świecie są największymi odbiorcami zaawansowanych rozwiązań informatycznych. Większość produktów Comarch jest kierowana do określonej grupy odbiorców, natomiast usługi informatyczne, ze względu na ich uniwersalny charakter, są oferowane do każdej grupy odbiorców. Oferta Comarch przeznaczona jest zarówno dla podmiotów z rynku polskiego jak i klientów zagranicznych. Od wielu lat

jednym z głównych celów strategicznych Comarch jest rozwój sprzedaży coraz większej ilości produktów na rynkach zagranicznych, w szczególności w Europie Zachodniej, obu Amerykach oraz Azji. Sprzedaż Grupy Comarch jest mocno zdywersyfikowana i nie występuje uzależnienie od jednego odbiorcy. Podobnie jak w Comarch S.A. w Grupie Comarch w 2019 roku sprzedaż do żadnego z kontrahentów nie przekroczyła 10% całkowitej sprzedaży.

Najważniejszymi zasadami Grupy Kapitałowej Comarch są: odpowiedzialność za sukcesy klientów oraz szacunek i otwartość na ich potrzeby. Comarch dostarcza swoim klientom innowacyjne produkty IT o najwyższej jakości, co uzyskiwane jest jako efekt wysokich umiejętności, doświadczeń i kompetencji pracowników, współpracy z wiodącymi ośrodkami badawczymi i naukowymi zarówno w Polsce, jak i za granicą oraz dokłada wszelkich starań, aby dostarczone rozwiązania IT spełniały najwyższe standardy i oczekiwania klientów.

Kontakty z sektorem publicznym

W zakresie kontaktów z klientami sektora publicznego (administracja centralna i samorządowa, spółki komunalne, spółki Skarbu Państwa, publiczne zakłady opieki zdrowotnej) stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1579 z późn. zmianami). Przepisy te regulują sposób porozumiewania się z zamawiającym w trakcie trwania postępowania przetargowego, zakres czynności, jakie mogą być podejmowane przez strony postępowania oraz środki ochrony prawnej.

Bezpieczeństwo w biznesie międzynarodowym

Grupa Kapitałowa Comarch, dla zapewnienia kontroli i bezpieczeństwa obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa Państwa, wdrożyła Wewnętrzny System Kontroli zapewniający stosowanie norm oraz wymagań prawnych międzynarodowych i krajowych. Comarch nie sprzedaje produktów zakazanych lub wywołujących kontrowersje wśród interesariuszy.

Badanie satysfakcji klienta

Program Badania Satysfakcji Klientów to dla Comarch szansa na uzyskanie informacji, a następnie wprowadzenie usprawnień, aby zapewnić wysoki poziom satysfakcji ze współpracy z Comarch. W ramach programu badamy opinię naszych Klientów na temat świadczonych przez Comarch usług i wytwarzanych przez Comarch produktów.

Zasadniczym elementem badania jest krótka ankieta on-line wysyłana do naszych Klientów. Ankieta zawiera pytania zamknięte ze skalą ocen 1-10 oraz pytania otwarte. Respondenci dzieleni są na 3 grupy klientów: management, kierowników projektów oraz użytkowników.

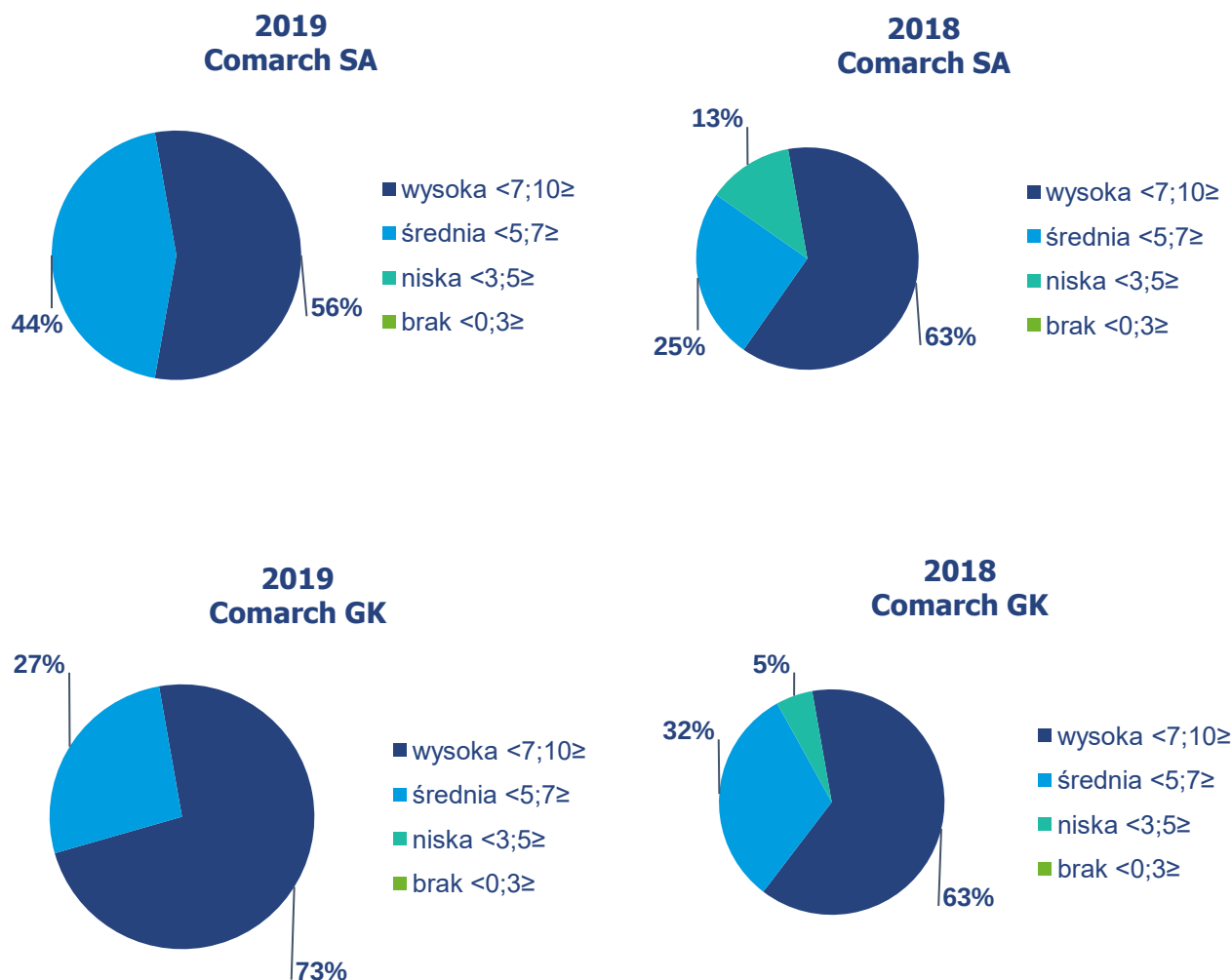
Dzięki informacjom uzyskanym z ankiet, możemy prawidłowo zidentyfikować i ustalić priorytety działań zmierzających do zapewnienia naszym Klientom maksimum satysfakcji ze współpracy z Comarch.

Etapy badania satysfakcji klientów:

- Zbieranie opinii klientów,
- Analiza raportów,
- Określenie działań korygujących,
- Wdrożenie działań korygujących i zapobiegawczych,
- Weryfikacja wykonania działań korygujących i zapobiegawczych.

Poniższe wykresy przedstawiają, jak kształtowała się ogólna satysfakcja klientów ze współpracy z Comarch w 2019 roku. Na wskaźnik przeciętnego zadowolenia klienta składało się m.in. ogólne zadowolenie ze współpracy z Comarch, chęć polecenia produktów/ usług Comarch innej firmie, chęć zakupu produktów/ usług Comarch w przyszłości, zadowolenie z cen Comarch w porównaniu do ich jakości; sposobu prowadzenia przez Comarch rozmów handlowych oraz negocjowania i podpisywania umowy.

Ogólna satysfakcja klientów ze współpracy z Comarch:

Skala ocen: Skala ocen: 1 – klient całkowicie niezadowolony; 10- klient w pełni zadowolony

Poniżej prezentujemy najwyżej oceniane aspekty poziomu zadowolenia klientów Comarch S.A. oraz spółek Grupy Comarch:

- Wysoka kultura osobista i umiejętność dobrej komunikacji,
- Kompetencje pracowników,
- Poziom świadczonych usług,
- Orientacja na klienta,
- Indywidualne podejście do klienta,
- Jakość produktu.

5.3. Bezpieczeństwo produktów i konsumentów

Comarch jest producentem rozwiązań informatycznych oraz integratorem. Od 1993 Comarch pomaga klientom w osiąganiu większej rentowności i w czerpaniu zysków z nowoczesnych produktów i rozwiązań, z wykorzystaniem szerokiego spektrum narzędzi uzupełnianych najwyższej jakości usługami. Comarch zdobył doświadczenie w najważniejszych branżach (w telekomunikacji, finansach, bankowości i ubezpieczeniach, handlu i usługach, infrastrukturze IT, administracji publicznej, przemyśle, służbie zdrowia, a także w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw) dzięki projektom zrealizowanym dla największych polskich i światowych marek (<https://www.comarch.pl/o-firmie/profil/>)

Comarch jest także wytwórcą urządzeń elektronicznych, wśród których znajdują się wyroby medyczne. Comarch dokłada wszelkich starań, aby wprowadzane produkty odpowiadały potrzebom rynku i konsumentom, a jednocześnie były bezpieczne. Wytwarzane produkty, tam gdzie ma to zastosowanie podlegają ocenie zgodności zdefiniowanej w mających zastosowanie wymaganiach prawnych, w tym poddawane są wymaganiom testom i badaniom dotyczącym bezpieczeństwa i użyteczności. Comarch dostarcza także rzetelnych informacji o przeznaczeniu oferowanych produktów; informuje także o zagrożeniach wiążących się z wyrobami w trakcie ich zwykłego lub racjonalnie dającego się przewidzieć używania w okresie życia wyrobu z uwzględnieniem sytuacji, kiedy korzyści stosowania produktu przewyższają ewentualne ryzyka.

Produkując elektronikę Comarch uwzględnia również wymagania związane z ochroną środowiska.

W latach 2017 – 2019 wobec Comarch S.A. ani też wobec żadnej innej spółki z Grupy Comarch nie nałożono kar z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami dotyczącymi dostarczania i użytkowania produktów i usług.

W celu wzmocnienia zapewnienia jakości i bezpieczeństwa oferowanych produktów Comarch S.A. posiada wdrożony i certyfikowany Zintegrowany System Zarządzania opisany w punkcie [4.1.](#)

S.11.1.

Nie wystąpiły przypadki naruszenia procedur dotyczących bezpieczeństwa produktów i usług.

S.11.3., S.12.3.

Na Comarch S.A. ani też na spółki Grupy Comarch nie zostały nałożone kary za niezgodność z prawem i regulacjami w kwestiach związanych z bezpieczeństwem klientów, rzetelnością i etyką komunikacji marketingowej.

S.12.1.

Grupa Comarch nie odnotowała przypadków niezgodności z regulacjami i dobrowolnymi kodeksami dotyczącymi komunikacji marketingowej (w tym reklamy, promocji, sponsoringu).

S.13.1., S.13.2., S.13.3.

W związku z wejściem w życie w 2018 roku rozporządzenia o ochronie danych osobowych Grupa Comarch wdrożyła szereg procedur dotyczących ochrony danych osobowych uzupełniających już istniejące od wielu lat w firmie polityki i procedury oparte na standardach ISO.

Zgodnie z wymaganiami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO) powołany został Inspektor Danych Osobowych oraz prowadzony jest szereg rejestrów wymaganych przepisami RODO, między innymi rejestr naruszeń ochrony danych osobowych- wewnętrzną ewidencję naruszeń ochrony danych osobowych.

Zarówno w roku 2018 jak i 2019 nie było postępowań administracyjnych prowadzonych przeciwko spółkom Grupy Comarch (np. UODO) jak i również nie zostały nałożone kary za niezgodność z prawem i regulacjami w kwestiach związanych z ochroną danych osobowych (w podziale na prawomocne i nieprawomocne).

W 2019 roku odnotowano piętnaście naruszeń ochrony danych osobowych w Grupie Comarch, które po przeprowadzonej analizie nie wymagały zgłoszenia organowi nadzorczemu ze względu na małe prawdopodobieństwo, że skutkowałyby one ryzykiem naruszenia praw lub wolności osób fizycznych oraz jedno naruszenie, które zostało zgłoszone organowi nadzorczemu.

Wzrost liczby naruszeń odnotowanych w wewnętrznym rejestrze w porównaniu do roku 2018, którym odnotowano tylko trzy takie sytuacje, związany jest z zauważalnym ciągłym wzrostem świadomości pracowników w obszarze ochrony danych osobowych, w związku z prowadzonymi szkoleniami i wdrażanymi na bieżąco instrukcjami, co przekłada się na lepszą wykrywalność i raportowanie naruszeń, a tym samym wpływa na zapobieganie kolejnym naruszeniom.

S.11.2., S.12.2., S.14.2., S.15.5.

Nie były prowadzone przez UOKIK żadne postępowania.

S.15.6.

Spółce Comarch S.A., ani też innym spółkom Grupy Comarch nie zostały wymierzone żadne kary związane z zachowaniami antykonkurencyjnymi i antyrynkowymi.

S.14.1., S.14.3.

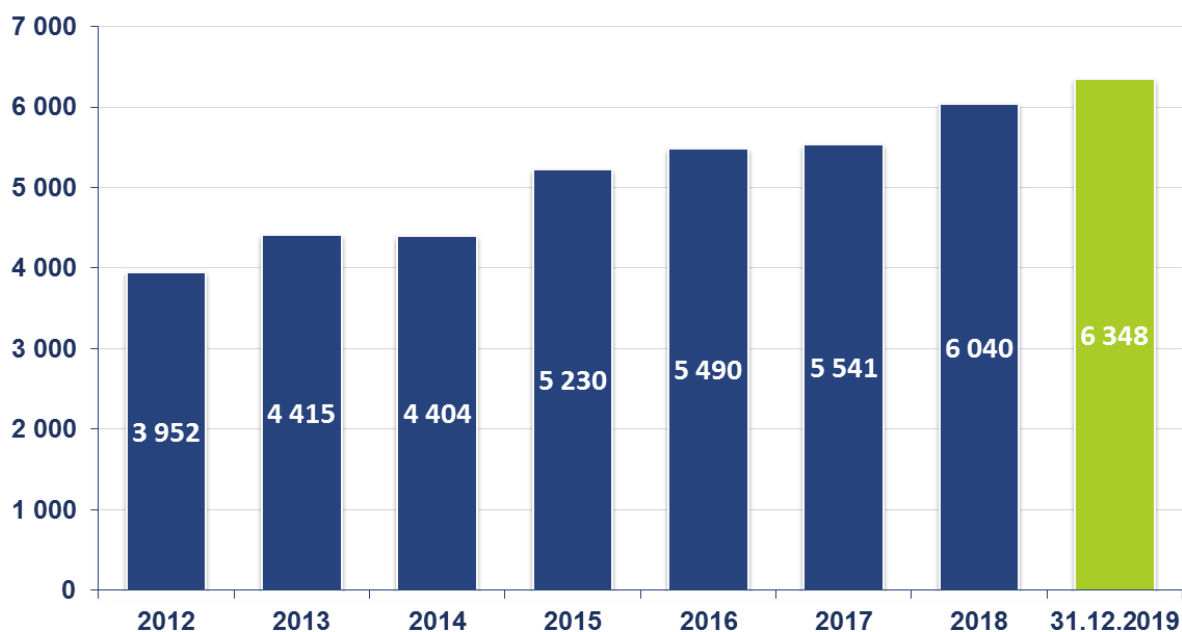
Spółce Comarch S.A., ani też innym spółkom Grupy Comarch nie zostały wymierzone żadne kary związane z niewłaściwym oznakowaniem produktu. Nie zidentyfikowano również przypadków niezgodności związanych z niewłaściwym oznakowaniem produktu.

6. Zasoby ludzkie (obszar społeczny i pracowniczy)

S.2.6., S.2.7., S.2.8., S.3.2., S.3.6.

Podstawowym czynnikiem ograniczającym moce produkcyjne są zasoby ludzkie. Do stałego inwestowania w nowe produkty i technologie informatyczne firma potrzebuje pracowników o odpowiednim wykształceniu i o szerokim zakresie kompetencji. Firma elastycznie zarządza zespołami pracowników, poprzez ciągłą optymalizację alokacji zasobów w aktualnych projektach komercyjnych i prowadzonych wewnętrznych projektach badawczo-rozwojowych (budowa nowych produktów i uaktualnianie istniejącego oprogramowania nie związanego bezpośrednio z umowami z klientami), wykorzystując do tego celu autorskie rozwiązania informatyczne. W efekcie wykorzystanie zasobów ludzkich jest bliskie 100%. Grupa dywersyfikuje ryzyko ograniczeń w dostępności zasobów ludzkich poprzez prowadzenie działalności w 17 oddziałach zlokalizowanych w ośrodkach miejskich w Polsce. Na dzień 31 grudnia 2019 roku w Grupie 3 544 pracowników było zatrudnionych w Krakowie, 2 184 w innych miastach w Polsce oraz 620 poza granicami Polski.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku w Comarch S.A. było zatrudnionych 4 979 osób wobec 4 679 osób zatrudnionych na dzień 31 grudnia 2018 roku, natomiast w całej Grupie Kapitałowej liczba zatrudnionych wzrosła do 6 348 osoby w porównaniu do 6 040 osób z 31 grudnia 2018 roku.

6.1. Przeciętne zatrudnienie w Grupie Comarch w latach 2015-2019

Przeciętne zatrudnienie w Comarch S.A. w latach 2015-2019 kształtowało się następująco:

Przeciętna liczba osób zatrudnionych w Comarch SA	2019	2018	2017	2016	2015
umowy o pracę	4 057	3 753	3 492	3 416	3 121
pozostałe formy zatrudnienia	930	934	844	888	860
Razem	4 987	4 687	4 336	4 304	3 981

Przeciętna liczba osób zatrudnionych w Comarch S.A.	2019	2018	2017	2016	2015
produkcyjni oraz konsultanci techniczni	4 330	4 052	3 733	3 698	3 403
marketing i sprzedaż	180	168	161	179	177
kierownictwo i administracja	414	407	372	353	340
inne	63	60	70	74	61
Razem	4 987	4 687	4 336	4 304	3 981

Przeciętne zatrudnienie w Grupie Comarch w latach 2015-2019 kształtowało się następująco:

Przeciętna liczba osób zatrudnionych w GK Comarch	2019	2018	2017	2016	2015
umowy o pracę	5 087	4 727	4 393	4 323	4 066
pozostałe formy zatrudnienia	1 361	1 364	1 245	1 276	1 238
Razem	6 448	6 091	5 638	5 599	5 304

Przeciętna liczba osób zatrudnionych w GK Comarch	2019	2018	2017	2016	2015
produkcyjnych oraz konsultantów technicznych	5 103	4 797	4 369	4 342	4 104
marketingu i sprzedaży	321	298	293	336	339
kierownictwa i administracji	499	495	458	434	427
pozostałych	525	501	518	487	434
Razem	6 448	6 091	5 638	5 599	5 304

W związku ze stałym rozwojem swojej działalności zarówno Comarch S.A. jak i Grupa Comarch systematycznie zwiększają poziom zatrudnienia. Dynamika zatrudnienia w 2019 roku była nieco wyższa niż w latach poprzednich, co jest spowodowane dużym zapotrzebowaniem na zasoby ludzkie w 2019 roku.

6.2. Rotacja zatrudnienia

S.2.2., S.2.3.

W 2019 roku rotacja wśród pracowników Comarch S.A. oraz Grupy Comarch nie odbiegała od dotychczasowej i utrzymywała się na poziomie standardowym dla branży. Przedsiębiorstwo dochowuje starań, żeby zminimalizować poziom rotacji wśród pracowników, zwłaszcza wśród osób kluczowych dla działalności Comarch.

Nie stwierdzono skarg dotyczących praktyk zatrudniania w ramach formalnych mechanizmów skargowych.

6.3. Umowy, na podstawie których świadczona jest praca

S.2.1., S.2.4.

Dominującą formą zatrudnienia w Comarch S.A. oraz w Grupie Comarch jest umowa o pracę. Czas trwania umowy o pracę (umowa na czas określony lub nieokreślony) jest uzależniony od stażu pracy pracownika. Pozostałe formy zatrudnienia stosowane są tylko w uzasadnionych przypadkach (np. łączenie edukacji z pracą zawodową).

Łączna liczba pracowników w Comarch S.A. oraz Grupy Comarch:

Rodzaj umowy o pracę	Etat	Comarch S.A.		Grupa Comarch	
		2019	2018	2019	2018
Umowa o pracę na czas nieokreślony	Niepełny etat	183	179	151	142
	Pełny etat	2 182	2 175	2 898	2 867
	Razem	2 365	2 354	3 049	3 009
Umowa o pracę na czas określony	Niepełny etat	74	54	84	67
	Pełny etat	1 613	1 336	1 925	1 638
	Razem	1 687	1 390	2 009	1 705
Razem		4 052	3 744	5 058	4 714

Rodzaj umowy o pracę	Wiek	Comarch S.A.		Grupa Comarch	
		2019	2018	2019	2018
Umowa o pracę na czas nieokreślony	poniżej 30 lat	476	484	574	568
	30-50 lat	1 841	1 829	2 318	2 292
	powyżej 50 lat	48	41	157	149
	Razem	2 365	2 354	3 049	3 009
Umowa o pracę na czas określony	poniżej 30 lat	1 244	1 119	1 382	1 257
	30-50 lat	430	263	588	416
	powyżej 50 lat	13	8	39	32
	Razem	1 687	1 390	2 009	1 705
Razem		4 052	3 744	5 058	4 714

Rodzaj umowy	Płeć	Comarch S.A.		Grupa Comarch	
		2019	2018	2019	2018
Umowa o pracę na czas nieokreślony	Kobiety	703	695	954	916
	Mężczyźni	1 662	1 659	2 095	2 093
	Razem	2 365	2 354	3 049	3 009
Umowa o pracę na czas określony	Kobiety	524	422	642	555
	Mężczyźni	1 163	968	1 367	1 150
	Razem	1 687	1 390	2 009	1 705
Inne formy zatrudnienia	Kobiety	104	108	260	292
	Mężczyźni	823	827	1030	1 034
	Razem	927	935	1 290	1 326
Razem		4 979	4 679	6 348	6 040

S.2.5.

Liczba zatrudnionych w Grupie Comarch w ramach outsourcingu stanowi niewielki odsetek wszystkich zatrudnionych.

W latach 2018 – 2019 wszyscy pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w Comarch S.A. oraz w Grupie Comarch otrzymywali wynagrodzenie wyższe od płacy minimalnej.

Znaczący pośredni wpływ ekonomiczny

Miejsca pracy tworzone przez Comarch S.A. oraz polskie spółki Grupy Comarch w poszczególnych województwach Polski wg stanu na ostatni dzień roku, wszystkie typy zatrudnienia:

POLSKA województwo	Comarch S.A.		Polskie spółki GK Comarch	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
dolnośląskie	216	195	221	201
kujawsko-pomorskie	33	30	33	30
lubelskie	167	150	173	154
łódzkie	388	375	400	394
małopolskie	3 036	2 897	3 561	3 424
mazowieckie	289	241	337	284
opolskie	1	0	1	0
podkarpackie	50	52	55	55
podlaskie	26	20	38	32
pomorskie	75	71	101	89
śląskie	441	412	544	507
świętokrzyskie	48	49	50	50

warmińsko-mazurskie	1	1	1	1
wielkopolskie	208	186	211	188
zachodniopomorskie	-	-	2	2
Razem	4 979	4 679	5 728	5 411

Comarch S.A. oraz Grupa Comarch dywersyfikuje ryzyko ograniczeń w dostępności zasobów ludzkich poprzez prowadzenie działalności w 17 oddziałach zlokalizowanych w ośrodkach miejskich w Polsce. Poprzez otwieranie nowych placówek oraz tworzenie nowych miejsc pracy Comarch wydatnie przyczynia się do rozwoju regionów, w których prowadzi działalność.

Miejsca pracy tworzone przez zagraniczne spółki Grupy Comarch w poszczególnych krajach wg stanu na ostatni dzień roku, wszystkie typy zatrudnienia:

ZAGRANICA			
kraj	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018	
Albania	-	1	
Arabia Saudyjska	2	3	
Argentyna	3	6	
Austria	11	10	
Belgia	21	-	
Brazylia	20	41	
Chile	27	28	
Finlandia	1	1	
Francja	80	71	
Hiszpania	12	12	
Holandia	3	1	
Japonia	1	1	
Kanada	-	3	
Kolumbia	14	15	
Korea Południowa	1	-	
Luksemburg	-	2	
Malezja	3	5	
Niemcy	246	267	
Panama	4	5	
Peru	9	9	
Rosja	2	3	
Stany Zjednoczone Ameryki	21	17	
Szwajcaria	20	21	
Szwecja	1	1	
Tajlandia	11	7	
Turcja	2	2	
Ukraina	68	66	
Wielka Brytania	9	7	
Włochy	18	14	
Zjednoczone Emiraty Arabskie	10	10	
Razem	620	629	

Duża część przychodów Grupy Comarch pochodzi z rynków zagranicznych, w związku z czym istnieje potrzeba pozyskania zasobów ludzkich także poza Polską. Spółki zagraniczne dostosowują ilość osób zatrudnionych do aktualnego zapotrzebowania kontraktowego poprzez zakładanie nowych spółek zależnych oraz tworzenie nowych miejsc na całym świecie. Mimo że w mniejszym udziale niż w Polsce, jednak także za granicą Comarch przyczynia się w ten sposób do rozwoju regionów, w których prowadzi działalność.

S.2.15.

W polskich spółkach Grupy Comarch dodatkowe pakiety medyczne są świadczeniem dostępnym dla osób zatrudnionych na umowie o pracę (bez względu na czas trwania umowy i wymiar etatu). W zagranicznych spółkach Grupy Comarch dodatkowe pakiety medyczne są zapewniane z uwzględnieniem lokalnych regulacji i praktyk rynkowych w tym zakresie.

S.2.14.

Wskaźniki powrotu do pracy i utrzymania zatrudnienia po urlopie macierzyńskim/tacierzyńskim w podziale na płeć:

Comarch S.A. oraz Grupa Comarch wspiera pracowników decydujących się na rodzicielstwo oraz zapewnia możliwość powrotu do pracy po wykorzystaniu urlopów związanych z macierzyństwem/tacierzyństwem. Zdecydowana większość pracowników wraca po urloпах macierzyńskich/tacierzyńskich na zajmowane wcześniej stanowiska pracy. Comarch S.A. oraz Grupa Comarch umożliwiają elastyczne dopasowanie wymiaru etatu do potrzeb związanych z rodzicielstwem.

		Comarch S.A.		Grupa Comarch	
		2019	2018	2019	2018
Liczba osób, która skorzystała z urlopu macierzyńskiego/tacierzyńskiego	Kobieta	97	85	132	110
	Mężczyzna	2	6	14	12
	Razem	99	91	146	122
Liczba osób, która wróciła do pracy po zakończeniu urlopu macierzyńskiego/tacierzyńskiego	Kobieta	80	73	97	92
	Mężczyzna	1	7	12	13
	Razem	81	80	109	105
Wskaźnik powrotu do pracy ^{a)}	Kobieta	96%	92%	73%	84%
	Mężczyzna	100%	100%	100%	100%
Liczba osób, która wróciła do pracy po urlopie macierzyńskim/tacierzyńskim i była nadal zatrudniona przez 12 miesięcy od powrotu do pracy	Kobieta	63	69	75	92
	Mężczyzna	4	7	10	7
	Razem	67	76	85	99
Wskaźnik utrzymania zatrudnienia ^{b)}	Kobieta	86%	96%	84%	91%
	Mężczyzna	57%	88%	53%	78%

^{a)}Wskaźnik powrotu do pracy – stosunek całkowitej liczby pracowników, którzy wrócili do pracy po urlopie macierzyńskim/tacierzyńskim do całkowitej liczby pracowników, którzy powinni wrócić do pracy po urlopie macierzyńskim/tacierzyńskim

^{b)}Wskaźnik utrzymania zatrudnienia – stosunek całkowitej liczby pracowników, którzy zachowali pracę 12 miesięcy po powrocie do pracy po zakończeniu urlopu macierzyńskiego/tacierzyńskiego do całkowitej liczby pracowników powracających z urlopu macierzyńskiego/tacierzyńskiego w poprzednich okresach objętych raportowaniem

Minimalny okres standardowego wypowiedzenia wręczanego pracownikom oraz ich wybranym reprezentantom przed wdrożeniem ważnych zmian operacyjnych, które mogą mieć istotny wpływ na pracowników polskich spółek Grupy Comarch wynosi 4 tygodnie. Ze względu na brak układów zbiorowych w polskich spółkach Grupy Comarch okres wypowiedzenia oraz konieczność konsultacji

i negocjacji nie są uwzględnione w umowach zbiorowych. W zagranicznych spółkach Grupy Comarch okresy wypowiedzenia są zróżnicowane i zależą od wielu czynników tj. regulacji prawnych danego kraju, stażu pracy czy rodzaju umowy.

Pokrycie zobowiązań emerytalnych organizacji wynikających z programów o zdefiniowanych świadczeniach

W polskich spółkach Grupy Comarch nie został zaimplementowany Pracowniczych Programów Emerytalnych. Pracownicy niektórych zagranicznych spółek Grupy Comarch uczestniczą w programach emerytalnych właściwych dla danych krajów. W 2019 roku zgodnie z obowiązującym prawem spółki Comarch S.A., iComarch24 S.A., Geopolis sp. z o.o., Comarch Polska S.A., Comarch Healthcare S.A., CA Consulting S.A. i Comarch Infrastruktura S.A. podpisały umowy o prowadzenie Pracowniczych Planów Kapitałowych i zarządzanie nimi z Aviva Specjalistycznym Funduszem Otwartym PPK zarządzanym przez Aviva Investors TFI S.A.

Skład ciał zarządczych, nadzorczych i kadry pracowniczej w podziale na kategorie wg płci i wieku

Wszyscy przedstawiciele organów zarządzających Comarch S.A. są obywatelami Polski. Liczbowy podział organów nadzoru wg kategorii różnorodności:

Rok	Organ zarządzający	Wiek	Kobieta	Mężczyzna	Razem
31 grudnia 2019	Rada Nadzorcza	poniżej 30 lat	-	-	-
		30-50 lat	2	-	2
		powyżej 50 lat	2	3	5
		Razem	4	3	7
	Zarząd	poniżej 30 lat	-	-	-
		30-50 lat	-	6	6
		powyżej 50 lat	-	1	1
		Razem	-	7	7
	Razem		4	10	14
31 grudnia 2018	Rada Nadzorcza	poniżej 30 lat	-	-	-
		30-50 lat	1	1	2
		powyżej 50 lat	3	2	5
		Razem	4	3	7
	Zarząd	poniżej 30 lat	-	-	-
		30-50 lat	-	6	6
		powyżej 50 lat	-	1	1
		Razem	-	7	7
	Razem		4	10	14

Przedstawiciele organów zarządzających spółkami Grupy Comarch są obywatelami różnych krajów. Struktura organów zarządzających oraz nadzoru wg kategorii różnorodności wygląda następująco:

Rok	Organ zarządzający	Wiek	Kobieta	Mężczyzna	Razem
31 grudnia 2019	Rada Nadzorcza	poniżej 30 lat	-	-	-
		30-50 lat	2	24	26
		powyżej 50 lat	6	14	20
		Razem	8	38	46
	Zarząd	poniżej 30 lat	-	-	-
		30-50 lat	12	116	128
		powyżej 50 lat	4	17	21
		Razem	16	133	149
Razem			24	171	195

31 grudnia 2018	Rada Nadzorcza	poniżej 30 lat	-	-	-
		30-50 lat	1	23	24
		powyżej 50 lat	6	11	17
		Razem	7	34	41
	Zarząd	poniżej 30 lat	-	-	-
		30-50 lat	12	107	119
		powyżej 50 lat	4	17	21
		Razem	16	124	140
Razem			23	158	181

Kategorie pracowników zatrudnionych na podstawie umów o pracę wg kategorii różnorodności:

Comarch S.A.	2019			2018		
	Kobieta	Mężczyzna	Razem	Kobieta	Mężczyzna	Razem
administracja	257	71	328	252	66	318
kadra menedżerska	138	437	575	125	403	528
produkcja	763	2 222	2 985	682	2 077	2 759
inne	69	95	164	58	81	139
Razem	1 227	2 825	4 052	1 117	2 627	3 744

**zatrudnionych na podstawie umów o pracę*

Grupa Comarch				2018		
Kategorie pracowników*	2019			2018		
	Kobieta	Mężczyzna	Razem	Kobieta	Mężczyzna	Razem
administracja	374	121	495	374	123	497
kadra menedżerska	169	506	675	156	466	622
produkcja	917	2 656	3 573	823	2 504	3 327
inne	136	179	315	118	150	268
Razem	1 596	3 462	5 058	1 471	3 243	4 714

*zatrudnionych na podstawie umów o pracę

Mężczyźni stanowią dominującą grupę wśród zatrudnionych w Comarch S.A. i w Grupie Comarch. Jest to zgodne ze specyfiką branży informatycznej.

Comarch S.A.					2018			
Kategorie pracowników*	2019				2018			
	poniżej 30 lat	30-50 lat	powyżej 50 lat	Razem	poniżej 30 lat	30-50 lat	powyżej 50 lat	Razem
administracja	139	173	16	328	128	173	17	318
kadra menedżerska	37	524	14	575	28	490	10	528
produkcja	1 481	1 475	29	2 985	1 398	1 341	20	2 759
inne	63	99	2	164	49	88	2	139
Razem	1 720	2 271	61	4 052	1 603	2 092	49	3 744

*zatrudnionych na podstawie umów o pracę

Grupa Comarch					2018			
Kategorie pracowników*	2019				2018			
	poniżej 30 lat	30-50 lat	powyżej 50 lat	Razem	poniżej 30 lat	30-50 lat	powyżej 50 lat	Razem
administracja	185	271	39	495	172	280	45	497
kadra menedżerska	44	622	23	689	36	589	20	645
produkcja	1 620	1 647	56	3 323	1 543	1 480	39	3 062
inne	107	366	78	551	74	359	77	510
Razem	1 956	2 906	196	5 058	1 825	2 708	181	4 714

*zatrudnionych na podstawie umów o pracę

W 2019 roku najszybciej przyrosła liczba osób zatrudnionych w przedziale wiekowym 30-50 lat, stanowią one dominującą grupę pracowników.

Kategorie pracowników*	2019				2018			
	Obywatele Polski	Obywatele pozostałych krajów europejskich	Obywatele innych krajów	Razem	Obywatele Polski	Obywatele pozostałych krajów europejskich	Obywatele innych krajów	Razem
Comarch S.A.								
administracja	325	3	0	328	316	1	1	318
kadra menedżerska	570	5	0	575	525	3	0	528
produkcja	2 921	54	10	2 985	2 702	43	14	2 759
inne	157	4	3	164	134	2	3	139
Razem	3 973	66	13	4 052	3 677	49	18	3 744

*zatrudnionych na podstawie umów o pracę

Kategorie pracowników*	2019				2018			
	Obywatele Polski	Obywatele pozostałych krajów europejskich	Obywatele innych krajów	Razem	Obywatele Polski	Obywatele pozostałych krajów europejskich	Obywatele innych krajów	Razem
Grupa Comarch								
administracja	426	53	16	495	431	50	16	497
menedżerski	625	59	29	713	581	46	28	655
produkcja	3 186	80	30	3 296	2 915	65	31	3 011
inne	224	197	133	554	191	202	158	551
Razem	4 461	389	208	5 058	4 118	363	233	4 714

*zatrudnionych na podstawie umów o pracę

Grupa Comarch zatrudnia wielu pracowników spoza Polski, wpisując się tym samym w specyfikę branży IT, gdzie standardem jest międzynarodowe środowisko pracy i wielokulturowość zespołów pracowniczych. Udział pracowników spoza Polski nieznacznie wzrósł w 2019 roku w stosunku do poziomu ubiegłorocznego.

S.2.9

Stosunek średniego wynagrodzenia zasadniczego kobiet do średniego wynagrodzenia zasadniczego mężczyzn według kategorii pracowników:

Kategorie pracowników	Comarch S.A.		Grupa Comarch	
	2019	2018	2019	2018
administracja	94%	92%	85%	90%
menedżerski	64%	66%	74%	68%
produkcja	76%	76%	75%	75%
inne	78%	72%	72%	72%

Średnie wynagrodzenie kobiet w Comarch S.A. i w Grupie Comarch jest niższe niż średnie wynagrodzenie mężczyzn. Wynika to głównie z faktu, że zatrudniane kobiety posiadają krótsze doświadczenie w branży IT i krótszy staż pracy w Comarch, co wpływa na poziom wynagrodzeń. W grupie pracowników, gdzie doświadczenie w branży i staż pracy są zbliżone dla kobiet i mężczyzn (administracja), poziom zarobków jest wyrównany.

System oceny pracowników

W Grupie Comarch funkcjonuje sformalizowany system oceny pracowników, dzięki któremu zdecydowana większość pracowników otrzymuje regularne oceny wyników swojej pracy oraz informacje na temat możliwości rozwoju zawodowego.

S.2.13

Łączna wysokość rocznych składek na PFRON

w tys. PLN	2019	2018
Comarch S.A.	2 305	2 012
Grupa Comarch	2 769	2 279

6.4. Szkolenia

S.5.1., S.5.2.

Centrum Szkoleniowe Comarch oferuje specjalistyczne szkolenia oraz konsultacje informatyczne i biznesowe na każdym poziomie zaawansowania, zarówno w ramach szkoleń

wewnętrznych kierowanych do pracowników Grupy Comarch, jak i oferowanych szerokiemu gronu klientów zewnętrznych. Centrum Szkoleniowe korzysta z ponad 20 lat doświadczenia Comarch, jako firmy opartej na wiedzy. W ponad 300 programach szkoleniowych prowadzonych przez 80 wykwalifikowanych trenerów bierze udział ok. 14 000 uczestników rocznie.

Poza szkoleniami specjalistycznymi, kursami czy warsztatami, Centrum Szkoleniowe Comarch organizuje swój flagowy program szkoleniowy poświęcony zarządzaniu i dedykowany menedżerom. **Comarch Akademia Zarządzania** jest programem szkoleniowym skierowanym bezpośrednio do kadry kierowniczej. Celem programu jest wsparcie rozwoju kompetencji menedżerskich. Na szkolenia zapraszane są osoby ze stanowisk kierowniczych (decyduje przede wszystkim pozycja w strukturze organizacyjnej). Pracownicy awansujący na stanowiska kierownicze cyklicznie będą zapraszani do nowotworzonych grup szkoleniowych. Zasadą programu jest praca w grupie, która spotyka się cyklicznie na kolejnych zajęciach. Dzięki temu uczestnicy mają możliwość nie tylko skonfrontować nabyte kompetencje z praktyką na miejscu pracy, ale również przedyskutować osiągnięte efekty w ramach kolejnych zajęć. Między zajęciami uczestnicy programu będą otrzymywać dodatkowe materiały i zadania do wykonania.

Średnia liczba godzin szkoleniowych na pracownika (wg płci i kategorii pracowników):

Comarch SA wszystkie szkolenia	2019			2018		
	kadra menedżerska	pozostali	razem	kadra menedżerska	pozostali	razem
kobiety	10,36	10,52	10,52	11,13	11,53	11,51
mężczyźni	9,76	11,38	11,32	10,86	12,92	12,85
Razem	9,90	11,13	11,09	10,94	12,52	12,47

Comarch SA szkolenia wewnętrzne	2019			2018		
	kadra menedżerska	pozostali	razem	kadra menedżerska	pozostali	razem
kobiety	10,36	10,19	10,19	10,81	11,39	11,37
mężczyźni	9,76	11,23	11,17	10,71	12,65	12,57
Razem	9,90	10,93	10,89	10,74	12,29	12,23

Grupa Comarch	2019	2018
---------------	------	------

wszystkie szkolenia	kadra menedżerska	pozostali	razem	kadra menedżerska	pozostali	razem
kobiety	10,58	10,63	10,63	11,05	9,59	9,63
mężczyźni	9,89	11,49	11,43	10,72	10,33	10,34
Razem	10,07	11,23	11,19	10,81	10,13	10,14

Grupa Comarch szkolenia wewnętrzne	2019			2018		
	kadra menedżerska	pozostali	razem	kadra menedżerska	pozostali	razem
kobiety	10,58	10,32	10,33	10,77	9,35	9,39
mężczyźni	9,89	11,32	11,26	10,58	9,97	9,99
Razem	10,07	11,03	10,99	10,63	9,80	9,82

Liczba pracowników podnoszących kwalifikacje zawodowe, którym przysługują określone uprawnienia z tego tytułu w stosunku do pracodawcy (np. urlopy szkoleniowe) ze wskazaniem liczby pracowników, którym pracodawca współfinansuje lub finansuje podnoszenie kwalifikacji zawodowych:

Comarch SA	2019	2018	Grupa Comarch	2019	2018
wszystkie szkolenia			wszystkie szkolenia		
kobiety	1 256	1 493	kobiety	1 352	1 569
mężczyźni	3 426	4 074	mężczyźni	3 570	4 181
Razem	4 682	5 567	Razem	4 922	5 750

Comarch SA	2019	2018	Grupa Comarch	2019	2018
szkolenia zewnętrzne			szkolenia zewnętrzne		
kobiety	73	220	kobiety	80	236
mężczyźni	231	613	mężczyźni	238	631
Razem	304	833	Razem	318	867

Ze względu na brak zainteresowania ze strony pracowników i niewielką liczbę osób w wieku emerytalnym Comarch nie organizuje programów związanych z zakończeniem kariery zawodowej wynikającym z przejścia na emeryturę lub rozwiązania umowy o pracę.

6.5. Korzystanie z pomocy publicznej i zlecenia publiczne

S.1.1.

Jednym z głównych celów strategicznych Grupy Comarch jest opracowywanie nowych, konkurencyjnych produktów, pozwalających na zapewnienie dalszego rozwoju Comarch, a co za tym idzie zwiększenie jej wartości. Utrzymanie dynamiki sprzedaży wymaga nakładów na rozwój produktów oraz właściwą ich promocję i marketing. Dotyczy to zarówno modyfikacji już istniejących produktów i technologii, jak również opracowywania nowych produktów. Nakłady na prace badawczo-rozwojowe w 2019 roku osiągnęły wartość 230,6 mln PLN i tym samym osiągnęły 16% przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch. Grupa Comarch przeznaczyła na nie zarówno środki własne, jak i aktywnie pozyskiwała fundusze europejskie. Środki te aktywnie pozyskują dwie spółki Grupy Comarch - Comarch S.A. oraz Comarch Healthcare S.A. Nakłady na prace badawczo-rozwojowe w Comarch S.A. w 2019 roku osiągnęły wartość 192,7 mln PLN.

Działalność w Specjalnej Strefie Ekonomicznej

Comarch S.A. prowadzi działalność gospodarczą w Specjalnej Strefie Ekonomicznej „Krakowski Park Technologiczny” w Krakowie. Z tytułu poniesionych nakładów inwestycyjnych Comarch S.A. korzysta z pomocy publicznej w formie zwolnień w podatku dochodowym.

Szczegółowy opis posiadanych ulg inwestycyjnych z tytułu prowadzenia działalności w Specjalnych Strefach Ekonomicznych został opublikowany w nocie 3.10 Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Comarch za rok [2019](#).

S.1.2.

Sprzedaż do klientów z sektora publicznego kształtowały się jak poniżej.

w tys. PLN	2019	%	2018	%
Przychody ze sprzedaży Comarch S.A.	952 062	100,0%	966 100	100,0%
<i>w tym od sektora publicznego</i>	40 636	4,3%	33 505	3,7%
Przychody ze sprzedaży GK Comarch	1 437 423	100,0%	1 369 619	100,0%
<i>w tym od sektora publicznego</i>	132 352	9,1%	193 000	14,1%

W 2019 roku nastąpił wzrost przychodów Comarch S.A. ze sprzedaży do klientów z sektora publicznego o 21,3%, tj. 7 131 tys. PLN. Jeśli zaś chodzi o przychody Grupy Comarch ze sprzedaży do klientów z sektora publicznego, nastąpił ich spadek o 32,5%, tj. 62 848 PLN, co jest związane z zakończeniem realizacji dużych kontraktów na dostawę produktów i usług informatycznych. Sektor publiczny odpowiadał za 9,1% przychodów Grupy Comarch w omawianym okresie.

Wysokość dotacji otrzymanych w poszczególnych latach

w tys. PLN	2019	2018
Comarch S.A.		
7 Program Ramowy (Komisja Europejska)	44	308
Fundusze Strukturalne POIG	-	-
Fundusze Strukturalne POIR	1 485	1 490
Środki krajowe	-	-
Pomoc de minimis	-	-
Razem	1 529	1 798
Grupa Comarch		
7 Program Ramowy (Komisja Europejska)	44	308
Fundusze Strukturalne POIG	-	-
Fundusze Strukturalne POIR	1 485	1 490
Środki krajowe	-	113
Pomoc de minimis	214	207
Regionalny Program Operacyjny Woj. Łódzkiego*	-	361*
Razem	1 744	2 480

*) aktualizacja danych w raporcie za 2019 rok

7. Działalność na rzecz społeczeństwa

Grupa Comarch angażuje się w różnorodne działania mające na celu wsparcie lokalnej społeczności, aktywnie wspiera ochronę środowiska w swoim najbliższym otoczeniu oraz działa na rzecz popularyzacji nauki. Wiele inicjatyw i przedsięwzięć jest realizowanych przez MKS Cracovia SSA.

Comarch dla poprawy jakości muzyki organowej w kościele Mariackim

Comarch od lat współpracuje z Parafią Mariacką. W ostatnich latach firma przeznaczyła darowiznę na remont organów w kościele i była współfundatorem nowego instrumentu oraz całego projektu rewitalizacji przestrzeni muzycznej w kościele. Organy średnie zostały oddane już do użytku, natomiast nowobudowane organy główne zostaną ukończone na 700 rocznicę konsekracji obecnego kościoła w 2020 roku.

Mariacki Festiwal Organowy

Comarch jest sponsorem Mariackiego Festiwalu Organowego - cyklu letnich wydarzeń muzycznych w murach kościelnych parafii, od samego początku jego istnienia. Festiwal to nie tylko muzyczne wieczory w najśłynniejszym kościele Krakowa, ale też ponadczasowy dialog epok oraz konfrontacje wspólnego brzmienia organów z różnorodnym instrumentarium. Firma po raz piąty zaangażowała się w organizację wydarzenia, jako główny sponsor Festiwalu.

Comarch gra z Last Night of the Proms

Również w minionym roku Comarch sponsorował wydarzenie, które wpisało się na stałe do kalendarza kulturalnego Krakowa - koncert *Last Night of the Proms*.

Graduation Project

Po raz pierwszy firma zaangażowała się także w Graduation Project - przegląd najlepszych prac dyplomowych dla osób z krajów Grupy Wyszehradzkiej. Do przeglądu zgłoszono w 2018 roku 347 dyplomów, z których jury zakwalifikowało do wystawy 30 projektów. Dyplomy zostały pokazane w czerwcu 2019 r., podczas European Design Festival w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie oraz jesienią na Vienna Design Week. Natomiast wernisażowi w centrum kultury Zamek Cieszyn towarzyszyło uroczyste wręczenie wyróżnień specjalnych – płatnych staży w Comarch.

Konkurs grantowy Comarch Cares

Do Konkursu Grantowego #ComarchCares mogli zgłaszać się pracownicy Comarch, którzy wraz z instytucjami (fundacje, stowarzyszenia, placówki wychowawcze i edukacyjne), chcą realizować działania o charakterze pro-społecznym. Jesienią 2018 rozstrzygnięto kolejną edycję konkursu, w której wyłoniono dwa zwycięskie granty do przeprowadzenia w 2019 roku: „Programowanie ma przyszłość” oraz projekt „Programowanie – przygoda na całe życie”. Pierwszy zakładał przeprowadzenie zajęć z programowania dla starszych dzieci i młodzieży oraz zajęć z Lego WeDo 2.0 i Lego Boost dla przedszkolaków w Tarnowie. Druga inicjatywa polegała na organizacji dodatkowych zajęć dla dzieci ze szkół ponadpodstawowych w Poznaniu, z podstaw programowania z elementami robotyki i wykorzystaniem nowych technologii np. druk 3d, maszyny sterowane cyfrowo. W projekcie wykorzystano również platformę Sphero edu oraz roboty Star Wars BB-8. Projekty zrealizowane zostały w 2019 r.

Dla społeczności lokalnych

Podobnie jak w latach ubiegłych i w 2019 roku pracownicy z polskich spółek Comarch w oddziałach w całej Polsce włączyli się w organizację świątecznych zbiórek rzeczowych dla osób potrzebujących. Wsparcie otrzymało kilkanaście organizacji i instytucji, w tym m.in. Małopolskie Hospicjum dla Dzieci, Fundacja Zdążyć z pomocą, Hospicjum św. Łazarza czy domy dziecka.

Powrócono również do organizacji akcji charytatywnej z okazji Światowego Dnia Zwierząt. Dzięki olbrzymiemu zaangażowaniu pracowników firmy, udało się wesprzeć schroniska i organizacje działające na rzecz bezdomnych zwierząt w Bielsku-Białej, Gdańsku, Gliwicach, Katowicach, Kielcach, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Tarnowie, Warszawie oraz Wrocławiu.

Comarch został również sponsorem Święta Czyżyn. Dzielnica Czyżyny dzieciom - rodzinnej imprezy plenerowej dla mieszkańców dzielnicy Krakowa, w której mieści się jego siedziba główna firmy, a

należące do Grupy Kapitałowej Comarch centrum medyczne iMed24 pojawiło się na evencie ze stoiskiem, prowadząc działania prozdrowotne.

DZIAŁANIA PROEKOLOGICZNE

Odpowiedzialna administracja budynkami Comarch – fotowoltaika, deszczówka i segregacja śmieci

W kampusie Comarch w Krakowie znajduje się siedem biurowców, w których na co dzień pracuje ponad 3 500 osób. Do firmy należy również kilka budynków poza Krakowem, dwa w Warszawie i jeden w Łodzi. Dodatkowo spółka wynajmuje kilkanaście biur w Polsce i za granicą. Zarządzanie tymi nieruchomościami odbywa się z uwzględnieniem proekologicznych praktyk, takich jak np. modernizacja budynków i wyposażenia, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii czy też zastosowanie odpowiedniej polityki zakupowej. W obiektach będących własnością Comarch stopniowo wymieniane są lampy na nowe z technologią LED oraz wprowadzane bardziej nowoczesne i energooszczędne urządzenia. We wszystkich budynkach rozstawione są pojemniki, umożliwiające segregację śmieci na cztery kategorie: szkło, papier, tworzywa sztuczne oraz odpady zmieszane.

Budynek Comarch SSE7 w Krakowie wyposażony został w panele fotowoltaiczne zamontowane na dachu biurowca. Urządzenia te pozwalają na częściowe pokrycie własnego zapotrzebowania na energię elektryczną. Są one w stanie wyprodukować 64 kW energii elektrycznej, co pozwala zasilić około 1000 komputerów. Dodatkowo w garażu podziemnym zostały zainstalowane stanowiska do ładowania pojazdów elektrycznych. Wyróżniającą cechą budynku są półki świetlne, projektowane na południowych i zachodnich elewacjach, które spełniają podwójną funkcję: zaciniają pas przyokienny od słońca oraz odbijają światło, doświetlając te części pomieszczeń, które znajdują się w głębi. W ten sposób ograniczane jest zużycie energii elektrycznej. Wszystkie pokoje wyposażone są w osobny inteligentny system wentylacji i klimatyzacji, który jest jednocześnie źródłem ogrzewania. W nocy klimatyzacja pracuje w trybie ekologicznym, a rano z wyprzedzeniem nagrzewa pomieszczenie do ustawionej na sterowniku temperatury. Przy realizacji inwestycji Comarch SSE7 zachowana została dbałość również o najbliższe otoczenie budynku. Zostały posadzone drzewa i krzewy. W sąsiedztwie pozostałych biurowców w kampusie także znajdują się tereny zielone.

Dodatkowo wszystkie budynki Comarch są wyposażone w nowoczesne systemy wentylacyjne z odzyskiem ciepła. W dwóch biurowcach w krakowskim kampusie oraz na obiekcie w Łodzi

zainstalowane są systemy, które pozwalają gromadzić deszczówkę. Woda ta jest wykorzystywana do pielęgnacji terenów zielonych na terenie firmy.

Budujemy ekologiczną flotę aut

W firmie sukcesywnie wymieniana jest także flota samochodowa, na pojazdy, które spełniają najnowsze normy emisji spalin. W 2019 roku 75 % samochodów spełniało rygorystyczne normy emisji spalin EURO6, 23 % mieściło się w normach EURO5, a tylko 2 % spełniało normy EURO4 lub niższe. W 2019 roku wycofane zostało z eksploatacji 15 pojazdów charakteryzujących się starszymi normami emisji spalin. Stopniowo wycofywane są z floty pojazdy z silnikami wysokoprężnymi i zastępowane są bardziej ekologicznymi samochodami z silnikami benzynowymi oraz z napędem hybrydowym.

Pracownicy też są eko!

Comarch promuje ekologiczne wartości wśród swoich pracowników, realizując działania zachęcające do świadomego korzystania z zasobów naturalnych oraz ograniczenia zużycia energii. W pomieszczeniach gospodarczych oraz przestrzeniach wspólnych znajdują się komunikaty przypominające o wyłączaniu światła, komputerów i innych urządzeń po skończonej pracy, wykorzystywaniu w wewnętrznej korespondencji kopert wielokrotnego użytku, ograniczeniu druku i przesyłaniu korespondencji drogą elektroniczną oraz rozważnym korzystaniu z bieżącej wody.

– *Pracownicy mają bardzo dużą świadomość ekologiczną i chętnie przyłączają się do akcji z zakresu ochrony i kształtowania środowiska naturalnego, które organizujemy w firmie* – mówi Anna Bajorek, szef działu Employer Branding w Comarch.

W trosce o środowisko naturalne w firmowej kantine, która znajduje się na terenie kampusu Comarch w Krakowie organizowana jest akcja „Przyjdź z własnym kubkiem po kawę”.

– *Zamiast sprzedaży gorących napojów w jednorazowych naczyniach, obsługa restauracji może serwować te napoje w kubkach przyniesionych przez gości. Inicjatywa ma przede wszystkim zapobiegać nadmiernej produkcji śmieci. Dodatkowo w pomieszczeniach socjalnych w budynkach Comarch są zainstalowane dystrybutory z wodą lub urządzenia, które filtrują wodę. W ten sposób zachęcamy pracowników do rezygnacji z wody butelkowanej na rzecz „kranówki”* – wylicza Monika Krąkowska, kierownik działu administracji w Comarch.

Zazieleniamy Kraków

Dowodem troski Grupy Comarch o stan środowiska naturalnego, są między innymi wspólne akcje firmy i Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie, realizowane od 2015 roku. W minionym roku firma kontynuowała akcję zazielniania stolicy Małopolski. Pracownicy Comarch wraz z rodzinami posadzili na Plantach Krakowskich 1500 szt. roślin, a ponadto rozdali mieszkańcom Krakowa sadzonki m.in.: lawendy, skrzydłokwiatu i paproci. – *Pracownicy wraz z rodzinami dokładają swoją „zieloną” cegiełkę do poprawy przestrzeni publicznej* – dodaje Anna Bajorek.

POPULARYZACJA NAUKI

Grupa Comarch od początku swojej działalności aktywnie współpracuje ze szkołami, uczelniami wyższymi oraz innymi placówkami edukacyjnymi. W poszczególnych oddziałach powstają inicjatywy pracowników wiążące się z poświęcaniem czasu dla studentów na dedykowanych kursach czy okazyjnych spotkaniach. Nasi pracownicy dzielą się wiedzą podczas różnego rodzaju konferencji oraz eventów m.in.: Women in Tech Summit, Ciemna strona UX, World Usability Day, dev.js i J/vacon.

W 2019 roku Comarch był sponsorem Międzyszkolnego Festiwalu Informatycznego „Projekt na szóstkę”. MFI organizowany jest od 14 lat przez Zespół Szkół Łączności we współpracy z Fundacją Instytut Mikromakro oraz Krakowskim Parkiem Technologicznym. W zmaganiach biorą udział uczniowie

małopolskich szkół, a celem festiwalu jest promowanie młodych talentów o zainteresowaniach informatycznych.

Mając w swoich szeregach wielu absolwentów Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie oraz współpracując z tą uczelnią na wielu polach od początku powstania firmy, Comarch zdecydował się wesprzeć obchody jubileuszu 100-lecia Akademii, które przypadły na lata 2018-2019.

WSPÓŁPRACA Z CENTRALNYM DOMEM TECHNOLOGII

W 2019 roku Comarch rozpoczął współpracę partnerską z Fundacją Polskiego Funduszu Rozwoju oraz Centralnym Domem Technologii. Zadaniem tego miejsca jest popularyzacja metodyki STEAM, czyli nurtu w edukacji rozwijającego interdyscyplinarne kompetencje w dziedzinach: nauki ścisłe, technologia, inżynieria, sztuka i matematyka. Wspólnie z pracownikami CDT staramy się, aby ta przestrzeń była źródłem wiedzy dla odwiedzających.

Wśród prezentowanych urządzeń i rozwiązań technologicznych znajduje się Punkt Diagnostyczny (opracowany przez spółkę Comarch Healthcare), który pokazuje możliwość zastosowania informatyki w opiece medycznej. Punkt diagnostyczny pozwala na szybki tzw. pre-screening, bez udziału operatora punktu - każdy chętny może w ciągu kilku minut samodzielnie wykonać badanie, na przykład EKG (bez podpinania kabli, a jedynie chwytając sensor). Takie badanie dwukanałowym EKG trwa minutę. Możemy też zmierzyć m.in. saturację, temperaturę i wagę ciała, BMI, czy ciśnienie tętnicze.

Dodatkowo w ramach współpracy dzieci pracowników z warszawskich oddziałów Comarch brały udział w weekendowych interdyscyplinarnych zajęciach edukacyjnych w Centralnym Domu Technologicznym. Podczas warsztatów zdobywały wiedzę z zakresu biologii, ekologii, ochrony środowiska, a także elektroniki i nowych mediów.

COMARCH DLA EDUKACJI

Comarch popularyzuje wiedzę na temat systemów ERP wśród uczelni i szkół zawodowych o profilach ekonomicznych. Działalność ta jest realizowana poprzez:

- prowadzenie przez pracowników wykładów na uczelniach wyższych, na tematy związane z informatyką, technologią i ekonomią,
- udzielenie systemów Comarch ERP w wersjach edukacyjnych (ponad 600 placówek i instytucji oświatowych wyposażonych edukacyjnymi wersjami Comarch ERP),
- spotkania i seminaria ERP dla wykładowców i studentów, nauczycieli oraz uczniów szkół o profilach zawodowych,
- szkolenia z zakresu systemów Comarch ERP dla kadry pedagogicznej,
- inne programy edukacyjne oraz eventy dla studentów kierunków ekonomicznych.

Dystrybuujemy również specjalne, dedykowane szkolnictwu zawodowemu zeszyty ćwiczeń przygotowujące do państwowych egzaminów zawodowych na profilu technik ekonomista.

STREFA INNOWACJI COMARCH

Działająca od 2018 roku Strefa Innowacji Comarch to przestrzeń, w której prezentowane są osiągnięcia technologiczne Comarch w zakresie systemów informatycznych, telekomunikacji, Internetu Rzeczy czy sztucznej inteligencji. Wydzielone obszary Strefy dedykowane są poszczególnym sektorom gospodarki, dla których Comarch projektuje i wdraża innowacyjne rozwiązania. Odwiedzający mają okazję zapoznać się -+z rozwiązaniami takimi jak Virtual Reality, e-mobilność czy telemedycyna.

Strefę Innowacji odwiedzają nie tylko partnerzy biznesowi. Zorganizowane zwiedzanie, możliwość obcowania z nowoczesnymi technologiami i poszerzania wiedzy stwarzają warunki przyjazne grupom szkolnym i akademickim. Wycieczka do Strefy Innowacji stanowi dla młodzieży doskonałą okazję do inspirujących dyskusji o przyszłości, wyborze studiów czy ścieżkach kariery zawodowej. Podczas oprowadzania uczniowie chętnie wchodzi w interakcję z nowoczesnymi rozwiązaniami, zadają dużo pytań, pogłębiają swoją wiedzę i zainteresowania. Wśród odwiedzających znajdują się zarówno licealiści jak i uczniowie szkół podstawowych.

Wizyta w przestrzeni pełnej innowacyjnych rozwiązań może być wyjątkowym doświadczeniem niezależnie od wieku. Strefę Innowacji Comarch odwiedzili również Słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Najnowsze rozwiązania okazały się nie być im obce - stanowiły impuls do ożywionej dyskusji na temat działalności Comarch i dalszego rozwoju technologicznego.

Strefa Innowacji Comarch promuje i uczy. Nowoczesna, multimedialna przestrzeń zachęca do interakcji z nowymi technologiami i ułatwia porządkowanie wiedzy. To miejsce spotkań i wymiany myśli, a jednocześnie obszar wystawienniczy prezentujący wizję przyszłości, niezwykle atrakcyjny i wartościowy dla odwiedzających.

LETNI PROGRAM STAŻOWY

Firma od lat konsekwentnie kontynuuje program umożliwiający studentom rozpoczęcie kariery w branży IT. W 2019 roku odbyła się już 17. edycja wakacyjnego programu stażowego, realizowanego w owym roku w dwunastu miastach w Polsce. Kandydaci mieli do wyboru profil programistyczny, telekomunikacyjny, inżynier systemowy, embedded, AI/ML oraz staż UX/UI. W czasie stażu ponad 350 studentów miało możliwość nie tylko skonfrontowania własnych wyobrażeń z dotychczas zdobytą wiedzą, ale także realizowania rzeczywistych projektów we współpracy z realnym klientem i pod czujnym okiem specjalistów. Po trzech miesiącach płatnego stażu blisko 75% z nich zdecydowało się kontynuować współpracę z Comarch.

SPORT I ZDROWY STYL ŻYCIA

Od ponad 25 lat polskie spółki Grupy Comarch angażują się w propagowanie sportu wśród młodzieży oraz mieszkańców województwa małopolskiego. Od 2003 roku firma jest tytularnym sponsorem najstarszego, istniejącego klubu piłkarskiego w Polsce – Cracovia, a w 2019 roku została sponsorem ekstraklasowego klubu piłkarskiego OSC z Lille we Francji.

Firma promuje również zdrowy i aktywny styl życia wśród swoich pracowników. Do dyspozycji pracowników spółek Grupy Comarch w Krakowie i ich rodzin oddane jest Centrum Rekreacyjne Comarch. W sezonie zimowym pracownicy mają możliwość skorzystania z bezpłatnych wejściówek na lodowisko.

Comarch zachęca pracowników do przyjeżdżania w miesiącach wiosennych i letnich rowerem do pracy, zapewniając infrastrukturę rowerową (np. stojaki, rowerownię, stacje naprawcze oraz szatnie z prysznicami) oraz okolicznościowe akcje związane z rowerami. Podczas dorocznego wydarzenia „Śniadanie rowerowe” pracownicy, którzy tego dnia przyjechali do pracy rowerem otrzymują zdrową przekąskę i mogą uczestniczyć w ciekawych akcjach tematycznych. W minionym roku Comarch dołączył do małopolskiej kampanii „Rowerem do pracy, czyli – dom, rower, praca... i tak w kółko”. Celem akcji

było promowanie roweru jako codziennego środka transportu wykorzystywanego w trakcie podróży do i z pracy. Podczas pięciu miesięcy uczestnictwa w kampanii prawie 200 pracowników Comarch systematycznie dojeżdżało do pracy rowerem. Kampanie rowerowe organizowane w firmie są elementem polityki środowiskowej, która jest wpisana w strategię firmy i model zarządzania.

Grupa Comarch zachęca swoich pracowników także do udziału w zewnętrznych imprezach sportowych, a dochód z wielu z nich przekazywany jest na cele społeczne. W 2019 roku pracownicy spółek Grupy Comarch w Polsce uczestniczyli w kilkudziesięciu imprezach biegowych w całej Polsce, rozgrywkach piłkarskich czy Mundialu Comarch. Część wydarzeń miała również charakter charytatywny.

Również w 2019 roku w sezonie letnim pracownicy Grupy Comarch w Polsce wzięli udział w rywalizacji biegowej i rowerowej ComarchONrun i ComarchONbike. Podczas jej trwania rowerzyści przejechali ponad 85 tys. km, natomiast biegacze pokonali ponad 17 tys. km. W tej edycji po raz pierwszy uczestnicy rywalizowali o wspólną nagrodę, którą było wsparcie finansowe dla wybranej organizacji charytatywnej. Każdy miesiąc zmagania to było nowe wyzwanie i większa kwota do przekazania dla podopiecznych Domu Dziecka Zakątek w Katowicach.

Chcąc zachęcić swoich pracowników do spędzania weekendów aktywnie i na łonie natury, wycieczką na Babią Górę dla krakowskiego, katowickiego i gliwickiego oddziału firmy, Comarch zainaugurował także działalność klubu górskiego.

Działania CSR zrealizowane w 2019 roku przez MKS Cracovia SSA

Lajkonik

Na początku ubiegłego roku, po dłuższej nieobecności, na stadion przy ul. Józefa Kałuży 1 powrócił Lajkonik. Nowa maskotka Cracovii regularnie pojawia się na meczach piłki nożnej, hokeja oraz na wszelkich ważnych klubowych eventach. Lajkonik to przede wszystkim frajda dla najmłodszych fanów, którzy mogą sobie zrobić z nią zdjęcie lub otrzymać od niej klubowe gadżety. Maskotka wykorzystywana jest również w outdoorowych akcjach promocyjnych, wizytacja w szkołach, itp. Niejednokrotnie Lajkonik przechadzał się już m.in. po krakowskich Błoniach, zapraszając napotkanych na swej drodze mieszkańców miasta na mecze piłkarskie i hokejowe „Pasów”.

Medialny i Studencki Ambasador Cracovii

Projekty powstały z myślą o młodych osobach, które aktywnie uczestniczą w wydarzeniach związanych z Klubem. Kibice – ambasadorzy, mają okazję realizować swoje pomysły promowania Cracovii i doskonalić swój warsztat chociażby reporterski, redaktorski czy chociażby fotograficzny, zdobywając cenne doświadczenie w najstarszym Klubie sportowym w Polsce. Jeden z uczestników programu Medialnego Ambasadora Cracovii w czasie swojej działalności wykazał się swoimi umiejętnościami na tyle, że został zatrudniony w Klubie i dołączył do działu marketingu na stałe, prowadząc między innymi działania na rzecz osób niepełnosprawnych, gdyż sam jest osobą poruszającą się na wózku inwalidzkim. Programy mają więc potencjał w wynajdowaniu ciekawych, energicznych i chętnych do działania osób, które chcą wspierać Klub na wielu płaszczyznach.

Fanklub „Sprawni z Cracovią”

Od października 2019 roku działa Oficjalny Fanklub Cracovii „**Sprawni z Cracovią**”, który zrzesza społeczność kibiców z niepełnosprawnościami. Fanklub, przy współpracy ze stowarzyszeniami i fundacjami, pracuje nad aktywizacją osób z niepełnosprawnościami, zapraszając je na mecze piłkarskie i hokejowe. Klub kibica będzie organizował dla swoich członków specjalne wydarzenia, m.in. spotkania z zawodnikami Cracovii.

Krakowska Karta Rodzinna

W listopadzie 2019 najstarszy Klub sportowy w Polsce dołączył do programu Krakowskiej Karty Rodzinnej, utworzonego przez Gminę Miejską Kraków. KKR to system zniżek, ulg, preferencji i uprawnień dla rodzin wielodzietnych oraz podopiecznych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Włączenie się Cracovii w program to kolejny element współpracy Klubu z Miastem Kraków. Klub w swojej ofercie zaproponował m.in. tańsze karnety i bilety na sektor rodzinny, zniżki w Oficjalnym Sklepie Cracovii i na zwiedzanie stadionu, oraz dedykowaną ofertę dla dzieci biorących udział w zajęciach piłkarskich przedszkoli Cracovia Kids.

Cracovia Uruguay

W stolicy Urugwaju – Montewideo, powstał amatorski klub piłkarski Cracovia Uruguay, którego założyciele kilka lat wcześniej byli na jednym z meczów Cracovii i stali się jej sympatykami. Klub postanowił docenić inicjatywę Urugwajczyków i wraz z partnerem – firmą Puma, wysłał do Urugwaju paczkę, w której znajdowały się stroje meczowe, karnety na mecze „Pasów” dla wszystkich zawodników klubu Cracovia Uruguay, oraz inne gadżety klubowe. Akcja odbiła się szerokim echem w mediach społecznościowych i była bardzo pozytywnie odebrana przez kibiców. W klubowym muzeum na stadionie przy ul. Józefa Kałuży 1 na stałe pojawiła się również koszulka urugwajskiego klubu.

Teddy Bear Toss

Szósta już edycja popularnej akcji na całym świecie odbyła się w 2019 roku na lodowisku Cracovii. Pluszaki, rzucone na taflę po pierwszym голу dla Comarch Cracovii, jak zwykle trafiły do dzieci z krakowskich domów dziecka i Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego.

Akcja #SergiuKing

Akcja zorganizowana przy współpracy z kibicami, zbiórka zabawek, ubrań, kosmetyków, artykułów szkolnych itp. dla potrzebującej rodziny z Rumunii, którą wspiera jeden z zawodników Cracovii – Sergiu Hanca.

„Akcja Rękawiczka”

Inicjatywa stworzona przez krakowskich licealistów, w którą włączył się najstarszy Klub sportowy w Polsce. Wolontariusze akcji „Podaruj ciepło” przed dwoma meczami Cracovii zbierali ubrania dla ludzi bezdomnych, które zostały przekazane najuboższym w czasie Wigilii Charytatywnej na Rynku Głównym w Krakowie.

Akcja #SzaryEkran

Przed Świętami Bożego Narodzenia Klub włączył się akcją społecznej odpowiedzialności, mającą na celu walkę z uzależnieniem ludzi od telefonów komórkowych. W czasie Świąt Klub zaniechał publikacji w mediach społecznościowych, aby zachęcić fanów do spędzenia tego czasu w gronie rodziny.

Szlachetna Paczka – akcja, której nikomu nie trzeba przedstawiać. Piłkarze i hokeiści Pasów po raz kolejny wsparli Szlachetną Paczkę pomagając w ten sposób potrzebującym rodzinom.

WOŚP – Klub jak co roku wsparł też Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy, przekazując na licytację m.in. koszulki meczowe z autografami zawodników.

Współpraca z Fundacją Itaka

Klub, inspirując się działaniami klubów zachodnich, postanowił wykorzystać swoje zasięgi w mediach społecznościowych i przy współpracy z Fundacją Itaka pomóc w poszukiwaniu osób zaginionych. Zdjęcia osób zaginionych regularnie pojawiają się na klubowym Facebooku i Twitterze.

Dzień Kibica Cracovii i Tłusty Czwartek

Piłkarze i hokeiści Cracovii częstowali mieszkańców Krakowa pączkami oraz jabłkami – przypominając o zdrowym trybie życia. Zawodnicy przeprowadzili szereg konkursów, w których do wygrania były gadżety klubowe i zaproszenia na mecze.

„Klasy w Pasy” – akcja wspierająca ideę bezpiecznego i kulturalnego kibicowania na stadionach, Klub zaprasza na mecze zorganizowane grupy młodzieży szkolnej, podopiecznych placówek wychowawczych czy szkoły sportowe. Wejście dla uczestników i opiekunów takich grup jest darmowe.

„Cracovia w szkołach” – zawodnicy oraz trenerzy Cracovii regularnie udają się do krakowskich szkół, aby upowszechniać wiedzę na temat zdrowego trybu życia, kariery profesjonalnych sportowców, obostrzeń dietetycznych, kulturalnego dopingu na stadionie czy edukacji – kariery dwutorowej sportowców. Dla wielu dzieciaków takie spotkania to źródło inspiracji i motywacji do dalszej ciężkiej pracy, nie tylko w sporcie.

Ekstra Talent i Akademia Klasy Ekstra – cykliczne akcje dedykowane młodym sportowcom, organizowane przy współpracy z Ekstraklasą. Akcje wspierają rozwój młodych zawodników i dają szansę dzieciom szkół podstawowych na pokazanie swojego talentu profesjonalnym trenerom.

Cracovia Kids

Cracovia Kids to unikalny na polską skalę projekt rozwoju sportowego dla najmłodszych. Wzorem najlepszych klubów świata, zapraszamy dzieci i ich rodziców do wspaniałej sportowej zabawy w naszych pasiastych przedszkolach! Wychowując w duchu fair play, najważniejszej zasady sportu, poprzez ruch fizyczny chcemy budować zdrowe nawyki wśród najmłodszych. To, w połączeniu z indywidualnym podejściem, szansa na wspaniałą przygodę z piłką. A kto wie? Być może jest to okazja, by wśród zdolnej młodzieży znaleźć prawdziwy piłkarski talent.

S.9.1., S.9.2.

Działalność operacyjna Comarch nie powoduje uciążliwości dla społeczności lokalnej ani nie stwarza zagrożenia dla jej bezpieczeństwa. W 2019 roku nie zanotowano skarg zgłoszonych przez społeczność lokalną.

Spółka nie posiada własnego kodeksu etyki komunikacji marketingowej, jednak przestrzega podstawowych zasad etyki w kwestiach odpowiedzialnej komunikacji marketingowej. Działania marketingowe podejmowane przez Comarch nie zawierają treści dyskryminujących, w szczególności ze względu na rasę, przekonania religijne, płeć lub narodowość oraz nie posiadają elementów, które zachęcają do aktów przemocy. Reklamy Comarch nie mogą wprowadzać w błąd odbiorców i muszą być realizowane w sposób zrozumiały. Sponsoring Comarch i związane z nim umowy

muszą być realizowane w sposób łatwy do odczytania i zrozumienia przez otoczenie oraz nie mogą naruszać dobrych obyczajów.

S.9.4.**Całkowita kwota darowizn na cele społeczne**

w tys. PLN	2019	2018
Comarch S.A.	38	24
<i>najwięksi obdarowani</i>	<i>Parafia Rzymsko-Katolicka p.w Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Krakowie Archidiecezja Krakowska Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie</i>	<i>Parafia Rzymsko-Katolicka p.w Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Krakowie Archidiecezja Krakowska Nowa Huta Alternative Fundacja Sztuka Przyszłości</i>
Grupa Comarch	159	81
<i>najwięksi obdarowani</i>	<i>Polsko-amerykańskie Stowarzyszenie Kobiet Instytut Politechniczny i Uniwersytet Stanowy Wirginii</i>	<i>Parafia Rzymsko-Katolicka p.w Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Krakowie</i>

S.9.5.**Całkowita kwota wydatkowana na sponsoring**

w tys. PLN	2019	2018
Comarch S.A.	6 600	6 600
<i>najwięksi sponsorowani partnerzy</i>	<i>MKS Cracovia SSA</i>	<i>MKS Cracovia SSA</i>
Grupa Comarch	8 246	6 655
<i>najwięksi sponsorowani partnerzy</i>	<i>MKS Cracovia SSA</i>	<i>MKS Cracovia SSA</i>

S.9.6.

Niezależnie od działań prowadzonych i koordynowanych przez przedsiębiorstwo pracownicy Grupy Comarch angażują się w wiele akcji charytatywnych (takich jak wolontariat czy Szlachetna Paczka).

8. Bezpieczeństwo i higiena pracy

SYSTEM NADZORU I BADANIA WYPADKÓW

S.4.1., S.4.2., S.4.3., S.4.4., S.4.5., S.4.9

W Grupie Kapitałowej Comarch wypadki przy pracy badane są zgodnie z obowiązującymi przepisami przez zespół wypadkowy złożony z pracowników

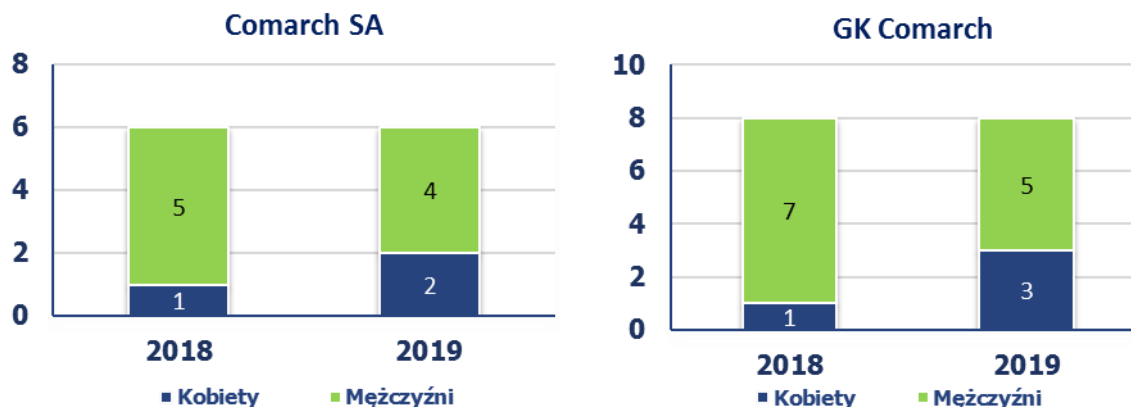
służby BHP oraz Przedstawicieli Pracowników. Protokoły ustalania okoliczności i przyczyn wypadków zatwierdzane są przez Pracodawcę. Rejestr wypadków przy pracy oraz dokumentacja wypadkowa podlega archiwizacji. Sposób zgłaszania i rejestrowania wypadków opisany jest w wewnętrznych procedurach opracowanych na podstawie obowiązujących wymagań prawnych oraz praktyki Comarch.

We wszystkich spółkach Grupy Kapitałowej Comarch dotychczas nie odnotowano żadnych wypadków śmiertelnych i ciężkich. Nie zanotowano również wypadków wśród podwykonawców Comarch.

Comarch we wszystkich swoich oddziałach posiada grupę Ratowników liczącą łącznie ponad 100 osób. Ratownikami są pracownicy przeszkoleni z zasad udzielania pierwszej pomocy oraz postępowania podczas ewakuacji w sytuacji awaryjnej. Co 2 lata organizowane są szkolenia dla Ratowników, mające na celu odświeżenie i usystematyzowanie wiedzy, informowanie o ewentualnych zmianach w standardach udzielania I-szej pomocy oraz o zmianach organizacyjnych w zakresie ewakuacji. Szkolenia mają także na celu uzupełnienie liczby Ratowników. Ratownicy mają do dyspozycji środki oraz instrukcje do udzielania pierwszej pomocy. Przygotowane zostały także instrukcje i listy kontrolne określające zasady postępowania podczas ewakuacji. Ratownikami są ochotnicy.

WYPADKI PRZY PRACY

Zestawienie liczby wypadków przy pracy oraz traktowanych na równi z wypadkami przy pracy w latach 2018-2019

W 2018 i 2019 roku w Grupie Comarch zaistniało każdego roku 8 wypadków przy pracy.

Jeden wypadek w 2019 roku wydarzył się podczas wykonywania pracy, ale bez związku ze świadczeniem pracy.

Cztery wypadki miały miejsce podczas przemieszczania się pracownika. Wypadki zdarzyły się podczas czynności nie będących w bezpośrednim związku z wykonywaną pracą, ale pozostające w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności.

Jeden wypadek zdarzył się podczas czynności nie będących w bezpośrednim związku z wykonywaną pracą, ale pozostający w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności.

Jeden wypadek został zakwalifikowany jako wypadek na równi z wypadkiem przy pracy. Wypadek zaistniał w czasie podróży służbowej pracownika.

Urazy w 2019 roku dotyczyły dłoni i kończyn górnych w 3 przypadkach, głowy i szyi w 2 przypadkach oraz nosa (1 przypadek), brzucha (1 przypadek), kończyny dolnej (1 przypadek). Przyczyny zaistnienia tych wypadków wiążą się głównie z czynnikiem ludzkim oraz w jednym przypadku z elementem przyrody. Żaden z wypadków przy pracy nie został zakwalifikowany jako ciężki, zbiorowy lub śmiertelny. Dwa wypadki nie spowodowały niezdolności do pracy, pozostałe cztery wypadki spowodowały łącznie 144 dni niezdolności do pracy w spółce Comarch S.A. oraz 1 i 18 dni niezdolności do pracy kolejno w spółce Comarch Healthcare SA oraz w spółce MKS Cracovia SSA. W spółkach zagranicznych nie zdarzył się żaden wypadek przy pracy lub na równi z wypadkiem przy pracy.

ZESTAWIENIE DANYCH DOTYCZĄCYCH WYPADKÓW PRZY PRACY W LATACH 2018-2019

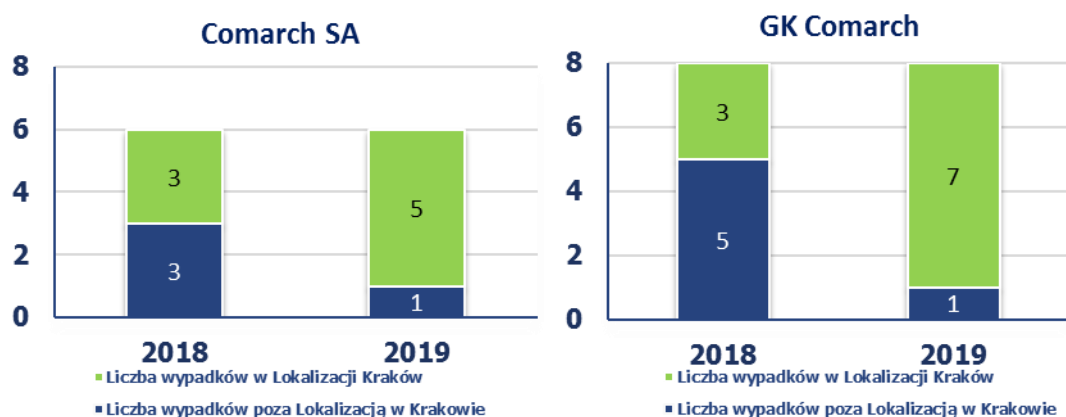
W Comarch szacuje się wypadkowość, tj. sumę wypadków zaistniałych w ciągu roku, przedstawioną za pomocą wskaźników. Wskaźniki te umożliwiają porównanie i ocenę firmy pod względem wielkości wypadkowości. Stosowane są dwa mierniki: wskaźnik częstości oraz ciężkości wypadków.

Wskaźnik częstości wyrażony jest stosunkiem liczby wypadków do liczby osób pracujących i objętych składką wypadkową, natomiast wskaźnik ciężkości to stosunek liczby dni straconych, spowodowanych absencją wypadkową do liczby wszystkich zaistniałych wypadków.

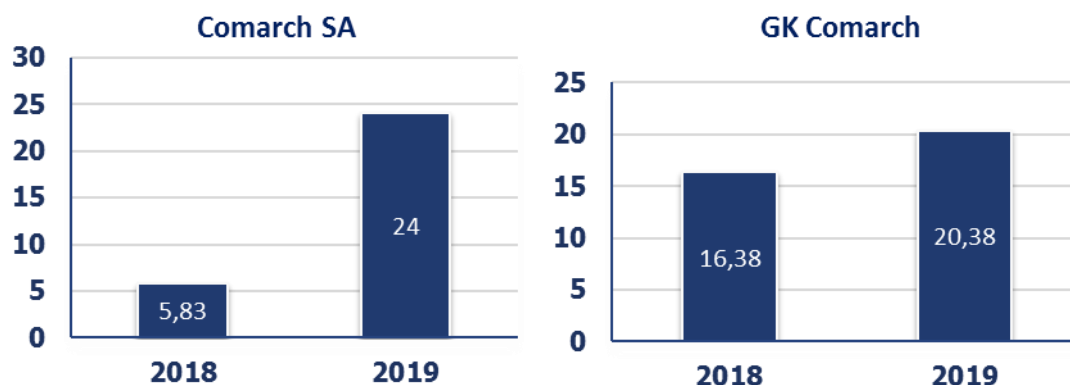
Tab.1. Wskaźniki związane z wypadkami przy pracy:

Rok	Liczba wypadków w GK Comarch	Liczba wypadków z podziałem na płeć GK Comarch (K,M)	Liczba wypadków w Comarch S.A.	Liczba dni zwolnienia lekarskiego GK Comarch	Liczba dni zwolnienia lekarskiego dla Comarch S.A.	Wskaźnik częstości GK Comarch	Wskaźnik częstości Comarch S.A.	Wskaźnik ciężkości GK Comarch	Wskaźnik ciężkości Comarch S.A.
2018	8	K:1, M:7	6	131	35	1,63	1,58	16,38	5,83
2019	8	K:3, M:5	6	163	144	1,53	1,47	20,38	24

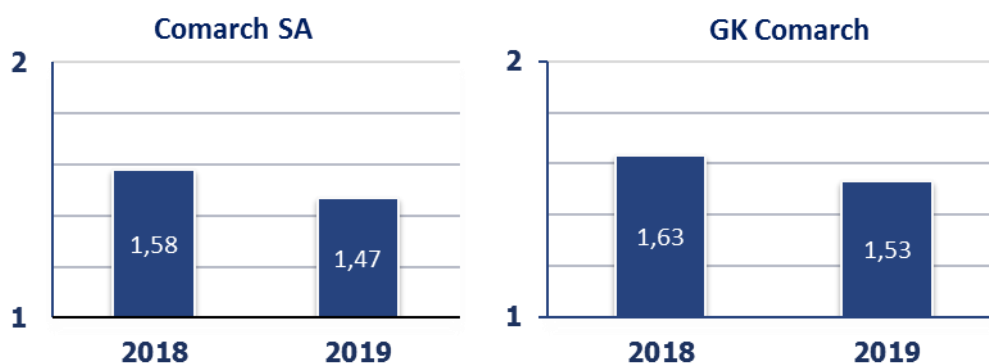
Zestawienie liczby wypadków przy pracy oraz traktowanych na równi z wypadkami przy pracy z podziałem na wypadki w Krakowie oraz pozostałych lokalizacjach w latach 2018-2019

Wskaźnik ciężkości wypadków przy pracy oraz wypadków traktowanych na równi z wypadkami przy pracy w latach 2018-2019

Wskaźnik częstości wypadków przy pracy oraz wypadków traktowanych na równi z wypadkami przy pracy w latach 2018-2019

W 2019 roku liczba wypadków w Comarch S.A. pozostała taka sama jak w roku poprzednim przy zwiększeniu liczby pracujących podlegających ubezpieczeniu wypadkowemu o 276 osób.

W 2019 liczba wypadków w Grupie Comarch jest taka sama jak w poprzednim roku. W spółce Comarch Healthcare SA wystąpił jeden wypadek, przy wzroście liczby pracujących o 27 osób. W spółce MKS Cracovia SSA wystąpił jeden wypadek, przy wzroście pracujących o 11 osób.

Wskaźnik ciężkości wypadków przy pracy w 2019 roku wyniósł dla Comarch SA 24 (20,38 dla Grupy Kapitałowej Comarch). Porównując z ubiegłym rokiem odnotowano znaczący wzrost tego wskaźnika (+70% dla Comarch SA i +20% dla Grupy Kapitałowej Comarch).

Wskaźnik częstości wypadków przy pracy w 2019 roku w Comarch SA wyniósł 1,47, natomiast dla całej Grupy Kapitałowej Comarch 1,53. Porównując z rokiem 2018, wskaźnik częstości wypadków zmniejszył się w stosunku do 2019 roku z wartości 1,58 dla Comarch SA (1,63 dla Grupy Kapitałowej Comarch) do 1,47 (1,53 dla Grupy Kapitałowej Comarch), czyli zmniejszył się o ok. 7% (dla całej Grupy Kapitałowej Comarch spadek o około 6%).

S.4.6, S.4.7, S.4.8

W Comarch S.A. i spółkach Grupy Kapitałowej Comarch nie stwierdzono przypadków chorób zawodowych. Nie ma również szczególnego narażenia na konkretne choroby zawodowe.

W Comarch S.A. i spółkach Grupy Kapitałowej Comarch nie występują stanowiska pracy, na których występują stanowiska z przekroczeniami NDN (najwyższe dopuszczalne natężenie) i NDS (najwyższe dopuszczalne stężenie). Nie ma również stanowisk pracy z nieakceptowalnym poziomem ryzyka zawodowego.

S.3.1., S.3.2, S.3.3, S.3.5, S.3.6, S.4.10.

Przedstawiciele Pracowników, którzy funkcjonują na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji. Przedstawiciele Pracowników są wybierani spośród wszystkich pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Wyboru dokonują pracownicy Spółki co 2 lata. Przedstawiciele Pracowników biorą udział min. w analizie wypadków przy pracy zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem. Pracodawca w 2016 roku prowadził konsultacje z Przedstawicielami Pracowników w sprawie zmian w regulaminie pracy. Proponowane przez pracodawcę zmiany zostały zaakceptowane jednomyślnie przez Przedstawiciele Pracowników. W polskich spółkach Grupy Kapitałowej Comarch nie występują zbiorowe układy pracy. W 2019 pracodawca prowadził konsultację z Przedstawicielami w sprawie wyboru instytucji zarządzającej Pracowniczymi Planami Kapitałowymi (PPK). Przedstawiciele wzięli udział w spotkaniach z dostawcami oraz przedstawili swoje rekomendacje, które zostały uwzględnione przy wyborze finalistów przetargu.

W spółkach zagranicznych Grupy Kapitałowej w regionie DACH nie ma związków zawodowych, funkcjonują natomiast rady zakładowe. Pracownicy wybierają radę zakładową dla danej lokalizacji, pod którą podlegają wszyscy pracownicy. Wybór rady zakładowej nie jest obowiązkowy, a decyzję podejmuje pracownicy. Udział w wyborach ograniczony jest stażem pracy. Wybory odbywają się co kilka lat, regulowane jest to zapisami ustawy.

Rady zakładowe w rejonie DACH:

- Comarch Solutions GmbH – Innsbruck, spółka podlega również umowie taryfowej,
- Comarch AG – Monachium,
- Comarch Software und Beratung AG - wszystkie lokalizacje spółki.

Rady zakładowe funkcjonują także w obu spółkach francuskich, tj. Comarch SAS i Comarch R&D SARL.

W spółce Comarch SRL we Włoszech nie funkcjonują związki zawodowe, natomiast pracownicy podlegają narodowemu zbiorowemu kontraktowi pracy, który został stworzony, aby regulować relacje między pracownikami a pracodawcami. Zbiorowy, ponieważ wpływa na wszystkich pracowników w sektorze podlegającym umowie i krajowy, ponieważ dotyczy wszystkich firm, które znajdują się na terytorium Włoch. Reguluje stosunek pracy, np. harmonogram, kwalifikacje i obowiązki, wynagrodzenie itp. Spółka Comarch SRL podlega pod 'CCNL del commercio' (handel).

Podobne porozumienia sektorowe regulujące kwestie takie jak minimalne wynagrodzenie oraz obowiązek zapewnienia dodatkowych benefitów pracownikom obowiązują spółki Comarch Sistemas LTDA w Brazylii oraz Comarch Technologies Oy w Finlandii.

W Brazylii związek pracowniczy ma postać struktury funkcjonującej poza firmą. Na koniec 2019 roku dwóch pracowników należało do tego związku.

W pozostałych zagranicznych spółkach Grupy Comarch nie ma związków zawodowych. W wielu spółkach mają miejsce regularne spotkania z pracownikami, jednak nie są one sformalizowane.

S.3.3.

W żadnej ze spółek Grupy Comarch w ostatnim roku nie wszczęto sporów zbiorowych.

W każdej umowie inwestycyjnej pod prawem polskim Comarch zamieszcza klauzulę, w której wymaga od wykonawcy zachowania podstawowych praw pracowniczych. Taki zapis obejmuje m.in. obowiązek zatrudniania pracowników zgodnie z postanowieniami Kodeksu Pracy i przepisów wykonawczych dotyczących zatrudniania pracowników, wypłacania należnych im pensji i zapewnienia warunków pracy wymaganych przez prawo. Wykonawcy są również umownie zobowiązani do zapewnienia pracownikom bezpieczeństwa, higienicznych warunków wykonywania pracy oraz dobrego samopoczucia oraz wypełniania postanowienia dotyczącego BHP. Skala umów pod prawem innym niż polskie jest niewielka

jednak również w nich pojawiają się zapisy zawierające w stosunku do wykonawcy wymagania w zakresie przestrzegania lokalnych kodeksów pracy i przepisów BHP.

9. Ochrona Środowiska

Polityka środowiskowa oraz procedury funkcjonujące w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania zobowiązują Comarch S.A. do podejmowania aktywnych działań na rzecz ograniczania negatywnego wpływu na środowisko naturalne. W ramach wdrożonego Systemu Zarządzania Środowiskowego zgodnego z wymaganiami normy ISO 14001 Comarch zidentyfikował aspekty środowiskowe, które monitoruje, nadzoruje i na które wpływa.

Grupa Comarch przestrzega lokalnych przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Comarch świadomie ogranicza negatywny wpływ swojej działalności na środowisko naturalne, minimalizując zużycie zasobów naturalnych oraz ogranicza wytwarzanie odpadów powstających w wyniku bieżącej działalności. Promuje także ekologiczny styl życia pośród swoich pracowników, prowadząc akcje zachęcające do czynnego uczestnictwa w ochronie środowiska naturalnego. Jedną z takich akcji jest zazielenianie stolicy Małopolski prowadzona wspólnie od 2015 z Zarządem Zieleni Miejskiej w Krakowie.

E.4.1., E.4.2., E.4.3., E.4.4.

Tereny cenne przyrodniczo nie znajdują się w sąsiedztwie bądź sferze oddziaływania Comarch. Działalność Comarch nie powoduje istotnych strat środowiskowych.

Comarch monitoruje na bieżąco zanieczyszczenie powietrza czujnikiem zainstalowanym na jednym ze swoich budynków znajdujących się w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Czujnik jest włączony do sieci sensorów Airly co pomaga w stworzeniu krajowej sieci pomiarowej monitorującej smog.

9.1. Wykorzystanie surowców naturalnych

E.1.1., E.1.2.

Ze względu na fakt, iż Comarch S.A. jest producentem oprogramowania i systemów informatycznych, działalność spółki nie wiąże się z bezpośrednim wykorzystywaniem surowców będących zasobami naturalnymi jak rudy, minerały, drewno. Korzysta natomiast z typowych mediów, zużywanych w trakcie bieżącej pracy. Wśród wykorzystywanych surowców zidentyfikowano: energię elektryczną, gaz ziemny, paliwa płynne (benzynę i olej napędowy), energię ciepłą oraz wodę.

Część działalności Grupy Comarch stanowi również niskoseryjna produkcja urządzeń elektronicznych z podzespołów kupowanych od dostawców zewnętrznych oraz związane z tym prace projektowo-badawcze. Produkcja odbywa się w nowoczesnej hali produkcyjnej zlokalizowanej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie.

Pozostałe spółki Grupy Comarch również nie korzystają bezpośrednio z surowców pierwotnych.

Dodatkowo w toku procesów produkcyjnych i logistycznych wykorzystuje się papierowe, kartonowe, plastikowe i drewniane opakowania i zabezpieczenia. Poniżej przedstawiono zestawienie ilości wprowadzonych na rynek opakowań. Ilość wprowadzonych opakowań wynika bezpośrednio z wielkości sprzedaży.

Opakowania wprowadzone na rynek	2019	2018
Comarch S.A.	889 kg	1 023 kg
Grupa Comarch	2 391 kg	2 746 kg

9.2. Wyroby gotowe

Sposób oddziaływania na środowisko

Urządzenia elektroniczne produkowane przez Grupę Comarch zasilane są energią elektryczną, przez co oddziałują na środowisko. Ilość zużywanej energii przez produkty nie jest możliwa do dokładnego oszacowania, gdyż zależy ona od bardzo wielu czynników m.in. od intensywności użytkowania, warunków atmosferycznych, trybu pracy i rodzaju dołączonych do urządzeń akcesoriów. Produkowane przez Grupę Comarch urządzenia elektroniczne po okresie eksploatacji stają się odpadem przez co również mogą oddziaływać na środowisko.

Opis polityk

Grupa Comarch stawia sobie za jeden z głównych celów ograniczenie zużycia energii elektrycznej w każdej kolejnej wersji danego urządzenia, dla ograniczenia ich wpływu na środowisko naturalne,

Kolejnym sposobem na ograniczenie wpływu produkowanych urządzeń na środowisko naturalne jest zastosowanie dla wyrobów przepisów dyrektywy EU WEEE 2002/96/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 stycznia 2003 r. w sprawie zużytego sprzętu elektrotechnicznego i elektronicznego. Urządzenia produkowane przez Grupę Comarch są odpowiednio oznaczane jako urządzenia, które muszą zostać w odpowiedni sposób zutylizowane po zakończeniu ich eksploatacji. Działania proekologiczne związane z produktem, który stanie się w przyszłości odpadem nie sprowadzają się tylko do odpowiedniego oznaczenia. Wieloletnie działania i troska o środowisko zaowocowały szeregiem inicjatyw związanych z projektowaniem urządzeń, m.in.:

- opracowywanie produktów, dla których możliwa jest modernizacja dzięki budowie umożliwiającej wprowadzanie poprawek,
- opracowywanie produktów możliwych do ponownego wykorzystania po okresie eksploatacji dzięki budowie umożliwiającej łatwy rozbiór urządzenia na części składowe i po jego ew. naprawie ponowne wykorzystanie.

Comarch od wielu lat współpracuje z Organizacją Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego przekazując odpady elektroniczne w celu poddania ich dalszemu przetwarzaniu i odzyskowi surowców.

Projektowane urządzenia spełniają również wymagania dyrektywy RoHS Restriction of Hazardous Substances (2002/95/EC), dzięki zastosowaniu której ograniczone zostało użycie substancji niebezpiecznych w produkcie które mogłyby przeniknąć do środowiska naturalnego. Potwierdzeniem tego są deklaracje zgodności RoHS.

Wskaźniki

Miernikiem realizacji celu związanego z ograniczeniem zużycia energii są:

- wzrost udziału zasilaczy sieciowych o wyższej klasie sprawności energetycznej,
- spadek średniej pobieranej mocy przez urządzenia mierzony w trybie pracy o największym zapotrzebowaniu na moc.

Dodatkowo Grupa Comarch w projekcie Smart Metering rozwija urządzenie Comarch NB-IoT -MBus Gateway, wspierające dostawców wody, energii elektrycznej, gazu w monitorowaniu sieci przesyłowych. Pozwala to na zmniejszenie strat mediów, szybkich detekcji awarii, co prowadzi do mniejszego zużycia zasobów naturalnych ziemi.

Ponadto w projekcie wykorzystywana jest technologia NB-IoT, która jest bardzo efektywna pod względem zużycia energii, co ogranicza ilość zużytych baterii. Jednocześnie trwają prace nad optymalizacją zużycia energii zarówno w obszarze Hardware jak i Firmware. Jednym z głównych celów projektu jest opracowanie urządzenia pracującego na baterii przez 10 lat.

Również w aktualnie produkowanym urządzeniu CS004 usprawniony został mechanizm komunikacji bezprzewodowej, co skutkuje zmniejszeniem poboru energii, a przez to mniejszą ilością zużywanych baterii.

Celem na kolejne lata jest stworzenie dedykowanych urządzeń, zastępujących CS004, które będą wykorzystywały wbudowane czujniki. Pozwoli to na mniejsze zużycie materiałów jak również zmniejszenie zapotrzebowania na energię przez eliminację elementów pośrednich.

Dodatkowo trwają prace nad dalszym usprawnieniem komunikacji bezprzewodowej dla poprawy czasu pracy na baterii.

E.8.2	Przychody z produktów oraz usług z nimi związanych opracowanych z uwzględnieniem kryteriów środowiskowych	2019	2018
	Comarch S.A.	3,8%	6,6%
	GK Comarch	3,2%	10,4%

9.3. Energia

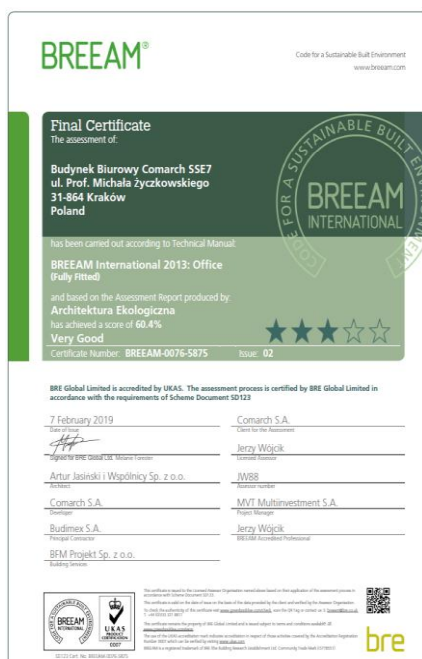
E.2.1., E.2.2., E.2.3.

Grupa Comarch stale monitoruje zużycie energii elektrycznej, ciepła i paliw we wszystkich obszarach swojej działalności, skupiając się przede wszystkim na zużyciu energii elektrycznej i gazu wykorzystywanych w budynkach będących własnością Comarch S.A. oraz na zużyciu paliw płynnych służących do napędu samochodów należących do floty Comarch. Dodatkowo monitorowane jest zużycie wody, a także paliw płynnych używanych w agregatach prądotwórczych. Znaczący udział w konsumpcji energii elektrycznej mają Data Center w Krakowie, Warszawie oraz w Dreźnie i Lille.

We wrześniu 2018 roku w Comarch S.A. został wdrożony i certyfikowany System Zarządzania Energią zgodny z międzynarodowym standardem ISO 50001. W marcu 2019 roku systemem została objęta również lokalizacja Comarch S.A. w Łodzi przy ul. Jaracza 78. W ramach tego systemu podejmowanych jest szereg działań zmierzających do poprawy efektywności energetycznej przedsiębiorstwa głównie w obszarach tzw. znaczącego zużycia energii (energia elektryczna, ciepło, flota). Działania te uwzględniają modernizację budynków i wyposażenia, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, zastosowanie odpowiedniej polityki zakupowej, polityki modernizacji floty, a także prowadzenie akcji uświadamiających wśród pracowników i ciągłe monitorowanie odpowiednich wskaźników. Wymienione działania realizowane są w ramach programów i zadań energetycznych na dany okres.

Obiekty Comarch są budynkami nowoczesnymi, posiadającymi systemy zarządzania energią elektryczną i ciepłem. W obiektach będących własnością Comarch (m.in. budynki SSE w Krakowie, budynki w Warszawie i Łodzi) stopniowo wymieniane są lampy wyładowcze (światłówki) na te tworzone w technologii LED oraz wprowadzane są bardziej nowoczesne i energooszczędne urządzenia.

Na początku 2018 roku Comarch S.A. rozpoczął eksploatację nowoczesnego budynku biurowego SSE7, położonego na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie, w obrębie kampusu należącego do Comarch przy ulicy prof. Michała Życzkowskiego w Krakowie. Budynek posiada garaż podziemny, parter, 4 piętra użytkowe oraz kondygnację techniczną na dachu budynku. Całkowita liczba użytkowników w

roku 2019 sięgnęła prawie 1400 osób. Budynek zaprojektowany został z dbałością o ekologię i przyjazne środowisko pracy, co potwierdza uzyskany certyfikat BREEAM Very Good. Budynek oferuje szereg udogodnień, m.in. kontakt wszystkich pomieszczeń pracy z bezpośrednim światłem dziennym, możliwość wietrzenia wszystkich pomieszczeń biurowych poprzez otwierane okna, duża ilość zieleni, dojazd ścieżkami rowerowymi, a także wewnętrzne i zewnętrzne przestrzenie do rekreacji i wypoczynku. Dodatkowo, ze względu na troskę o środowisko naturalne, na dachu budynku zainstalowano ogniwa fotowoltaiczne, służące do częściowego pokrycia własnego zapotrzebowania na energię elektryczną oraz ewentualnej odsprzedaży nadmiaru produkowanej energii do sieci elektroenergetycznej. W garażach podziemnych budynku zainstalowano stanowiska ładowania akumulatorów, które umożliwiają pracownikom korzystanie z ekologicznych pojazdów elektrycznych. Wyróżniającą cechą są półki świetlne, projektowane na południowych i zachodnich elewacjach. Półki świetlne mają podwójną funkcję: z jednej strony ocieniają pas przyokienny od słońca, z drugiej odbijają światło, doświetlając położoną w głębi traktu część pomieszczeń biurowych.

Co roku przygotowujemy są programy środowiskowe, określające cele i działania ograniczające negatywne wpływy na środowisko oraz podnoszenie świadomości pracowników. Do najważniejszych celów dotyczących podejmowania aktywnych działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczania środowiska należy wprowadzenie zasad selektywnego gromadzenia odpadów oraz podejmowanie akcji zwiększających świadomość pracowników w zakresie utylizacji opadów elektronicznych. Do celów pośrednich związanych ze zmniejszeniem negatywnego wpływu na środowisko należą te dotyczące poprawy wyniku energetycznego m.in.:

- kontynuacja modernizacji oświetlenia w budynkach i kompleksowa modernizacja oświetlenia pomieszczeń Data Center (wymiana na energooszczędne źródła LED),
- wymiana subliczników w celu zwiększenia efektywności w procesie ewidencji zużycia energii,
- kontynuacja procesu modernizacji floty oraz organizacji szkoleń z zakresu ecodrivingu dla pracowników.

Zużycie energii elektrycznej, ciepła, gazu oraz paliw Comarch S.A.	2019	2018
Zużycie energii elektrycznej ¹⁾	17 594 566 kWh	17 190 300 kWh
Zużycie ciepła ²⁾	4 248 000 MJ	6 507 000 MJ
Zużycie gazu ³⁾	338 812 kg	327 488 kg
Zużycie benzyny ⁴⁾	380 610 kg	349 996 kg
Zużycie oleju napędowego ⁴⁾	52 366 kg	62 038 kg
Zużycie LPG ⁴⁾	652 kg	-
Całkowite zużycie energii ⁵⁾	105 937 478 MJ	105 121 676 MJ
Zużycie energii/pracownika ⁵⁾	21 277 MJ/pracownika	22 467 MJ/pracownika

- 1) Zużycie energii elektrycznej przedstawiane jest dla budynków zlokalizowanych w Polsce będących własnością Comarch S.A. tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE2, SSE3, SSE4, SSE5, SSE6, SSE7) oraz dwóch budynków w Warszawie (przy ul. Puławskiej oraz przy ul. Leśnej). Przedstawiane jest łączne zużycie energii elektrycznej dla tych budynków. Zużycie energii elektrycznej w roku 2019 wzrosło o ok. 2,4 % w porównaniu z rokiem 2018. Wzrost zużycia energii wynika ze wzrostu liczby zatrudnionych osób.
- 2) Zużycie ciepła przedstawiane jest dla budynków zlokalizowanych w Polsce będących własnością Comarch S.A. tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE5, SSE6, SSE7). Przedstawiane jest łączne zużycie ciepła dla tych budynków. Zużycie ciepła w roku 2019 roku spadło o 34,7% w porównaniu z rokiem 2018. Spadek zapotrzebowania na energię w roku 2019 wynika z wyłączenia z kalkulacji budynku SSE1, który w całości jest wynajmowany przez podmioty zewnętrzne.
- 3) Zużycie gazu przedstawione jest dla budynków zlokalizowanych w Polsce będących własnością Comarch S.A., tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE2, SSE3, SSE4) oraz budynków w Warszawie (przy ul. Puławskiej oraz przy ul. Leśnej). Przedstawiane jest łączne zużycie gazu dla tych budynków. Zużycie gazu podano w kg, wykorzystując do obliczeń następujący współczynnik: 1m³ gazu = 0,75 kg. Zużycie gazu w roku 2019 było o ok. 3,5 % wyższe w porównaniu z rokiem 2018, co jest spowodowane normalnym zużyciem i traktowane jest jako typowe odchylenie.
- 4) Zużycie benzyny, oleju napędowego oraz LPG przedstawiane jest dla:
 - benzyny: przedstawiane jest łączne zużycie benzyny dla floty samochodowej w Polsce oraz paliwa używanego w sprzęcie wolnobieżnym.
 - oleju napędowego: przedstawiane jest łączne zużycie oleju napędowego dla floty samochodowej w Polsce i oleju wykorzystywanego w maszynach i agregatach służących do zasilania awaryjnego.
 - LPG: przedstawiane jest zużycie gazu płynnego propan-butan LPG dla floty samochodowej w Polsce.

Zużycie paliw podane jest w kg, wykorzystując do obliczeń następujących współczynników: 1 litr benzyny = 0,755 kg, 1 litr oleju napędowego = 0,84 kg, 1 litr LPG to 0,5 kg. Zużycie benzyny w roku 2019 wzrosło o ok. 8,7 % w porównaniu z rokiem 2018. Wzrost wynika bezpośrednio ze wzrostu liczby pojazdów we flocie samochodowej Comarch oraz zwiększenia intensywności używania pojazdów wywołanego stałą ekspansją spółki. Jednocześnie zużycie oleju napędowego w roku 2019 w porównaniu z rokiem 2018 zmalało o ok. 15,6 %, a wynika to ze stopniowego wycofywania z floty pojazdów z silnikami wysokoprężnymi i stopniowego zastępowania ich bardziej ekologicznymi pojazdami z silnikami benzynowymi oraz pojazdami z napędem hybrydowym.

- 5) Do obliczenia całkowitego zużycia energii wewnątrz organizacji wzięto pod uwagę zużycie energii elektrycznej, ciepła, gazu oraz paliw (benzyny, oleju napędowego i LPG) przedstawionych wyżej. Do obliczeń wykorzystano następujące współczynniki: 1 kg gazu = 14,75 kWh, 1 kg benzyny = 13,1 kWh, 1 kg oleju napędowego = 12,69 kWh, 1 kg LPG = 6,94 kWh. Całkowite zużycie energii zostało przeliczone na MJ. Całkowite zużycie energii w roku 2019 wyniosło 105 937 478 MJ i wzrosło o ok. 0,8 % w porównaniu z rokiem 2018. Obliczono również intensywność zużycia energii biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych pracowników w budynkach będących własnością Comarch S.A. Zgodnie z danymi na 31 grudnia 2019 roku w spółce Comarch S.A. zatrudnionych było 4979 pracowników,

co stanowi wzrost zatrudnienia o 300 osób w porównaniu z analogicznym okresem roku 2018. Zużycie energii na osobę w roku 2019 wyniosło 21 277 MJ, a więc zmniejszyło się o ok. 5,3 % w porównaniu z rokiem 2018.

Zużycie energii elektrycznej, ciepła, gazu oraz paliw w Grupie Comarch⁶⁾	2019	2018
Zużycie energii elektrycznej ⁷⁾	22 309 884 kWh	21 691 281 kWh
Zużycie ciepła ⁸⁾	7 188 247 MJ	9 162 000 MJ
Zużycie gazu ⁹⁾	344 367 kg	333 515 kg
Zużycie benzyny ¹⁰⁾	445 159 kg	423 736 kg
Zużycie oleju napędowego ¹⁰⁾	120 462 kg	126 376 kg
Zużycie LPG ¹⁰⁾	652 kg	-
Całkowite zużycie energii ¹¹⁾	125 121 820 MJ	121 564 169 MJ
Zużycie energii/pracownika ¹¹⁾	19 710 MJ/pracownika	20 127 MJ/pracownika

- 6) Przedstawiono dane z uwzględnieniem spółek Grupy Comarch (krajowych i zagranicznych).
- 7) Zużycie mediów zostało przedstawione dla budynków będących własnością spółek Grupy Comarch (krajowych i zagranicznych). W roku 2019 zużycie energii elektrycznej było wyższe o 2,9% w porównaniu z rokiem 2018. Jest to wynikiem zwiększenia liczby pracowników, jak również wzrostem eksploatacji serwerowni w kraju i zagranicą.
- 8) Zużycie ciepła w roku 2019 zmalało w porównaniu z rokiem bazowym (2018) o 21,5 %. Taki spadek jest spowodowany wyłączeniem z kalkulacji budynku SSE1, będącego w całości wynajmowanym przez podmioty zewnętrzne.
- 9) W roku 2019 odnotowano wzrost zużycia gazu o 3,3% w porównaniu z rokiem 2018, co jest spowodowane normalnym zużyciem i traktowane jest jako typowe odchylenie.
- 10) Zużycie benzyny, oleju napędowego i LPG przedstawiane jest dla:
- benzyny: przedstawiane jest łączne zużycie benzyny dla spółek Polskich oraz zagranicznych,
 - oleju napędowego: przedstawiane jest łączne zużycie oleju napędowego dla spółek Polskich oraz zagranicznych,
 - LPG: przedstawione jest zużycie dla spółki Comarch S.A.

W roku 2019 odnotowano nieznaczną różnicę w łącznym zużyciu benzyny i oleju napędowego w porównaniu z rokiem 2018. W przypadku benzyny, zużycie wzrosło o 5,1% w porównaniu z rokiem bazowym (2018), natomiast zużycie oleju napędowego zmalało o 4,7%. Zużycie gazu płynnego propan-butan LPG jest prezentowane od roku 2019, a generowane jest przez spółkę Comarch S.A.

- 11) Całkowite zużycie energii w roku 2019 wyniosło 125 121 820 MJ i było o 2,9% wyższe niż zużycie w roku 2018. Obliczono również intensywność zużycia energii biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych pracowników w budynkach będących własnością Grupy Comarch. Zgodnie z danymi na 31 grudnia 2019 roku w spółkach Grupy Comarch zatrudnionych było 6348 pracowników, co stanowi wzrost zatrudnienia o 308 osób w porównaniu z analogicznym okresem roku 2018. Wzrost zatrudnienia wpłynął na wzrost zużycia energii. W roku 2019 odnotowano spadek zużycia energii na jedną osobę o 2,1% w porównaniu z rokiem bazowym (2018).

9.4. Flota Comarch

Grupa Comarch sukcesywnie modernizuje flotę samochodową. W 2019 roku w polskich spółkach zakupiono 67 nowych samochodów (59 w spółce Comarch S.A.) spełniających rygorystyczne normy emisji spalin EURO6, w tym 3 ekologiczne pojazdy hybrydowe oraz 1 elektryczny (wszystkie w spółce Comarch SA). 15 pojazdów charakteryzujących się starszymi normami emisji spalin zostało wycofanych z eksploatacji.

Normy emisji spalin	Samochody w Comarch SA	
	2019	2018
EURO 6	73%	66%
EURO 5	26%	32%
EURO 4 i niższe	1%	1%

W 2019 roku w spółkach zagranicznych zakupiono 27 nowych samochodów modernizując flotę i zwiększając liczbę pojazdów z bardziej ekologicznymi jednostkami napędowymi.

Normy emisji spalin	Samochody w Grupie Comarch	
	2019	2018
EURO 6	75%	66%
EURO 5	23%	32%
EURO 4 i niższe	2%	2%

9.5. Woda

E.3.1., E.3.2., E.3.3.

Działalność Comarch nie wiąże się ze zużyciem wody do celów technologicznych. Woda dostarczana w całości przez wodociągi miejskie jest wykorzystywana jedynie w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla celów bytowych. Comarch nie pobiera bezpośrednio wód powierzchniowych oraz nie odprowadza ścieków do wód i gruntów.

Znaczący wpływ na poziom zużycia wody w krakowskiej SSE ma funkcjonujące tam centrum rekreacji, w skład którego wchodzi 25 metrowy basen pływacki.

Zużycie wody podlega ciągłemu monitorowaniu, w postaci odczytów z subliczników. W ramach działań dążących do minimalizacji zużycia, podnoszona jest świadomość pracowników oraz podejmowane są działania w celu zwiększenia szybkości i skuteczności reagowania na różnego rodzaju awarie.

Zużycie wody w Comarch S.A.	2019	2018
Zużycie wody	37 591 m ³	34 328 m ³
Zużycie wody na 1 pracownika	7,55 m ³	7,34 m ³

Zużycie wody w Grupie Comarch	2019	2018
Zużycie wody	45 532 m ³	42 534 m ³
Zużycie wody na 1 pracownika	7,17 m ³	7,04 m ³

Zużycie wody przedstawione jest dla budynków będących własnością Comarch w Polsce, tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE2 – SSE7), dwóch budynków w Warszawie (przy ul. Puławskiej oraz przy ul. Leśnej).

Dodatkowo w tabeli dotyczącej zużycia wody w Grupie Comarch zaprezentowano sumaryczne zużycie wody uwzględniające budynki będące własnością pozostałych spółek Grupy w Polsce i zagranicą.

Budynek SSE1 w Krakowie, należący do Comarch, jest w całości wynajmowany przez podmioty zewnętrzne, dlatego zużycie mediów z tego budynku nie jest uwzględniane w raporcie.

W tabeli powyżej przedstawione jest łączne zużycie wody dla budynków własnych Comarch S.A. oraz Grupy Comarch. Z roku na rok odnotowuje się wzrost całkowitego zużycia wody, co wynika ze wzrostu liczby osób zatrudnionych w Comarch. Odnotowano nieznaczny wzrost zużycia wody na 1 pracownika.

9.6. Emisje

E.5.1., E.5.3.

Comarch stale dąży do minimalizacji negatywnego wpływu działalności na środowisko. W związku z tym od 2012 roku szacowana jest emisja ekwiwalentu dwutlenku węgla do środowiska. Podczas oszacowywania zastosowano metodologię polegającą na pomnożeniu danych dotyczących zużycia energii, wody, paliwa przez odpowiednie współczynniki konwersji emisji. Przeliczniki te pozwalają na zamianę tych danych na ekwiwalent dwutlenku węgla (CO₂e). CO₂e jest uniwersalną jednostką miary, która pozwala na oszacowanie wpływu na globalne ocieplenie wynikające z emisji gazów cieplarnianych. Poniżej przedstawiono szacunkowe wartości bezpośredniej (wynikającej z działalności organizacji) i pośredniej (z wszelkich innych czynności, np. konsumpcji energii elektrycznej, wody) emisji dwutlenku węgla dla roku bazowego. Dodatkowo wartości z roku 2018 zostały zaktualizowane biorąc pod uwagę odpowiednie wskaźniki.

Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych w Comarch S.A.	2019	2018
Emisja CO ₂ e	2 738 Mg CO ₂ e	2 254 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	0,55 Mg CO ₂ e /osobę	0,48 Mg CO ₂ e /osobę
Emisja CO ₂ e/jednostkę przychodu*	0,0029 CO ₂ e	0,0023 CO ₂ e

Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych w Grupie Comarch	2019	2018
Emisja CO ₂ e	3 152 Mg CO ₂ e	2 702 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	0,50 Mg CO ₂ e /osobę	0,45 Mg CO ₂ e /osobę
Emisja CO ₂ e/jednostkę przychodu*	0,0022 CO ₂ e	0,0020 CO ₂ e

*) 1 000 PLN

Do obliczenia bezpośredniej emisji gazów cieplarnianych wykorzystano dane dotyczące zużycia paliw (benzyny, oleju napędowego i LPG), a także gazu ziemnego dla budynków będących własnością Comarch S.A w Polsce. Uwzględniono również niezorganizowaną emisję wodorofluorowęglowodorów HFC pochodzącą z nieszczelności instalacji chłodniczych i klimatyzacyjnych. Podczas obliczeń korzystano ze wskaźników opracowanych przez organizację DEFRA – Greenhouse Gas Conversion Factor Repository, KOBIZE, RTE France, ISE Germany za rok 2019 i 2018. Dodatkowo przy obliczeniu emisji HFC wykorzystano dane z analizy prowadzonej bazy danych Centralnego Rejestru Operatorów. Bezpośrednia emisja gazów cieplarnianych dla Comarch S.A. w 2019 roku wyniosła 2 738 Mg CO₂e, co stanowi wzrost o ok. 21,5 % w porównaniu z rokiem 2018. Wzrost ten wynika z incydentów związanych z nieszczelnościami urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych. Incydenty te zostały odpowiednio odnotowane w „Sprawozdaniach dla miejsc korzystania ze środowiska” w Krajowej Bazie o Emisjach Gazów Cieplarnianych i Innych Substancji jako emisje przypadkowe. Dodatkowo zostały uiszczone odpowiednie opłaty za korzystanie ze środowiska do właściwych miejscowo Urzędów Marszałkowskich. W związku z tym wzrostem poziom bezpośredniej emisji CO₂e na 1 pracownika wzrósł o 14,6%, a emisja CO₂e na jednostkę przychodu wzrosła o 26,1%.

Całkowita emisja gazów cieplarnianych w Comarch S.A. (bezpośrednia i pośrednia łącznie)	2019	2018
Emisja CO ₂ e	14 539 Mg CO ₂ e	15 639 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	2,92 Mg CO ₂ e/osobę	3,34 Mg CO ₂ e/osobę

Całkowita emisja gazów cieplarnianych w Grupie Comarch (bezpośrednia i pośrednia łącznie)	2019	2018
Emisja CO ₂ e	16 501 Mg CO ₂ e	18 298 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	2,60 Mg CO ₂ e/osobę	3,03 Mg CO ₂ e/osobę

W celu obliczenia intensywności emisji gazów cieplarnianych została zsumowana bezpośrednia i pośrednia emisja gazów cieplarnianych organizacji. Dodatkowo wartości z roku 2018 zostały zaktualizowane biorąc pod uwagę odpowiednie wskaźniki. Całkowita emisja gazów cieplarnianych dla Comarch S.A. w roku 2019 wyniosła 14 539 MgCO₂e, co stanowi spadek o ok. 7,0% w porównaniu z rokiem 2018. Obliczono również intensywność emisji gazów cieplarnianych, biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych w budynkach będących własnością Comarch S.A. Zgodnie z danymi na dzień 31 grudnia 2019 roku zatrudnionych było 4 979 osób, co stanowi wzrost zatrudnienia o 300 osób w porównaniu z analogicznym okresem roku 2018. Całkowita emisja gazów cieplarnianych na osobę w roku 2019 wyniosła 2,92 Mg CO₂e, a więc zmniejszyła o około 12,6% w porównaniu z rokiem 2018. Świadczy to o skuteczności wprowadzonych zmian mających na celu minimalizowanie negatywnego wpływu spółki na środowisko naturalne.

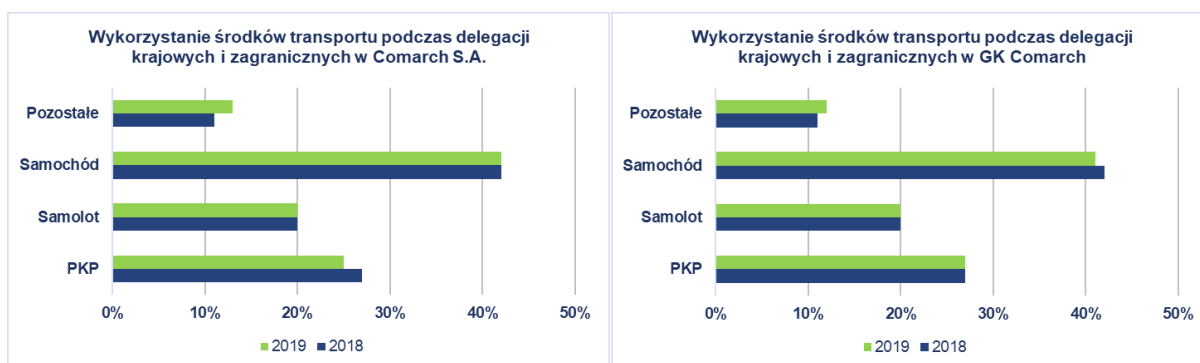
Comarch dbając zarówno o środowisko jak i o ograniczenie kosztów związanych z transportem skraca maksymalnie łańcuch dostaw stosując zasadę dostawy bezpośrednio z punktu dystrybucji do użytkownika końcowego lub partnera biznesowego, wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, czyli gdzie nie jest wymagana ingerencja w celu dokonania konfiguracji, instalacji na sprzęcie lub taka ingerencja i tak miałyby miejsce w lokalizacji użytkownika końcowego.

Duża redukcja wpływu transportu towarów i produktów jest również możliwa dzięki korzystaniu z transportu zbiorowego - firm kurierskich.

Przewozy organizowane i realizowane za pomocą własnych środków transportu przez pracowników Comarch S.A. są sporadyczne.

Ponieważ Comarch posiada bardzo dużą grupę odbiorców, którzy stanowią średnie i duże przedsiębiorstwa z całego świata, ilość odbytych delegacji służbowych przez pracowników Comarch liczona jest w tysiącach.

Liczba delegacji systematycznie wzrasta z uwagi na fakt, że co roku poszerza się grono klientów oraz otwierają się nowe oddziały zagraniczne firmy. Najczęstszym środkiem transportu wykorzystywanym przez pracowników Comarch (najczęściej podczas delegacji krajowych) są samochody oraz transport kolejowy. W delegacjach zagranicznych dominuje transport lotniczy. Do pozostałych środków transportu zostały zakwalifikowane: komunikacja miejska, autobus oraz taxi.

Redukcja emisji gazów cieplarnianych

Działania związane z redukcją bezpośredniej emisji gazów cieplarnianych przeprowadzone w latach 2018-2019:

- systematyczna konserwacja i modernizacja instalacji zawierających wodorofluorowęglowodory (HFC).
- produkcja energii odnawialnej we własnej instalacji fotowoltaicznej pozwoliła na zredukowanie emisji CO₂ o 13,22 Mg.
- bieżące wprowadzanie rozwiązań energooszczędnych (wymiana źródeł światła na oświetlenie LED).
- Stopniowa wymiana pojazdów spalinowych na spełniające najnowsze normy emisji spalin

Symbolicznym dowodem troski Grupy Comarch o stan środowiska naturalnego była akcja sadzenia roślin zorganizowana we współpracy z Zarządkiem Zieleni Miejskiej w Krakowie. Pracownicy Comarch wraz z rodzinami posadzili na Plantach Krakowskich 1500 szt. roślin, a ponadto rozdali mieszkańcom Krakowa sadzonki m.in.: lawendy, skrzydłokwiatu i paproci. Podobne akcje będą organizowane w kolejnych latach.

W ocenie Grupy, zarówno Grupa Comarch, jak i jej dostawcy nie mają bezpośredniego, ani znaczącego wpływu na zmiany klimatu.

Emisje substancji zubożających warstwę ozonową (SZWO)

W roku 2019 roku nie wystąpiły emisje SZWO. Emisje SZWO są monitorowane na podstawie bazy CRO (Centralny Rejestr Operatorów). Rejestruje się w niej wszystkie urządzenia klimatyzacyjne i przeciwpożarowe zawierające gazy zubożające warstwę ozonową. W rejestrze wprowadza się informacje o przeglądach i ewentualnych uzupełnieniach gazów.

E.5.2., E.5.4.

Emisje tlenków azotu, tlenków siarki i innych znaczących emisji do powietrza

Comarch S.A.	2019	2018
Emisja CH ₄	3,49 Mg CH ₄	3,23 Mg CH ₄
Emisja CH ₄ /jednostkę przychodu*	3,66*10 ⁻⁶ Mg CH ₄	3,34*10 ⁻⁶ Mg CH ₄
Emisja N ₂ O	5,28 Mg N ₂ O	5,82 Mg N ₂ O
Emisja N ₂ O/jednostkę przychodu*	5,55*10 ⁻⁶ Mg N ₂ O	4,27*10 ⁻⁶ Mg N ₂ O

Emisja SO _x /SO ₂	0,04 Mg SO _x /SO ₂	0,03 Mg SO _x /SO ₂
Emisja SO _x /SO ₂ /jednostkę przychodu*	3,80*10 ⁻⁸ Mg SO _x /SO ₂	3,62*10 ⁻⁸ Mg SO _x /SO ₂
Emisja NO _x /NO ₂	0,77 Mg NO _x /NO ₂	0,75 Mg NO _x /NO ₂
Emisja NO _x /NO ₂ /jednostkę przychodu*	8,10*10 ⁻⁷ Mg NO _x /NO ₂	7,75*10 ⁻⁷ Mg NO _x /NO ₂
Emisja CO	0,115 Mg CO	0,110 Mg CO
Emisja CO/jednostkę przychodu*	1,21*10 ⁻⁷ Mg CO	1,14*10 ⁻⁷ Mg CO
Emisja pyłu zawieszonego TSP	0,0015 Mg TSP	0,0017 Mg TSP
Emisja pyłu zawieszonego TSP/jednostkę przychodu*	1,58*10 ⁻⁹ Mg TSP	1,80*10 ⁻⁹ Mg TSP

Grupa Comarch	2019	2018
Emisja CH ₄	4,10 Mg CH ₄	3,94 Mg CH ₄
Emisja CH ₄ /jednostkę przychodu*	2,85*10 ⁻⁶ Mg CH ₄	2,88*10 ⁻⁶ Mg CH ₄
Emisja N ₂ O	8,60 Mg N ₂ O	9,33 Mg N ₂ O
Emisja N ₂ O/jednostkę przychodu*	5,97*10 ⁻⁶ Mg N ₂ O	6,83*10 ⁻⁶ Mg N ₂ O
Emisja SO _x /SO ₂	0,04 Mg SO _x /SO ₂	0,04 Mg SO _x /SO ₂
Emisja SO _x /SO ₂ /jednostkę przychodu*	2,56*10 ⁻⁸ Mg SO _x /SO ₂	2,61*10 ⁻⁸ Mg SO _x /SO ₂
Emisja NO _x /NO ₂	0,78 Mg NO _x /NO ₂	0,76 Mg NO _x /NO ₂
Emisja NO _x /NO ₂ /jednostkę przychodu*	5,45*10 ⁻⁷ Mg NO _x /NO ₂	5,58*10 ⁻⁷ Mg NO _x /NO ₂
Emisja CO	0,12 Mg CO	0,11 Mg CO
Emisja CO/jednostkę przychodu*	8,15*10 ⁻⁸ Mg CO	8,27*10 ⁻⁸ Mg CO
Emisja pyłu zawieszonego TSP	0,0015 Mg TSP	0,0017 Mg TSP
Emisja pyłu zawieszonego TSP/jednostkę przychodu*	1,05*10 ⁻⁹ Mg TSP	1,27*10 ⁻⁹ Mg TSP

*1 000 PLN

Znaczące substancje zanieczyszczające powietrze generowane przez organizację wzięte pod uwagę to CH₄ oraz N₂O powstające ze spalania paliw przez flotę samochodową i sprzęt wolnobieżny (benzyna, olej napędowy oraz LPG) oraz SO_x/SO₂, NO_x/NO₂, CO, a także pył zawieszony powstające ze spalania paliw przez maszyny i agregaty służące do zasilania awaryjnego. Do obliczeń wykorzystano wskaźniki opracowane przez organizację DEFRA – Greenhouse Gas Conversion Factor Reposiory oraz przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBIZE) za rok 2019. Dodatkowo wartości

z roku 2018 zostały zaktualizowane biorąc pod uwagę odpowiednie wskaźniki. Podane dane są danymi szacunkowymi.

Dla Comarch S.A. emisja CH₄ w roku 2019 wyniosła 4,10 Mg CH₄, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 4 %. Emisja N₂O w roku 2019 wyniosła 8,6 Mg N₂O, co stanowi spadek w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 7,8%. Emisja SO_x/SO₂ w roku 2019 wyniosła 0,04 Mg SO_x/SO₂, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 33%. Emisja NO_x/NO₂ w roku 2019 wyniosła 0,77 Mg NO_x/NO₂, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 2,6%. Emisja CO w roku 2019 wyniosła 0,115 Mg CO, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 4,5%. Emisja pyłu zawieszonego w roku 2019 wyniosła 0,0015 Mg pyłu zawieszonego, co stanowi spadek w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 11%.

Dla Grupy Comarch emisja CH₄ w roku 2019 wyniosła 3,49 Mg CH₄, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 8%. Emisja N₂O w roku 2019 wyniosła 5,28 Mg N₂O, co stanowi spadek w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 9,2%. Emisja SO_x/SO₂ w roku 2019 wyniosła 0,04 Mg SO_x/SO₂, a więc tyle samo co w roku 2018. Emisja NO_x/NO₂ w roku 2019 wyniosła 0,78 Mg NO_x/NO₂, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 2,6%. Emisja CO w roku 2019 wyniosła 0,12 Mg CO, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 9%. Emisja pyłu zawieszonego w roku 2019 wyniosła 0,0015 Mg pyłu zawieszonego, co stanowi spadek w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 11%.

Na spadek lub wzrost wielkości mogą wpływać lokalne warunki klimatyczne. Na zmniejszenie wskaźników ma również wpływ wzrost przychodów w badanym okresie. Emisje tlenków azotu, tlenków siarki i innego rodzaju znaczące emisje do powietrza zostały odpowiednio odnotowane w „Sprawozdaniach dla miejsc korzystania ze środowiska” oraz w „Sprawozdaniach z eksploatacji urządzeń” w Krajowej Bazie o Emisjach Gazów Ciężkich i Innych Substancji. Dodatkowo zostały uiszczane odpowiednie opłaty za korzystanie ze środowiska do właściwych miejscowo Urzędów Marszałkowskich.

E.6.5

Comarch S.A. jest wytwórcą ścieków komunalnych (bytowych). Działalność Comarch S.A. i spółek Grupy Comarch nie generuje ścieków przemysłowych.

Comarch S.A. nie transportuje, nie przetwarza, nie przemieszcza transgranicznie odpadów uznanych za niebezpieczne.

Comarch nie generuje ścieków zrzucanych bezpośrednio do akwenów wodnych tym samym działalność Comarch w żaden sposób nie wpływa negatywnie na obszary i siedliska chronione.

Produkty wytwarzane przez Comarch nie mają znaczącego negatywnego wpływu na środowisko naturalne w trakcie użytkowania. Stopień oddziaływania na środowisko naturalne wprowadzanych produktów elektronicznych pod koniec ich cyklu życia zależy głównie od zachowania klientów w tym zakresie. Comarch zapewnia zbiórkę zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego. Więcej informacji na: <https://www.comarch.pl/o-firmie/srodowisko/wprowadzanie-oraz-zbieranie-sprzetu-elektrycznego-i-elektronicznego/>

Procent odzyskanych materiałów ze sprzedawanych produktów i ich opakowań wg kategorii materiału

Spółki Grupy Comarch nie prowadzą we własnym zakresie zbiórki, odzysku i recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, baterii i akumulatorów oraz opakowań.

W latach 2018 i 2019 obowiązek zbiórki, odzysku i recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego dla spółek Comarch S.A., Comarch Healthcare S.A., Comarch Polska S.A., Comarch Technologies Sp. z o.o. oraz CA Consulting S.A. realizowany był przez Biosystem Elektrorecykling S.A.

W tych samych latach 2018 i 2019 Biosystem Organizacja Odzysku Opakowań S.A. realizowała obowiązek zbierania, odzysku i recyklingu baterii i akumulatorów dla spółek Comarch Healthcare S.A., Comarch S.A. oraz Comarch Technologies Sp. z o.o. oraz obowiązek zbierania, odzysku i recyklingu opakowań dla Comarch S.A.

Spółki, które nie posiadały podpisanych stosownych umów z organizacjami odzysku w zakresie realizacji obowiązków wynikających z wprowadzania baterii i akumulatorów oraz opakowań nie osiągnęły wymaganych poziomów zbierania, odzysku i recyklingu w związku z czym musiały uiścić opłatę produktową.

Inwestycje związane z ochroną środowiska

Największa inwestycja Grupy Comarch mająca wpływ na ochronę środowiska jest ściśle związana z budową i oddaniem do użytkowania budynku biurowego SSE7 w Krakowskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Budynek zaprojektowany został z dbałością o środowisko naturalne i ekologię. Na dachu budynku zainstalowane zostały panele fotowoltaiczne o łącznej mocy 64 kW. Ogniwa fotowoltaiczne, z których zbudowane są panele fotowoltaiczne, zamieniają energię promieniowania słonecznego na energię elektryczną. Pozwoli to na częściowe pokrycie własnego zapotrzebowania na energię elektryczną oraz ewentualną odsprzedaż nadmiaru produkowanej energii do sieci elektroenergetycznej bez dodatkowej emisji CO₂ do atmosfery. Projektanci instalacji zakładają, iż przyniesie ona oszczędności z tytułu zużycia energii elektrycznej zapewniające ok. 10 letni okres zwrotu z inwestycji. W roku 2018 uzysk energii z instalacji fotowoltaicznej wyniósł ok. 69,3 MWh, natomiast w roku 2019 było to 19,7 MWh. Spadek uzysku w roku 2019 wynika z awarii instalacji oraz jej czasowego wyłączenia, które miało miejsce w okresie od kwietnia do lipca 2019 roku.

W celu ograniczenia energochłonności, w budynku biurowym SSE7 zostaną wykorzystane również:

- półki świetlne na elewacji wschodniej i zachodniej pełniące podwójną funkcję: z jednej strony ocieniają pas przyokienny od słońca, z drugiej odbijają światło, doświetlając położoną w głębi traktu część pomieszczeń biurowych,
- Building Management System (BMS) wraz z automatyką: system integrujący instalacje wentylacji, klimatyzacji, ogrzewania, oświetlenia, kontroli dostępu, podtrzymania zasilania (UPS), sygnalizacji włamania i napadu, pozwalający na efektywne i optymalne zarządzanie budynkiem i zużyciem mediów,
- nowoczesne, zintegrowane instalacje HVAC.

Dodatkowo na bieżąco modernizowane są urządzenia klimatyzacyjne na bardziej przyjazne środowisku naturalnemu, sukcesywnie wymieniane są świetlówki na źródła światła tworzone w technologii LED oraz instalowane są bardziej nowoczesne i energooszczędne urządzenia (EnergyStar).

Dodatkowe wydatki na ochronę środowiska wiązały się z kosztami zapewnienia obowiązków zbierania, odzysku i recyklingu wprowadzonego sprzętu elektronicznego, opakowań, baterii oraz gospodarowania odpadami. Zestawienie prezentuje poniższa tabela.

Wydatki na ochronę środowiska w zakresie utylizacji odpadów, recyklingu i odzysku wprowadzanych produktów	2019	2018
Comarch S.A.	3 113 PLN	1 759 PLN
Pozostałe spółki GK Comarch	24 827 PLN	12 907 PLN

9.7. Odpady

E.6.1., E.6.2., E.6.3., E.6.4., E.6.5.

Grupa Comarch posiada wdrożone procedury postępowania z odpadami. Odpady gromadzone są w sposób selektywny i zapobiegający ich negatywnemu oddziaływaniu na środowisko naturalne. W zakresie transportu i unieszkodliwiania odpadów Grupa Comarch współpracuje z wyłącznie uprawnionymi podmiotami posiadającymi środki techniczne oraz decyzje administracyjne pozwalające na gospodarowanie przekazanymi odpadami w sposób bezpieczny dla ludzi i środowiska naturalnego.

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą ilość wytworzonych i przekazanych odpadów w 2018 oraz w 2019 roku przez spółki Grupy Comarch. Największy procentowo udział w strumieniu odpadów wytwarzanych przez Grupę Comarch stanowi odpadowa elektronika - będąca efektem modernizacji sprzętu IT. Odpad ten, zgodnie z polskim prawodawstwem, jest poddawany procesowi recyklingu i odzysku w instalacjach przetwarzania odpadów firm odbierających odpady.

Spółka Comarch Healthcare S.A. jest wytwórcą odpadów medycznych powstających w wyniku prowadzonej działalności. Odpady te są transportowane i unieszkodliwiane przez podmioty do tego uprawnione.

W wyniku działalności gastronomicznej prowadzonej przez (stołówkę zakładową) OPSO Sp. z o.o. generowane są odpady pochodzące z separatora tłuszczu.

Odpady niebezpieczne zostały w tabeli oznaczone symbolem „*”, masy podano w megagramach.

Znaczące ilościowo rodzaje odpadów zostały zaznaczone pogrubionym drukiem, masy pozostałych odpadów podano łącznie dla spółek grupy. Wszystkie spółki Grupy Kapitałowej corocznie raportują ilość wytworzonych odpadów do właściwych miejscowo Urzędów Marszałkowskich.

Comarch jest wytwórcą ścieków komunalnych, które w całości kierowane są do oczyszczalni miejskich. Nie jest prowadzona osobna ewidencja jakościowa i ilościowa tak wytworzonych ścieków.

Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Ilość odpadów wytworzonych i przekazanych w 2019 roku (lokalizacje w Polsce)	Ilość odpadów wytworzonych i przekazanych w 2018 roku (lokalizacje w Polsce)
Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	15 01 10*	0,026 Mg	-- Mg
Zużyte urządzenia zawierające freony, HCFC, HFC	16 02 11*	0,015 Mg	-- Mg
Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12	16 02 13*	0,795 Mg	0,217 Mg
Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13 – złom elektroniczny	16 02 14	11,313 Mg	16,427 Mg
Elementy usunięte ze zużytych urządzeń, inne niż wymienione w 16 02 15 – tonery drukarskie z urządzeń biurowych	16 02 16	-- Mg	0,185 Mg
Inne baterie i akumulatory	16 06 05	-- Mg	0,020 Mg

Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	17 09 04	-- Mg	-- Mg
Odpady medyczne (Comarch Healthcare S.A.)	18 01 03*	3,861 Mg	3,063 Mg
Leki inne niż wymienione w 18 01 08 (Comarch Healthcare S.A.)	18 01 09	0,016 Mg	0,010 Mg
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	-- Mg	-- Mg

**odpady niebezpieczne*

Poziom zgodności z regulacjami

Comarch wdrożył procedurę identyfikacji i dostępu do wymagań prawnych. Co najmniej raz w roku przeprowadzana jest ocena zgodności z mającymi zastosowanie wymaganiami prawnymi i innymi wymaganiami przyjętymi do stosowania przez Comarch. Wyniki oceny prezentowane są w dokumentacji sporządzanej na przegląd Zintegrowanego Systemu Zarządzania i przedstawiane Zarządowi.

E.7.3., E.7.4.

W okresie sprawozdawczym na Comarch S.A. i spółki Grupy Comarch nie nałożono istotnych kar finansowych i pozafinansowych sankcji za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska.

W okresie objętym raportowaniem do spółek Grupy Comarch nie wpłynęły żadne skargi dotyczące wpływu na środowisko w ramach formalnych mechanizmów skargowych.

E.7.1., E.7.2.

W okresie raportowania nie powstały istotne rodzaje zanieczyszczeń środowiska emitowane przez działalności operacyjną, jak również nie wystąpiły awarie środowiskowe i ewentualne skażenia.

W okresie objętym raportowaniem do spółek Grupy Comarch nie wpłynęły żadne skargi dotyczące wpływu na środowisko w ramach formalnych mechanizmów skargowych.

W ramach współpracy z podmiotami zewnętrznymi podejmowane były akcje dedykowane dla pracowników, w ramach których pracownicy mogli oddawać zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, także sprzęt wielkogabarytowy. Przy okazji prowadzone były zbiórki makulatury. Obecnie w obiektach Comarch rozstawione zostały pojemniki na odpady. Pracownicy mogą na bieżąco oddawać zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny; dodatkowo mogą oddawać do utylizacji zużyte baterie i świetlówki.

Od listopada 2014 roku Comarch jest członkiem Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Ochrony Środowiska zrzeszającej przedsiębiorców będących organizacjami odzysku odpadów oraz przedsiębiorców wprowadzających do obrotu opakowania, produkty w opakowaniach oraz sprzęt elektryczny i elektroniczny.

10. Ocena istotności aspektów oddziaływania na otoczenie

Istotność poszczególnych aspektów dla Grupy Comarch (chyba że wskazano inaczej) określono następująco:

Obszar	Aspekt oddziaływania	Istotność aspektu	Wskaźniki wg SIN
Zarządczy	Opis modelu biznesowego i strategicznych kierunków rozwoju	Wysoka/średnia/ niska	G.1.1., G.1.2.
	Ład zarządczy	Wysoka/średnia/ niska	G.2.1., G.2.2., G.2.3.
	Zarządzanie ryzykiem społecznym i środowiskowym	Wysoka/średnia/ niska	G.3.1., G.3.2.
	Zarządzanie etyką	Wysoka/ średnia /niska	G.4.1., G.4.2., G.4.3., G.4.4., G.4.5., G.4.6., G.4.7., G.4.8.
Środowiskowy	Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: surowce i materiały	Wysoka/ średnia /niska	E.1.1., E.1.2.
	Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: paliwa i energia	Wysoka/ średnia /niska	E.2.1., E.2.2., E.2.3.
	Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: woda	Wysoka/ średnia /niska	E.3.1., E.3.2., E.3.3.
	Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: bioróżnorodność	Wysoka/średnia/ niska	E.4.1., E.4.2., E.4.3., E.4.4.
	Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: emisje do atmosfery	Wysoka/ średnia /niska	E.5.1., E.5.2., E.5.3., E.5.4.
	Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: odpady i ścieki	Wysoka/ średnia /niska	E.6.1., E.6.2., E.6.3., E.6.4., E.6.5.
	Pozostałe aspekty bezpośredniego i pośredniego oddziaływania na środowisko	Wysoka/ średnia /niska	E.7.1., E.7.2., E.7.3., E.7.4., E.7.5., E.7.6.
	Rozszerzona odpowiedzialność środowiskowa: produkty i usługi	Wysoka/ średnia /niska	E.8.1., E.8.2., E.8.3.
Społeczny i pracowniczy	Korzystanie z pomocy publicznej i zlecenia publiczne	Wysoka/średnia/ niska	S.1.1., S.1.2.
	Poziom zatrudnienia i poziom wynagrodzeń	Wysoka/ średnia /niska	S.2.1., S.2.2., S.2.3., S.2.4., S.2.5., S.2.6., S.2.7., S.2.8., S.2.9.,

		S.2.10., S.2.11., S.2.12., S.2.13., S.2.14., S.2.15.
Relacje ze stroną pracowniczą i wolność zrzeszania się	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	S.3.1., S.3.2., S.3.3., S.3.4., S.3.5., S.3.6.
Bezpieczeństwo i higiena pracy	<u>Wysoka</u> /średnia/niska	S.4.1., S.4.2., S.4.3., S.4.4., S.4.5., S.4.6., S.4.7., S.4.8., S.4.9., S.4.10., S.4.11., S.4.12.
Rozwój i edukacja	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	S.5.1., S.5.2.
Zarządzanie różnorodnością	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	S.6.1., S.6.2., S.6.3., S.6.4.
Prawa człowieka	<u>Wysoka</u> /średnia/niska	S.7.1., S.7.2., S.7.3., S.7.4., S.7.5., S.7.6.
Praca dzieci i praca przymusowa	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	S.8.1., S.8.2., S.8.3., S.8.4.
Społeczności lokalne i zaangażowanie społeczne	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	S.9.1., S.9.2., S.9.3., S.9.4., S.9.5., S.9.6.
Przeciwdziałanie korupcji	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	S.10.1., S.10.2., S.10.3.
Bezpieczeństwo produktów i konsumentów	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	S.11.1., S.11.2., S.11.3.
Komunikacja marketingowa	Wysoka/średnia/ <u>niska</u>	S.12.1., S.12.2., S.12.3.
Ochrona prywatności	<u>Wysoka</u> /średnia/niska	S.13.1., S.13.2., S.13.3.
Oznakowanie produktów	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	S.14.1., S.14.2., S.14.3.
Pozostałe kwestie społeczne i rynkowe	Wysoka/ <u>średnia</u> /niska	S.15.1., S.15.2., S.15.3., S.15.4., S.15.5., S.15.6.

11. Przegląd wskaźników SIN

Wskaźnik SIN	Wytyczne	Odniesienie w raporcie (nr strony)
I. Obszar Zarządczy (G)		
G.1.1.	OPIS PRZYJĘTEJ STRATEGII ROZWOJU Z UWZGLĘDNIENIEM ASPEKTÓW SPOŁECZNYCH I ŚRODOWISKOWYCH	4
G.1.2.	CHARAKTERYSTYKA PRZYJĘTEGO MODELU BIZNESOWEGO, WŁĄCZAJĄC W TO OPIS ŁAŃCUCHA DOSTAW, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OPISU ODDZIAŁYWANIA SPOŁECZNEGO I ŚRODOWISKOWEGO	4,30
G.2.1.	OPIS STRUKTURY ZARZĄDCZEJ, ZAWIERAJĄCY INFORMACJĘ O TYM, CZY I JAK UWZGLĘDNIONE ZOSTAŁO PODEJŚCIE DO ZARZĄDZANIA ASPEKTAMI NIEFINANSOWYMI (SPOŁECZNYMI, ŚRODOWISKOWYMI), JAK WYGLĄDA SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM I AUDYTU WEWNĘTRZNEGO	17,28
G.2.2.	WYKAZ CERTYFIKATÓW SYSTEMÓW ZARZĄDZANIA (np. ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001)	16
G.2.3.	OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ, ZE WSKAZANEM MONITOROWANIA SPOŁECZNYCH I ŚRODOWISKOWYCH ASPEKTÓW DZIAŁALNOŚCI	18,28
G.3.1.	OPIS PODEJŚCIA DO ZARZĄDZANIA RYZYKIEM I UWZGLĘDNIENIA W NIM ASPEKTÓW SPOŁECZNYCH I ŚRODOWISKOWYCH	17,18,20,22,23,24,28,29
G.3.2.	LISTA ZIDENTYFIKOWANYCH RYZYK SPOŁECZNYCH LUB ŚRODOWISKOWYCH WRAZ Z ICH KRÓTKĄ CHARAKTERYSTYKĄ	17,18,20,22,23,24,28,29
G.4.1.	WSKAZANIE, CZY ORGANIZACJA POSIADA FORMALNY KODEKS ETYKI LUB RÓWNOWAŻNY DOKUMENT ODPOWIADAJĄCY NA POTRZEBY ORGANIZACJI	23
G.4.2.	LICZBA AUDYTÓW ETYCZNYCH ZREALIZOWANYCH U DOSTAWCÓW, LICZBA AUDYTÓW ZAKOŃCZONYCH IDENTYFIKACJĄ NIEPRAWIDŁOWOŚCI	23
G.4.3.	LICZBA AUDYTÓW ETYCZNYCH ZREALIZOWANYCH W ORGANIZACJI NA ŻĄDANIE JEJ ODBIORCÓW, LICZBA AUDYTÓW ZAKOŃCZONYCH IDENTYFIKACJĄ NIEPRAWIDŁOWOŚCI	24
G.4.4.	LICZBA DOSTAWCÓW, KTÓRZY PODPISALI KARTĘ ETYKI/ZOBOWIĄZANIE DO PRZESTRZEGANIA STANDARDÓW ETYCZNYCH ORGANIZACJI	23
G.4.5.	LICZBA ZGŁASZANYCH SKARG POTENCJALNYCH NARUSZEŃ STANDARDÓW ETYCZNYCH (JEŚLI TO MOŻLIWE, W PODZIALE NA ZGŁOSZENIA POCHODZĄCE Z WEWNĄTRZ/Z ZEWNĄTRZ ORGANIZACJI)	23

G.4.6.	LICZBA PRZEPROWADZONYCH SZKOLEŃ W OBSZARZE ETYCZNYM, LICZBA OSÓB W NICH UCZESTNICZĄCYCH	25
G.4.7.	ODSETEK (%) UMÓW Z KONTRAHENTAMI, W KTÓRYCH ZNALAZŁA SIĘ KLAUZULA ODNOSZĄCA SIĘ DO ETYKI (W UJĘCIU WARTOŚCIOWYM)	23,33
G.4.8.	UWZGLĘDNIENIE ZASAD ETYKI W POLITYCE KREDYTOWEJ/POŻYCZKOWEJ ORAZ INWESTYCYJNEJ [DOTYCZY SEKTORA FINANSOWEGO]	-

II. Obszar Środowiskowy (E)

E.1.1	RODZAJ I ILOŚĆ (NP. WG WAGI, OBJĘTOŚCI) WYKORZYSTANEGO SUROWCA/MATERIAŁU (Z EWENTUALNYM WSKAZANIEM TYCH ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNEJ/Z RECYKLINGU/POSIADAJĄCYCH CERTYFIKATY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU	64
E.1.2.	ZUŻYCIE KLUCZOWYCH SUROWCÓW/MATERIAŁÓW NA JEDNOSTKĘ PRODUKTU LUB PRZYCHODU (DLA POSZCZEGÓLNYCH KATEGORII SUROWCÓW/MATERIAŁÓW)	64
E.2.1.	CAŁKOWITE ZUŻYCIE ENERGII W GJ WG GŁÓWNYCH ŹRÓDEŁ JEJ POZYSKANIA	66
E.2.2.	ODSETEK (%) ENERGII POCHODZĄCEJ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII (OZE) (ENERGIA WODNA, ENERGIA Z BIOMASY, ENERGIA WIATROWA, FOTOWOLTAIKA, ENERGIA GEOTERMALNA)	66
E.2.3.	ZUŻYCIE ENERGII NA JEDNOSTKĘ PRODUKTU LUB PRZYCHODU	66
E.3.1.	CAŁKOWITE ZUŻYCIE WODY W M ³ (WG ŹRÓDŁA – NP.SIEĆ WODOCIĄGOWA)	70
E.3.2.	WOLUMEN WODY ODZYSKIWANEJ I PONOWNIE WYKORZYSTYWANEJ	70
E.3.3.	ZUŻYCIE WODY NA JEDNOSTKĘ PRODUKTU LUB PRZYCHODU	70
E.4.1.	LISTA I KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA TERENÓW CENNYCH PRZYRODNICZO W SĄSIEDZTWIE/SFERZE ODDZIAŁYWANIA PRZEDSIĘBIORSTWA (ZE WSKAZANIEM CHARAKTERU ODDZIAŁYWANIA PRZEDSIĘBIORSTWA NA TE TERENY I SIEDLISKA CENNEJ FAUNY I FLORY)	64
E.4.2.	WSKAZANIE TYPU I CZĘSTOTLIWOŚCI PROWADZONEGO MONITORINGU PRZYRODNICZEGO	64
E.4.3.	OPIS EWENTUALNYCH POTWIERDZONYCH STRAT ŚRODOWISKOWYCH BĘDĄCYCH SKUTKIEM DZIAŁANIA PRZEDSIĘBIORSTWA	64
E.4.4.	OPIS EWENTUALNYCH DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU MONITOROWANIE STANU ŚRODOWISKA ORAZ	64

	ZAPOBIEGANIE/ORGANICZANIE/REKOMPENSOWANIE ŚRODOWISKU NATURALNEMU SKUTKÓW ODDZIAŁYWANIA PRZEDSIĘBIORSTWA	
E.5.1.	MASA EMITOWANYCH DO ATMOSFERY GAZÓW CIEPLARNIANYCH	71
E.5.2.	MASA POZOSTAŁYCH SUBSTANCJI EMITOWANYCH DO ATMOSFERY WEDŁUG RODZAJU (NP. SO _x , NO _x , PM ₁₀ , PM _{2.5})	73
E.5.3.	EMISJA GAZÓW CIEPLARNIANYCH NA JEDNOSTKĘ PRODUKTU LUB PRZYCHODU	71
E.5.4.	EMISJA POZOSTAŁYCH SUBSTANCJI NA JEDNOSTKĘ PRODUKTU LUB PRZYCHODU	73
E.6.1.	CAŁKOWITA MASA ODPADÓW W PODZIALE NA NIEBEZPIECZNE I INNE NIŻ NIEBEZPIECZNE, Z WYSZCZEGÓLNIENIEM ISTOTNYCH ICH KATEGORII	76
E.6.2.	CAŁKOWITA MASA ODPADÓW W PODZIALE WG METODY ZAGOSPODAROWANIA	76
E.6.3.	CAŁKOWITY WOLUMEN ODPROWADZANYCH ŚCIEKÓW ZE SKAZANIEM PODZIAŁU WG METODY OCZYSZCZENIA	76
E.6.4.	EMISJA ODPADÓW NA JEDNOSTKĘ PRODUKTU LUB PRZYCHODU	76
E.6.5.	EMISJA ŚCIEKÓW NA JEDNOSTKĘ PRODUKTU LUB PRZYCHODU	75,76
E.7.1.	OPIS POZOSTAŁYCH ISTOTNYCH RODZAJÓW ZANIECZYSZCZEŃ ŚRODOWISKA EMITOWANYCH PRZEZ DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNĄ SPÓŁKI (WRAZ Z MIERZALNYMI MIARAMI, JEŚLI TO MOŻLIWE)	78
E.7.2.	LISTA AWARII ZE SKUTKIEM ŚRODOWISKOWYM I EWENTUALNYCH SKAŻEŃ, DO KTÓRYCH DOSZŁO W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM (WRAZ Z OPISEM ICH CHARAKTERU)	78
E.7.3.	LISTA POTENCJALNYCH NATUSZEŃ PRZEPISÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, W ZWIĄZKU Z KTÓRYMI WSZCZĘTE ZOSTAŁY POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE	78
E.7.4.	CAŁKOWITA KWOTA PRAWOMOCNYCH KAR NAŁOŻONYCH W ZWIĄZKU Z NARUSZENIEM PRZEPISÓW OCHRONY ŚRODOWISKA	66,78
E.7.5.	ODSETEK (%) UMÓW Z KONTRAHENTAMI, W KTÓRYCH ZNALAZŁA SIĘ KLAUZULA ODNOSZĄCA SIĘ POSZANOWANIA ŚRODOWISKA NATURALNEGO (W UJĘCIU WARTOŚCIOWYM)	33
E.7.6.	LICZBA AUDYTÓW POD KĄTEM PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW OCHRONY ŚRODOWISKA U PODWYKONAWCY	-
E.8.1.	UWZGLĘDNIENIE OCHRONY ŚRODOWISKA W POLITYCE KREDYTOWEJ/POŻYCZKOWEJ ORAZ INWESTYCYJNEJ [DOTYCZY SEKTORA FINANSOWEGO]	-

E.8.2.	PRZYCHODY Z PRODUKTÓW LUB USŁUG, OPRACOWANYCH Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW ŚRODOWISKOWYCH JAKO % CAŁKOWITYCH PRZYCHODÓW [DOTYCZY SEKTORÓW: PRZEMYSŁ, USŁUGI]	66
E.8.3.	WARTOŚĆ UDZIELONYCH KREDYTÓW Z WCZEŚNIEJSZĄ OCENĄ RYZYKA ŚRODOWISKOWEGO/WARTOŚCI PORTFELA UBEZPIECZEŃ Z WCZEŚNIEJSZĄ OCENĄ RYZYKA ŚRODOWISKOWEGO [DOTYCZY SEKTORA FINANSOWEGO]	-

III. Obszar Społeczny i Pracowniczy (S)

S.1.1.	WARTOŚĆ POMOCY PUBLICZNEJ UZYSKANEJ OD PAŃSTWA (WSPARCIE FINANSOWE I EKWIWALENTY DOTACJI)	48
S.1.2.	WARTOŚĆ PRZYCHODÓW POCHODZĄCYCH Z ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH I ICH PROCENTOWY UDZIAŁ W CAŁOŚCI PRZYCHODÓW	49
S.2.1.	LICZBA PRACOWNIKÓW W PRZELICZENIU NA PEŁNE ETATY WG TYPU UMOWY O PRACĘ (WG WIEKU I PŁCI) NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	39
S.2.2.	LICZBA PRACOWNIKÓW W PRZELICZENIU NA PEŁNE ETATY NOWO ZATRUDNIONYCH W RAPORTOWYM OKRESIE (WG WIEKU I PŁCI)	38
S.2.3.	LICZBA PRACOWNIKÓW W PRZELICZENIU NA PEŁNE ETATY, KTÓRZY ODESZLI W RAPORTOWANYM OKRESIE (WG WIEKU I PŁCI)	38
S.2.4.	LICZBA OSÓB ZATRUDNIONYCH NA PODSTAWIE UMÓW CYWILNOPRAWNYCH WG TYPU UMOWY O PRACĘ (WG WIEKU I PŁCI) NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO, LICZBA ZAWARTYCH UMÓW CYWILNOPRAWNYCH Z OSOBAMI FIZYCZNYMI W RAPORTOWANYM OKRESIE, LICZBA ZAKOŃCZONYCH UMÓW CYWILNOPRAWNYCH Z OSOBAMI FIZYCZNYMI W RAPORTOWANYM OKRESIE	39
S.2.5.	LICZBA ZATRUDNIONYCH W RAMACH OUTSOURCINGU	40
S.2.6.	LICZBA PRACOWNIKÓW NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ ICH PROCENTOWY UDZIAŁ W OGÓLE ZATRUDNIONYCH	37
S.2.7.	PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH NA PODSTAWIE UMOWY O PRACĘ	37
S.2.8.	LICZBA ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE OBCOKRAJOWCÓW ŚWIADCZĄCYCH PRACĘ NA RZECZ PRACODAWCY I POD JEGO NADZOREM (NIEZALEŻNIE, CZY SĄ PRACOWNIKAMI WŁASNYMI, CZY PODMIOTÓW TRZECICH, KTÓRYM ZLECANA JEST PRACA), POCHODZĄCYCH Z KRAJÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W GORSZEJ OD POLSKI SYTUACJI EKONOMICZNEJ LUB Z KRAJÓW, W KTÓRYCH	37

	UPRAWDOPODOBNIONE JEST ŁAMANE PRAW CZŁOWIEKA (WG KRAJU POCHODZENIA).	
S.2.9.	STOSUNEK PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO KOBIET DO PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO MĘŻCZYZN W POSZCZEGÓLNYCH KATEGORIACH ZASZEREGOWANIA/GRUPACH PRACOWNICZYCH (NP. DYREKTORZY, KIEROWNICY, POZOSTALI PRACOWNICY).	46
S.2.10.	STOSUNEK PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW ZARZĄDU DO NAJNIŻSZEGO UPOSAŻENIA W SPÓŁCE (W PRZELICZENIU NA PEŁEN ETAT).	-
S.2.11.	PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE OSÓB WSPÓŁPRACUJĄCYCH NA PODSTAWIE UMÓW CYWILNOPRAWNYCH I ŚWIADCZĄCYCH USŁUGI NA RZECZ PRACODAWCY.	-
S.2.12.	PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIE OSÓB ZATRUDNIONYCH W RAMACH OUTSOURCINGU I WYKONUJĄCYCH PRACĘ NA RZECZ PRACODAWCY.	-
S.2.13.	ŁĄCZNA WYSOKOŚĆ ROCZNYCH SKŁADEK NA PFRON.	47
S.2.14.	ODSETEK KOBIET, KTÓRE PO URODZENIU DZIECKA I POWROCIE DO PRACY, ZREZYGNOWAŁY Z PRACY W CIĄGU 12 MIESIĘCY OD POWROTU DO PRACY.	42
S.2.15.	INFORMACJA NA TEMAT DODATKOWYCH ŚWIADCZEŃ POZAPŁACOWYCH DOSTĘPNYCH DLA PRACOWNIKÓW (NP. DODATKOWE UBEZPIECZENIE, PAKIETY MEDYCZNE, PRACOWNICZY PROGRAM EMERYTALNY, AKCJONARIAT PRACOWNICZY, KARTY UPRAWNIAJĄCE DO KORZYSTANIA Z OBIEKTÓW SPORTOWYCH, POŻYCZKI MIESZKANIOWE).	42
S.3.1.	LICZBA DZIAŁAJĄCYCH W ZAKŁADZIE PRACY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH OGÓŁEM (REPREZENTATYWNYCH I POZOSTAŁYCH).	63
S.3.2.	ODSETEK (%) PRACOWNIKÓW NALEŻĄCYCH DO ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH (TZW. WSPÓŁCZYNNIK UZWIĄZKOWIENIA).	37,63
S.3.3.	LICZBA WSZCZĘTYCH SPORÓW ZBIOROWYCH W OSTATNIM ROKU ORAZ SZACUNKOWY WPŁYW NA WYNIKI SPÓŁKI Z TYM ZWIĄZANE (W PRZYPADKU, W KTÓRYM ODNOTOWANO STRAJKI, NALEŻY OPISAĆ ICH PRZYCYNĘ, FORMĘ, CZAS TRWANIA ORAZ POCZYNIONE USTALENIA).	63
S.3.4.	INFORMACJA, CZY W ZAKŁADZIE PRACY FUNKCJONUJE PROCEDURA ZGŁASZANIA SKARG I NIEPRAWIDŁOWOŚCI („HOT LINE”) I NA JAKIEJ PODSTAWIE (NP. ODPOWIEDNIEJ POLITYKI). JEŚLI TAK, JAKA JEST LICZBA SKARG ZWIĄZANYCH Z OBSZAREM PRAKTYK ZATRUDNIENIA, KTÓRE ZOSTAŁY ZGŁOSZONE, ROZPATRZONE I ROZWIĄZANE (ILE SKARG ZOSTAŁO ZARAPORTOWANYCH, A ILE ROZSTRZYGNIĘTYCH W OMAWIANYM OKRESIE).	24

S.3.5.	INFORMACJA, CZY W ZAKŁADZIE PRACY POWOŁANO RADĘ PRACOWNIKÓW – A W PRZYPADKU INNYCH PRZEDSTAWICIELI NIŻ RADA PRACOWNIKÓW I ZWIĄZKI ZAWODOWE, CZY TACY PRZEDSTAWICIELE PRACOWNIKÓW ZOSTALI POWOŁANI W DRODZE WYBORÓW, W KTÓRYCH MOGLI UCZESTNICZYĆ WSZYSCY PRACOWNICY.	63
S.3.6.	INFORMACJA O TYM, CZY, A JEŚLI TAK, TO W JAKI SPOSÓB ORAZ Z JAKIMI REZULTATAMI, ZAKŁAD PRACY PROWADZI UDOKUMENTOWANY DIALOG, W FORMIE CYKLICZNYCH, SFORMALIZOWANYCH SPOTKAŃ, MAJĄCYCH NA CELU OMÓWIENIE WZAJEMNYCH OCZEKIWAŃ ORAZ CHARAKTER NAJCZĘŚCIEJ PODNOSZONYCH KWESTII I SPOSOBU USTOSUNKOWANIA SIĘ DO NICH PRZEZ WŁADZE SPÓŁKI.	37 , 63
S.4.1.	LICZBA WYPADKÓW PRZY PRACY WŚRÓD OSÓB WYKONUJĄCYCH PRACĘ NA TERENIE ZAKŁADU PRACY I PRACOWNIKÓW WYKONUJĄCYCH PRACĘ POZA SIEDZIBĄ PRACODAWCY.	60
S.4.2.	WSKAŹNIK CZĘSTOŚCI WYPADKÓW (WYPADKI PRZY PRACY NA 1000 ZATRUDNIONYCH).	60
S.4.3.	LICZBA WYPADKÓW ŚMIERTELNYCH WŚRÓD WYKONUJĄCYCH PRACĘ NA TERENIE ZAKŁADU PRACY I PRACOWNIKÓW WYKONUJĄCYCH PRACĘ POZA SIEDZIBĄ PRACODAWCY.	60
S.4.4.	ŁĄCZNA LICZBA DNI NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WŚRÓD PRACOWNIKÓW SPOWODOWANEJ WYPADKAMI.	60
S.4.5.	WSKAŹNIK CIĘŻKOŚCI WYPADKÓW (LICZBA DNI NIEZDOLNOŚCI/1 WYPADEK).	60
S.4.6.	LICZBA STWIERDZONYCH PRZYPADKÓW CHOROÓB ZAWODOWYCH.	62
S.4.7.	LICZBA PRACOWNIKÓW PRACUJĄCYCH W WARUNKACH PRZEKROCZENIA NAJWYŻSZYCH DOPUSZCZALNYCH STĘŻEŃ (NDS) LUB NAJWYŻSZYCH DOPUSZCZALNYCH NATĘŻEŃ (NDN).	62
S.4.8.	LICZBA STANOWISK PRACY, NA KTÓRYCH POZIOM OCENIONEGO RYZYKA ZAWODOWEGO JEST NIEAKCEPTOWALNIE WYSOKI (TJ. KONIECZNE SĄ DZIAŁANIA MAJĄCE NA CELU ZMNIEJSZENIE POZIOMU RYZYKA).	62
S.4.9.	WYKAZ NAJCZĘSTSZYCH PRZYCZYN WYPADKÓW PRZY PRACY, WG KATEGORII PRACY/CZYNNOŚCI WYKONYWANYCH PRZEZ POSZKODOWANEGO W CHWILI WYPADKU, RODZAJÓW URAZÓW.	60
S.4.10.	OPIS STOPNIA ZAANGAŻOWANIA ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH (JEŻELI FUNKCJONUJĄ) W OBSZARZE BHP (NP. CZY ZOSTAŁ POWOŁANY SPOŁECZNY INSPEKTOR PRACY, JAK SPRAWUJĄ KONTROLE NAD PRZESTRZEGANIEM PRZEPISÓW BHP).	63

S.4.11.	ODSETEK (%) UMÓW Z KONTRAHENTAMI, W KTÓRYCH ZNALAZŁA SIĘ KLAUZULA ODNOSZĄCA SIĘ DO BHP (W UJĘCIU WARTOŚCIOWYM).	33
S.4.12.	LICZBA AUDYTÓW POD KĄTEM PRZESTRZEGANIA ZASAD BHP U PODWYKONAWCÓW	30
S.5.1.	ŚREDNIA LICZBA GODZIN SZKOLENIOWYCH (LUB DNI SZKOLENIOWYCH) NA PRACOWNIKA (WG PŁCI I KATEGORII PRACOWNIKÓW) – DOTYCZY SZKOLEŃ ORGANIZOWANYCH PRZEZ PRACODAWCĘ.	47
S.5.2.	LICZBA PRACOWNIKÓW PODNOSZĄCYCH KWALIFIKACJE ZAWODOWE, KTÓRYM PRZYSŁUGUJĄ OKREŚLONE UPRAWNIENIA Z TEGO TYTUŁU W STOSUNKU DO PRACODAWCY (NP. URLOPY SZKOLENIOWE), ZE WSKAZANIEM LICZBY PRACOWNIKÓW, KTÓRYM PRACODAWCA WSPÓŁFINANSUJE LUB FINANSUJE PODNOSZENIE KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH.	47
S.6.1.	INFORMACJA, CZY U PRACODAWCY ZOSTAŁA WDROŻONA POLITYKA ANTYMOBBINGOWA I POLITYKA ANTYDYSKRYMINACYJNA.	23
S.6.2.	LICZBA ZGŁOSZONYCH PRZYPADKÓW DYSKRYMINACJI, - MOBBINGU, MOLESTOWANIA SEKSUALNEGO ITP.	24
S.6.3.	LICZBA POTWIERDZONYCH PRZYPADKÓW DYSKRYMINACJI, MOBBINGU, MOLESTOWANIA SEKSUALNEGO ITP.	24
S.6.4.	LICZBA AUDYTÓW PRZEPROWADZONYCH U PODWYKONAWCÓW POD KĄTEM PRZECIWDZIAŁANIA DYSKRYMINACJI.	30
S.7.1.	LICZBA ZGŁOSZONYCH PRZYPADKÓW NARUSZANIA PRAW CZŁOWIEKA, W TYM U PODWYKONAWCÓW.	25
S.7.2.	LICZBA POTWIERDZONYCH PRZYPADKÓW NARUSZANIA PRAW CZŁOWIEKA, W TYM U PODWYKONAWCÓW.	25
S.7.3.	ODSETEK (%) UMÓW Z KONTRAHENTAMI, W KTÓRYCH ZNALAZŁA SIĘ KLAUZULA ODNOSZĄCA SIĘ DO PRAW CZŁOWIEKA (W UJĘCIU WARTOŚCIOWYM).	33
S.7.4.	LICZBA AUDYTÓW PRZEPROWADZONYCH U PODWYKONAWCÓW POD KĄTEM POSZANOWANIA PRAW CZŁOWIEKA.	30
S.7.5.	UWZGLĘDNIENIE KWESTII POSZANOWANIA PRAW CZŁOWIEKA W POLITYCE KREDYTOWEJ/POŻYCZKOWEJ ORAZ INWESTYCYJNEJ [DOTYCZY SEKTORA FINANSOWEGO].	-
S.7.6.	OPIS ZAGROŻEŃ DLA PRAW CZŁOWIEKA ORAZ PRZYPADKÓW NARUSZANIA PRAW CZŁOWIEKA POZA ŁAŃCUCHEM DOSTAW (NP. WYKORZYSTYWANIE PRODUKTÓW LUB USŁUG ŚWIADCZONYCH PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWO PRZEZ OSOBY LUB PODMIOTY W SPOSÓB ZAGRAŻAJĄCY NARUSZENIEM PRAW CZŁOWIEKA).	25 , 30

S.8.1.	LICZBA ZGŁOSZONYCH PRZYPADKÓW PRACY DZIECI LUB PRACY PRZYMUSOWEJ (W TYM U PODWYKONAWCÓW).	25
S.8.2.	LICZBA POTWIERDZONYCH PRZYPADKÓW PRACY DZIECI LUB PRACY PRZYMUSOWEJ (W TYM U PODWYKONAWCÓW).	25
S.8.3.	ODSETEK (%) UMÓW Z KONTRAHENTAMI, W KTÓRYCH ZNALAZŁA SIĘ KLAUZULA ODNOSZĄCA SIĘ DO PRAW CZŁOWIEKA Z UWZGLĘDNIENIEM ZAKAZU PRACY DZIECI LUB PRACY PRZYMUSOWEJ (W UJĘCIU WARTOŚCIOWYM).	33
S.8.4.	LICZBA AUDYTÓW PRZEPROWADZONYCH U PODWYKONAWCÓW POD KĄTEM POSZANOWANIA PRAW CZŁOWIEKA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRACY DZIECI I PRACY PRZYMUSOWEJ.	30
S.9.1.	OPIS EWENTUALNYCH UCIAŻLIWOŚCI, JAKIE MOŻE ODCZUWAĆ LOKALNA SPOŁECZNOŚĆ W ZWIĄZKU Z PROWADZENIEM PRZEZ SPÓŁKĘ DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ ITP.	27,58
S.9.2.	LICZBA SKARG ZGŁOSZONYCH PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ, ICH TEMATYKA ORAZ DZIAŁANIA SPÓŁKI W ODPOWIEDZI NA NIE.	58
S.9.3.	OPIS POLITYKI I KIERUNKÓW ZAANGAŻOWANIA SPOŁECZNEGO SPÓŁKI ORAZ ZREALIZOWANE DZIAŁANIA PROSPOŁECZNE, W TYM TE NA RZECZ LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI, W KTÓREJ PROWADZONA JEST DZIAŁALNOŚĆ.	27
S.9.4.	CAŁKOWITA KWOTA DAROWIZN NA CELE SPOŁECZNE W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM (ZE WSKAZANIEM NAJWIĘKSZYCH OBDAROWANYCH).	27,59
S.9.5.	CAŁKOWITA KWOTA WYDATKOWANA NA SPONSORING (ZE WSKAZANIEM NAJWIĘKSZYCH SPONSOROWANYCH PARTNERÓW).	27,59
S.9.6.	CAŁKOWITA LICZBA GODZIN PRZEPRACOWANYCH PRZEZ PRACOWNIKÓW-WOLONTARIUSZY ORAZ LICZBA WOLONTARIUSZY, W RAMACH PROGRAMU WOLONTARIATU (JEŻELI TAKI ISTNIEJE).	27,59
S.10.1.	OBSZARY BIZNESOWE POTENCJALNIE NARAŻONE NA ZACHOWANIA KORUPCYJNE.	28
S.10.2.	LICZBA ZGŁOSZONYCH PRZYPADKÓW ZACHOWAŃ NOSZĄCYCH ZNAMIONA KORUPCJI.	28
S.10.3.	LICZBA POTWIERDZONYCH PRZYPADKÓW KORUPCJI.	28
S.11.1.	LICZBA PRZYPADKÓW NARUSZENIA PROCEDUR DOTYCZĄCYCH BEZPIECZEŃSTWA PRODUKTÓW I USŁUG.	36
S.11.2.	POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE PROWADZONE PRZECIWKO SPÓŁCE (NP. PRZEZ UOKIK)	37

S.11.3.	WARTOŚĆ FINANSOWA KAR ZA NIEZGODNOŚĆ Z PRAWEM I REGULACJAMI W KWESTIACH ZWIĄZANYCH Z BEZPIECZEŃSTWEM KLIENTÓW (W PODZIALE NA PRAWOMOCNE I NIEPRAWOMOCNE).	36
S.12.1.	LICZBA PRZYPADKÓW NIEZGODNOŚCI Z REGULACJAMI I DOBROWOLNYMI KODEKSAMI DOTYCZĄCYMI KOMUNIKACJI MARKETINGOWEJ (W TYM REKLAMY, PROMOCJI, SPONSORINGU).	36
S.12.2.	POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE PROWADZONE PRZECIWKO SPÓŁCE (NP. PRZEZ UOKIK)	37
S.12.3.	WARTOŚĆ FINANSOWA KAR ZA NIEZGODNOŚĆ Z PRAWEM I REGULACJAMI W KWESTIACH ZWIĄZANYCH Z RZETELNOŚCIĄ I ETYKĄ KOMUNIKACJI MARKETINGOWEJ (W PODZIALE NA PRAWOMOCNE I NIEPRAWOMOCNE).	36
S.13.1.	LICZBA ZDARZEŃ DOTYCZĄCYCH WYCIEKU LUB NIEUPRAWNIONEGO WYKORZYSTANIA DANYCH OSOBOWYCH (KLIENTÓW, PRACOWNIKÓW).	36
S.13.2.	POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE PROWADZONE PRZECIWKO SPÓŁCE (NP. PRZEZ GIDO)	36
S.13.3.	WARTOŚĆ FINANSOWA KAR ZA NIEZGODNOŚĆ Z PRAWEM I REGULACJAMI W KWESTIACH ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ DANYCH OSOBOWYCH (W PODZIALE NA PRAWOMOCNE I NIEPRAWOMOCNE).	36
S.14.1.	LICZBA PRZYPADKÓW NIEZGODNOŚCI ZWIĄZANYCH Z NIEWŁAŚCIWYM OZNAKOWANIEM PRODUKTU.	37
S.14.2.	POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE PROWADZONE PRZECIWKO SPÓŁCE, NP. PRZEZ UOKIK.	37
S.14.3.	WARTOŚĆ FINANSOWA KAR ZWIĄZANYCH Z NIEWŁAŚCIWYM OZNAKOWANIEM PRODUKTU. (W PODZIALE NA PRAWOMOCNE I NIEPRAWOMOCNE)	37
S.15.1.	RZECZYWISTY OKRES ROTACJI ZOBOWIĄZAŃ.	30
S.15.2.	RZECZYWISTY OKRES ROTACJI NALEŻNOŚCI.	33
S.15.3.	OKRES PŁATNOŚCI ZOBOWIĄZAŃ STANDARDOWO ZAPISYWANY W UMOWACH Z DOSTAWCAMI.	30
S.15.4.	ODSETEK (%) ZOBOWIĄZAŃ PŁACONYCH W TERMINIE UMOWNYM (WARTOŚCIOWO).	30
S.15.5.	POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE PROWADZONE PRZECIWKO SPÓŁCE PRZEZ UOKIK	37
S.15.6.	WARTOŚĆ FINANSOWA KAR ZWIĄZANYCH ZACHOWANIAM I ANTYKONKURENCYJNYMI I ANTYRYNKOWYMI (W PODZIALE NA PRAWOMOCNE I NIEPRAWOMOCNE).	37

Comarch S.A.

Al. Jana Pawła II 39a
31-864 Kraków

ir@comarch.pl

+48 (12) 687 78 22

www.comarch.pl/relacje-inwestorskie/

Ocena dokonana przez Radę Nadzorczą Comarch S.A. wraz z uzasadnieniem, dotycząca sprawozdania z działalności emitenta i sprawozdania finansowego w zakresie ich zgodności z księgami, dokumentami oraz ze stanem faktycznym

W okresie objętym sprawozdaniem Rada Nadzorcza Comarch S.A. monitorowała aktualną sytuację Spółki oraz opiniowała bieżące oraz planowane działania Comarch S.A. W szczególności Rada Nadzorcza dokonała przeglądu kwartalnych, półrocznych oraz rocznych sprawozdań finansowych Comarch S.A. Każdorazowo po publikacji raportów finansowych miały miejsce posiedzenia Rady Nadzorczej, na których Rada zapoznawała się z wynikami finansowymi oraz analizowała zakres, rzetelność, prawidłowość oraz przejrzystość danych prezentowanych w publikowanych przez Spółkę jednostkowych sprawozdaniach finansowych. Komitet Audytu Rady Nadzorczej odbył również spotkania z przedstawicielami podmiotu uprawnionego do badania i przeglądu sprawozdań finansowych Comarch S.A. Na podstawie podjętych czynności Rada Nadzorcza stwierdza, że sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności Spółki przedstawia wymagane informacje w sposób rzetelny, prawidłowy i jasny, a przyjęte przez Spółkę metody rachunkowości zostały zastosowane zgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami prawa. Zdaniem Rady Nadzorczej sprawozdanie z działalności emitenta i sprawozdanie finansowe są zgodne z księgami, dokumentami oraz ze stanem faktycznym.

Kraków, 24 kwietnia 2020 r.

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Elżbieta Filipiak	Przewodnicząca Rady Nadzorczej	
Andrzej Ryszard Pach	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	
Danuta Drobnia	Członek Rady Nadzorczej	
Łukasz Kalinowski	Członek Rady Nadzorczej	
Joanna Krasodomska	Członek Rady Nadzorczej	
Anna Pruska	Członek Rady Nadzorczej	
Tadeusz Włudyka	Członek Rady Nadzorczej	

Oświadczenie Rady Nadzorczej w sprawie Komitetu Audytu

Rada Nadzorcza Comarch S.A. oświadcza, że:

a) są przestrzegane przepisy dotyczące powołania, składu i funkcjonowania Komitetu Audytu, w tym dotyczące spełnienia przez jego członków kryteriów niezależności oraz wymagań odnośnie do posiadania wiedzy i umiejętności z zakresu branży, w której działa Spółka oraz w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych,

b) Komitet Audytu wykonywał zadania komitetu audytu przewidziane w obowiązujących przepisach.

Kraków, 24 kwietnia 2020 r.

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Elżbieta Filipiak	Przewodnicząca Rady Nadzorczej	
Andrzej Ryszard Pach	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	
Danuta Drobnia	Członek Rady Nadzorczej	
Łukasz Kalinowski	Członek Rady Nadzorczej	
Joanna Krasodomska	Członek Rady Nadzorczej	
Anna Pruska	Członek Rady Nadzorczej	
Tadeusz Włudyka	Członek Rady Nadzorczej	